В.М. Усманов

Сарытау өлкәсе татар ташъязма һәйкәлләре

Егерме икенче китап

Казан – 2024

ББК 63.4 (2Рос = Тат)
УДК 902
У 74

Я, Венер Мударисович Усманов, являющися автором этого издания даю полное согласие на использование моих личных фотоснимков и прорисовок размещенных в этой книге в учебных, научных и коммерческих целях без моего письменного разрешения со сылкой на первоисточник.

Усманов В.М. Сарытау өлкәсе татар ташъязма һәйкәлләре // Татарские эпиграфические памятники Саратовской области. – Егерме икенче китап. – Казан, 2024. – 308 б.: рәс. белән.

Бу (егерме икенче) җыентыкта 1300-2020 еллар арасында Сарытау өлкәсе биләмәләрендә сакланып калган татар ташъязма ядкәрләренең рәсем-күчермәләре кыскача мәгълүмат белән каталог рәвешендә бирелде.

Китап сәнгать белгечләре һәм тарих белән кызыксынучы киң катлау укучыларга тәкъдим ителә.

Предлагаемое издание является сводом татарских эпиграфических памятников Саратовской области в виде каталога. На сегодняшний день данная книга представляет из себя выборочное издание, где собраны около 80 артефактов богато представленных фотоматериалами и прорисовками с сопровождающими краткими текстами.

Книги адресована специалистам в области эпиграфики, искусствоведам и всем интересующимся историей и культурой татарского народа.

© Усманов В.М., 2024

Сарытау өлкәсе
татар эпиграфик һәйкәлләре

Җәүһәрнең кадерен җәүһәрче белер
(Мәкаль)

2018 елның 1-10 июнь көннәрендә Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенең Г. Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институты хезмәткәрләре[1] тарафыннан Сарытау өлкәсендәге татар авылларына фәнни экспедиция оештырылган иде. Барып кайтуларның максаты, бу якларда сакланып калган язма мәдәни ядкәрләр – эпиграфик һәйкәлләрне исәпкә алу иде. Эш нәтиҗәсендә бу ташъязма мәгълүматлар электрон цифр форматында А. Әхмәтова, И. Гомәров вә В. Усманов тарафыннан тәртипкә китерелеп документлаштырылды һәм Г. Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институтының Язма мирас үзәге веп-порталында урнаштырылган иде. Һәм ниһаять, бу ташъязма истәлекләр, ышанычлырак дип саналган, ташбасма китап рәвешендә дә нәшер ителде.

Эпиграфические памятники Саратовской области

В 2018 году с 1-го по 10-ое июня была организована научная экспедиция в составе 2-х сотрудников[2] ЦПН ИЯЛИ им. Г. Ибрагимова по татарским населенным пунктам Саратовской области с целью выявления, чтения и фотофиксации ранее известных и неизвестных татарских памятников для дальнейшей научной обработки и систематизации в виде каталогов составленных в географическо-хронологическом порядке с фотографиями, прорисовками и сопровождающими арабскими текстами и переводом надписей на кириллицу, т.е. с частичной транслитерацией с

[1] Экспедиия хезмәткәрләре: Илһам Госман улы Гомәров (Мирасханә, Г. Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институтының Язма мирас үзәге җитәкчесе вә Венер Мөдәррис улы Усманов.

[2] Участники: руководитель и организатор экспедиции заведующий Центром письменного наследия Гумеров Илгам Гусманович и н.с. В.М.Усманов).

элементами транскрипции. Безусловно, вся эта работа является продолжением целенаправленного и планомерного поиска и изучения мусульманских эпитафийных памятников. В результате проведения научно-исследовательской экспедиции на территории Саратовской области выявлены и зафиксированы более 80-ти кабрташей в 14-ти населенных пунктах:

1) Базарно-Карабулакский район, с. Яковлевка – 2;

2) Балаковский район: с.Новая Елюзань – 8;

3) Воскресенский район, с.Биктимировка -0;

4) Дергачевский район: а) с. Сафаровка – 8 (в первом кладбище – 4, во втором – 2, в третьем – 3); б) с. Алтата – 11; в) Село Илмин (Верхазовка) -10;

5) Ершовский район: а) Село Осинов Гай (Узин) – 14;

7) Петровский район, с. Татарская Пакаевка – 0, с. Новый Вершаут – 0, д. Берлек – 0;

8) г. Пугачев – 5;

9) г. Саратов (1 кабрстан) – 14 камней;

Из числа обнаруженных арабографических эпитафийных памятников – самый ранний создан в 1833 г., более поздний относится к середине XX столетия (1948 г.). Однако, мы должны помнить о том, что богатое наследие татарского народа в Поволжье имеет многовековую историю и начинается аж с XIV века.

К сожалению, кабрташи времен Золотой Орды в ходе нашей экспедиии нами не зафиксированы, т.к. многие из них не сохранились, остались лишь некоторые фрагменты эпиграфического орнамента монументальных городских сооружений (резьбы по камню, изразцы, кусочки майолики и т.п.) в краеведческих музеях Саратова и г. Пугачева. По словам сторожилов, их раньше находили по всему Поволжью на месте древних татарских поселений, скажем, времен Джучиева Улуса.

Видимо, местные известняки относятся к верхне-каменноугольному тектоническому разлому. Здешний материал менее удобен для камнерезов, чем каменные отложения относящиеся к пермскому периоду и поэтому для этих целей чаще использовался привозной материал. Зафиксированные все памятники относятся к заволжской стороне Саратовской области, а в правобережной части арабографические кабрташи, за исключением одного-двух, нами не выявлены. И это явление, очевидно, в первую очередь, объясняется отсутствием карьеров легкообрабатываемого известняка.[3]

Из мастеров камнерезного искусства выявлены работы катиба Гарифджана ал-Буави бин Хасан Валиева[4] (1879-1946) и Оренбургского каллиграфа – муэдзина караван-сарайской мечети Губайдуллы бин Ахмад бин Махмуд Исмагилова[5]. Здесь, следует отметить, среди привозных имеются два типа памятников, выполненных неизвестными казанскими хаттатами[6].

К сожалению, из-за недостаточных сведений, имен местных мастеров не удалось пока точно установить[7], но однако, одним из авторов некоторых эпитафий был, вероятно, мулла Мурза би. Известны имена нескольких заказчиков: Искандер, брат (покойного) – Туксанбай, сын (усопшего) – Айтуган, сын (умершего) – Ибрагим, Исхак …

В текстах большинства эпитафий высечены «аят»ы и «хадис»ы на арабском языке. Во многих кабрташах имена усопших имеют мусульманское происхождение: ахунд мулла Зайнутдин, ахунд Мухаммеджан, менла

---

[3] По сведениям некоторых информаторов, часть татарских эпиграфических памятников конца XIX – начала XX вв. современной Пензенской области и Мордовской Республики были изготовлены (предположительно) в г. Хвалынск.

[4] Маликов Р. Буа шәһәренең мөселман гыйбадәтханәләре тарихы. – Казан: "Идел-Пресс", 2009. – Б.42.

[5] Усманов В.М. Арабская каллиграфия.Учебное пособие.- Стерлитамак: "Фобос", 2015 – С.256.

[6] Собранные материалы говорят о том, что самые лучшие каллиграфы резчики по камню конца XIX - начала XX вв. жили и работали в г. Казани.

[7] К сожалению, мы не смогли установить точное имя саратовского резьчика письма по камню, автора более 10-и оригинальных эпиграфических памятников изготовленного из местного, достаточного твердого, ячеистого известняка-ракушечника. Несколько работ этого безымянного автора выявлены на территории Пензенской и Ульяновской областях. (См.: Усманов В.М. Татарские эпиграфические памятники Пензенской области / Пенза өлкәсенең татар эпиграфик һәйкәлләре. (19 нчы китап). – Казан, 2023. – 1312 б.: рәс.белән, 256, 257 нче ташлар).

Гыйсматулла, дамулла Мухаммедхалил, мулла Хасан бин мулла Габделгазиз, хальфа Мифтахутдин; кроме этого, имена поломников: ходжи Хуснутдин, хаджи Гумар, хаджи Мухитдин и т.д. Кроме мусульманских, можно встретить исконно тюркские имена: «*Җәбай Нүкәл угылы*», "*Саблат*", "*Искән*", "*Сәрсен Идел угылы*", "*Занбай*" ... , видимо, они имеют отношение к потомкам татар Ногайской Орды. Об этом же говорят многие географические названия (например: "*Кыр Тукай тайфәсе*", "*Туксабай тайфәсе*", "*Кынык тайфәсе*", "*Нарын тайфәсе Кызыл Корт авылы*", "*Кол Сөендек тайфәсе*", "*Биш авыл тайфәсе*", а также, названия древне-тюркских родов: "*Кызыл-корт ругы*», «*Бәреш ругы*", "*Кырым Калбак ругы*", "*Байбакты ругы*" ... , к ним же привязываются родовые знаки (тамгалар: ‖ , ... ;

На нескольких текстах зафикцированы названия должностей , профессий, титулов: (например: "купец (*сәүдәгәр*)", "*бүрекче*", "*ахунд*", "*мулла* (*менла*)" "*хәлфә*", "*мөдәррис*",...).

На кабрташах г. Саратова часто можно увидеть знатные фамилии потомков татарских мурз: Акчурины, Янгалычевы, ... (например, на одном из них упоминается имя депутата государственной Думы от Саратовской губернии – Мухаммад-Юнус бин Юсуф Терегулов).

Эта книга адресована, в первую очередь, для подготовленного читателя-исследователя. Если в книге встречаются частично поврежденные или не понотью прочитанные надписи на камнях, то, опытные текстологи легко могут разобраться в сложных эпитафиях по предоставленным хорошего качества фотодокументам, тем самым, без особого труда смогут реконструировать письменные артефакты или таким образом восполнят пробелы допущенные автором этой книги. Ведь, в изданиях по эпиграфике главным носителем информации является наличие иллюстративного материала, т.е. подходящие фотографии, прорисовки, эстампажи и оттиски.

Конечным результатом этой экспедиции является научный анализ и систематизация собранного материала и на этой базе составление каталога с последующей публикацией в виде печатного издания (книги). А, иначе, без такого логического завершения, эта работа не может быть до конца

выполненной.[8] Этот сборник материалов “каменного архива” не претендует на полноту фиксации всех сохранившихся мусульманских эпиграфических памятников на территории Саратовской области, это во-первых; во-вторых – ведь кроме татарских имеются и башкирские населенные пункты в бассейне рек Иргиз и Камелик (например: Байгундино (Сарыш), Кусембетово (Катай), Ишимбаево (Юлдашбаево), Кузябаево, Кунакбаево (Бурзян), Максютово (Бишул), Бегеняш (сегодня Бобров Гай) или Кундузлы по р. Чалыкла (Селекле) в составе Пугачевского и Перелюбского районов).

В.М.Усманов, 20.06.2024.

Сарытау өлкәсенең эпиграфик һәйкәлләре.

№ 0-1(1;2;3)

[**Ыргыл**] бәк каберенә куелган таш (фрагмент, аскы өлеше), XIII-XIV гасырлар. Үкәк шәһәрчеге, Сарытау шәһәре. 1907 елдагы очраклы табыш.

Үлчәмнәре: 18-22x50-57x118 см. № по КП СМК 75963.

Алгы ягында (уйма язулы):

☼ ... ☼...والاكرم ☼ ... اعلى اِرعول ☼ ٮک ☼ بلكوسى ٮو تورور ☼

رحمة الله عَليهَ رِحمة ☼ واپسعة ☼ ٦٩٧ ☼ دوا... ☼

Әдәбият:

Кубанкин Д.А., Зозырев Н.Ю. Сырьевые источники строительных материалов округи Укека. Поволжская археология. 2021. № 2 (36). – 197-199 с. – С.198.

Архив чыганаклары: Мирасханә, Г. Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институтының Язма мирас үзәге, 72 фонд, 502 тасв., 1 сакл.бер.

№ 0-1(4)

Төгәл кемнең каберенә куелганы билгесез таш, XIII-XIV гасырлар. Үкәк шәһәрчеге, Сарытау шәһәре.

---

[8] Подробные сведения о некоторых мусульманских эпиграфических памятниках татар Саратовской области можно увидеть на веб-портале цифрового Мирасханэ (организованного на базе отдела рукописей, научного и архивного фонда) ИЯЛИ им. Г. Ибрагимова АН РТ. Документирование этих материалов было осуществлено н.с. А.И. Ахметовой, руководителем отдела И. Г.Гумеровым и н.с. В.М. Усмановым.

Текстның беренче өлеше:

☼ بسم الله الرحمن الرحيم ☼ كل حَى لا يموت ☼ يحى اوغور زيارتى ترور ☼
رحمة الله عَليهَ رِحمة ☼ واپبعة ☼ ٦٩٧ ☼

Текстның икенче өлеше:

☼ ... كوان ☼ ... ☼ وعاى اوغلى عرد ☼ ... كوپں ىوى ☼ ...رحمه
لا...رحمه ☼ [الله عَليهَ رِحمة] ☼ واپبعة ☼ دو... ☼

Мирасханә, Г. Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институтының Язма мирас үзәге, 72 фонд, 502 тасв., 1 сакл.бер.

№ 0-2

Мигъмари бизәк (фрагмент), XIII-XIV гасырлар. Сарытау музее.

№ 0-3

Таш балбал фрагменты һәм мигъмари бизәк кисәкләре, XIII-XIV гасырлар. Сарытау музее.

№ 0-4

Таш балбаллар (Сарытау музее).

№ 0-5

Кемгә бәйләнешле булуы билгесез ташъязма, 14 яшендә вафат, 1850 ел. Ташны яздыручы [Закирбай]. Сарытау музеенда саклана дип фараз ителә.

“*Ташны яздырды Мөхәммәд Закирбай*”.

Архив чыганаклары: Мирасханә, Г. Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институтының Язма мирас үзәге, 72 фонд, 502 тасв., 1 сакл.бер.

Базарно-Карабулакский районы
Яковлевка авылы

№ 1

Кемнең каберенә куелуы билгесез таш, 1921 ел. Яковлевка авылы.

№ 2

Мулла хажи **Әбҗәлил** баба каберенә куелган таш, Яковлевка авылы.

Чардуганга беркетелгән язулы калай.

Балаков районы, Яңа Әләзән авылы.

№ 3

Кемнең каберенә куелуы билгесез тамгалы таш, Яңа Әләзән авылы.

№ 4

Нургали хатыны **Балкыр** каберенә куелган таш, 1902 ел, Яңа Әләзән (с. Новая Елюзань) авылы.

۞ ... ۞ قزی بايباقتی روعی ۞ ... نورعلی حلالی با ۞ لقر اوفاة ٢٧ يشنده
۞ ١٩٠٢ نچی يلده ...۞

۞ [Бәрәш] ......[9] ۞ кызы Байбакты ругы ۞ ... Нургали хәляле Ба- ۞ лкыр вафат 27 яшендә ۞ 1902 нче елда ...۞

Үлчәмнәре: 12×43×50 см. Координаталары: N 51°43.788’, E 047°47.713’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/236-nadmogilnaja-plita-balkyr-suprugi-nurgali-balkyr-nurgali-hatynyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 5

Рәхимә [Бәркәли] кызы каберенә куелган таш, 1906 ел, Яңа Әләзән авылы.

۞ قزل عورو ۞ ة روعی قتومس ۞ طائفه سی راحيمه برکالی قزی اوفا
۞ ة ٩ ياشنده ۞ ١٩٠٦ يلده ۞

Кызыл гурут[10] ругы Котымбәт тайфәсе Рахимә Бәркәли кызы вафат 6 яшендә 1906 елда

Үлчәмнәре: 14×27×54 см. Координаталары: N 51°43.791’ E 047°47.714’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/231-nadmogilnyj-pamjatnik-rahimy-docheri-barkali-rhim-brkli-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 6

[**Кәрдү** Йәсәнгали] кызы каберенә куелган тамгалы таш, 1906 ел, Яңа Әләзән авылы.

---

[9] Бәрәш төркеме.

[10] [Корт] - ?

۞ برش روعی ۞ قراتوقای طا ۞ ئفه سی ننک کاردو ۞ یسنعلی قزسو
اوفا ۞ ة ۸ یاشنده ۱۹۰۶ ۞ نچی یلده ۞

Бәрәш ругы Каратукай тайфәсенең Кәрдү Йәсәнгали кызы вафат 8 яшендә 1906 нче елда

Үлчәмнәре: 7×21-23×50 см. Координаталары: N 51°43.811’, E 047°47.734’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/232-nadmogilnyj-pamjatnik-kardu-docheri-jasangali-krd-jsngali-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 7

[**Исән-Кын**] Байҗан кызы каберенә куелган тамгалы таш, 1906 ел, Яңа Әләзән авылы.

۞ برش روعی [قراتوقای ۞ طائفه سی ایسن قین ۞ بایجان حلالی اوفاة
۞ ۷۸ یاشنده ۱۹۰۶ نچی یلده ۞ الوب قویدی بالاسی ارسلان سوفی ۞

Бәрәш ругы Каратукай тайфәсе Исен Кын Байҗан хәляле вафат 78 яшендә 1906 нчы елда (ташны) алыб куйды баласы Арслан суфый ...

Үлчәмнәре: 23×45×60 см. Координаталары: N 51°43.809’, E 047°47.771’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/233-nadmogilnyj-pamjatnik-isan-kyna-supruga-bajdzhana-isn-kyn-bajdzhan-hllen-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 8

[**Дүс-Әләмән Бәкал**] угылы каберенә куелган тамгалы таш, 1906 ел, Яңа Әләзән авылы.

۞ برش روعی جایوق طائفه ۞ سی دوس اله مان بقال ۞ او[علی] وافاة
۲۸ یاشنده الوب ۞ قویدی حاتنی ... ۞ [۱۹۰۴ نچی یلده]... ۞

Бәрәш ругы Җаек тайфәсе Дүс Әләмән Бәкал углы вафат 28 яшендә. (Ташны) алыб куйды хатыны ..... [1904 нче ел].

Үлчәмнәре: 12×43×50 см. Координаталары: N 51°43.788’, E 047°47.713’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/234-nadmogilnyj-pamjatnik-dus-alamana-syna-bakala-ds-lmng-bkal-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 9

Торсынай хатыны каберенә куелган таш, 68 яшендә вафат. Яңа Әләзән авылы.

قزان قولاق روعى قولمه شن طائفه سى تورصوناى

Казан Колак ругы Колмашын тайфәсе Торсынай ...

حلالى وافاة ٦٨ ياشنده

Хәләле вафат 68 яшендә .....

الوب قويدى كويا...

Алыб (ташны) куйды кияүе ...

Үлчәмнәре: 22×28×58 см. Координатлары: N 51°43.787’, E 047°47.734’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/235-nadmogilnyj-pamjatnik-suprugi-tursunaja-torsynaj-hllen-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 10

Кәмаледдин Шәрәфеддин угылы каберенә куелган таш, 1916 ел, Яңа Әләзән авылы.

۞ كمال ۞ الدين بن شرافالدين ۞ ١٨٦٥ نچى سنه ميلأديه‌ده ۞
كيلوب١٩١٦ نچى سنه ميلأديه‌ده ۞ اوكتابر ١٨ انده ۞ وفات بولدى ۞

Ике ян кырларындагы язулар:

۞ ئه ى عزيز اتكامز يات مرقدگده شاد ۞ ... بز دعاچك حداى صالسون سڭا كيك ۞

۞... چيكسز .... صلى عا ۞ ... ايلادى بار بالاك قلين ۞

Кәмаледдин бине Шәрәфеддин 1845 нче сәнә милядиядә килеб, 1914 нче сәнә милядиядә октябрь 18-ндә вафат булды.

Йи, газиз әткәбез ят каберeңдә шат ....
Безнең доганы Ходай салсын сиңа киң....

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/230-nadmogilnyj-pamjatnik-kamaleddina-syna-sharafeddina-kmaleddin-shrfeddin-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

Воскресенский районы
Биктимер авылы.

№ 11

Кемнең кабере булуы билгесез. Биктимер авылы.

№ 12

Кемнең кабере булуы билгесез. Биктимер авылы.

Дергачев районы
Алтата авылы

(2 нче зират)

№ 13

Шаһиәхмәд мулла Мөхәммәдгали угылы каберенә куелган тамгалы таш, 1838 ел. Алтата авылы (1 нче зират), Дергачев районы.

۞ ۹نچی کانطونعه نابی ۞ کمه لک بوی ننک بش اول ۞ طائفسی
ننک ۲ نچی بولم کانطوتای ۞ پاموشنک لوازمندا ۱۴ ... ۞ محمدعلی اکیرف
ننک اوغلی ملا شاهی ۞ احمد وفات ۱۹ یاشندا مای ننک ۱۰ نچی کوننده ۞
۱۸۳۸ سنه ... ۞

9 нчы контонга ... Кәмәлек буеның Биш-авыл тайфәсенең 2 нче бүлем контон ... помощник ләваземендә 14 .... Мөхәммәдгали Әкировның углы мулла Шаһиәхмәд вафат 19 яшендә майның 10 нчы көнендә1838 сәнә....

Үлчәмнәре: 13,5х31х138 см.   Координаталары: N 51°06.956’,   E 048°44.726’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/140-nadmogilnyj-pamjatnik-shahiahmada-syna-muhammadgali-shaihmd-mhmmdgali-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 14

Әсфәндияр хәзрәт каберенә куелган таш, 1996 ел. Алтата авылы (2 нче зират), Дергачев районы.

Дергачев районы Алтата авылы

(2 нче зират)

№ 15

Зәгъфран Хәсән кызы каберенә куелган таш, 1848 ел. Алтата авылы (2 нче зират), Дергачев районы.

اعوذ بالله من الشيطان ارجيم بسمالله الرحمن الرحيم لا اله الا لله محمد رسو ل الله ..... يا
المؤميناتنى ... ١٨٤٨ ۴ نچى كوننده زغفران حسن قزينى دفن قلندى ايلى بش ياشنده دوشنبه كون

... 1848 .... 4 нче көнендә Зәгъфран Хәсән кызы дәфен кылынды илле биш яшендә, дүшәнбе көн.

Үлчәмнәре: 7х28-33х70 см. Координаталары: N 51°06.597’ E 048°45.960’

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/141-nadmogilnaja-plita-zagfrana-docheri-hasana-zgfran-hsn-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

Дергачев районы Алтата авылы

(3 нче зират)

№ 16

Корылма-истәлек, 1720* ел. Алтата авылы (3 нче зират), Дергачев районы.

№ 17

Габделмөлек угылы (Искәндәрнең атасы) каберенә куелган тамгалы таш, 1853 ел. Алтата авылы (3 нче зират), Дергачев районы.

Үлчәмнәре: 17×29×80 см. Координаталары: N 51°06.554’, E 048°43.816’.

Алгы ягында:

قرم قالباق روعى ننک ... وعلى وفات ۲ل يشنده اا

Кырым Калпак ругының .... углы вафат 52 яшендә I I

Ике ян кырларындагы язулар:

1853 нче елда моны ١٨٥٣ نچی سنه ده بونی

яздырды углы Искәндәр. یازدردی اوعلی اسکندر

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/142-nadmogilnyj-pamjatnik-otca-iskandara-iskndrne-tisen-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 18

Хаҗи **Мөхеддин** угылы каберенә куелган таш, 1868 ел. Алтата авылы (3 нче зират), Дергачев районы.

№ 19

Габденнасыйр Вәлид угылы каберенә куелган таш, 1879 ел. Алтата авылы (3 нче зират), Дергачев районы.

١٨٧٩ نچی سنده ...... عبد الناصر بن ولید من ارتحل دار الفنا الی دار البقا

1879 нче елда Габденнасыйр бине Вәлид мин иртихаль дарелфәна иләдарелбәка ....

Үлчәмнәре: 14×28×73 см. Координаталары: N 51°06.631’, E 048°43.775’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/144-nadmogilnyj-pamjatnik-gabdennasyra-syna-valida-gabennasyjr-vlid-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 20

Ибраһим Хисамеддин угылы каберенә куелган таш, 1899 ел. Алтата авылы (3 нче зират), Дергачев районы.

۞ المرحوم آلطاطا ۞ قریه سینک سوداکی ۞ ابراهیم حسام الدین ۞ اوغلی ٤٢ یاشنده۞ ١٣٣٠سنه صفر الخیر ٢٢ ۞ نچیده دارالبقاییه رحلت ۞ قیلدی ۞ رحمه الله تعالی ۞

Мәрхүм Алтата карьясенең сәүдәгәре Ибраһим Хисамеддин углы 42 яшендә 1330 сәнә Сәфәр әл-хаер 22-нче дә дарбәкая рихләт кылды. Рәхмәтуллаһи Тәгалә.

Үлчәмнәре: 22×25×88 см. Координаталары: N 51°06.537’, E 048°43.25’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/146-nadmogilnyj-pamjatnik-ibrahima-syna-hisameddina-ibraim-hisameddin-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 21

Хәбибә каберенә куелган таш, 1899 ел. Алтата авылы (3 нче зират), Дергачев районы.

حبيبه ١٨٩٩

1899, Хөбәйбә

Үлчәмнәре: 15×51×97 см. Координаталары: N 51°06.538' E 048°43.825'.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/147-nadmogilnaja-plita-hubajby-hbjbg-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 22

Сәрсен-Гали Идел угылы каберенә куелган таш, 1904 ел = 1322 сәнә. Алтата авылы (3 нче зират), Дергачев районы.

۞ طالو فقه قسم ۞ لق ۶نچی بولوم جباس ۞ رغی سرسن ۞ علی ايدل اوغلی ۞ وفات بولدی۞ ۵۳ ياشنده ۞ ١٣٢٢ يلده ۞

Талуфка кыйсемлык 6 нчы бүлем Җаббас ругы Сәрсен-гали Идел углы вафат булды 53 яшендә 1322 елда.

Үлчәмнәре: 17×26×69 см. Координаталары: N 51°06.956', E 048°44.726'.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/145-nadmogilnyj-pamjatnik-sarsengali-syna-idel-srsengali-idel-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 23

Дамулла **Мөхәммәдхәлил** Мөхеддин угылы каберенә куелган таш, 1910.

ел = 1322 сәнә. Алтата авылы (3 нче зират), Дергачев районы.

۞ دملا محمد حليل بن محی ۞ الدين ۞ ولادتی ١٨٣٧ ۞ موتی ١٩١٠ ۞

Дамулла Мөхәммәдхәлил бине Мөхеддин вәлядәте 1837 (елда), мәүте 1910.

Үлчәмнәре: 17×37×88 см. Координаталары: N 51°06.538', E 048°43.828'.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/148-nadmogilnyj-pamjatnik-muhammadhalila-syna-muhuddina-mhmmdhlil-mheddin-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 24

Зәйнәб Сәйфелмөлек кызы каберенә куелган таш, 1917 ел. Алтата авылы (3 нче зират), Дергачев районы.

۞ هوالحی الذی لا یموت ۞ صار کوبرناسی نیکلای ۞ ایسکلی اویز عبدالله
۞ اولیننک زینب سیف الملک ۞ قزی فتحوالله عبد الحالیلوف ۞ [زوجسی]
وفات ۸۷ نچی یاشنده ۞ ۱۹۱۷ نچی یلده ۱ نچی رمضان ده ۞

Һу әл-Хәййе әл-ләзи ля-йәмүт. Самар губернасы Николаевск өязе Габдулла авылының Зәйнәб Сәйфелмөлек кызы, Фәтхулла Габделхалилов [зәүҗәсе] вафат 87 яшендә, 1917 нче елда, 1 нче Рамазанда.
Үлчәмнәре: 12×82×70 см. Координаталары: N 51°06.533’, E 048°43.857’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/143-nadmogilnyj-pamjatnik-zajnab-docheri-sajfelmuljuka-zjnb-sjfelmlek-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 25

Чума афәте белән вафат булганнарның каберлегенә куелган таш, 1921-1922 еллар. Алтата авылы (3 нче зират), Дергачев районы.

Дергачев районы
Илмин (Верхазовка) авылы

№ 26

1. **Җәбай** Нөкәл угылы каберенә куелган тамгалы таш, 1830 ел. Илмин авылы, Дергачев районы (фоторәсеме тәкъдим ителмәде).

№ 27

Катудрак Санбай угылы каберенә куелган тамгалы таш, 1864 ел. Илмин авылы, Дергачев районы.

۞ بایباقتی ۞ روعی ننک ۞ طوقصابه ۞ طائفه لک ۞ قاطودرق ۞
صانبای ۞ اوعلی ۞ وفات ۞

Байбакты ругының Туксаба тайфәлек Катыдырак Санбай углы вафат

Уң ягында: ۳۰ یاشنده ۱۸۶۴ نچی سنه ده یاری دراکاسی طوقصانبای

Сул ягында: کفی بالموت واعظا ملا مرضالی

Үлчәмнәре: 17×37×88 см. Координаталары: N 51°06.538’, E 048°43.828’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/149-nadmogilnyj-pamjatnik-katudraka-syna-zanbaja-katydyrak-zanbaj-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 28

[Җәкә Шәнкәр] Гали угылы каберенә куелган тамгалы таш, 1897 ел. Илмин авылы (Икенче зират), Дергачев районы.

Үлчәмнәре: 16×26×61 см. Координаталары: N 50°55.337’, E 048°45.707’.

کفی باالموت واغیظ نارن طائفسی نك قزل قوُرت اروغی نک جه که شنکر علی
اوغلی وفات ۱۸۹۷ نچی یلده ۵۸ یاشنده

Нарын төркеменең Кызыл Корт ыругының Җәкә Шөнкәр Гали углы вафат 1897 нче елда 58 яшендә.

Уң ягында: کل نفس ذائقة الموة

Сул ягында: طاشنی قویدی اوغلی ...

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/155-nadmogilnyj-pamjatnik-dzhaka-shekera-syna-gali-k-shkr-gali-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 29

Газизә Сәнҗаб кызы каберенә куелган таш, 1908 ел. Илмин авылы, Дергачев районы.

۞ مرقد هذا ۞ المرحومة عزیزه سنجاب قزی ۞ یلغاش قریه ی وفاتی ۞
۱۹۰۸ نچی یلده ینوار اوننده ۞ التمش یاشنده ۞

Мәркадь һазә мәрхумәт Газизә Сәнҗаб кызы Ялгаш карьяи. Вафаты 1908 елда, январь унында, алтмыш яшендә.

Ян кырларында да гарәп телендәге язулары бар.

Үлчәмнәре: 15×30-34×53 см. Координаталары: N 50°55.181’, E 048°45.408’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/152-nadmogilnyj-pamjatnik-gazizy-docheri-sandzhaba-gaziz-snab-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 30

Базихан Габделхәер кызы каберенә куелган таш, 1909 ел. Илмин авылы (беренче зират), Дергачев районы. Исеме безгә билгесез Казан остасының эше.

۞ بحكم الله تعالى ۞ بازى حان عبد الحير قزى ۞ حسن زوجه سى ٧۴
ياشنده ۞ دارالبقايه انتقل ايلدى ۞ سنهٴ هجريه ايلان ١٣١٩ ۞ ماه شوال
١١نده مدفونه ۞ رحمها الله رحمت واسعة امين ۞

Бихөкме Аллаһу Тәгалә. Базихан Габделхаир кызы, Хәсән зәүҗәсе 74 яшендә дарелбәкая интикаль әйләде сәнәи һиҗрия 1319 илән, маһ Шәвәл 11 ндә мәдфүнә. Рәхмәтуллаһи рәхмәтән васигатән. Амин.

قبريمه زائر اولوب
احوالمه ايدن نگاه

Каберемә заир улыб, әхвәлемә идән нәгаһ.

روحمه قيلسون دعا و
حاليدن اولسون آكاه

Рухыма кылсын дога вә, халидән улсын әгаһ.

Үлчәмнәре: 18×35×95 см. Координаталары: N 50°55.177’   E 048°45.406’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/151-nadmogilnyj-pamjatnik-bazihana-docheri-gabdelhajera-bazihan-gabdelhajer-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 31

Әхмәджан Сафаров каберенә куелган таш, 1909 ел. Илмин авылы, Дергачев районы.

۞ مرقد هذه ۞ امرحوم احمد جان صفرف ۞ يلغاش قريه ى ۞ ١٩٠٩ نچى
يلده ٣٠ نچى ايولده ۞ ۶٢ ياشنده۞

Һазә мәркадь әл- мәрхум Әхмәдҗан Сафаров, Ялгаш карьяи. 1909 елда, 30 июльдә, 62 яшендә.

Ян кырларында да гарәп телендәге язулары бар.
Үлчәмнәре: 18х35х95 см. Координатлары: N 50°55.177’, E 048°45.406’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/153-nadmogilnaja-plita-ahmedzjana-safarova-hmdan-safarovka-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 32

Габделгафур бине Габделгани Мөслимов каберенә куелган таш, 1909 ел. Илмин авылы, Дергачев районы.

۞ بحكم الله دارالفنا ۞ دين دار البقايه ۞ ٣٣ ياشنده ۞ رحلت ايلمش ۞ ...
عبدالغفوربن ۞ عبدالغنى مسليمف ۞ ايلمن قريه سى ناوا اوزين ۞ سكا ...
اويازى ١٩٠٩ [سنهء] [٢١ نچى ماى] ۞

Бихөкме Лилләһи дарелфәнадин дарелбәкая 33 яшендә рихләт әйләмеш ..... Габделгафур бине Габделгани Мөслимов Илмин карьясе Нава (Яңа) Узин [өязе], 1909 ел, [21] нче май.

Үлчәмнәре: 7х38х103 см. Координаталары: N 50°55.103’, E 048°45.530’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/150-nadmogilnyj-pamjatnik-gabdelgafura-syna-gabdelgani-muslimova-gabdelgafur-gabdelgani-mslimovka-kuelgan-kaber-tashy.html
(Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 33

Шәрифә Әхмәдеддин кызы каберенә куелган таш, 1927 ел. Илмин авылы, Дергачев районы.

Беренче ташъязма:

۞ ايلمين [اولينىك ملا] احمد صفا جماعتى ۞ شريفه احمد الدين قزى وفات
۴۸ ۞ ياشنده ١٩٢٧ سنه ده ... ۞

Илмин авылының мулла Әхмәдсафа җәмәгате Шәрифә Әхмәдеддин кызы вафат 47 яшендә, 1928 елда ....

Икенче ташъязма:

Илмин авылының Әхмәдсафа җәмәгате Шәрифә Әхмәдеддин кызы вафат 47 яшендә, 1928 елда. Яздыручы - Исхак Җәләледдин ...

Беренче ташның үлчәмнәре: 12×29×50 см. Координаталары: N 50°54.695’ E 048°46.427’;
Икенче ташның үлчәмнәре: 22×37×49 см. Координаталары: N 50°54.695’ E 048°46.427’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/156-nadmogilnyj-pamjatnik-sharify-docheri-ahmadeddina-shrif-hmdeddin-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 34

Фәхрежиһан Ярулла кызы каберенә куелган таш, 1929 ел. Илмин авылы, Дергачев районы.

۞ لله الفاتحه ۞ بو مه رحومه ۞ فخری جهان جار الله قزی ۞ یاماش،
۱۹۲۹ نچی ۞ یل ٦٧ نچی ئاپریلده ۞ ۲۷ یاسنده وفات بولدی ۞

Лилләһи әл-фатиха, бу мәрхумә Фахрежҗиһан Җарулла кызы Ямаш, 1929 нче ел 27 нче апрелендә, 27 яшендә вафат булды.

Ян кырларында да гарәп телендә язулары бар.
Аллаһу зөнубиһә вә җәгалә әл-җәннәт.

Үлчәмнәре: 9×27×50 см. Координаталары: N 50°55.181’, E 048°45.400’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/154-nadmogilnyj-pamjatnik-fahredzhihana-docheri-jarully-fhreian-jarulla-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

Дергачев районы Сафар авылы
(беренче зират)

№ 35

Җәбай Нөкәл угылы каберенә куелган тамгалы таш, 1830 ел. Сафар авылы, Дергачев районы.

۞ بایباقتی روغی ننک سیندوک ۞ طایفه سی جبای نوکال ۞ اوغلی وفات
۷۳ یاشنده ۞ ۱۸۳۰ سنه بونی قلدردی ۞ بلاسی یوسف میرزا ۞

Байбакты ругы, Сөендек таифәсе Җәбай Нөкәл углы вафат 83 яшендә,1830 сәнә. Буны (кабер ташын) кылдырды баласы Йосыф мирза.

Үлчәмнәре: 12×29×129 см. Координаталары: N 50°54.401’, E 048°54.032’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/157-nadmogilnyj-pamjatnik-dzhabaja-syna-nukal-baj-nkl-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 36

Әлибай баласы каберенә куелган тамгалы таш, 1833 ел. Сафар авылы, Дергачев районы.

۞ ... ۞ ... ۞ ... ۞ ... [وفات] ۞ ٢١ یاشنده بو طاشنی قیلدردی ۞
اکاسی الی بای الحکم لله ۞ ١٨٣٣ نچی یلده ۞

.... вафа[т] 21 яшендә. Бу ташны кылдырды әкәсе Әлибай. Әл-хөкме Лилләһи. 1833 нче елда.

Ян якларында да гарәп телендә язулар бар.

الموت باب / والناس داخله –*Үлем бер капкадыр, һәм кешеләр анна керерләр.*

Үлчәмнәре: 11×31×97 см. Координаталары: N 50°54.417’ E 048°54.049’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/158-neatributirovannyj-nadmogilnyj-pamjatnik-1-s-safarovka-kemg-kuelgany-bilgesez-kaber-tashy-s-sfr.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 37

Морадбай балалары каберләренә куелган тамгалы таш, 1830* ел. Сафар авылы, Дергачев районы.

۞ بایباقتی روعی [قبس] طایفسی ننک۞ ایدلبای باله لرندان مُراط ۞ قزی
وفات ١٣ یاشنده بونی۞ یازدردی اطاسی مراط بای ۞ انا لله وانا الیه
راجعون۞ الحکم لله تعالی ۞

Байбакты ругы, [К-б-с] таифәсенең, Иделбай балаларындан ... , Морат кызы вафат 13 яшендә. Буны яздырды атасы Моратбай, ...

Үлчәмнәре:14×25-27-29×132 см. Координаталары: N 50°54.422’ E 048°54.053’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/159-nadmogilnyj-pamjatnik-docheri-moratbaja-moratbaj-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

Дергачев районы Сафар авылы

(өченче зират)

№ 38

[Исән] **...** угылы каберенә куелган таш, 1892 ел. Сафар авылы, Дергачев районы. Ташъязма начар сакланган, сүзләрнең күп өлеше җуелган.

۞ بایباقتی روعی ۞ طایفه سی ... ۞ ... ۞ ... وفات ... ۞ یاشنده ١٨٩٢
یلده ۞ ... ۞ اوعلی ایسن ۞

Байбакты ыруы,... таифәсе, ... вафат [82] яшендә, 1892 елда ... углы Исән.

Үлчәмнәре: 9×25×110 см. Координаталары: N 50°55.650’ E 048°52.332’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/163-nadmogilnyj-pamjatnik-isana-isng-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 39

1. **Сәйфеддин** Габдеррәхим угылы каберенә куелган таш, 1905 ел. Сафар авылы, Дергачев районы. Исеме безгә билгесез Казан остасының эше.

۞ بحكم الله تعالى ۞ سيفالدين عبدالرحيم اوغلى ۞ ياشنده ١٣٢٣ نچى سنهء ٧٢ ۞ هجريه ماه محرمننک ١٠ سنده ۞١٩٠٥نچى يلده مارت ٢نده ۞ مدفون رحمه الله رحمة و سعة ۞ امين ۞

Бихөкме Аллаһу Тәгалә. Сәйфеддин Габдеррәхим углы 72 яшендә, 1323 нче сәнәи, һиҗрия маһ Мөхаррәмнең 10-сында, 1905 нче елда, март 2-ндә мәдфүн. Рәхмәтуллаһи рәхмәтән васигатән. Амин.

قبريمه زاير اولوب احوالمه ايدن نكاه

Каберемә заир улыб әхвалемә идән нигях,

روحمه قيلسون دعاء وحاليدن اولسون آكاه

рухыма кылсын догаи вә халидән улсын әгәһ.

Үлчәмнәре: 11×32×125 см. Координаталары: N 50°55.698’ E 048°52.258’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/161-nadmogilnyj-pamjatnik-sajfeddina-syna-gabderrahima-sjfeddin-gabderrhim-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 40

2. [**Тәнәм** Саблат] угылы каберенә куелган тамгалы таш, 1906 ел. Сафар авылы, Дергачев районы.

۞ نارن طائفسى ۞ نك قزل قُرط ۞ اول جاش ۞ روغينك تنم ۞ صابلات اوغلى ۞ وافات ١٩٠٦ نچى ۞

Нарын таифәсенең Кызыл Корт авыл[ы] Җаш ругының Тәнәм Саблат углы вафат 1906 нчы

Ян кырларындагы язулар:

يلده ٨٠ ياشنده طمعا ا
كل نفس ذائقة الموت

Көлли нәфсин заикател-мәүт

Үлчәмнәре: 18×27×44 см. Координаталары: N 50°54.422’ E 048°54.077’.
https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/160-nadmogilnyj-pamjatnik-tanama-syna-sablata-tnm-sablat-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 41

3. **Сиражеддин** Шәмседдин угылы каберенә куелган тамгалы таш, 1912 ел. Сафар авылы, Дергачев районы.

۞ رحمه الله ۞ رحمة واسعة ۞ سراجالدين ۞ شمس الدين ۞ اوغلى وفات ۞

Рәхмәтуллаһи рәхмәтән васыйгатән, Сираҗеддин Шәмседдин углы вафат.

الموت كأس شاربه ناس

الموت كأس كل ناس شاربه // *Үлем - касәдер, һәркем ул касәдән эчәр.*

١٩١٢ يلده ۵۴ ياشنده

1912 елда, 54 яшендә.

Үлчәмнәре: 9×21×55 см. Координаталары: N 50°55.693’ E 048°52.266’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/162-nadmogilnyj-pamjatnik-siradzheddina-syna-shamseddina-siraeddin-shmseddin-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

Ершов районы
Узин (Осинов Гай) авылы

№ 42

Габдеррәшид Шәба угылы каберенә куелган таш, 1832 ел= 1248 сәнә. Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы.

Текст памятника:

۞ المرحوم المغفور ۞ صاراطاو گوبيرناسى ۞ پلدنكى آؤلينک عبد ۞
الرَّشيد شبا اوعلى ۞ وفات ۶۵ يشنده طاريخ ۞ ۱۲۴۷ نچى هجريه ۞
يازدرب قويدى اوعلى ابرهيم ۞

Әл-мәрхүм әл-мәгъфур Саратов губернасы Пәлдәнки авылының Габдеррәшид Шаба углы вафат 65 яшендә тарих, 1247 нче хиҗрия. Яздырыб куйды углы Ибраһим.

Үлчәмнәре: 13×29×98 см. Координаталары: N 51°06.691’, E 048°32.802’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/131-nadmogilnyj-pamjatnik-ibragima-syna-shaba-ibraim-shba-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 42-1

Кемнең каберенә куелганы билгесез таш, язулары җуелган... . Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы.
[*Исхак Хөсне...*].

№ 43

Ишмә (Әсма) Давыд кызы каберенә куелган таш, 1862 ел, Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы.

۞ هذا ۞ صمار ولايتى اوزين ۞ قريه سننک مقبرسنده ۞ مدفون ۞
المرحوم المر ... ۞ اشما بنت داود ۞ ۱۸۶۲ نچى يلدا ايیولنک ۞ ۱۴نچى
يومنده ۹۶ نچى ياشنده ۞ اللهم نور قبره وحشره ۞ مع الصديقين والشهداء
والصالحين آمين ۞

Һәза Самара вилаяте Узин карьясенең мәкъбәрәсендә мәдфүн[ә] әл-мәрхүм[ә] .... Әшмә (Әсма) бинте Дауд 1862 нче елда, июлнең 14 нче йәүмендә, 96 нчы яшендә ...

Үлчәмнәре: 16×25х (68+47) 115 см. Координаталары: N51°06.752’, E048°32.842’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/132-nadmogilnyj-pamjatnik-ashmy-docheri-dauda-shm-daud-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 44

Шәһидә бинте Хәйрулла каберенә куелган таш, 1886 ел, Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы, (фоторәсеме тәкъдим ителмәде).

۞ ۱۸۸۶ ۞ ...۞ شهيده بنت ۞ حير الله ۞ حضرت ... ۞

1886 ... Шәһидә Хайрулла кызы хәзрәт ....

Үлчәмнәре: 8×45×48 см. Координаталары: N51°06.838’ E048°32.910’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/137-nadmogilnyj-pamjatnik-shahidy-docheri-hajrully-shid-hajrulla-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 45

Шәһидә Гомәр кызы каберенә куелган таш, 1887 ел, Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы, 3нче зират. Исеме безгә билгесез Казан остасының эше.

۞ بحكم الله ۞ بو قبرده رحمت حقعه واصله ۞ شهيده بنت عمر زوجة ۞
۞ عزيز الله قرق اوچ ياشنده ۞ هجريه ايله ١٣٠٥ نچى سنه روميه ١٨٨٧
سنه ۞ ٢٧ نچى عنورده قبرى روضة من رياض الجنة ۞ السون ۞

Бихөкме Аллаһу, бу кабердә Хакга рәхмәт васыйлә Шаһидә бинте Гомәр, зәуҗәт Газизулла, кырык өч яшендә, һиҗрия илә 1305 нче сәнә, румия – 1887 [нче] сәнә, 27 нче гыйнварда. Кабре раузат мин рияз әл-җәннәт улсын[11].

زيارتدن مراد اوچ اخلاص ايلان بر فاتحه در

Зиярәтдән морад: өч Ихлас илән бер Фатихадыр

بو كون بو عاجزه ايسه يارين سلطانمه در

Бу көн бу гаҗизә[12] *исә йәрин солтанымадыр.*

Үлчәмнәре: 22x35x110 см. Координаталары: N 51°06.736’, E 048°32.770’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/130-nadmogilnyj-pamjatnik-shahidy-docheri-gumara-shaid-gomr-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 46

Камаледдин Йосыф угылы каберенә куелган таш, 1893 ел. Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы, 3нче зират.

۞ هذا ۞ صمار ولايتى اوزين ۞ قريه سنک مقبره سنده مدفون ۞ كمال
الدين بن يوسف ۞٩٣ نچى يلده ١٧ اوعسنک ۞ يونده ٢٠ ياشنده اللهم نور
قبره ۞ حشره مع الصديقين والشهدا ۞ والصالحين آمين آمين۞

[11] *Кабре раузат мин рияз әл-җәннәт улсын* – Аллаһ аның каберен җәннәт бакчаларыннан итсен.
[12] *Гаҗизә* – зәгыйфь, көчсез.

Һазә Самара вилаяте Узин карьясенең мәкъбәрәсендә мәдфүн Кәмаледдин бине Йосыф 93 нче елда, 17 нче августның йәүмендә, 20 яшендә. Аллаһуммә нур кабриһа ...

Үлчәмнәре: 15х27х93 см. Координаталары: N51°06.743’   E048°32.781’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/129-nadmogilnyj-pamjatnik-kamaleddina-syna-jusufa-kamaleddin-josyf-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 47

Гомәр Хәсән угылы каберенә куелган таш, 1897 ел. Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы. Исеме безгә билгесез Казан остасының эше.

۞ مرقد ۞ حاج الحرامين عمر ۞ ابن حَسن مأت ۞ ١٣١٤ سنة وَ هُوَ ۞
ابن ثمانيه و سبعين ۞

Мәркадь хаҗҗел-хәрәмәен Гомәр ибне Хәсән мает 1314 сәнәт вә һу ибне сәманиять вә сәбгыйн (җитмеш сигез яшендә).

۞ لهَ ملك ۞ ينادى كل يَوم ۞ لد اللموت،۞ و ابنو اللحى اب ۞

۞ بيحكم الله تعالى ۞ تاريخ ميلاديه برلان ۞ ١٨٩٧ نچى سنه ده ٢نچى
مارتده ۞ حاج الحرمين عمر حسن ۞ اوغلى يتمش سكز ياشنده ۞ داربقايه
رحلت ايلدى ۞

Бихөкме Аллаһу Тәгалә, тарих милядия берлән 1897 нче сәнәдә, 2 нче мартта хаҗҗел-хәрәмәен Гомәр Хөсәен углы йетмеш сигез яшендә дарелбәкая рихләт әйләде.

۞ علامتدن مرادم ۞ بى دعادر ۞ بو كون بكا ايكان يارين ۞ سكادر ۞

Галәмәтдән морадым бер догадыр. Бу көн бәңа икән, йәрин – сәңадер.

Үлчәмнәре: 17х48х89 см. Координаталары: N 51°06.837’, E 048°32.833’.

https://miras.info/uploads/posts/2018-12/1544690886__dsc0872lic_11.jpg (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 48

Хөснеддин бине Габделвәһһаб бине Габдеррәшид каберенә куелган таш, 1901 ел / 1319 сәнә. Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы. Исеме безгә билгесез Казан остасының эше.

۞ كفى ۞ بالموت واعظاًهذا ۞ قبر الحاج حسن الدين بن ۞ عبدالوهاب بن عبدالرشيد ۞ المتوفى المرحوم ١٣١٩ سنة ۞

Арткы ягында (уйма язулы):

۞ ميلاديه ١٩٠١ نچى ۞ يلده ١٠ نچى آپريلده ۞ الحاج حسن الدين ۞ افندى آلتمش سكز ۞ ياشنده وفات ايتدى ۞

اكر مك يل ترك يورسك اولاسن عاقبت اى يار

Әгәр мең ел терек йөрсәң, үләр сән гакыйбәт әй йар!

كوكل قويما بو دنياغا برادر جمله سى يبكار

Күңел куйма бу дөньяга борадар җөмләсе ...

Үлчәмнәре: 24x36x95 см. Читтән китерелгән керәч таш. Координаталары: N 51°06.834’, E 048°32.871’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/122-nadmogilnyj-pamjatnik-husnuddina-syna-gabdelvahaba-hsneddin-gabdelvahab-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 49

Хәдичә Ягъкуб кызы каберенә куелган таш, 1902 ел. Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы, 3 нче зират.

۞ حديجه ۞ يعقوب قزى ۞ ١٩٠٢ سنه ده ١٠ نچى ۞ آوغوستده ۞

Хәдичә Ягъкуб кызы 1902 сәнәдә 10 нчы августда

۞ ٨٧ ۞ ياشنده دار بقايه ۞ ارتحال قلدى ۞ نواره قبرها ۞

87 яшендә дарбәкая иртихаль кылды, нәүвариһә кабриһа

لمن زارنى رحمة الله

Үлчәмнәре: 20×25-33×65 см.   Координаталары: N51°06.754’, E048°32.815’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/127-nadmogilnaja-plita-hadidzhi-docheri-jagkuba-hdich-jagkub-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№50

Йосыф Гыйляҗеддин угылы каберенә куелган таш, 1902 ел / 1320 сәнә. Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы.

۱۹۰۲ یوسف ۞ بن علاج الدین ۞ رب لا تذرنی فردا ۞ وانت خیرا لوارثین ۞

1902 (ел), Йосыф бине Гыйляҗеддин.
Рабби ля тәзәрни фәрда вә интә хайрел-варисин.[13]

Үлчәмнәре: 7x29x87 см. Читтән китерелгән керәч таш.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/121-nadmogilnyj-pamjatnik-jusufa-syna-giljazeddina-josyf-giljazetdin-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 51

Сәгыйдә Хөснеддин кызы каберенә куелган таш, 1911 ел. Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы. Материал - бетон.

۞ هذا القبر ۞ سه عیده ۞ حسن الدین ۞ قزی ۳۸ یاشده ۞ ۱۹۱۱نچی یل ۞ ... ۞

Һазә әл-кабр Сагидә Хөснеддин кызы 38 яшьдә, 1911 нче елда.
....
Үлчәмнәре: 7x21x33 см. Координаталары: N 51°06.828’, E 048°32.851’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/123-nadmogilnyj-pamjatnik-sagidy-husnuddina-doch-sagid-hsneddin-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 52

Маһруй Нургали кызы каберенә куелган таш, 1916 ел. Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы.

---

[13] Рабби ля тәзәрни фәрда вә интә хайрел-варисин – Йә, Рабби, мине баласыз ялгыз калдырма, бит Син – варисларның иң хәерлесесең! (Коръән, 21 нче сүрә “ән-Әнбия”).

۞ مرحومه ماهروی ۞ نورعلی بن یوسف ۞ قزی ۞ ۱۹۱۶ نچی یلده ۞ ٤ نچی سنتابرده ۱۵ نچی ۞ یاشنده وفات ۞

Мәрхүмә Маһруй Нургали бине Йосыф кызы 1916 нчы елда 4 сентябрендә 15 яшендә вафат.

با لا خرقز غاندی الله   ای بالا کوردک قبر
منکسر مخزون کوکل   آه قایتاچاقمز شونده بر

Кызганды Аллаһ соңында, әй, бала, күрдең кабер.
Кайгы илә сынган күңел, аһ, кайтачакбыз шунда.

دنیادن کتدک وقتسز   ایرته رک صولدک چه حه ک
زور عزاب چکدک بحتسز   کورمه دک راحت یه شه ب

Дөньядан киттең вакытсыз, иртәрәк сулдың, чәчәк.
Зур газаб чиктең, бәхетсез, күрмәдең рәхәт яшәб.

Үлчәмнәре: 19х23х81 см. Координаталары: N 51°06.744’ E 048°32.811’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/128-nadmogilnyj-pamjatnik-mahruj-docheri-nurgali-maruj-nurgali-kyzyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 53

Хәсән Габделвахид угылы каберенә куелган таш, 1920 ел. Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы.

۞ لله الفاتحه ۞ هذا القبرُ ۞ حاسه ن بن عبدالواحد ۞ حامدف ۱۹۲۰ نچی ۞ یلدا ئییول ۱۲سنده ۞ ۵۹ یه شنده وفات ۞ بولدی اللهم ارحمه ۞

Лилләһи әл-Фатиха Хәсән бине Габделвахид Хамидов, 1920 нче елда, июльнең 12 сендә, 59 яшендә вафат. ...

لمن زارَنی رحمة الله

لمن زارنی رحمة الله – *Лиман зарани рәхмәтәи Аллаһ* // Мине (каберемне) зиярат кылганнарны Аллаһның рәхмәте ирешсен.

Үлчәмнәре: 9×27×55 см. Координаталары: N 51°06.829’ E 048°32.813’

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/134-nadmogilnyj-pamjatnik-hasana-syna-gabdelvahida-hsn-gabdelvahid-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 54

Гомәр Йосыф угылы каберенә куелган таш, 1925 ел. Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы.

№ 55

Галимҗан Нургали угылы каберенә куелган таш, 1929 ел. Узин (Осинов Гай) авылы, Ершов районы.

۞ الله الفاتحه ۞ بو مرحوم ۞ عالمجان نورعلى ئولى حسن ۞ ١٩٢٩ يل
۞ ١٨ ئييونده ٢٧ ۞ يه شنده وفات ۞

Аллаһу әл-Фатиха. Бу мәрхүм Галимҗан Нургали улы Хәсән 1929 елда, 18 июньдә, 28 яшендә вафат.

Үлчәмнәре: 17×48×89 см. Координаталары: N 51°06.837’, E 048°32.833’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/136-nadmogilnyj-pamjatnik-galimdzhana-syna-nurgali-galiman-nurgali-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

Пугачев шәһәре

№ 56

Туктар Кормай угылы каберенә куелган таш (фрагмент), 1861 ел. Пугачев шәһәре.

بسم الله الرحمن
الرحيم الحى القيوم الذى لا يموت و اتوب لله
رب اغفرلى وصلى الله على محمد اله
لاهواله.... اجمعين برحمتك يا ارحم الراحمين
اعوذ باالله / حمن لا اله الا الله محمد رسول الله
العظيم ابو بكرعمر عثمان على ...
مننک سيکز يوزده التمش برنچى يلده
توقتار قورماى اوغلى
وفات اولدى

Ташъязмада Коръән аятьләре (истигазә[14], 25 нче сүрә (әл-Фуркан), ...) язылган.

.... Әбү Бәкер, Гомәр, Госман, Гали..., мең сигез йөз алтмыш беренче елда Туктар Кормай улы вафат булды.

---

[14] Истигазә – Сыену, ялвару, “Әгузе” дип әйтү.

Якынча үлчәмнәре:16x24x59 см. Координаталары: N 51°43.813’, E 047°47.779’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/240-nadmogilnyj-pamjatnik-tuktara-syna-kurmaja-tuktar-kormaj-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 57

Кемнең каберенә куелганы билгеле булмаган таш, 1907 ел. Пугачев шәһәре.

... ١٩٠٧ نچی یلده ... ٢٩ یاشنده دار دار بقایه رحلت قلدی

.... *1907 нче елда 29 яшендә дарельфәнадән дарелбәкая рихләт кылды.*
Якынча үлчәмнәре: 14x27x70 см. Координаталары: N 51°43.813’, E 047°47.779’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/241-neatributirovannyj-nadmogilnyj-pamjatnik-1-g-pugachev-kemg-kuelgany-bilgesez-kaber-tashy-1-pugachev-shre.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 58

Сәгыйдә Хөснеддин кызы каберенә куелган таш, 1911 ел. Пугачев шәһәре. (фоторәсеме тәкъдим ителмәде).

№ 59

Мулла **Хәсән** Габделгазиз угылы каберенә куелган таш, 1919 ел. Пугачев шәһәре.

۞ موللا حسن ۞ قرآن حافظ ۞ عبد العزیز ۞ موللا اوغلی ۞ وافات ۞ بولدی ۞ ١٩١٩ یلدا 53 [یاشنده...] ۞

Мулла Хәсән Коръән хафиз Габдельгазиз мулла углы вафат булды 1919 елда, 53 яшендә...
Үлчәмнәре:12×33×102 см. Координаталары:N 52°01.503’   E 048°49.832’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/237-nadmogilnyj-pamjatnik-hasana-syna-gabdelgaziza-hsn-gabdelgaziz-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 60

(Дагыстанлы) ... угылы каберенә куелган таш, 1919 ел. Пугачев шәһәре.

№ 61

Хәлфә **Мифтахеддин** Габделвәли[15] угылы каберенә куелган таш, 1921 ел. Пугачев шәһәре.

[15] 15 Мирасханә сайтында мәрхүмнең атасы исеме безнең тарафтан ялгыш “Габделгазиз” дип тәкъдим ителгән.

۞ حلفه ۞ مفتاح الدين ابن عبد الولی ۞ ووینف تاریخ میلادی ننک ۲۱ نچی یلدا ۸۰ یاشنده وفات ۴۵ یل ۞ مدرس بولوب عمر کچردی ۞ رحمة الله علیه رحمة واسعة ۞

Хәлфә Мифтахеддин Габдельвәли Вәвинов тарих милядинең [19]21 нче елда, 80 яшендә вафат, 45 ел мөдәррис булыб гомер кичерде. Рәхмәтуллаhи галәйhи рәхмәтән васигатән

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/238-nadmogilnyj-pamjatnik-miftaheddina-syna-gabdulgaziza-miftaheddin-gabdelgaziz-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 62

Госман Галиәкбәр угылы каберенә куелган таш, 1921 ел. Пугачев шәһәре.

۞ وافات ۞ ۱۹۲۱ یلدا عثمان ۞ غلی اکبر اوغلی ۞ ۴۸ یاشنده ۞

Вафат 1921 елда Госман Галиәкбәр углы 48 яшендә ....

Үлчәмнәре:19×47×123 см. Координаталары:N 52°01.484’, E 048°49.810’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/239-nadmogilnyj-pamjatnik-gusmana-syna-galiakbara-gosman-galikbr-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

Сарытау шәһәре

№ 63

Кемнең каберенә куелганы билгеле булмаган таш, 1127 һиҗри сәнә/1715 миляди ел, имеш. Сарытау шәһәре.

№ 64

Газизулла каберенә куелган таш, 1288 һиҗри сәнә/1871 миляди ел. Сарытау шәһәре. Ташъязманың күп өлеше зыян күргән.

Алгы һәм ян кырларындагы язулар начар хәлдә сакланган, укылмыйлар.

Арткы ягындагы язу:

.... الله
بسم الله الرحمن الريم
اعوذ بالله من الشيطان ارجيم

و ان الله يبعث من فى القبور
كل نفس ذآئقة الموت
وإنما توفون أجوركم يوم القيامة
بو طرفده اولوغ
.....اوعلى عزيز الله وجود
توبن اولى تاريخ
١٢٨٨سنه هجريه ده ايله مسيحيها يله سنه ١٨٧١
..... نچى ما....... دارالفنادن ١٠
صراطاو تاريخ .... سنه مسيحيه ايله
...... برنچى نويابرده
....

.... Бу тарафта олуг углы Газизулла ... Түбән авылы. Тарих һиҗрия сәнәдә илә 1288, мәсихия сәнә илә 1871, 10 нче ма....... дар фәнадин дарбәкая ... Сарытауда. Тарихы: мәсихия ... илә беренче ноябрьдә...

Үлчәмнәре:14x37x131 см. Координаталары:N 51°32.778’ E 046°03.082’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/222-nadmogilnyj-pamjatnik-gazizully-gazizullaga-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 65

[Сайәкмә] бинте Ибраһим, мулла Зәйнеддин ахунд хатыны каберенә куелган таш, 1877 ел. Сарытау остасы кулы белән язылган ташъязма.

بسم الله الرمن الرحيم و ان الله ... من فى القبور
بو طرفده ملا زين اردين آحوند ننک زوجه سى سايكمة بنت ابراهيم
عمرى [ايللى بيش] ياشنده ايرشدى توفت ١٥ ايونده ١٨٧٧ سنه مسحيه ١٢٩٤ سنه هجريه عفر الله ...

№ 66

Мөхәммәдәмин Курамша угылы каберенә куелган таш, 1890 ел. Сарытау шәһәре.

صاحب القبرمن الحقية محمَّد امينْ قورامشا اوُعلى شَهْر صَراطوده عمر
ايدب ٦٣ ياشنده دار البقاغه كوچدى ١٨٩٠ مسحيه عنوار ٢٠

Сахибел-кабер мин әл-хакыять Мөхәммәдәмин Курамша углы Саратауда гомер идеб, 63 яшендә дарелбәкага күчте, 1890 мәсихия, гыйнварь (аеның) 20.
https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/217-nadmogilnyj-pamjatnik-muhammadamina-syna-kuramshi-mhmmdmin-kuramsha-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 67

Хәсән Әбүбәкер угылы каберенә куелган таш, 1892 ел /1286 сәнә. Сарытау шәһәре.

لا اله الا الله مرقد ابو بكر اوغلى حسن ٣ ياشنده عنوار ١٢ ده مدفون ١٨٩٢

Ташның икенче ягындагы язу:

يا الله النا شافعا جعله

Мәркадь Әбү Бәкер улы ***Хәсән****, 3 яшендә, 12 гыйнварда мәдфүн.*
1892 (ел).

Үлчәмнәре:15х38х77 см. Координаталары:N 51°32.777’, E 046°03.084’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/221-nadmogilnyj-pamjatnik-abu-bakra-syna-hasana-b-bker-hsn-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 68

Ахунд мулла **Зәйнеддин** бине Биккол Янгалычев каберенә куелган таш, 1896 ел /1313 сәнә (Пәлдәнке авылыннан, 90 яшендә вафат). Сарытау шәһәре.

المسلمين ايمام قبر
لا اله الا الله محمد رسول الله
اخوند ملا زين الدين ابن بيكقل
ينعاليچوف پلدنكى اۋلى تو لداً
شَهْرصرطاوده مسلمينه ايمامت
ايلدى ٥٥ سنه عمرى طوقسانه ايدى
شد توافى اول يَوم ذالحجة

سنه هجرية ١٨٩٦ مسليحية ١انچى مايده ١٣١٣
رحمت الله عليه

Үлчәмнәре:17x35x114 см. Координаталары:N 51°32.773’ E 046°03.076’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/218-nadmogilnyj-pamjatnik-zajneddina-syna-bikkula-jangalycheva-zjneddin-bikkol-uly-jangalychevka-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 69

Мифтахеддин Курамшин (мещанин) каберенә куелган таш, 1897 ел /1291 сәнә, 64 яшендә вафат. Сарытау шәһәре.

Алгы ягындагы язу:

اعوذ بالله من الشيطان
الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم
و انما توفون اجور
يوم القيه مة و ان الله
يبعث من فى القبور
اوشبو طاشنک صاحيبى احمد
جان ميفتاخدين اوغلى ياشى
بنا قلدى اتكسنه ...
سنه دا ١٩١١ يلده ١٣١٨
اولا دبثا ....يكى سى ..... دنيادا
...

Арткы ягындагы язу:

الله
الا اله الا لله محمد رسول الله
كال نفسى ذائقاتى الموت صارا
طوصقى ميچنين ميفتاحدين
اوعلى قرمشن دار فنادن .....
باقيا ايتعال ١ نچى 64 ياشنده وفاطى
ايتى سفر ايلى ١٢٩١ مارط ١٥ ايل مسحيا ١٨٧٩
....

... ошбу ташның сахибе Әхмәдҗан Мифтахеддин углы бина кылды эткәсенә 1317 елда, 1911 нче елда...

Үлчәмнәре: 13х38х80 см. Координаталары:N 51°32.788’ E 046°03.089’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/228-nadmogilnyj-pamjatnik-miftaheddina-kuramshina-miftaheddin-kuramshinga-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 70

[Наилә] Хәбибулла кызы кабернә куелган таш, 1899 ел. Сарытау шәһәре. (Кара: 66 нчы ташның икенче ягындагы язу).

Каберташның икенче ягындагы язу:

بسم الله الرمن الرحيم
لا اله الا الله محمد رسول الله
بو طرفده محمد امين بابانىک
زوجه سى نيل حبيب الله قزى
٧ل ياشنه ايرشوب داربقاغه كوچدى
انا لله
وانا اليه
راجعون
سنه مسحيه ١٨٩٩
اپريل

Үлчәмнәре:17х34х91 см. Координаталары:N 51°32.770’ E 046°03.077’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/217-nadmogilnyj-pamjatnik-muhammadamina-syna-kuramshi-mhmmdmin-kuramsha-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 71

Җиһанбай Садыйкбай угылы каберенә куелган таш, 1901 ел /1319 сәнә. Сарытау шәһәре.

المرقد المبرور جهان باى ابن صديق باى ٣٠ ياشلک عسكرية
ايون ٢٠ده سنه ١٩٠١ مدفون

Уң як кабыргасындагы язу:

اعوذ بالله من الشيطان ارجيم

Сул як кабыргасындагы язу:

كل نفس ذائقة الموت

Үлчәмнәре:18x34x100 см. Координаталары:N 51°32.775’, E 046°03.052’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/226-nadmogilnyj-pamjatnik-dzhihanbaja-syna-sadykbaja-ianbaj-sadyjkbaj-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 72

Гомәр Сәйфеддин угылы каберенә куелган таш, 1902 ел /1320 сәнә. Сарытау шәһәре. 52 яшендә вафат.

يغفر الله صاحب المرقد عمر بن سيف الدين بلع عمره اثنى وحمسين
توفى اخر المحرم سنه ١٣٢٠

Арткы ягындагы язу:

لا اله الا الله
كل نفس ذائقة الموت

Ян як кырларындагы язулар**:** الموت باب والناس داخله

Әл-мәүт баб вәән-нас дахилиһә – Үлем бер капкадыр, һәм кешеләр аннан керерләр.
Үлчәмнәре:16×31×105 см. Координаталары:N 51°32.755’   E 046°03.100’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/164-nadmogilnyj-pamjatnik-gumara-syna-sajfuddina-gomr-sjfeddin-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 73

Муса бине Хәсән каберенә куелган таш, 1905 ел /1323 сәнә. Сарытау шәһәре. 9 яшендә вафат.

لا اله الا الله مرقد موسى بن حسن ٩ ياشنده مدفون ١٩٠٥ سنه

Арткы ягындагы язу:

يا الله النا شافعا جعله

Йә, Аллаһ! Аны безнең өчен яклаучы ит.[17]

Үлчәмнәре: 14x30x74 см. Координаталары:N 51°32.777’, E 046°03.068’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/224-nadmogilnyj-pamjatnik-musy-syna-hasana-musa-hsn-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

[17] Бу сүзләр үсмер баланы җирләгәндә әйтелә.

№ 74

Шәйхеддин бине Сәфәргали каберенә куелган таш, 1906 ел /1325 сәнә. Сарытау шәһәре. 29 яшендә вафат.

بسم الله الرحمن الرحيم لا اله الا الله محمد رسول الله
شيخ الدين سفرعلى اوغلى شهر صرتاوده ٢٩ ياشكه قدر عمر ايدوب
... ١٣٢٥ سنه ده ١٩٠۶ ده ٣ ماى ده دار بقاغه كوچدى

Икенче ягындагы язу:

... يازدران زوجه سى اشرف جمال

... яздырган зәүҗәсе Әшрафҗамал.

Үлчәмнәре:18х34х100 см. Координаталары:N 51°32.775’, E 046°03.052’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/225-nadmogilnyj-pamjatnik-shajheddina-syna-safargali-shjheddin-safargali-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№75

8. **Хәсән[18] Гыйсмәтулла угылы** каберенә куелган таш, 1906 ел /1324 сәнә. Сарытау шәһәре.

صاحب المرقد حسن بن منلا عصمت الله بلغ عمره ثمانية واربعين توفى اخر
جمادى الاخير ١٣٢۴ سنه هجريه

Кабер иясе Хәсән мулла Гыйсмәтулла углы гомере кырык сигез яшенә җитеп вафат булды Җәмадил ахыр (аеның) азагында, һиҗри илә 1324 нче елда.

Икенче ягындагы язу:

لا اله الا الله كل نفس ذايقتا الموت

Аллаһтан башка илаһи зат юк.
Үлем ачысын һәркем татыячактыр.

Ике ян кырларындагы язулар:

الموت باب والنّاس داحيله

[18] Мирасханә сайтында мәрхүмнең исеме безнең тарафтан “Әхмәд” дип ялгыш укылгандыр.

Үлем бер кабкадыр, һәм һәр кеше аннан керүчедер.

Үлчәмнәре: 18х34х126 см. Координаталары:N 51°32.779’ E 046°03.066’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/223-nadmogilnyj-pamjatnik-ahmada-syna-gismatully-hmd-gismtulla-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 76

Йуныс Бикбау угылы каберенә куелган таш, 1909 ел/ /1327 сәнә. Сарытау шәһәре, 57 яшендә вафат. Кятиб – Гарифҗан Буави.

هوالحيى بومرقد ايه سى يونس بيك باو اوغلى در

Үлчәмнәре: 9х19х40 см. Координаталары:N 51°32.759’ E 046°03.087’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/229-nadmogilnyj-pamjatnik-junusa-syna-bikbava-junys-bikbau-ulyna-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 77

Нәфисә бинте ахунд Мөхәммәджан Янгалычев каберенә куелган таш, 1916 ел/ /1334 сәнә. Сарытау шәһәре.

نفسة روضة نفسة بنت احوند محمدجان ينعاليچوف بنات المسلمين
فى عشر الاول دفنت من رمضان وفى يوم الجمعة رحمه الله ١٣٢٩ سنه

Ташның икенче ягындагы язу:

قال الفواد وكيف لي بجوابكم و انا رهين جنادِل وتراب
أكل التراب محاسني فنسيتكم و حجبت عن اهلي وعن أترابي

Нәфисәт раузәти. Нәфисә, ахунд Мөхәммәдҗан Янгаличев кызы, гомерен мөслимәләргә гыйлем бирүгә багышлап, җирләнде Рамазан аеның унберенче көнендә, җомга көнне, 1329 нчы елда...
Үлчәмнәре: 14х32х120 см. Координаталары:N 51°32.775’ E 046°03.074’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/219-nadmogilnyj-pamjatnik-nafisy-docheri-muhammadzhana-jangalycheva-nfis-mhmmdan-kyzy-jangalychevaga-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 78

Мөхәммәдюныс бине Йосыф Терегулов каберенә куелган таш, 1915 ел/ /1334 сәнә. Сарытау шәһәре.

يا الله ايللى دورت ياشنده وفات ايدن صاراطوف ولايتى
قريه سنك دوماول محمد يونس افندى بن يوسف تريعولف روحنه فاتحه

Икенче ягындагы язулар:

هوالباقى
رنجتمدى دنياده هيچ كيمسنى
قار طوبراقلرغه قويدى
نى.....................................
....
....
.... دى
محرم ١٣٣٤ ١٦
نويابر ١٩١٥ ١١

Ян кырларындагы язулар:

لا اله الا الله محمد رسول الله

Үлчәмнәре: 15х33х103 см. Координаталары: N 51°32.786’ E 046°03.077’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/220-nadmogilnyj-pamjatnik-muhammadjunusa-syna-jusufa-teregulova-mhmmdjunys-josyf-uly-teregulovka-kuelgan-kaber-tashy.html
(Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 79

[**Хәсән** бине] Габдулла Колахмәдов каберенә куелган таш, 1905 ел. Сарытау шәһәре. Ташъязманың авторы – кятиб Гобәйдулла мөәззин әл-Оренбури.

(Фоторәсеме тәкъдим ителмәде).

نور الله مرقد پنزه لى حسن بن عبدالله قل احمداوف وفات ل١٩٠ سنه ده
اپريل ١٣ صفر ننک ٢٣ نده ...

Пензалы Хәсән Габдулла улы Коләхмәтовның кабере.
Вафат 1905 елда, апрель (аеның) 13 (ндә), Сәфәр (аеның) 23 ндә.

Үлчәмнәре: 17x21x24 см. Координаталары:N 51°32.785’ E 046°03.065’.

https://miras.info/projects/musulmanskie-epigraficheskie-pamyatniki-tatar/monuments/227-nadmogilnyj-pamjatnik-hasan-syna-gabdully-kulahmetova-hsn-gabdulla-uly-kolhmtovka-kuelgan-kaber-tashy.html (Мөрәҗәгать итү датасы: 15.06.2024).

№ 80

Әхмәджан Мифтахеддин угылы каберенә куелган таш, 1911 ел. Сарытау шәһәре. (Фоторәсеме тәкъдим ителмәде).

№ 81

Мифтахеддин .... угылы каберенә куелган таш, 1911 ел. Сарытау шәһәре. (Фоторәсеме тәкъдим ителмәде).

Әдәбият:

Кубанкин Д.А., Зозырев Н.Ю. Сырьевые источники строительных материалов округи Укека. Поволжская археология. 2021. № 2 (36). – 197-199 с. – С.198.

Маликов Р. Буа шәһәренең мөселман гыйбадәтханәләре тарихы. – Казан: “Идел-Пресс”, 2009. – Б.42.

Усманов В.М. Арабская каллиграфия.Учебное пособие.- Стерлитамак: “Фобос”, 2015 – С.256.

Усманов В.М. Татарские эпиграфические памятники Пензенской области / Пенза өлкәсенең татар эпиграфик һәйкәлләре. (19 нчы китап). – Казан, 2023. – 1312 б.: рәс.белән, 256, 257 нче ташлар).

Архив чыганаклары: Мирасханә, Г. Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институтының Язма мирас үзәге, 72 фонд, 502 тасв., 1 сакл.бер.

0-1(1)=А=б

Мирасханә, ф. 72 , тасв. 1, сакл. бер. 502

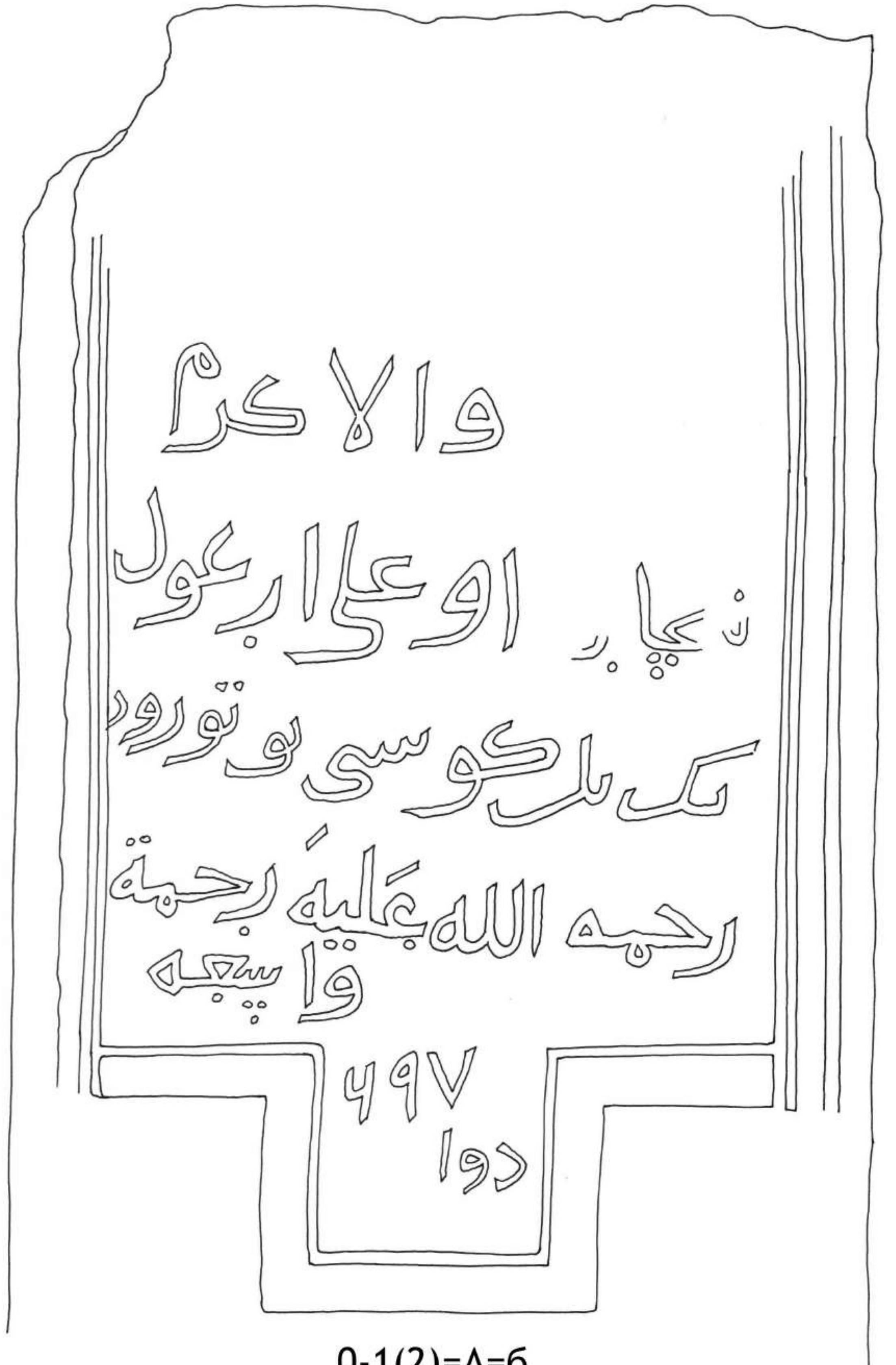

0-1(2)=A=6

0-1(3)

Мирасханә, 72 фонд, 502 тасв., 1 сакл.бер.

46 Памятник № 16 (от развалин г Укека (Саратов)

[بسم الله الرحمن الرحيم
كل حي لايموت
..يحيى اوغور زيارتى نزور
رحمه الله عليه رحمة واسعة
697

ا دا لا تكوار
ى بحار
وعاى اوغلى عود
بل مل كوپس بوى
.. رحمه لا بد علـه رحمه
[الله عليه رحمة] واسعة
دو... بد

0-1(4)

Мирасханә, Г. Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институтының Язма мирас үзәге, 72 фонд, 502 тасв., 1 сакл.бер.

0-2

Мигъмари бизәк

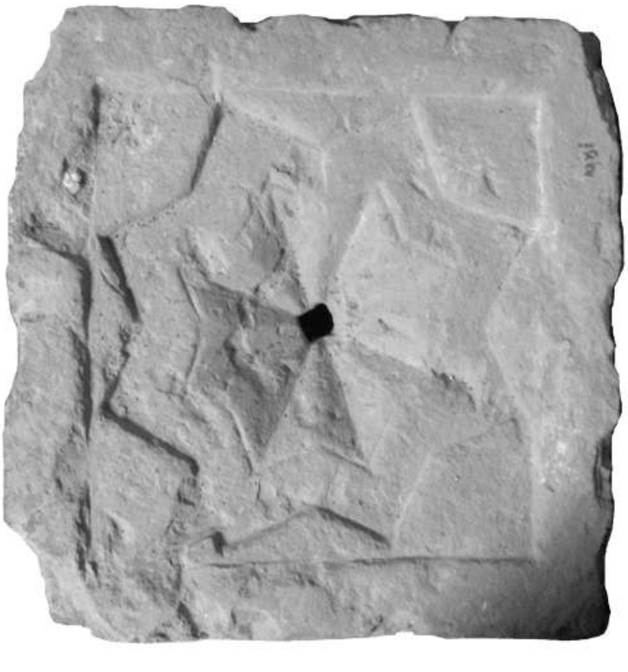

0-3
Сарытау
музеенда саклананалар

0-4

Таш балбаллар
Сарытау музеенда сакланалар

0-4

Сарытау музеенда сакланалар

О-5

Мирасханә, 72 фонд, 502 тасв., 1 сакл.бер.

1
Яковлевка авылы

2
Яковлевка авылы

3
Яңа Әләзән авылы

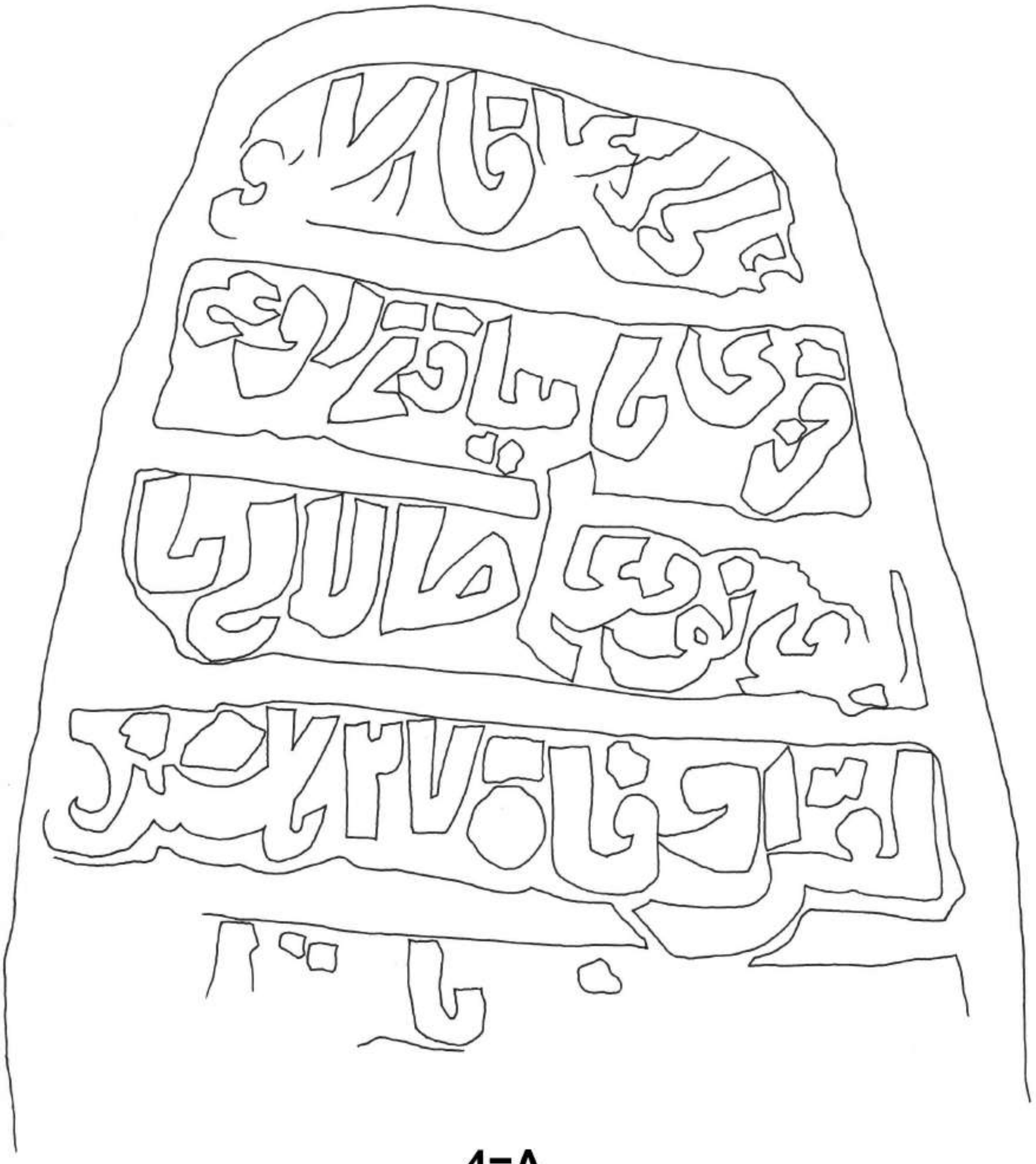

4=А
Яңа Әләзән авылы

4
Яңа Әләзән авылы

5

Яңа Әләзән авылы

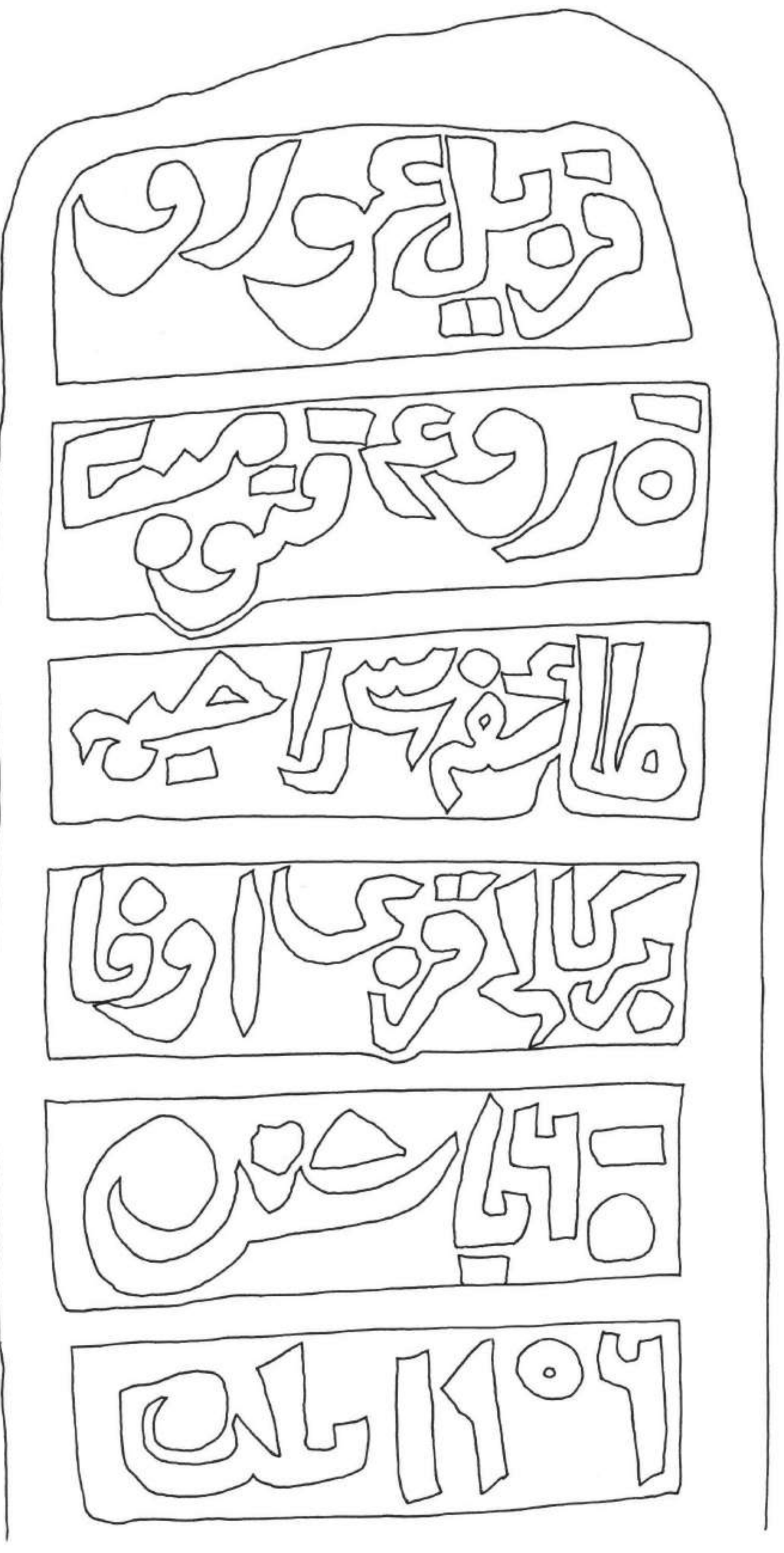

5=A
Яңа Әләзән авылы

6
Яңа Әләзән авылы

6=A
Яңа Әләзән авылы

7
Яңа Әләзән авылы

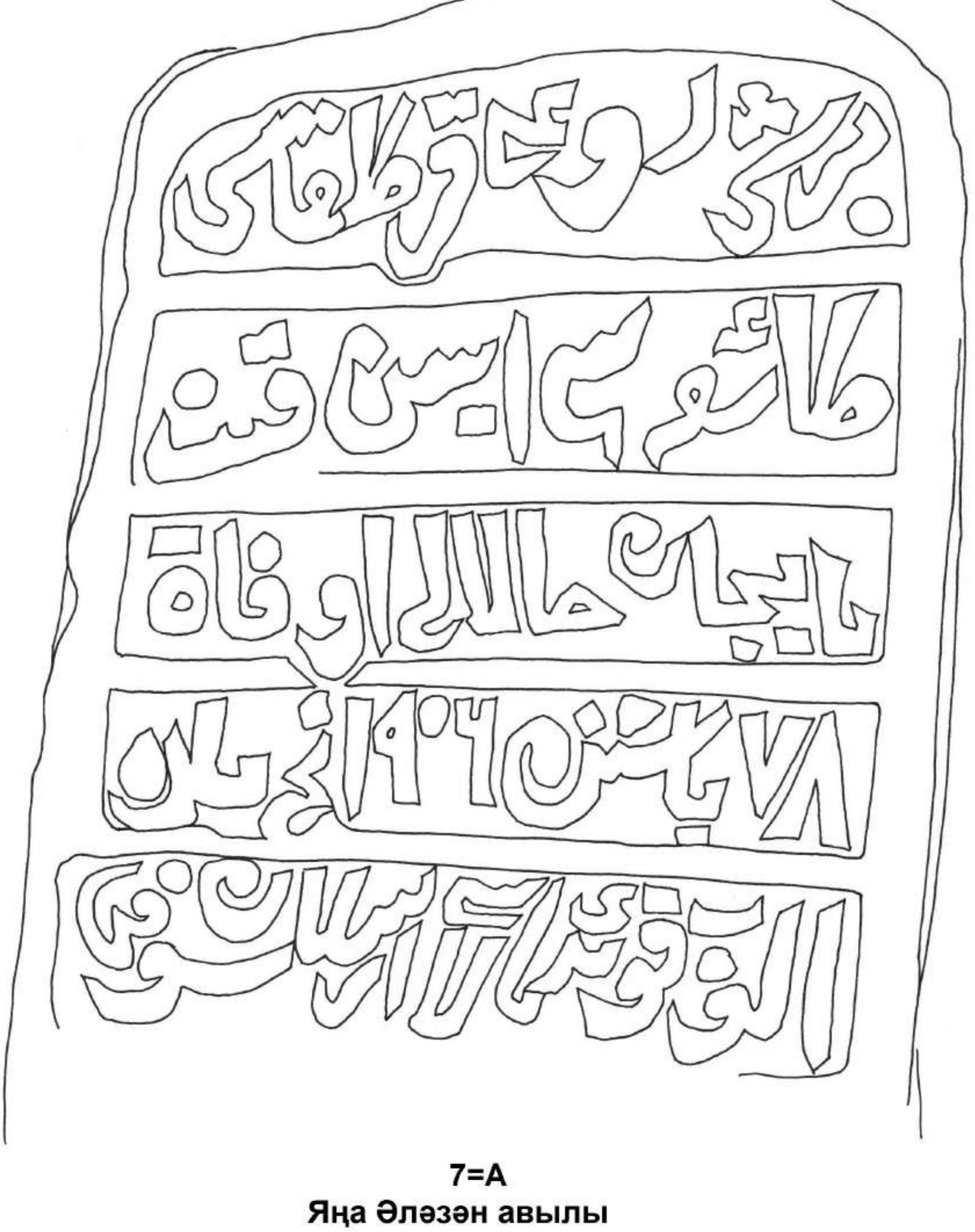

7=A
Яңа Әләзән авылы

8
Яңа Әләзән авылы

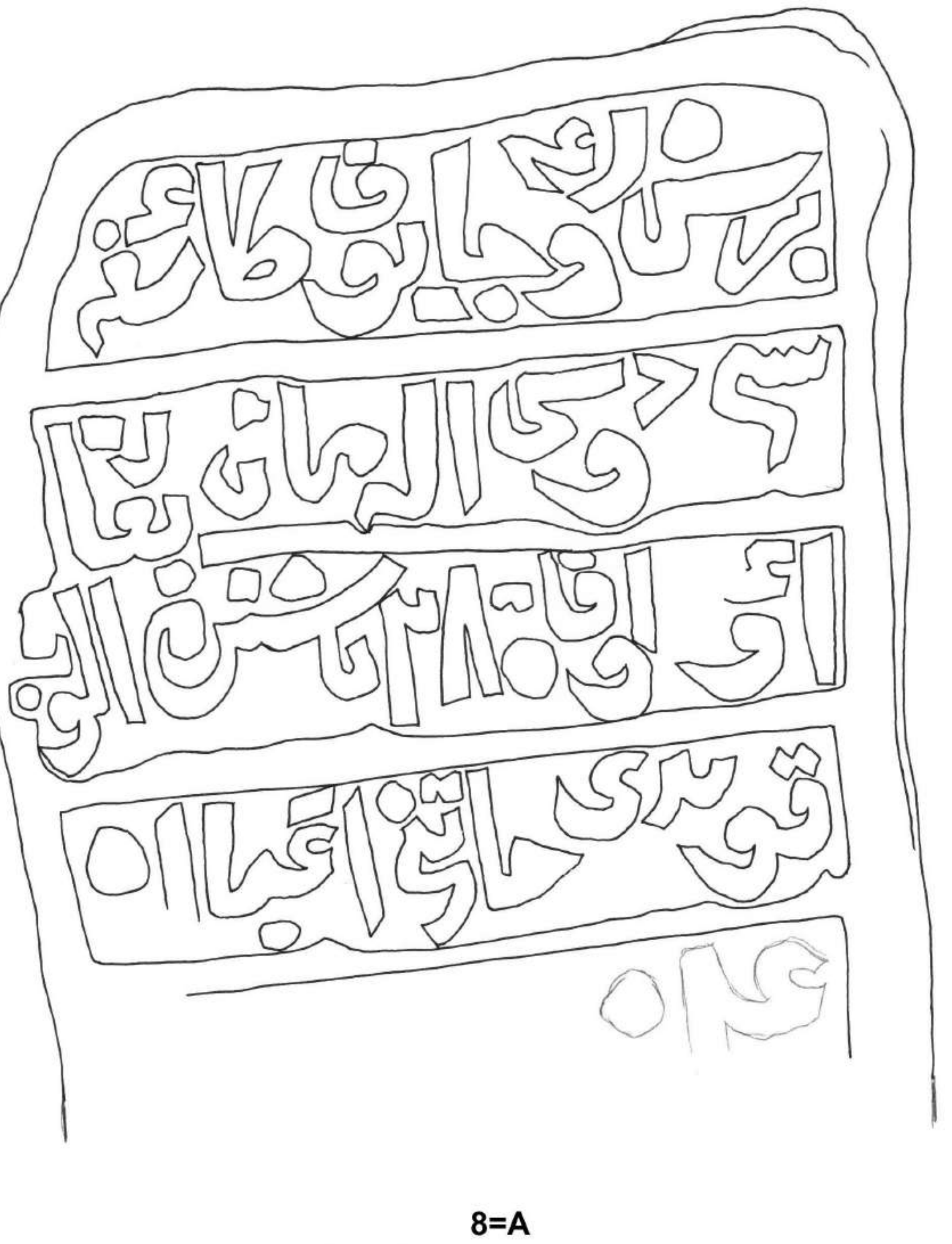

8=А
Яңа Әләзән авылы

9
Яңа Әләзән авылы

9=А,Г
Яңа Әләзән авылы

9=А,Б
Яңа Әләзән авылы

9
Яңа Әләзән авылы

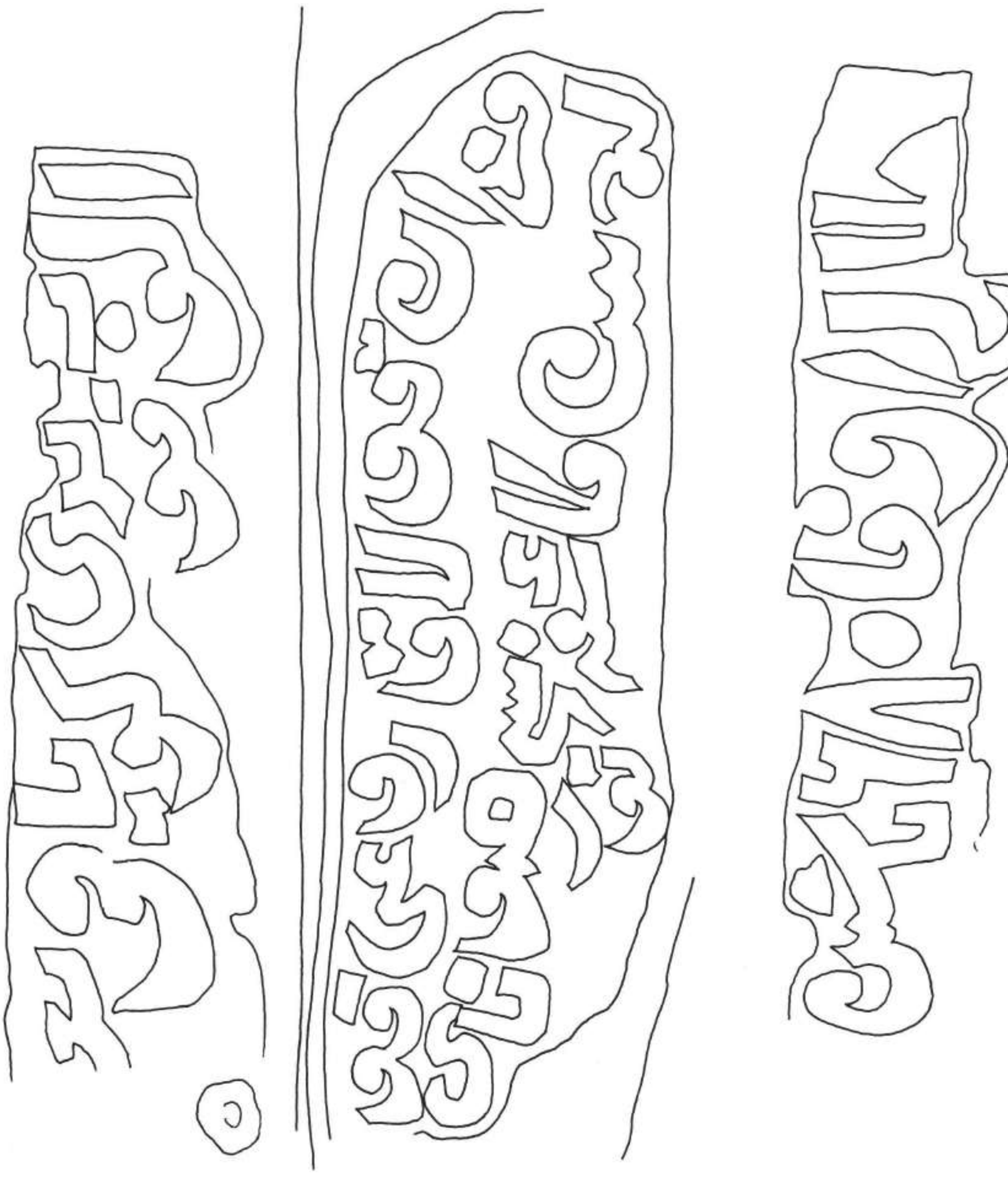

9=А,Б,Г
Яңа Әләзән авылы

10
Яңа Әләзән авылы

10=А, Г
Яңа Әләзән авылы

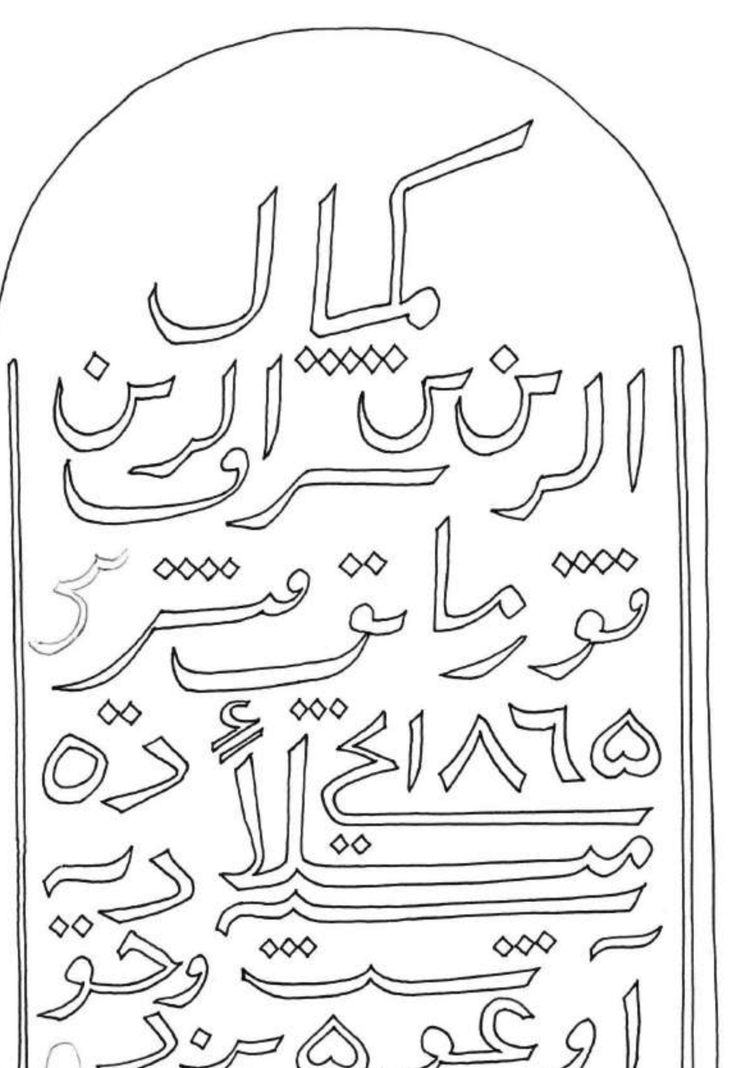

10=А
Яңа Әләзән авылы

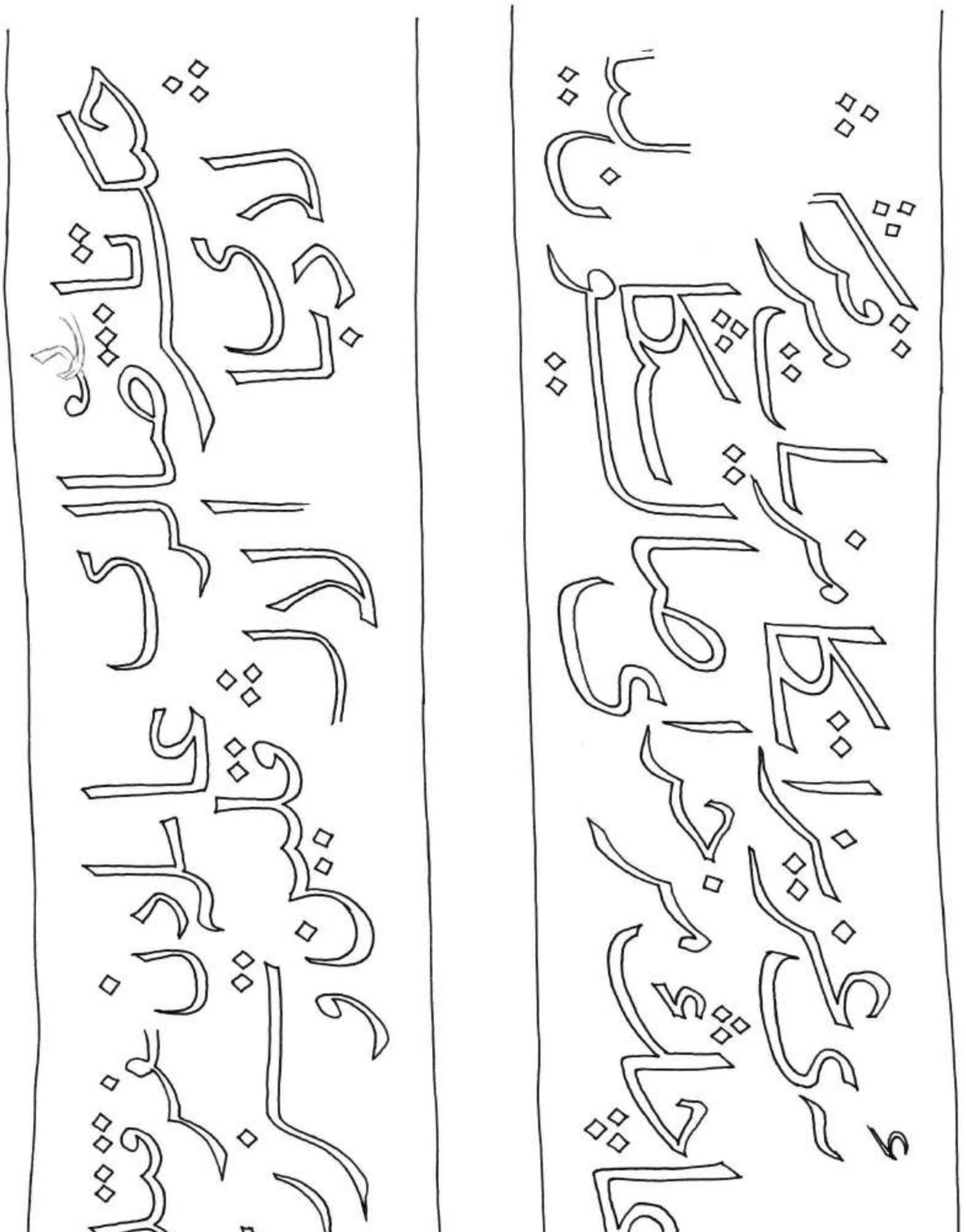

10=Б,Г
Яңа Әләзән авылы

11
Биктимер авылы

13=A
Алтата
авылы

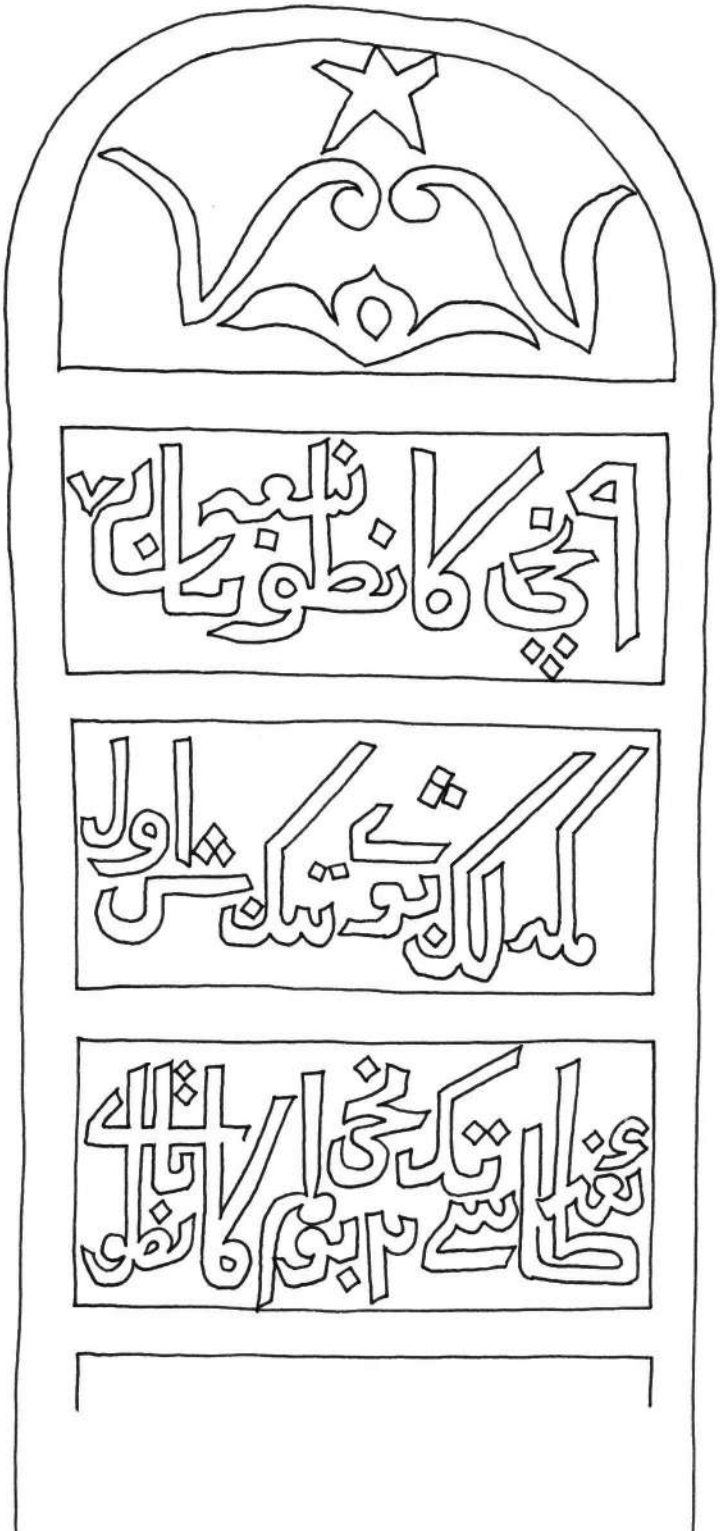

13=А=а

Алтата авылы, Сарытау өлкәсе

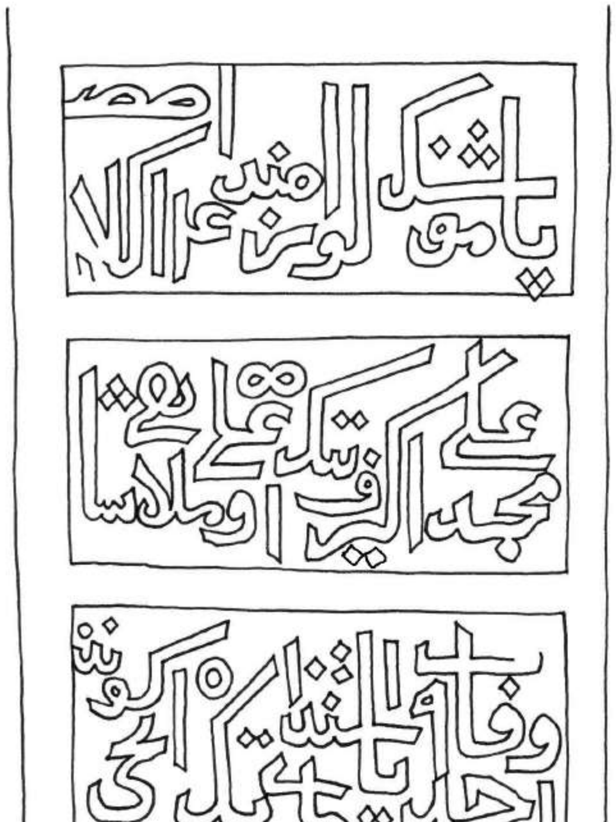

13=А=б
Алтата авылы,
Сарытау өлкәсе

13
Алтата авылы

14
Алтата авылы

14

Алтата авылы

15=А
Алтата авылы

15
Алтата авылы

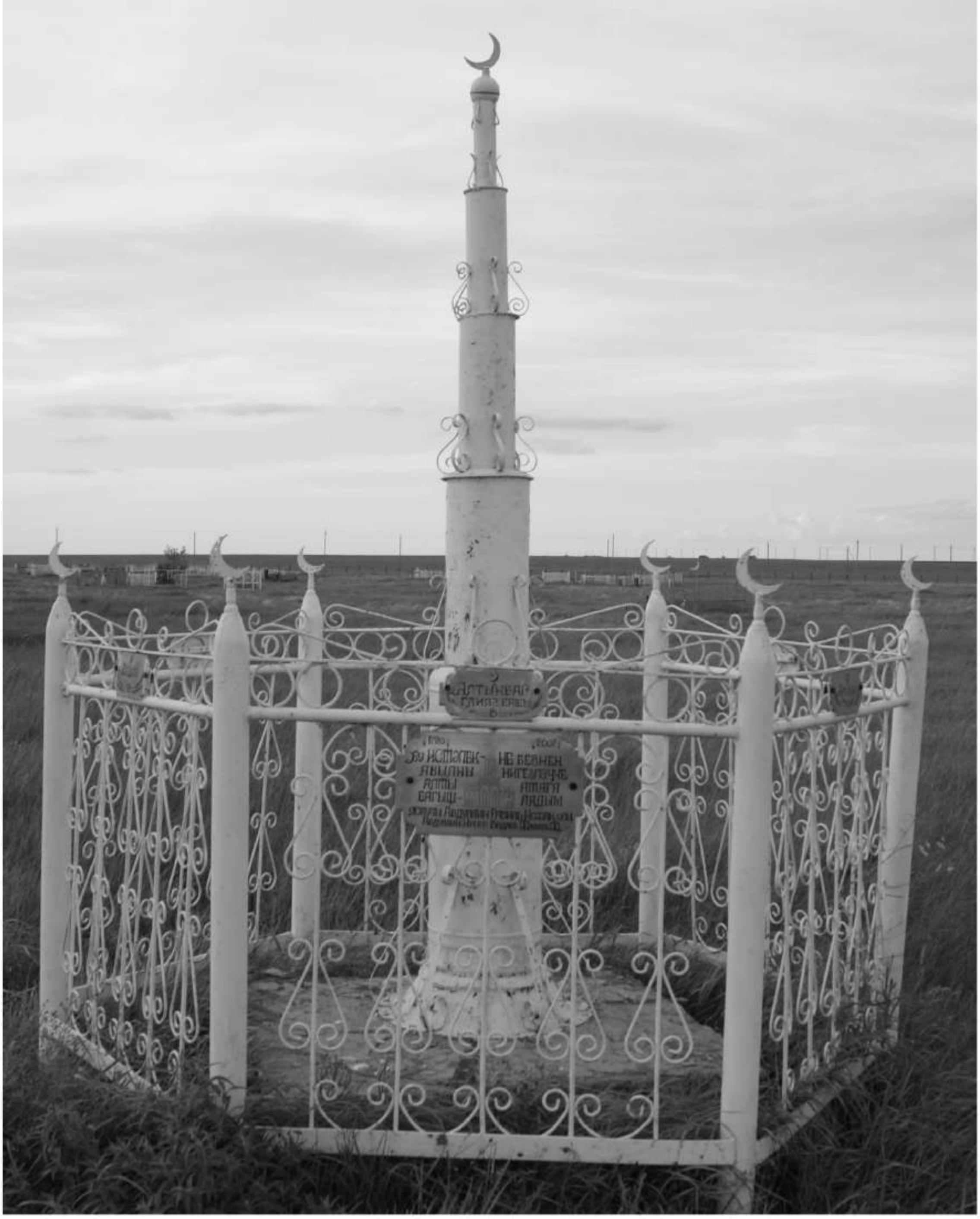

16
Алтата авылы

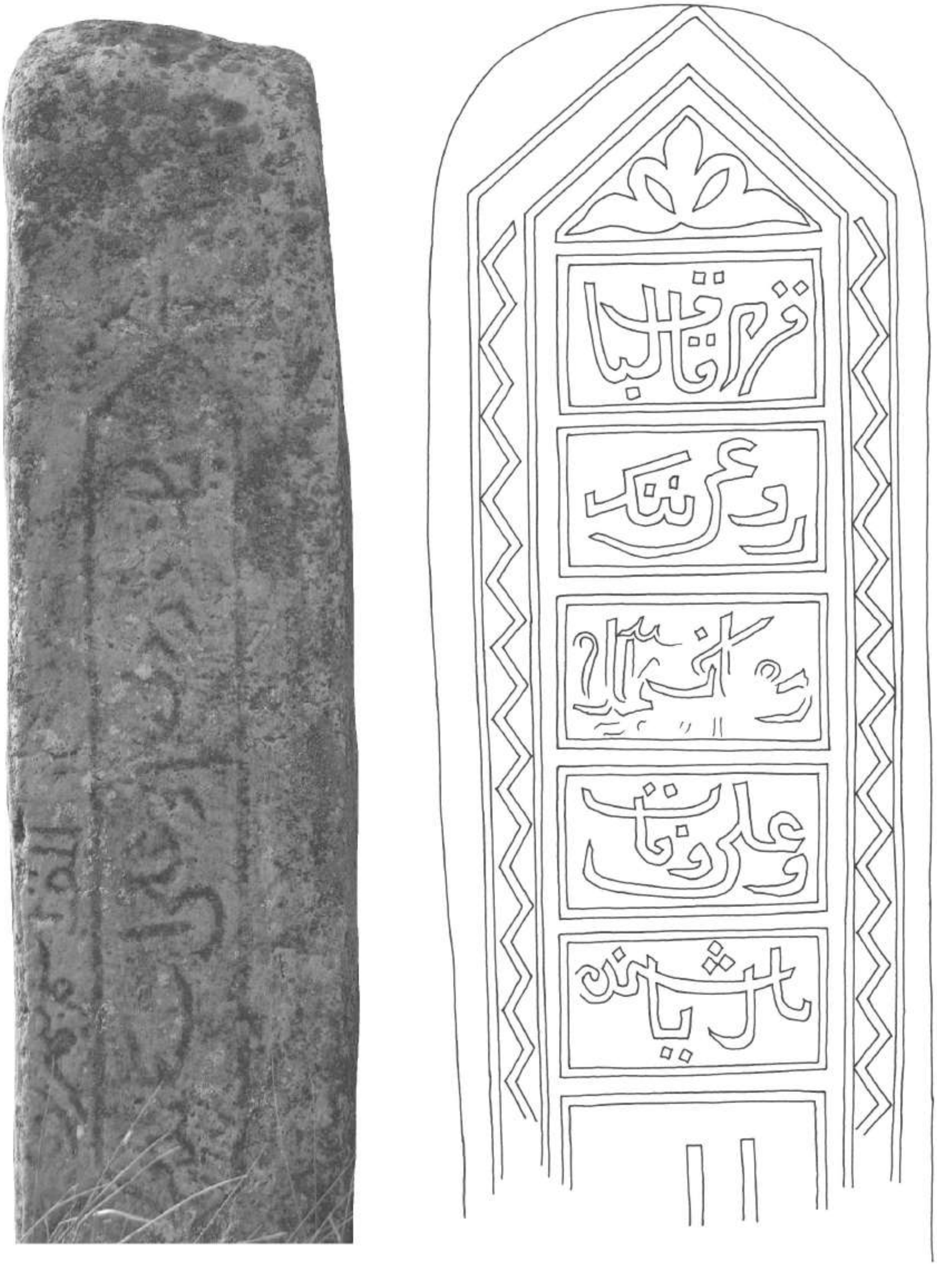

17=А.Б
Алтата авылы

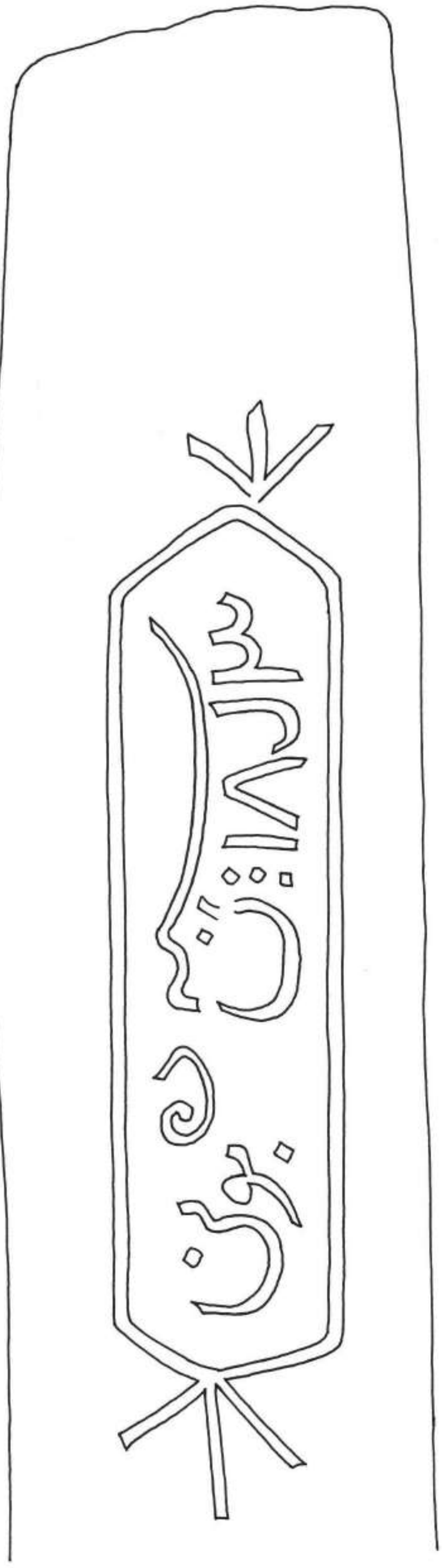
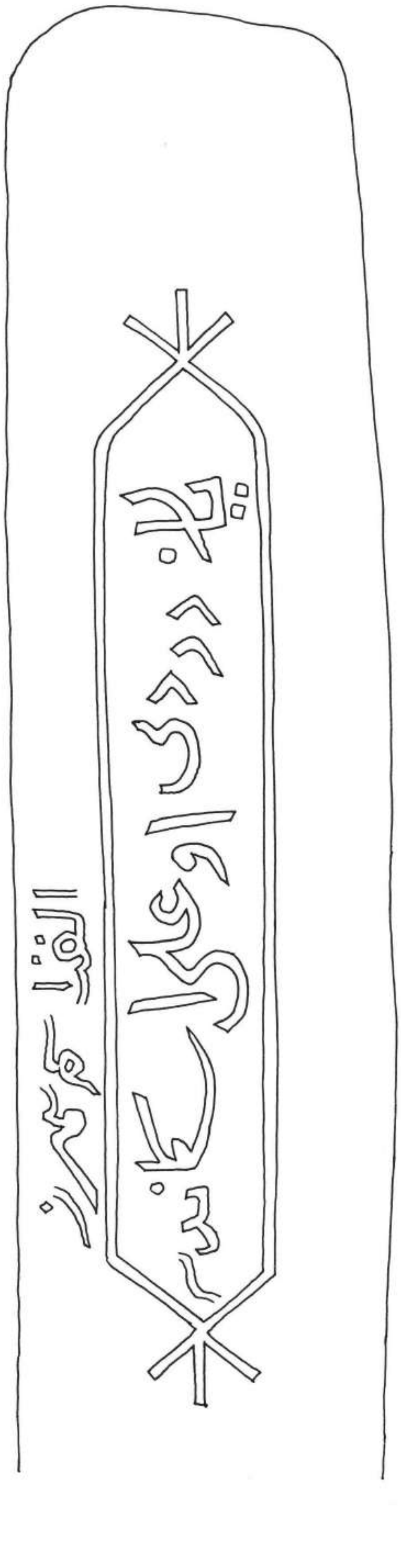

17=Б, Г
Алтата авылы

17=А,Г
Алтата авылы

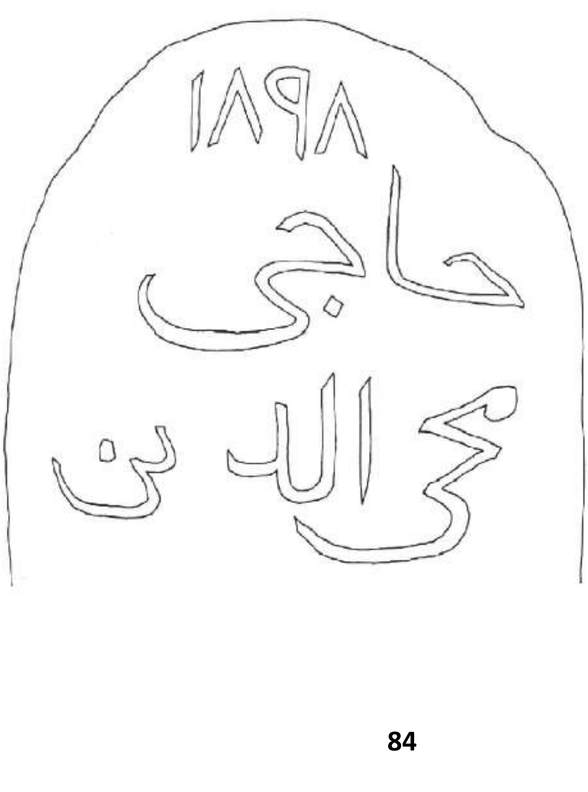

**18=А
Алтата
авылы**

18
Алтата авылы

19=A
Алтата авылы

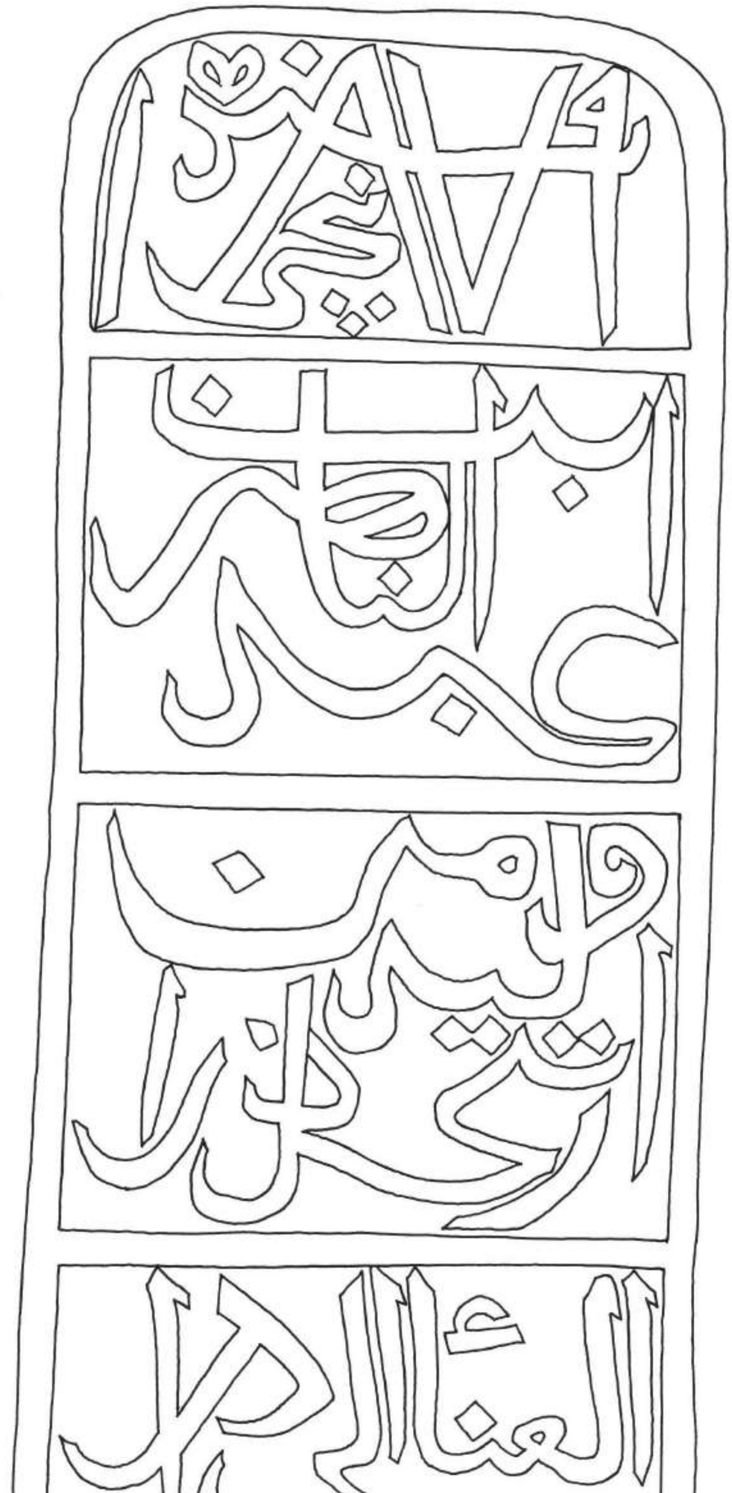

19=A
Алтата
авылы

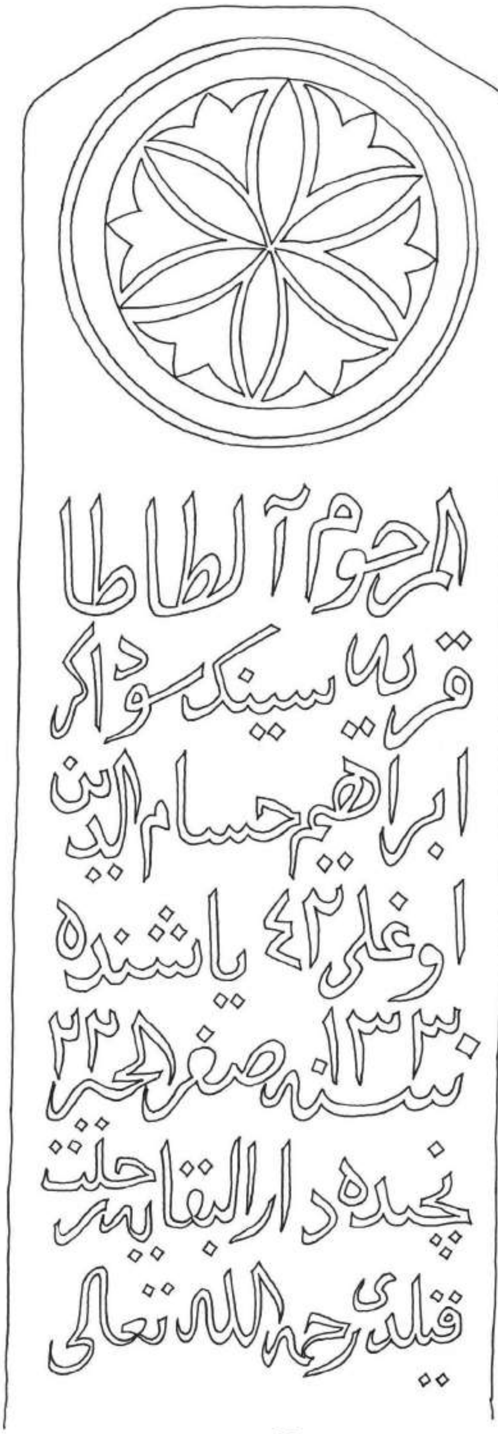

20
Алтата авылы

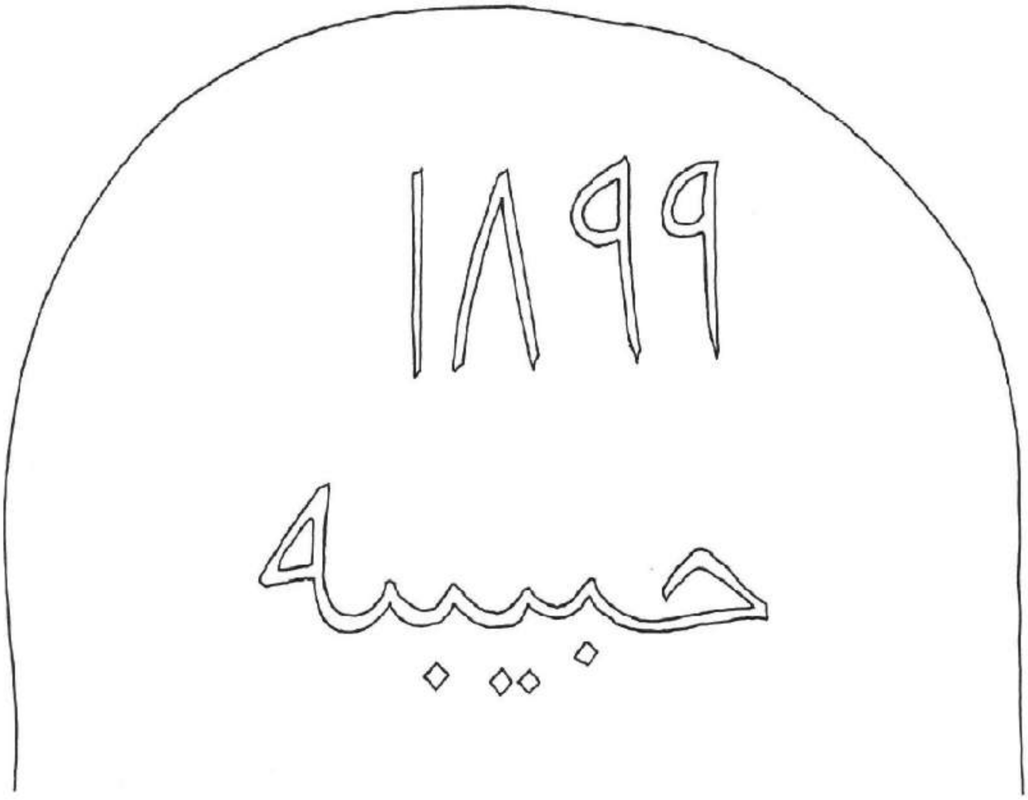

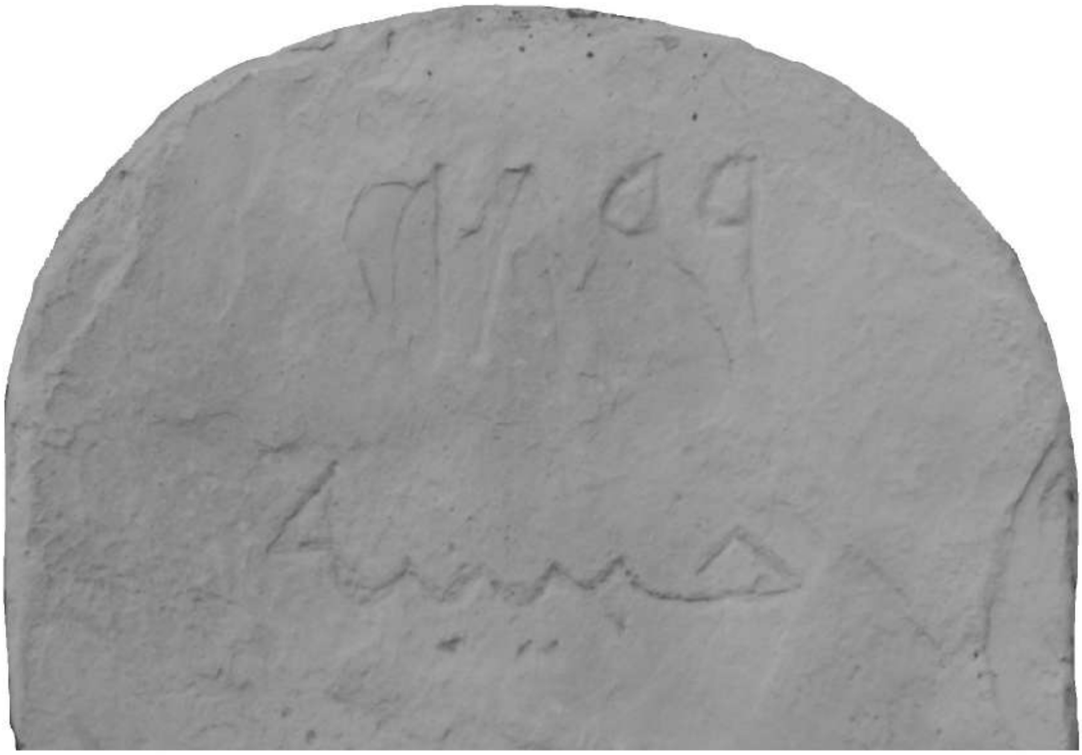

21=А
Алтата авылы

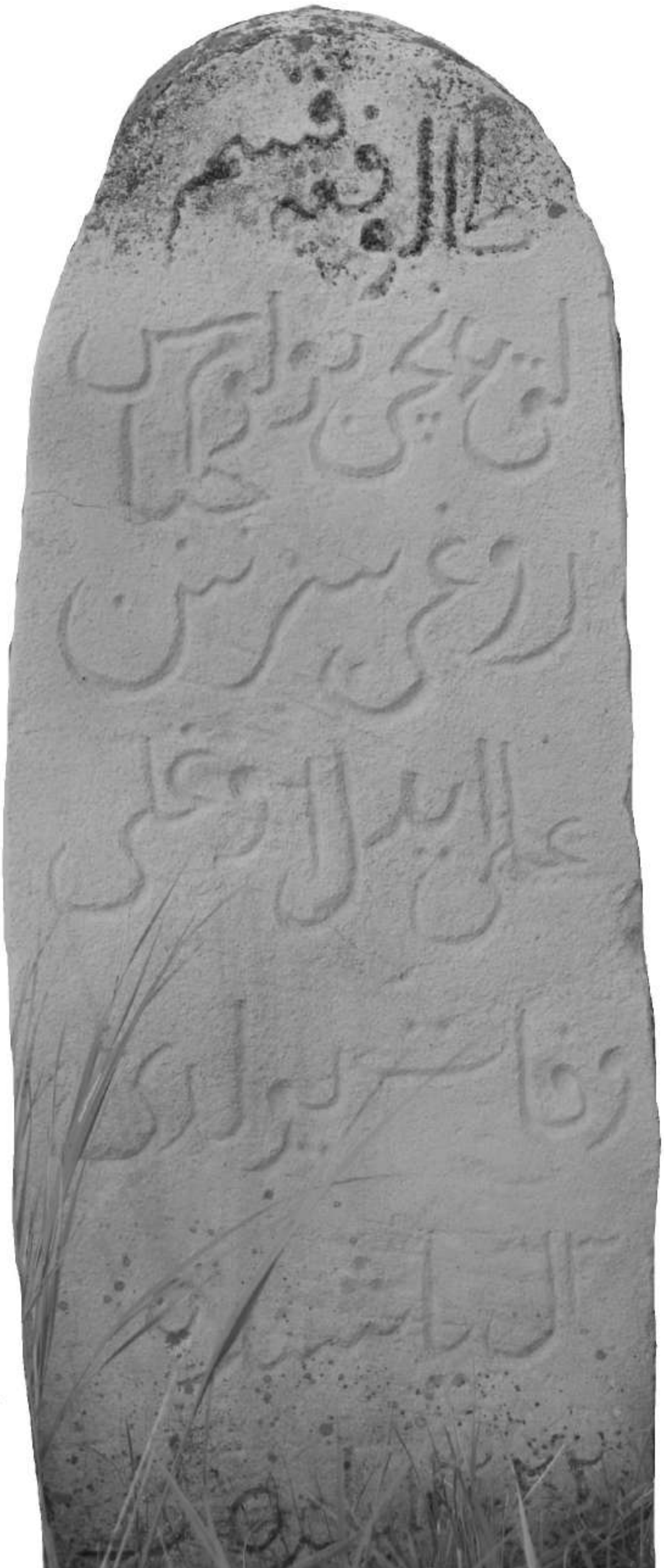

22=А
Алтата
авылы

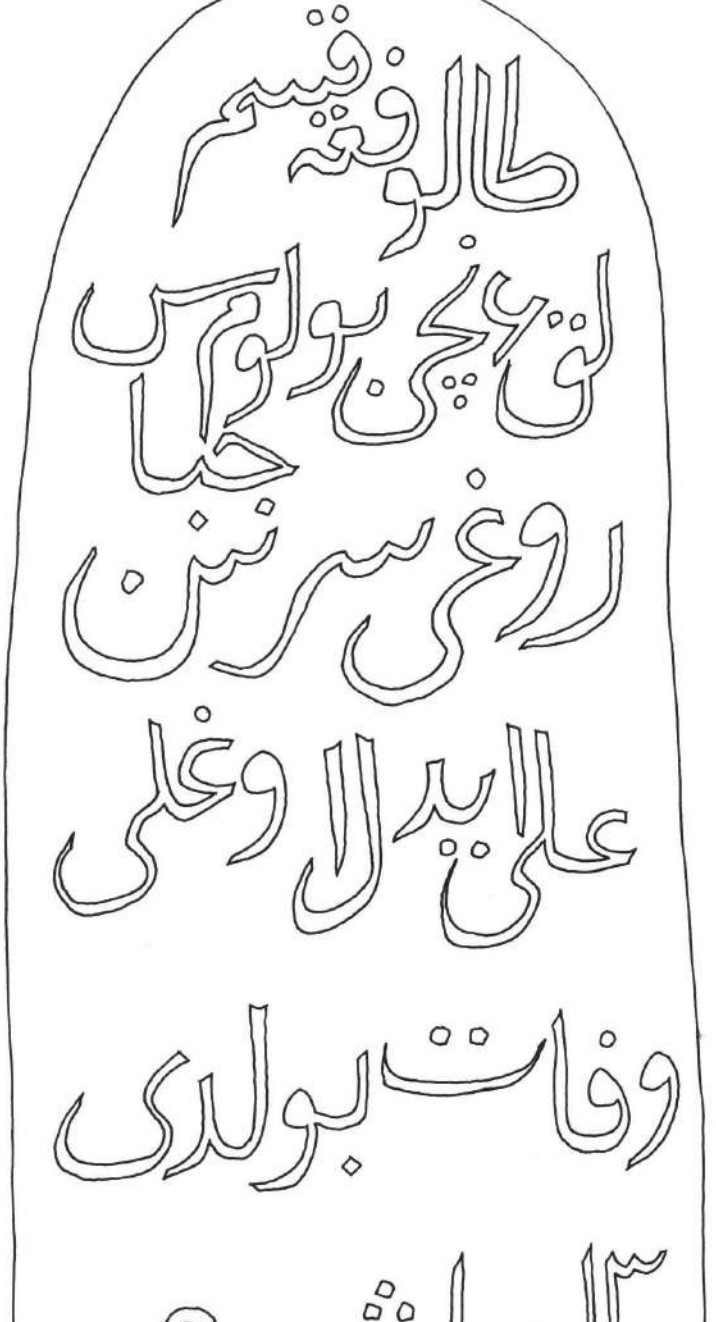

22=А
Алтата
авылы

23
Алтата авылы

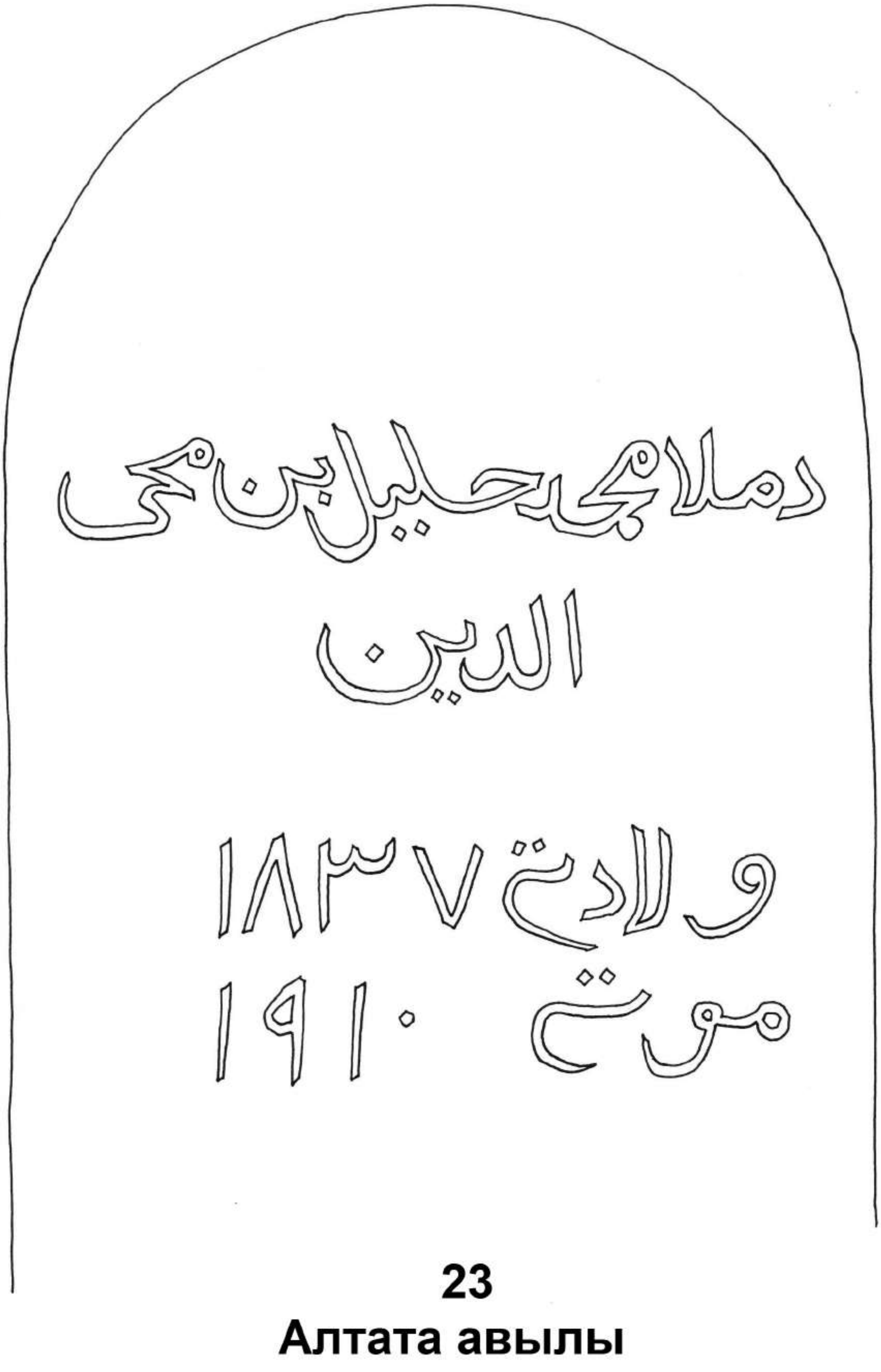

23
Алтата авылы

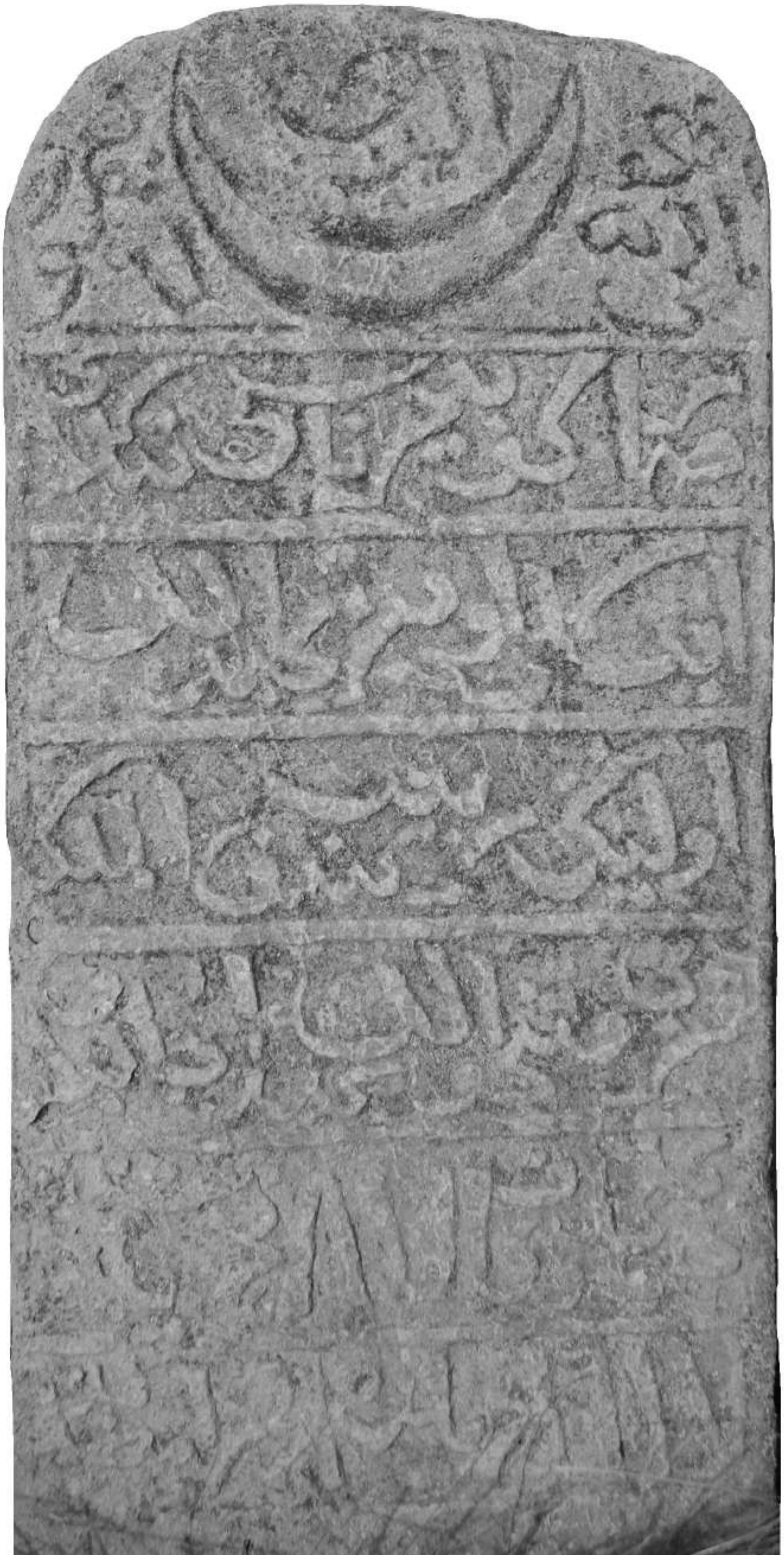

24=A
Алтата авылы

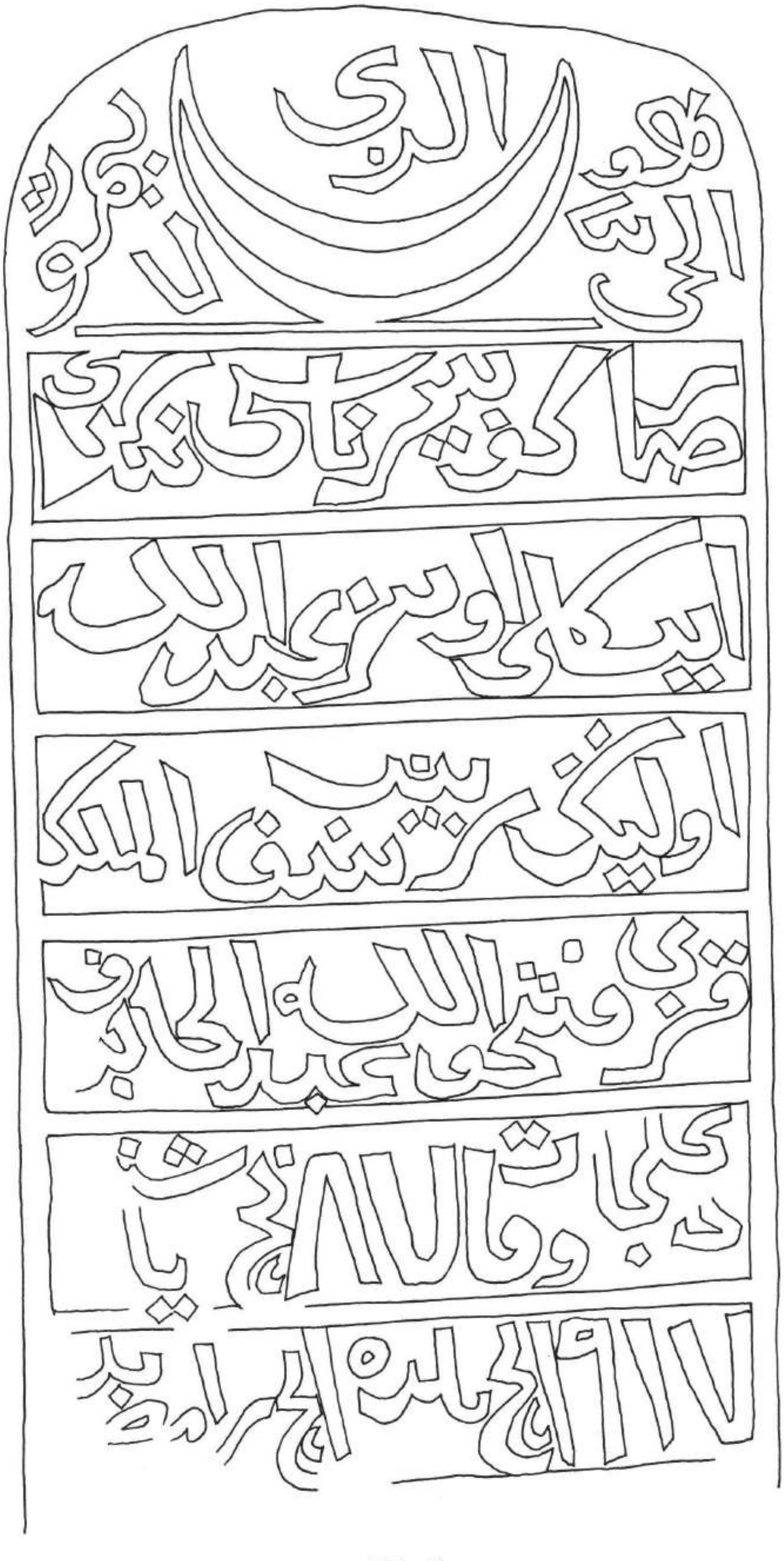

24=A
Алтата авылы

25=А

Алтата авылы

27=A=a
Илмин авылы

27=А=б
Илмин авылы

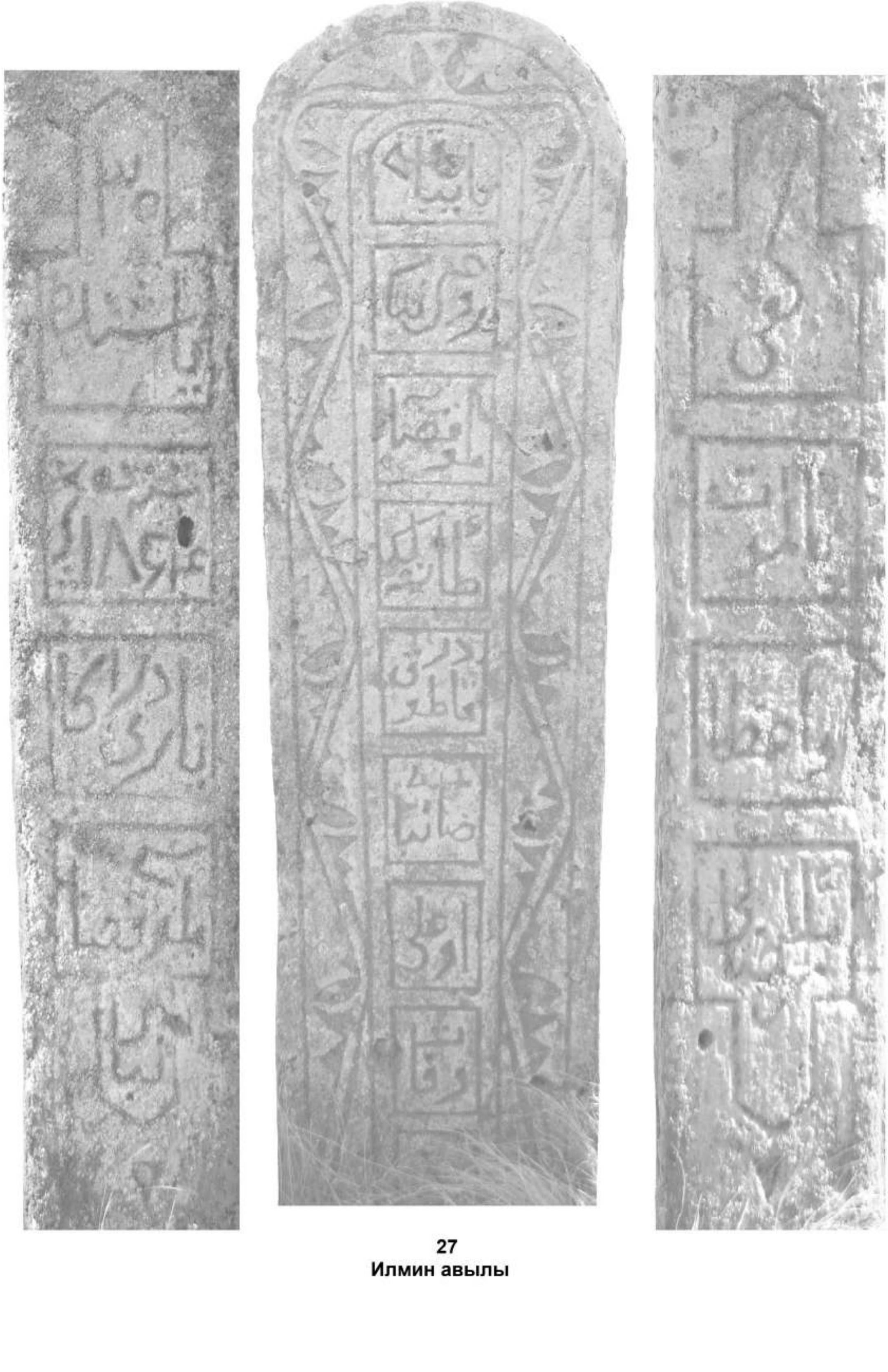

27
Илмин авылы

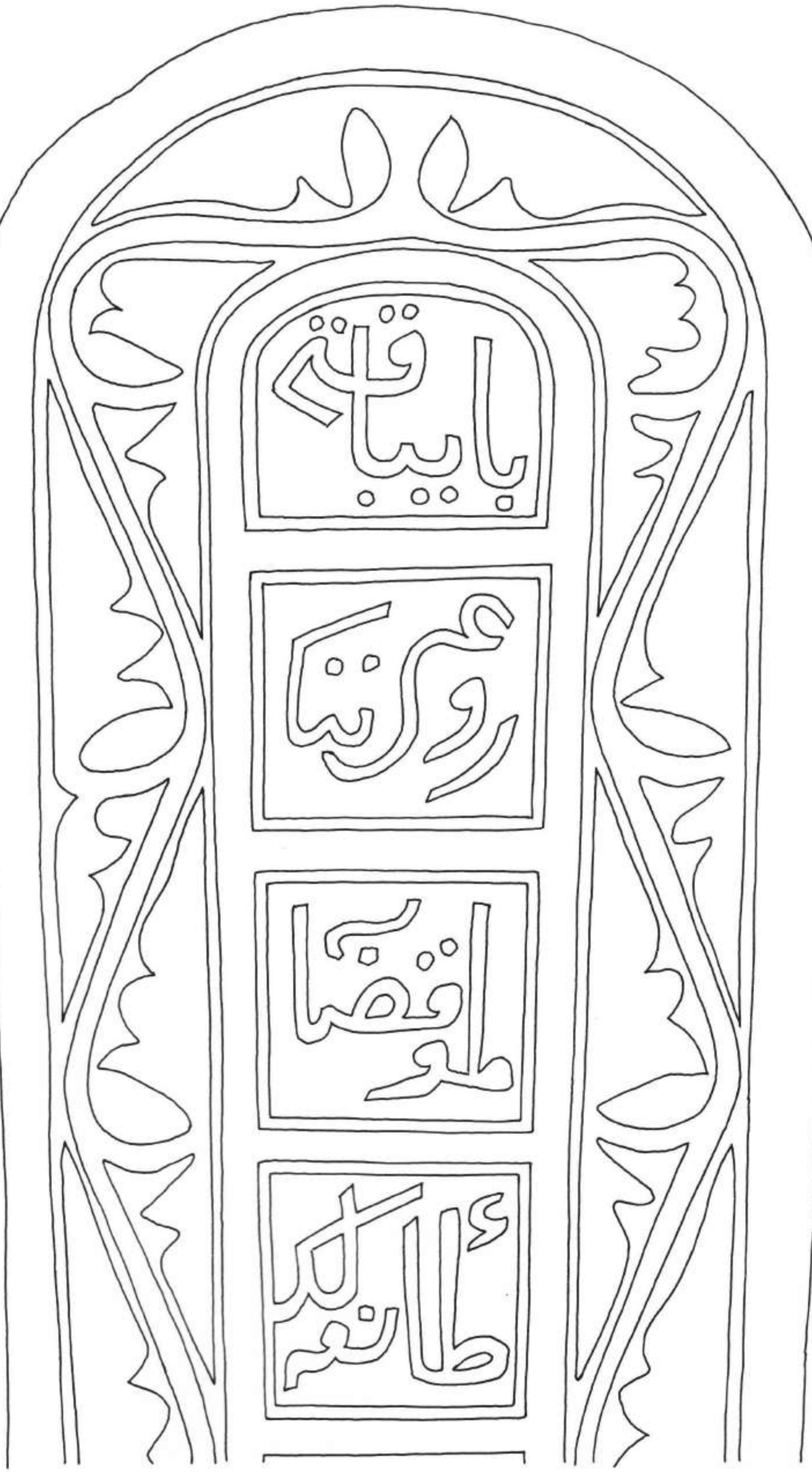

27=A=a
Илмин авылы

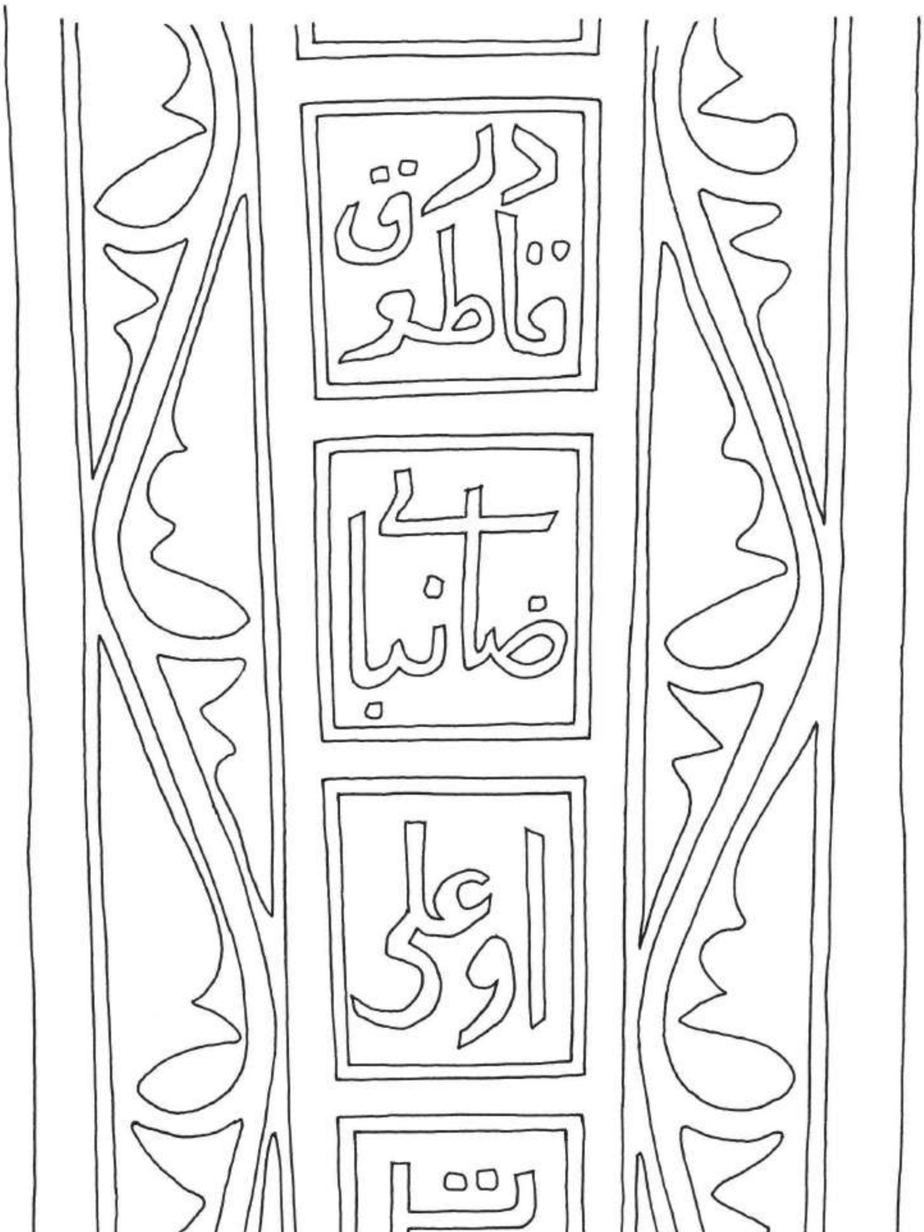

27=А=б
Илмин авылы

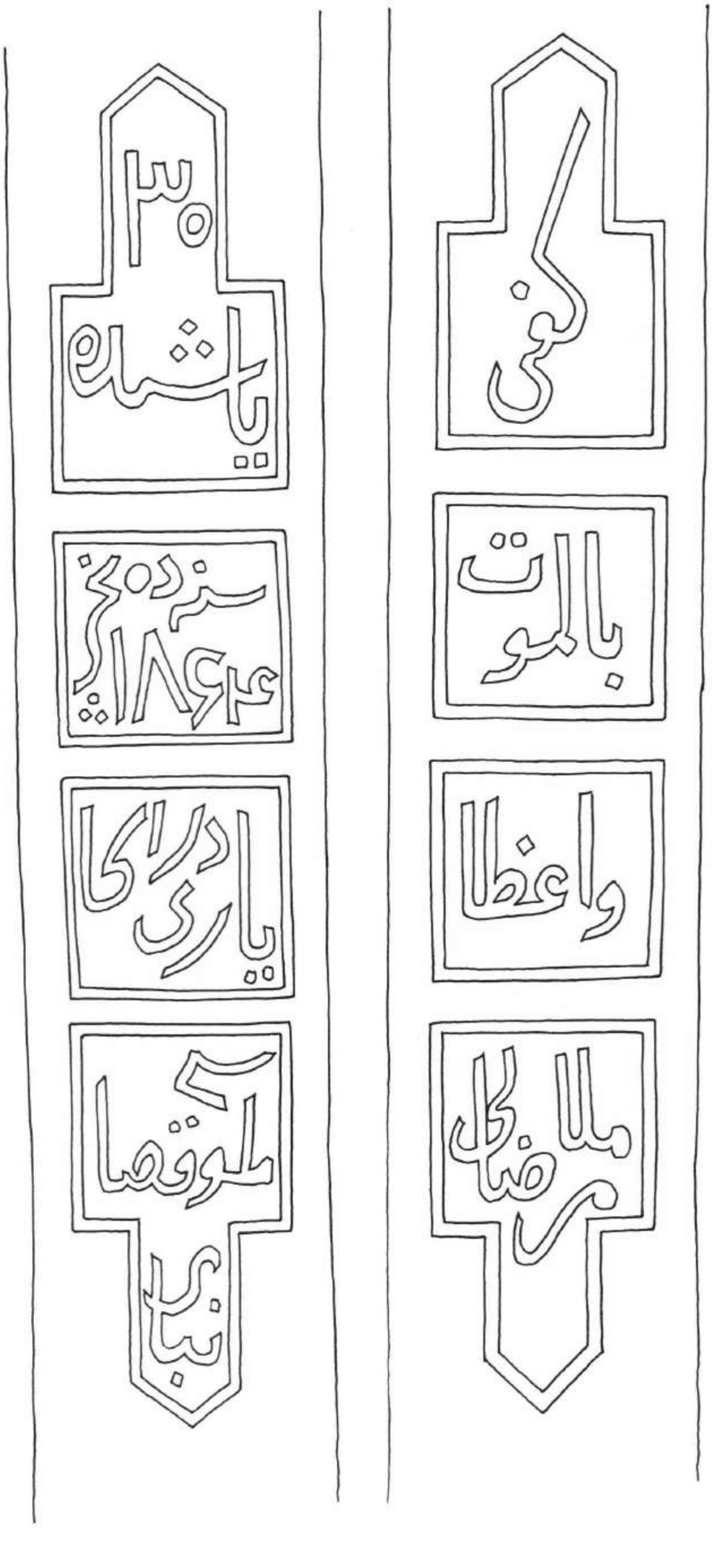

27=Б,Г
Илмин
авылы

28-1
Илмин авылы

28-1
Илмин авылы

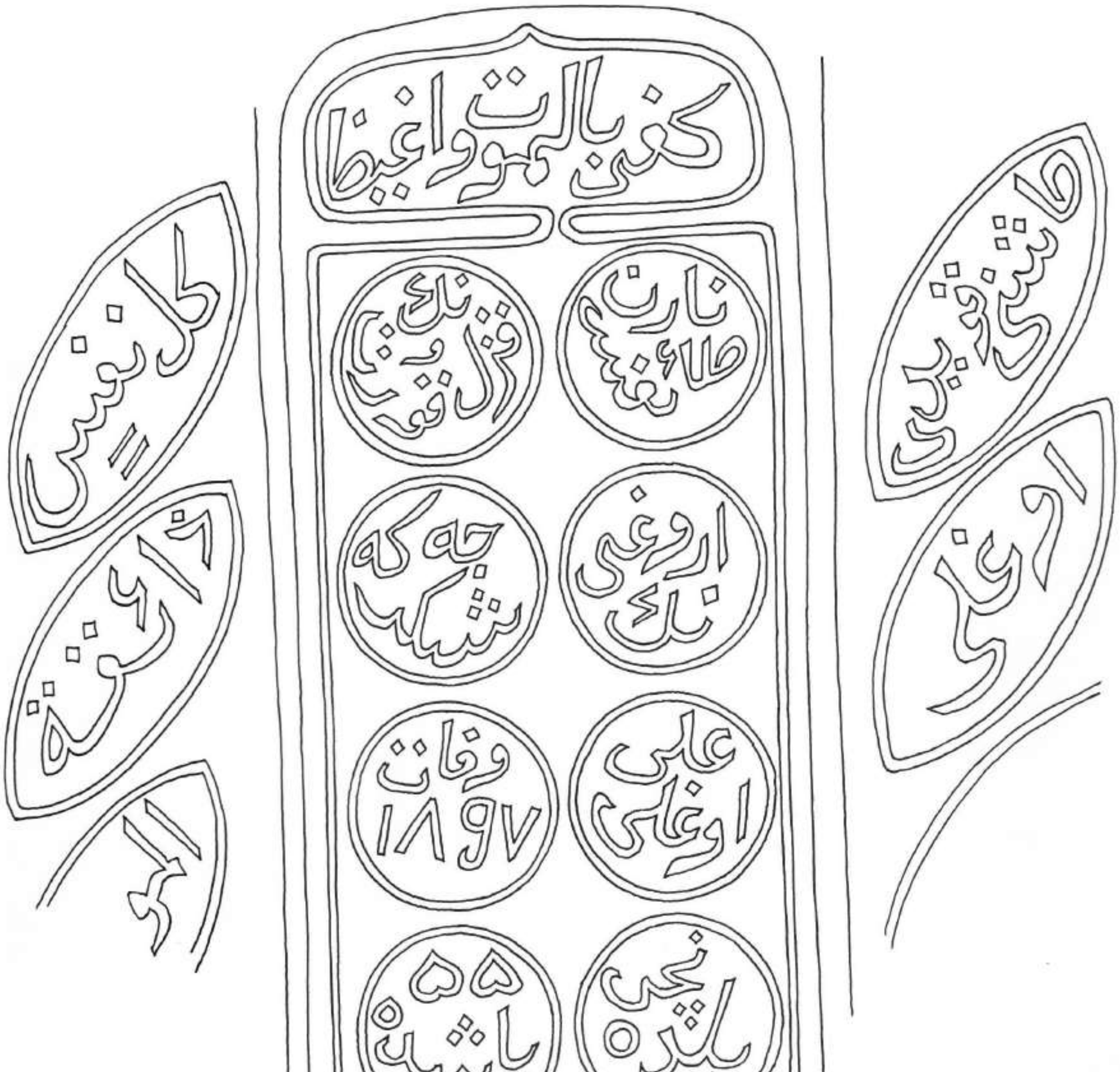

28-1
Илмин авылы

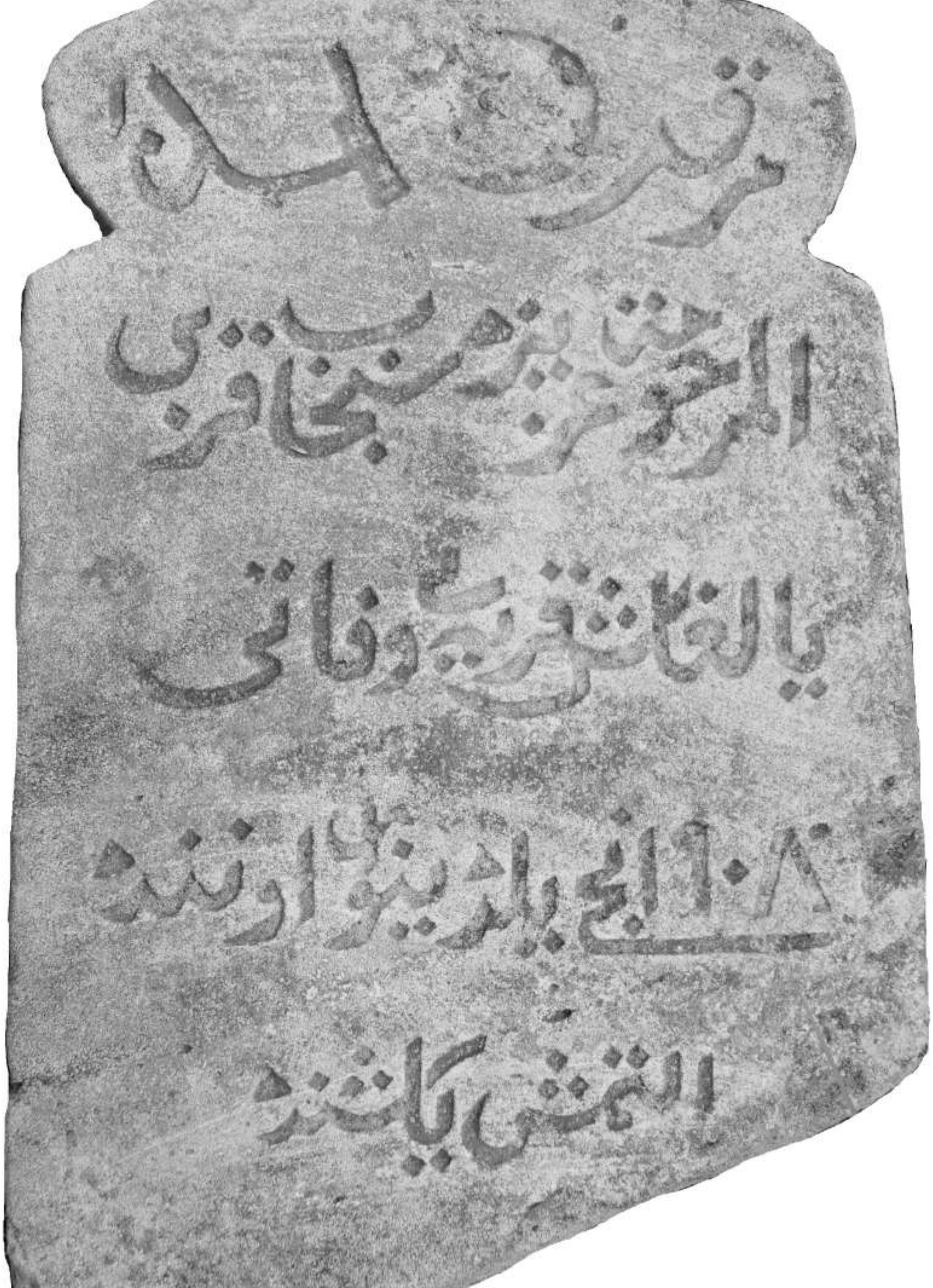

29=A
Илмин авылы

29
Илмин авылы

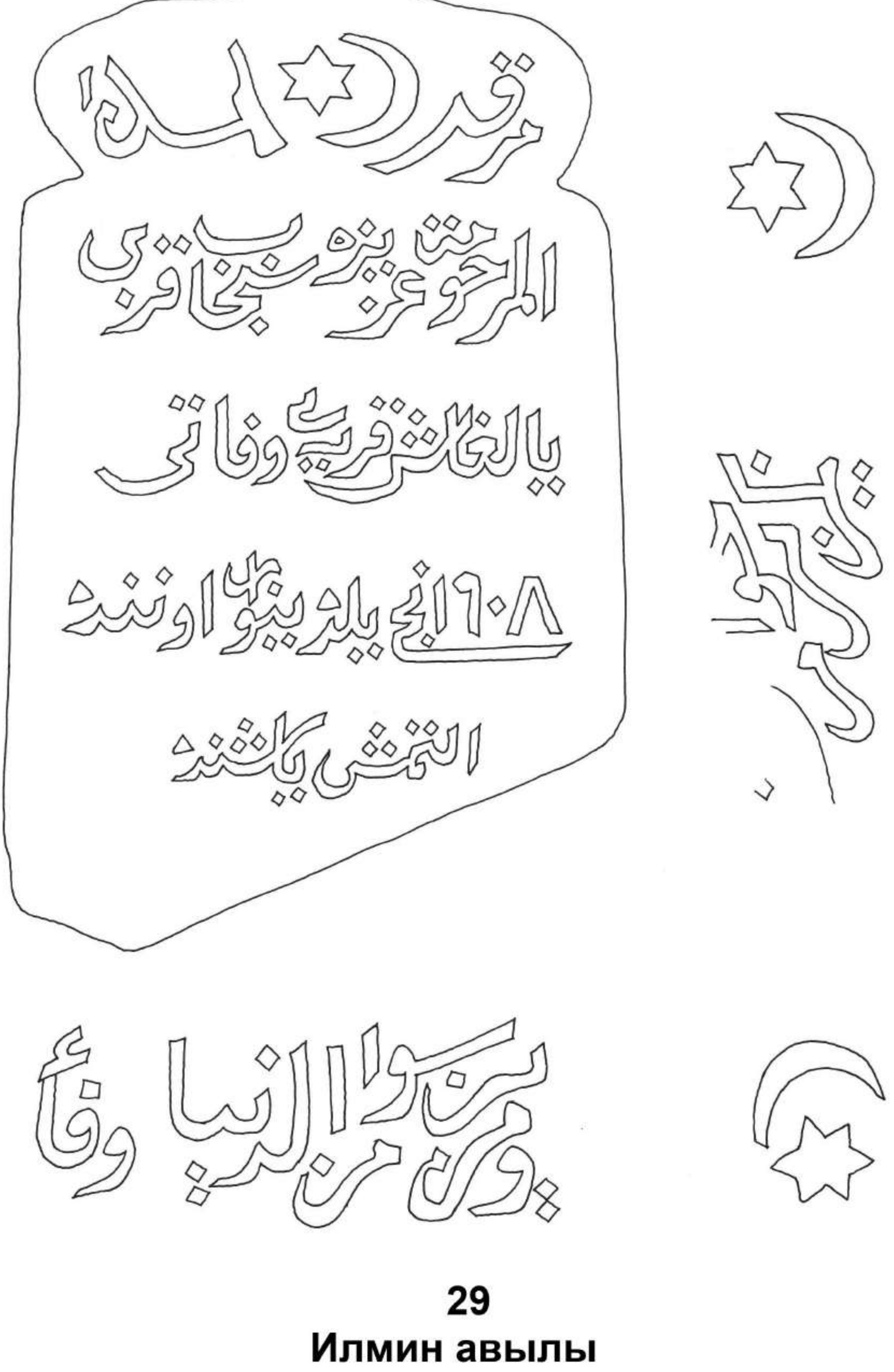

29
Илмин авылы

30-А,Б,Г
Илмин авылы

30=А,Г
Илмин авылы

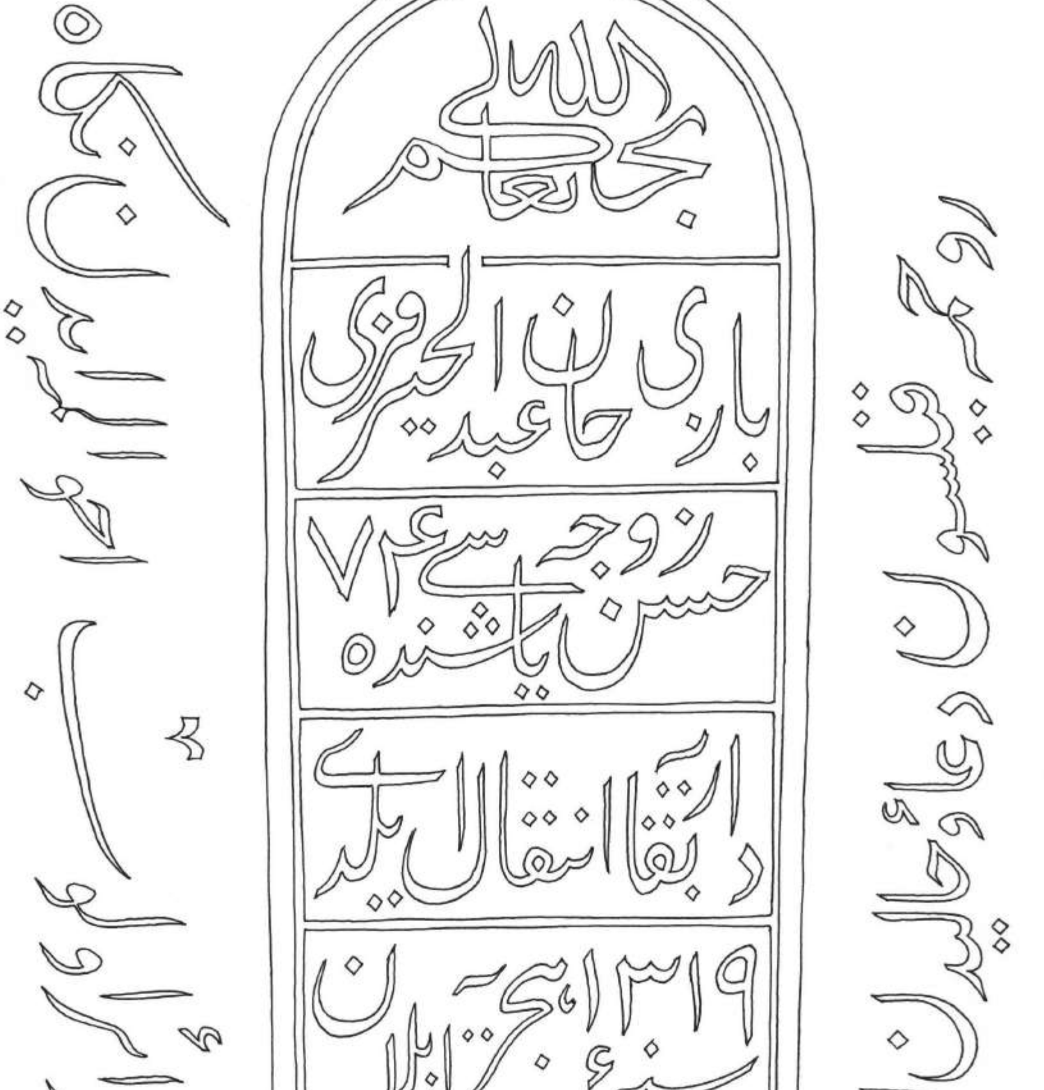

30
Илмин авылы

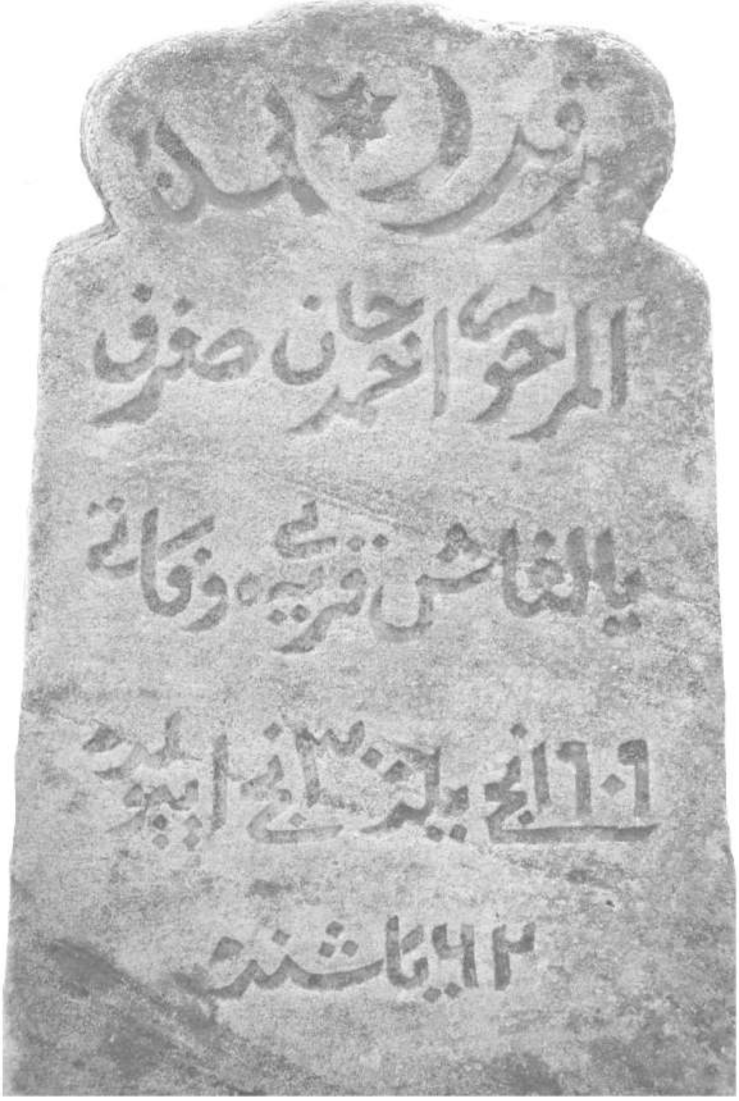

31
Илмин авылы

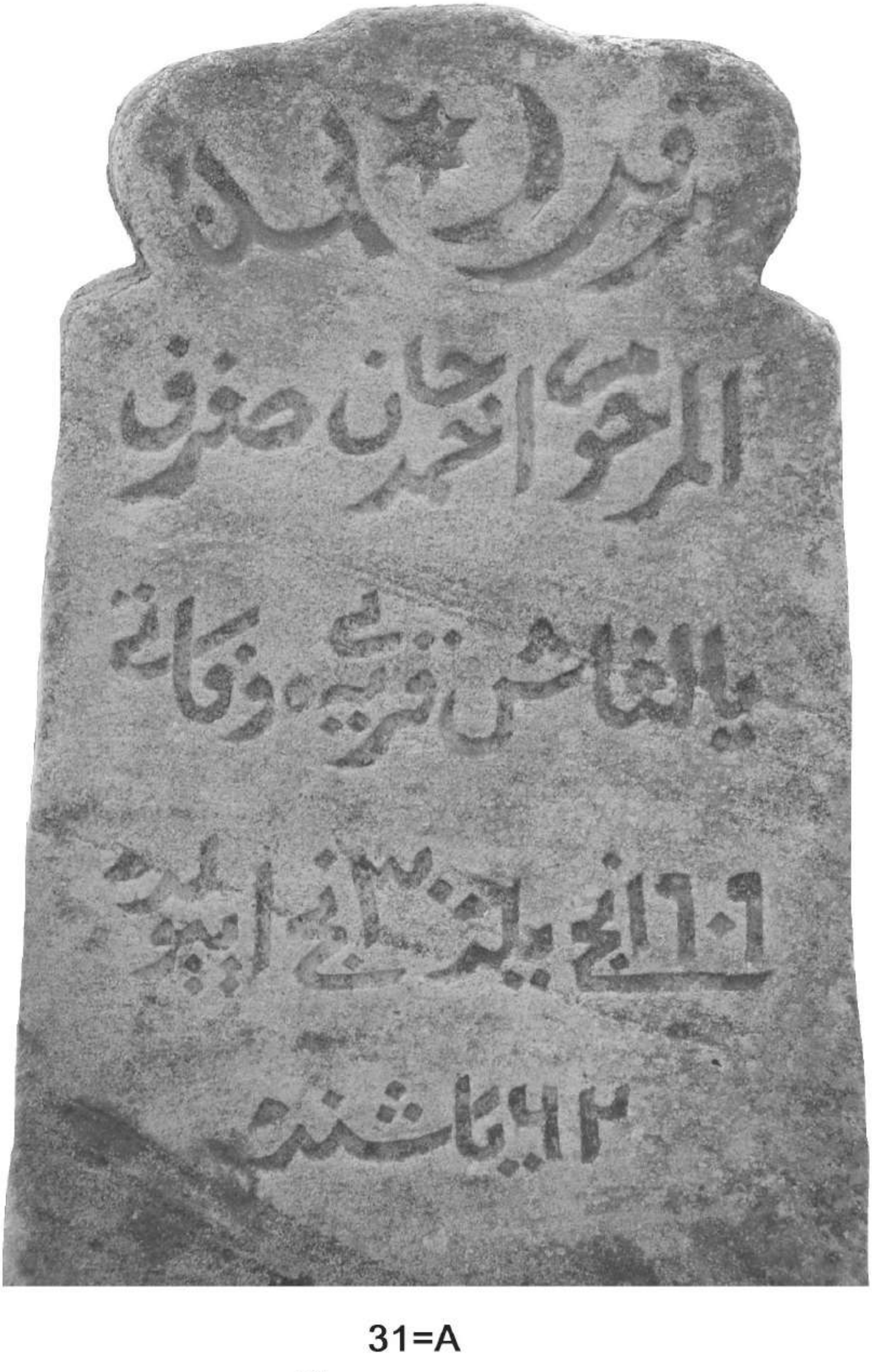

31=A
Илмин авылы

31=Б,Г
Илмин авылы

31
Илмин авылы

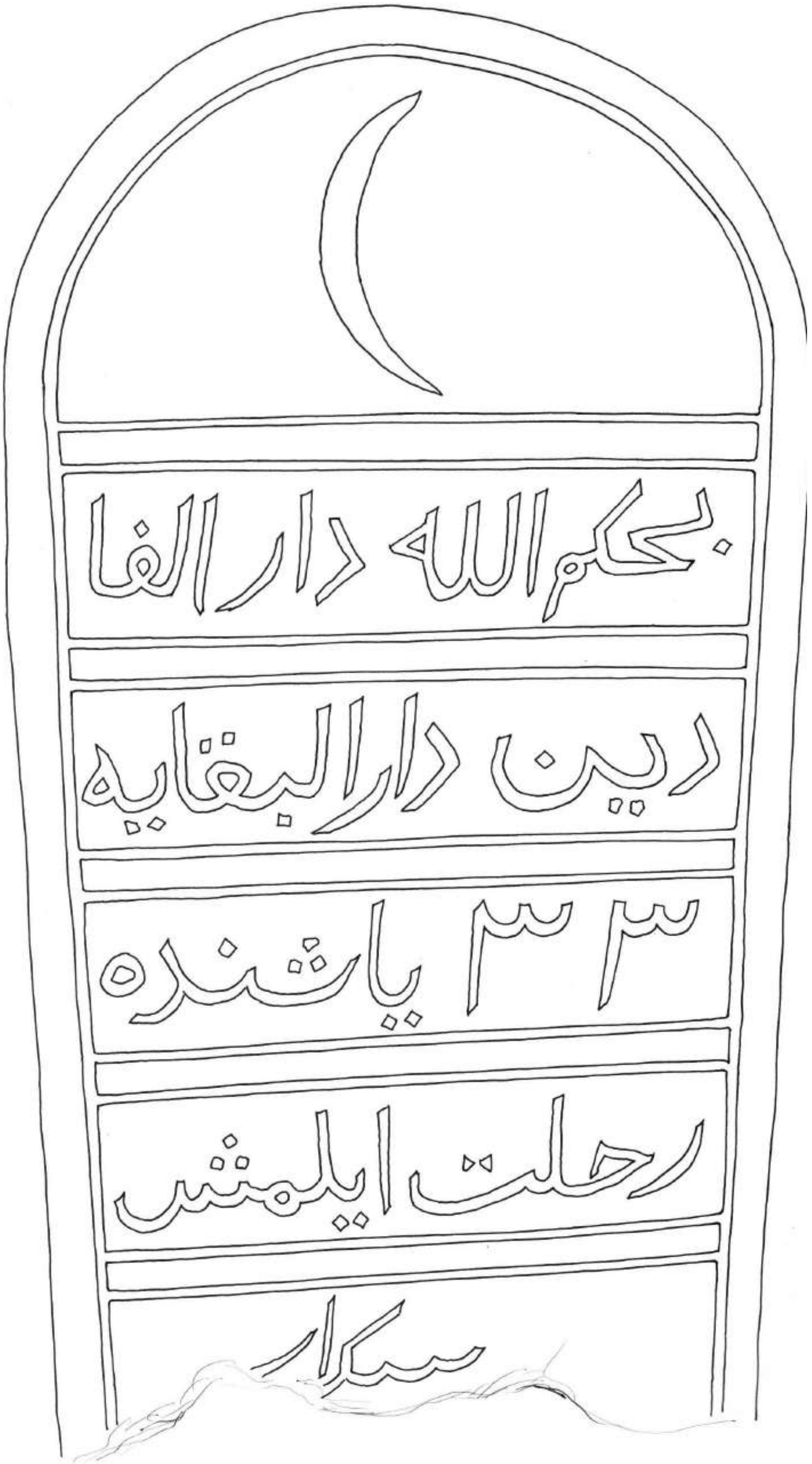

32=А=а
Илмин авылы

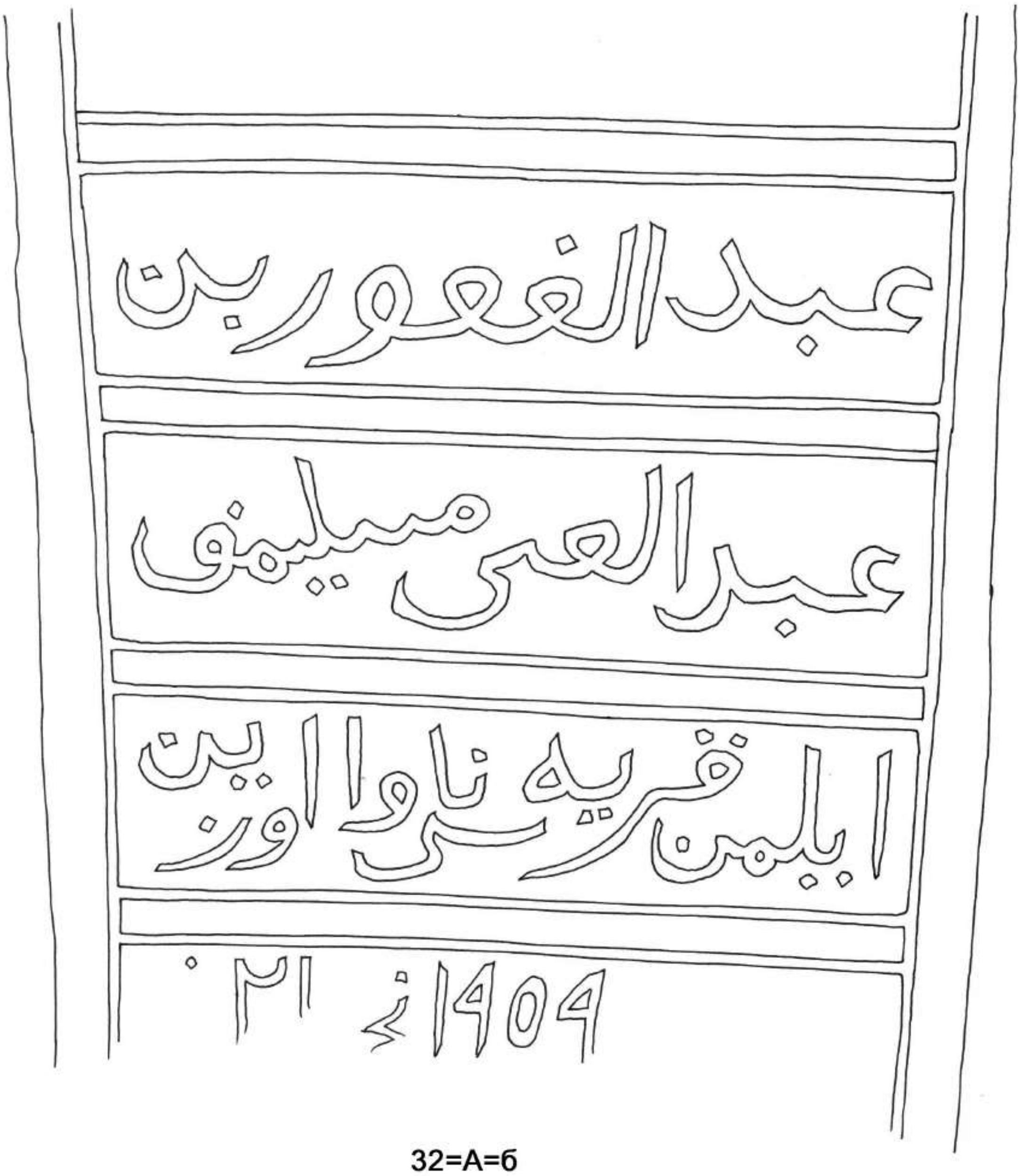

32=А=б
Илмин авылы

32=A=a
Илмин авылы

32=А=б
Илмин авылы

33
Илмин
авылы

33
Илмин авылы

33-1=A
Илмин авылы

33=А
Илмин авылы

34
Илмин авылы

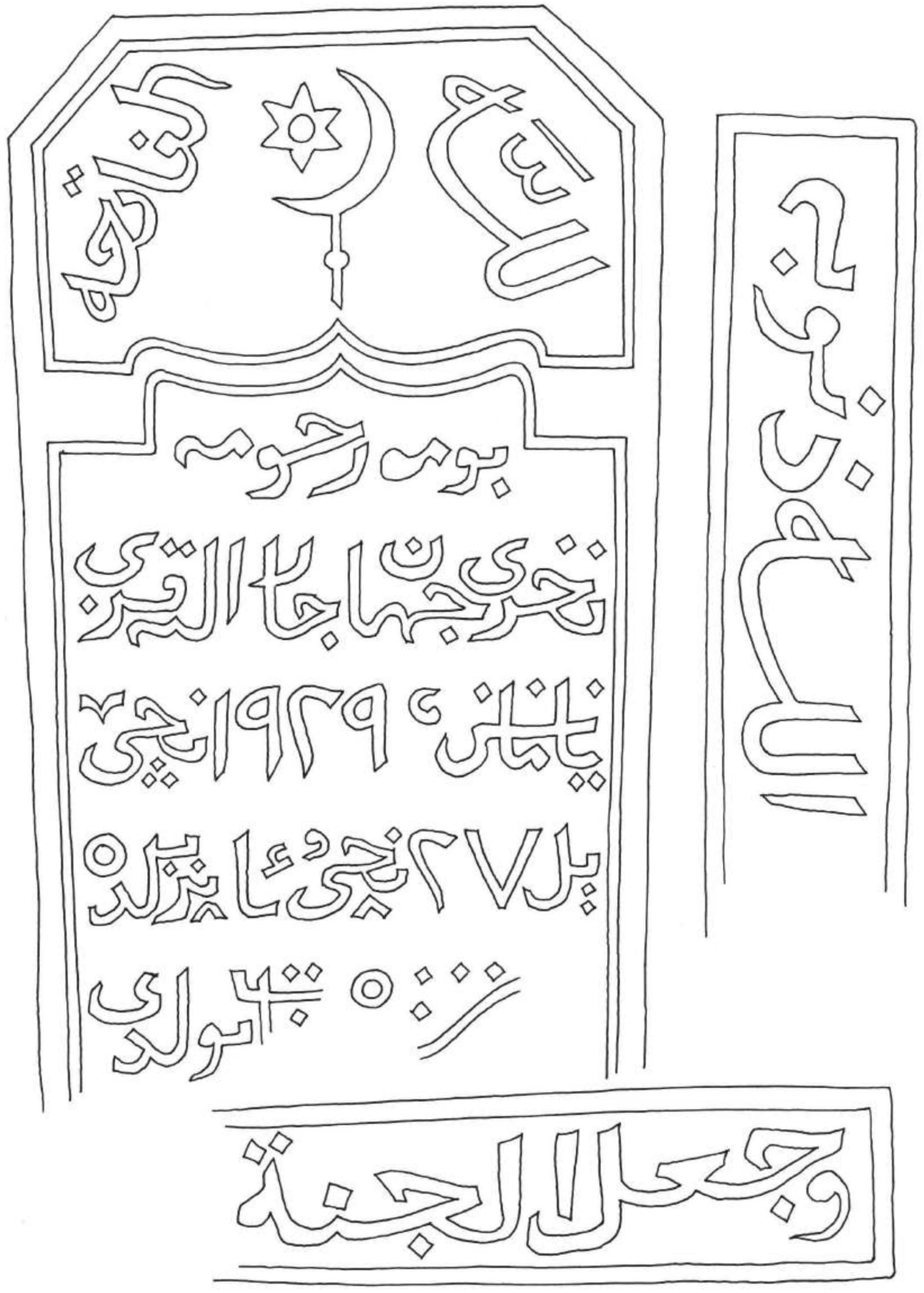

34
Илмин авылы

29
Сәфәр авылы

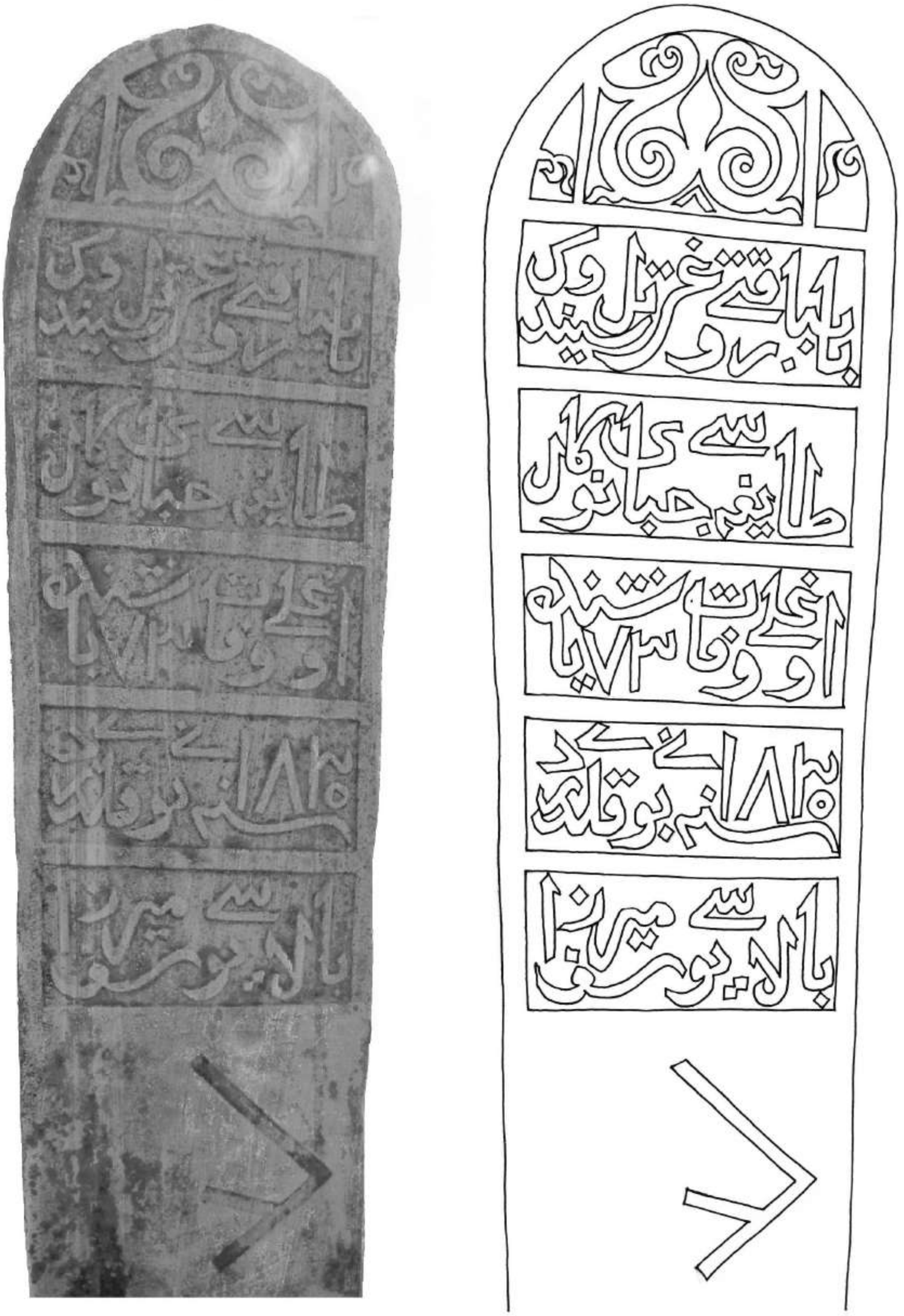

35=A
Сәфәр авылы

35 =A=a
Сәфәр авылы

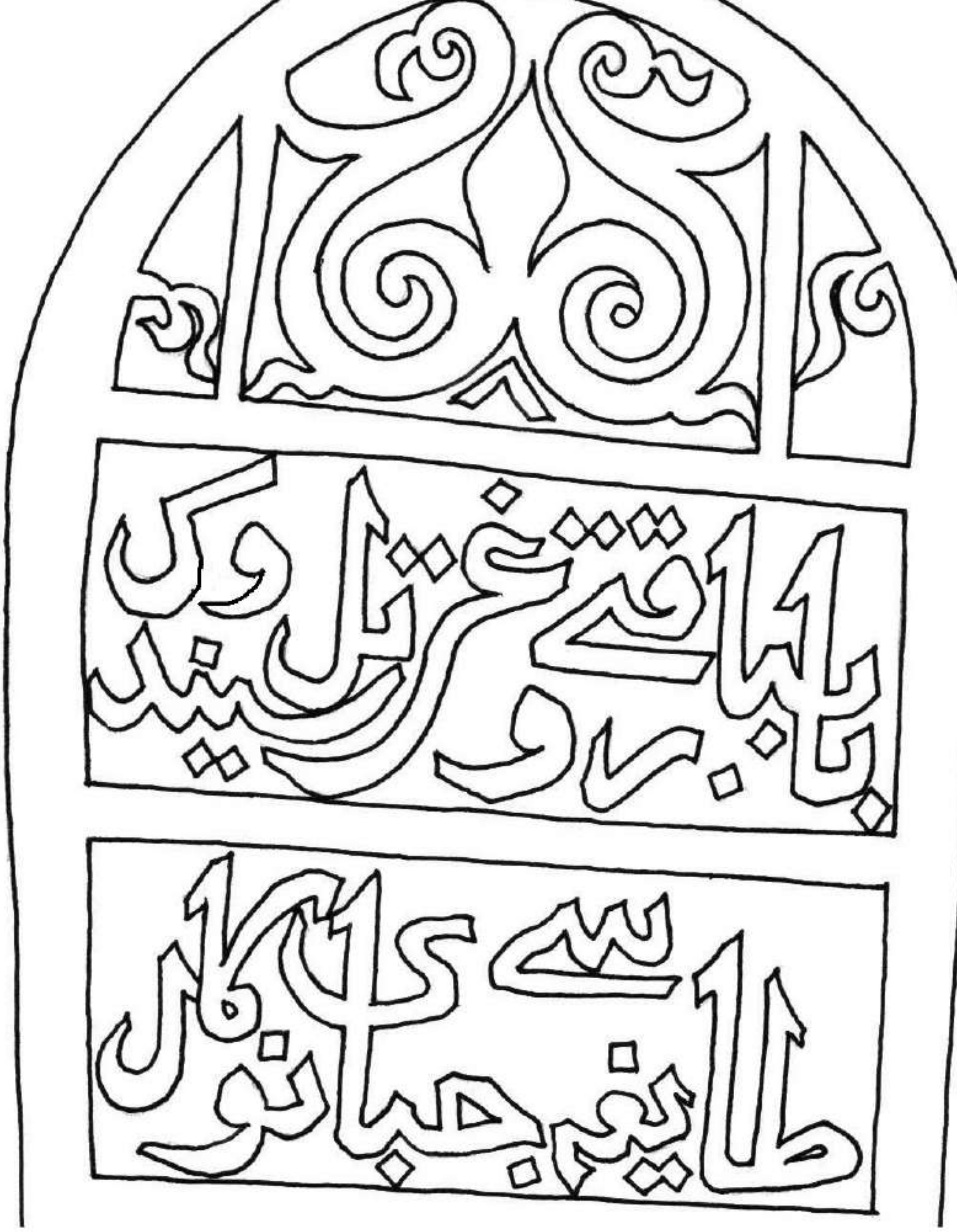

35=A=a
Сәфәр авылы

35 =А
Сәфәр авылы

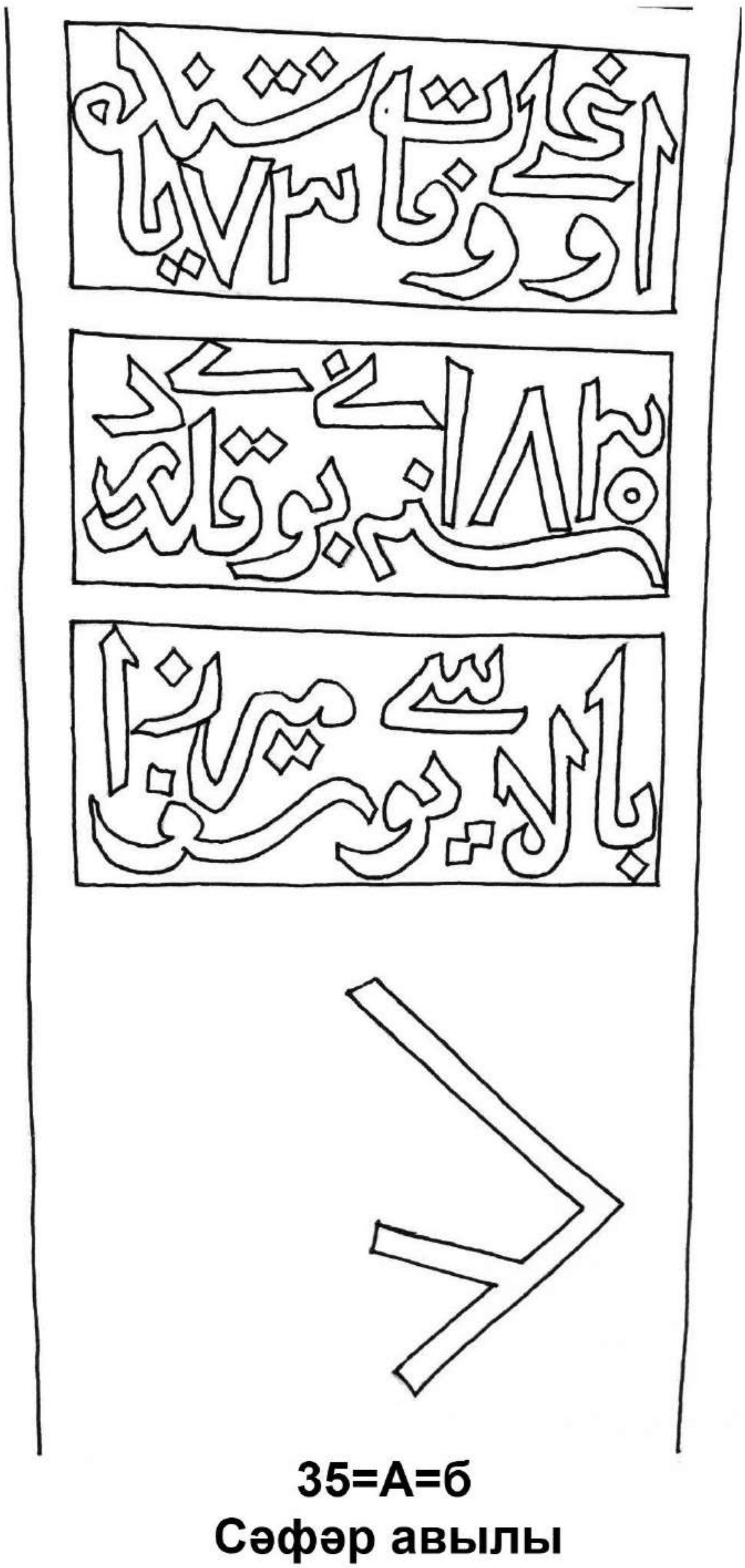

35=А=б
Сәфәр авылы

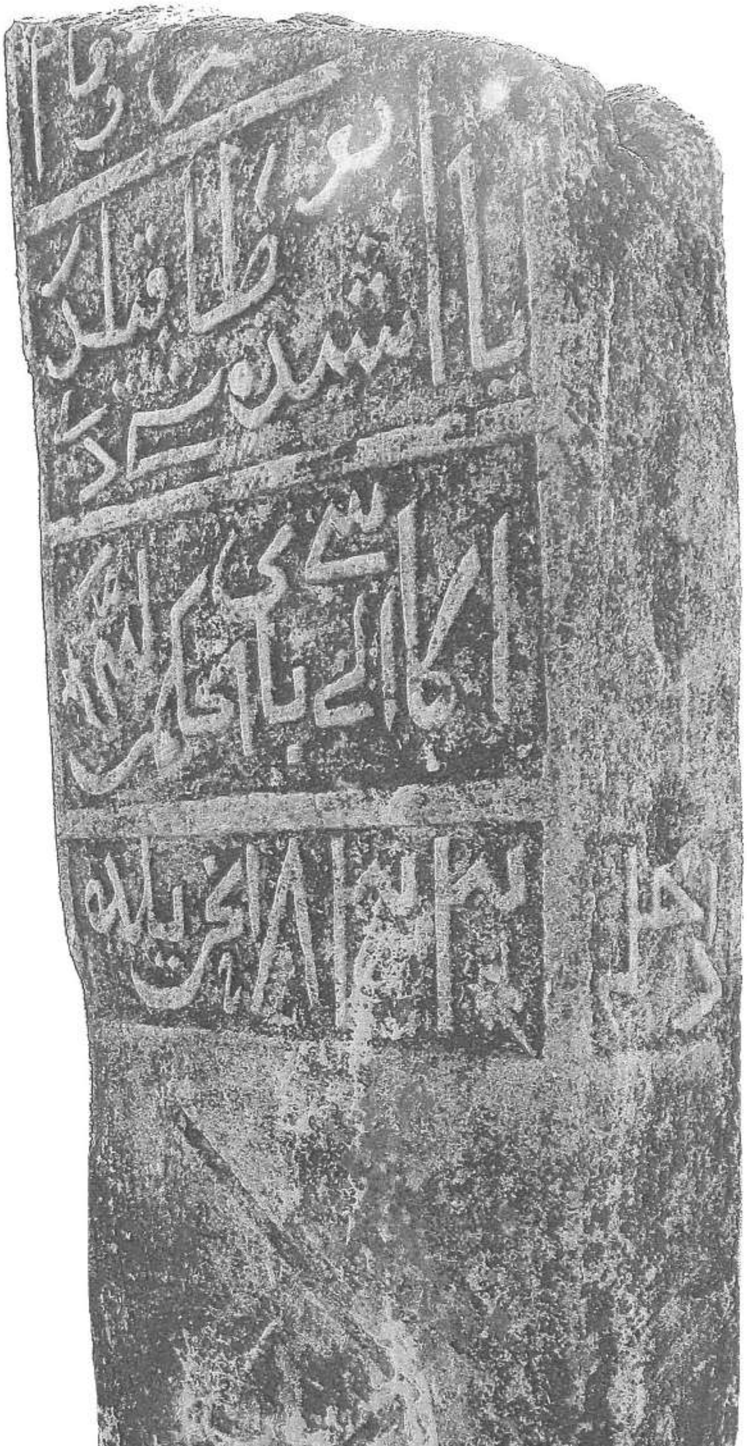

36
Сәфәр авылы

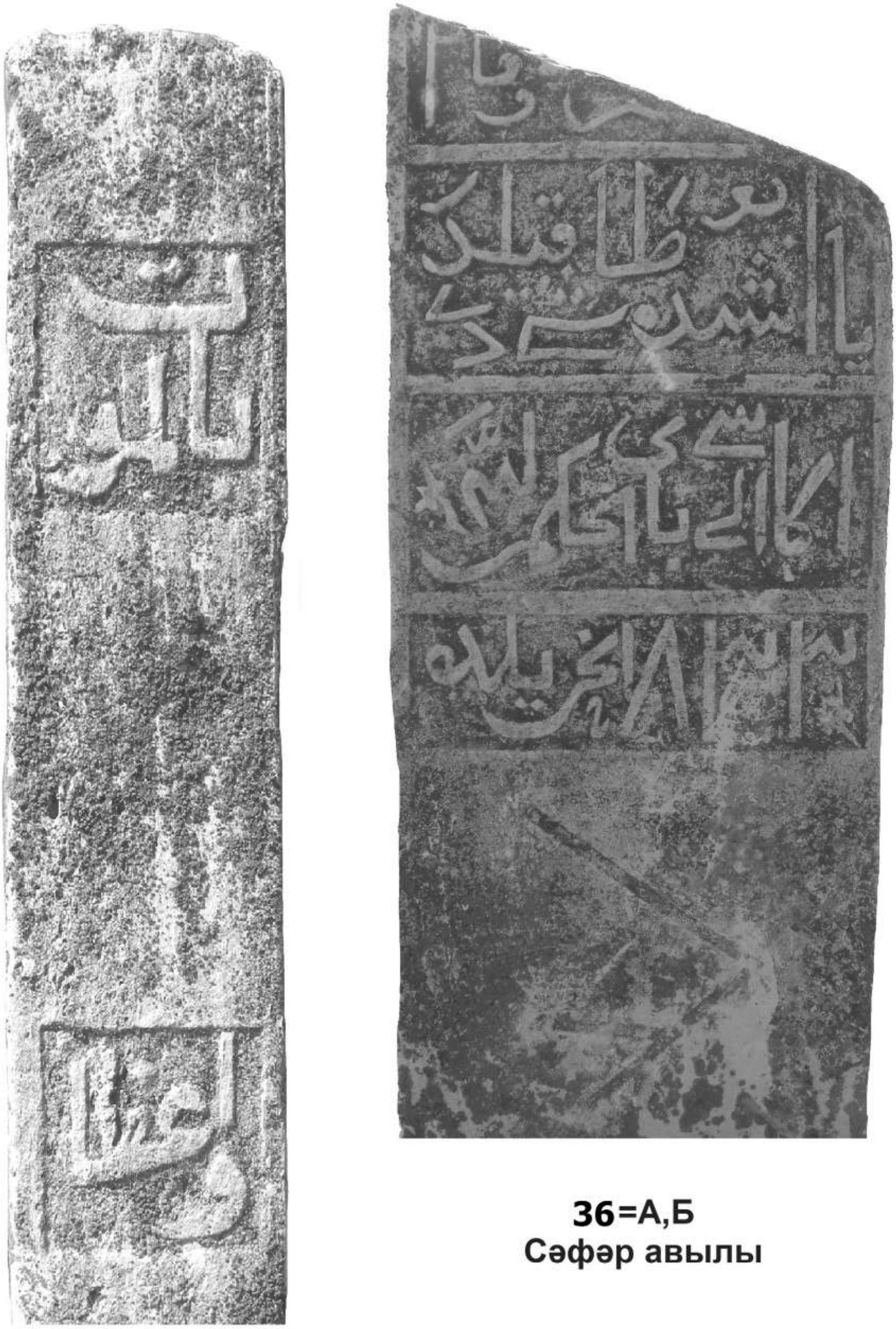

36=А,Б
Сәфәр авылы

36
Сәфәр авылы
Дергачев районы
Сарытау өлкәсе

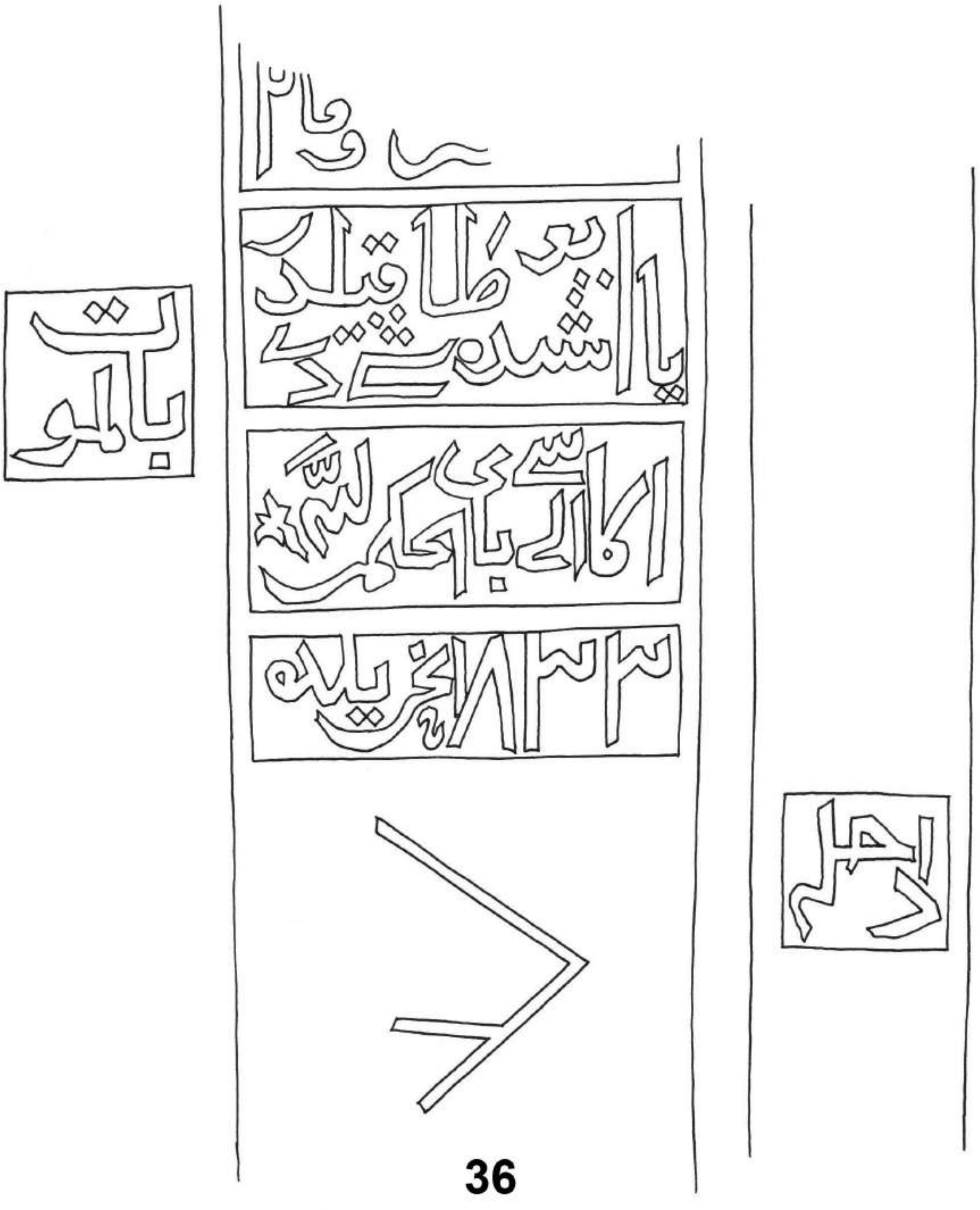

36
Сәфәр авылы

37=A=a
Сәфәр авылы

37=А=б
Сәфәр
авылы

37=А
Сәфәр авылы

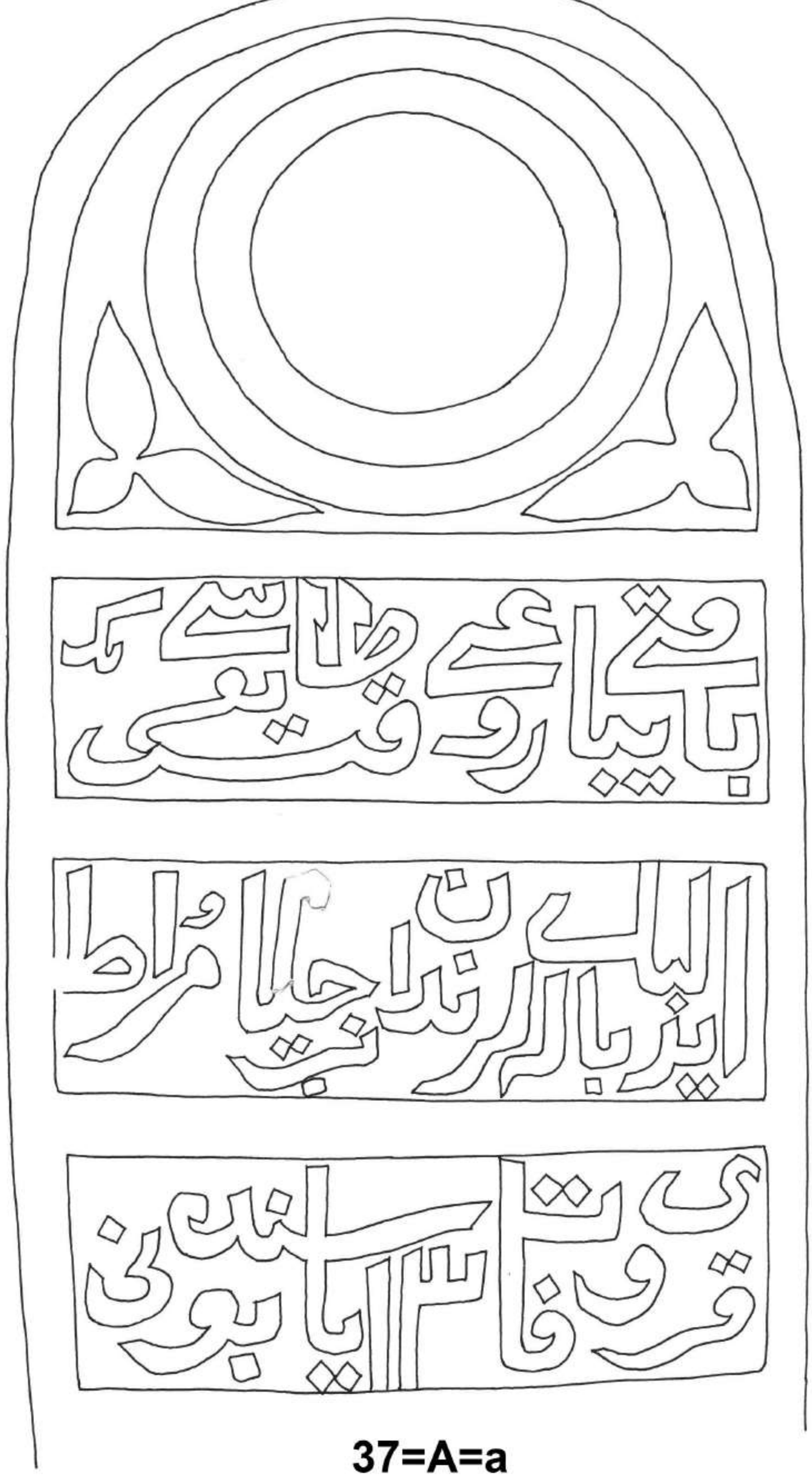

37=A=a
Сәфәр авылы

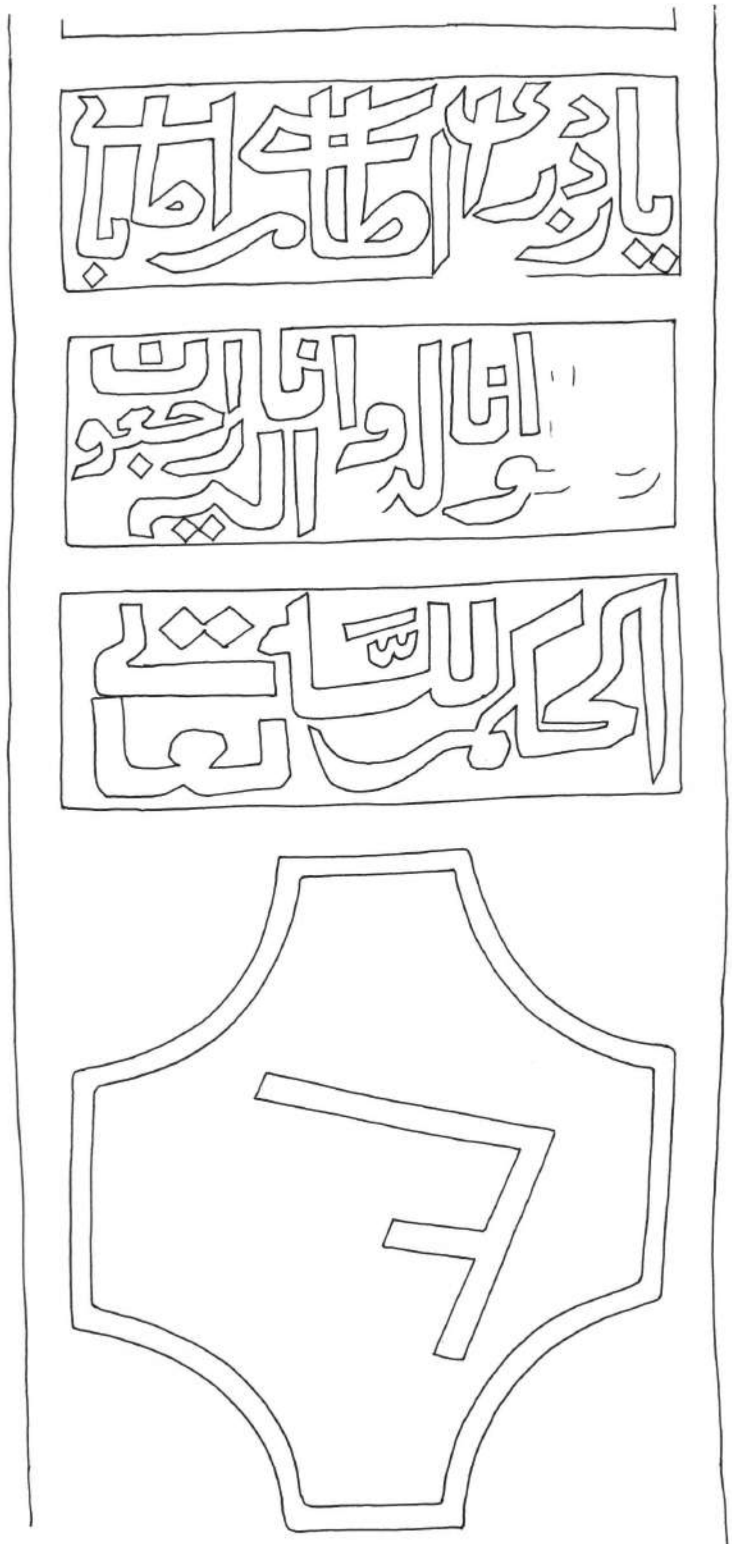

37=А=б
Сәфәр авылы

38=А
Сәфәр
авылы

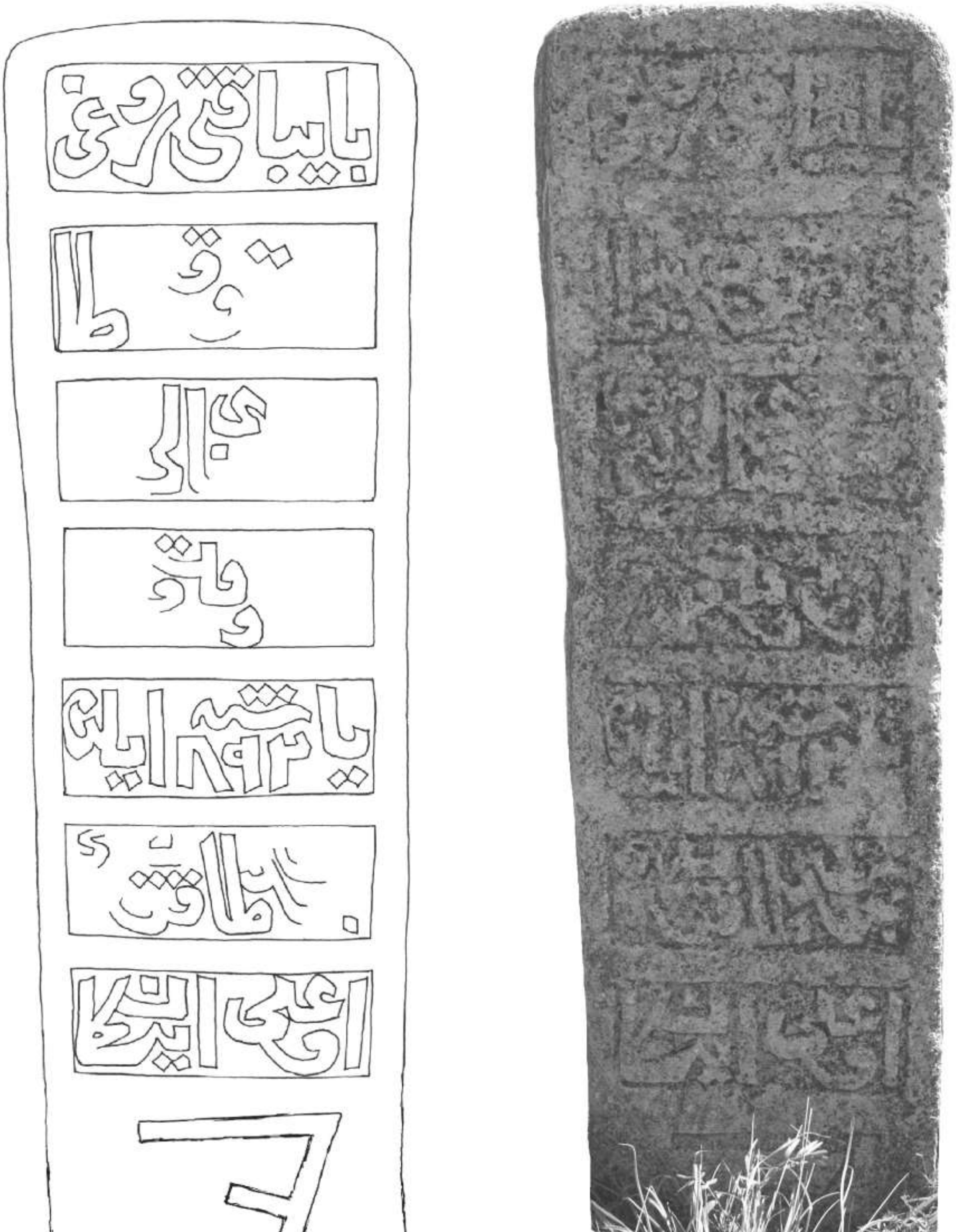

38
Сәфәр авылы

39=A=a
Сәфәр авылы

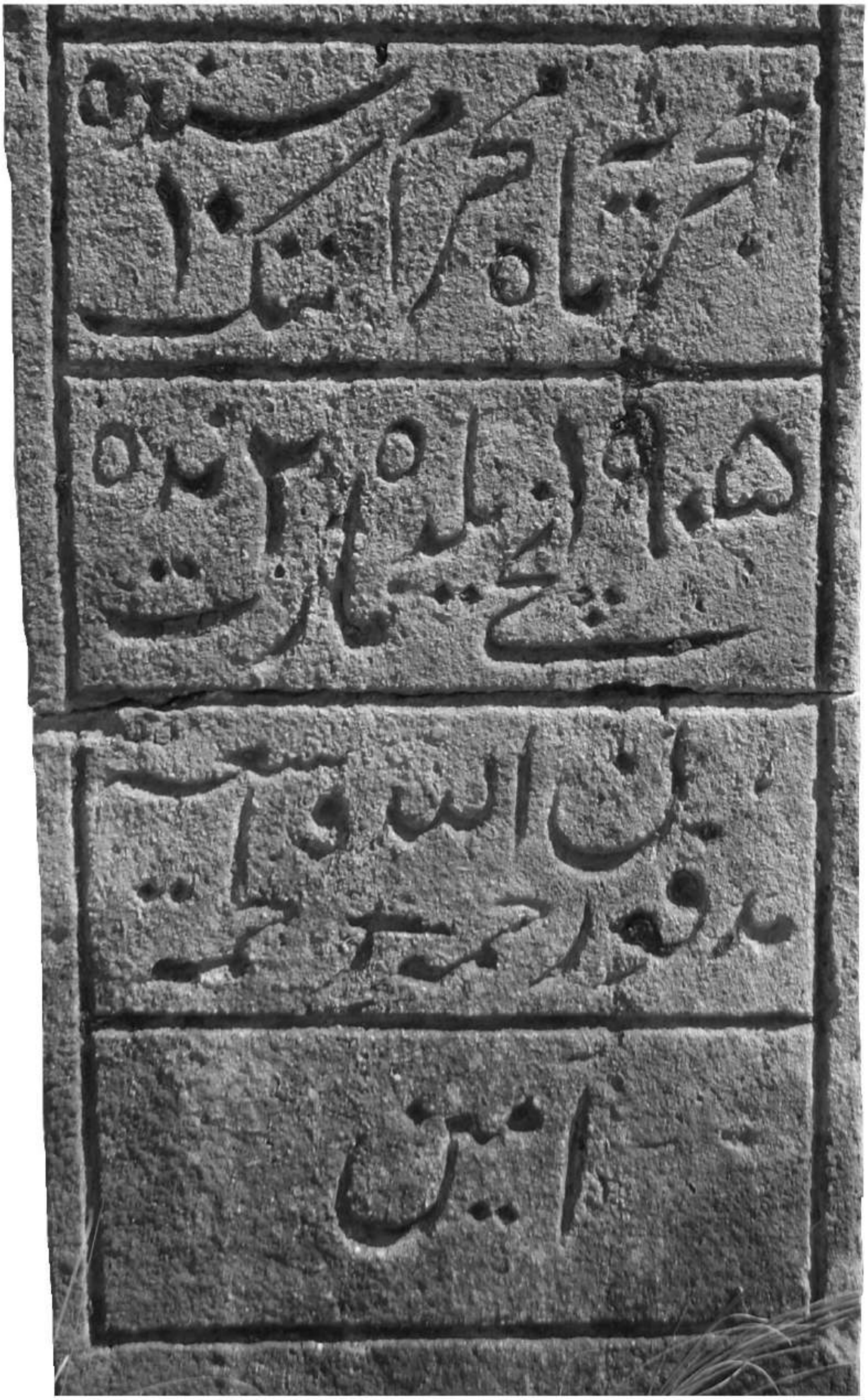

39=А=б

Сәфәр авылы

39=А,Б,Г
Сәфәр авылы

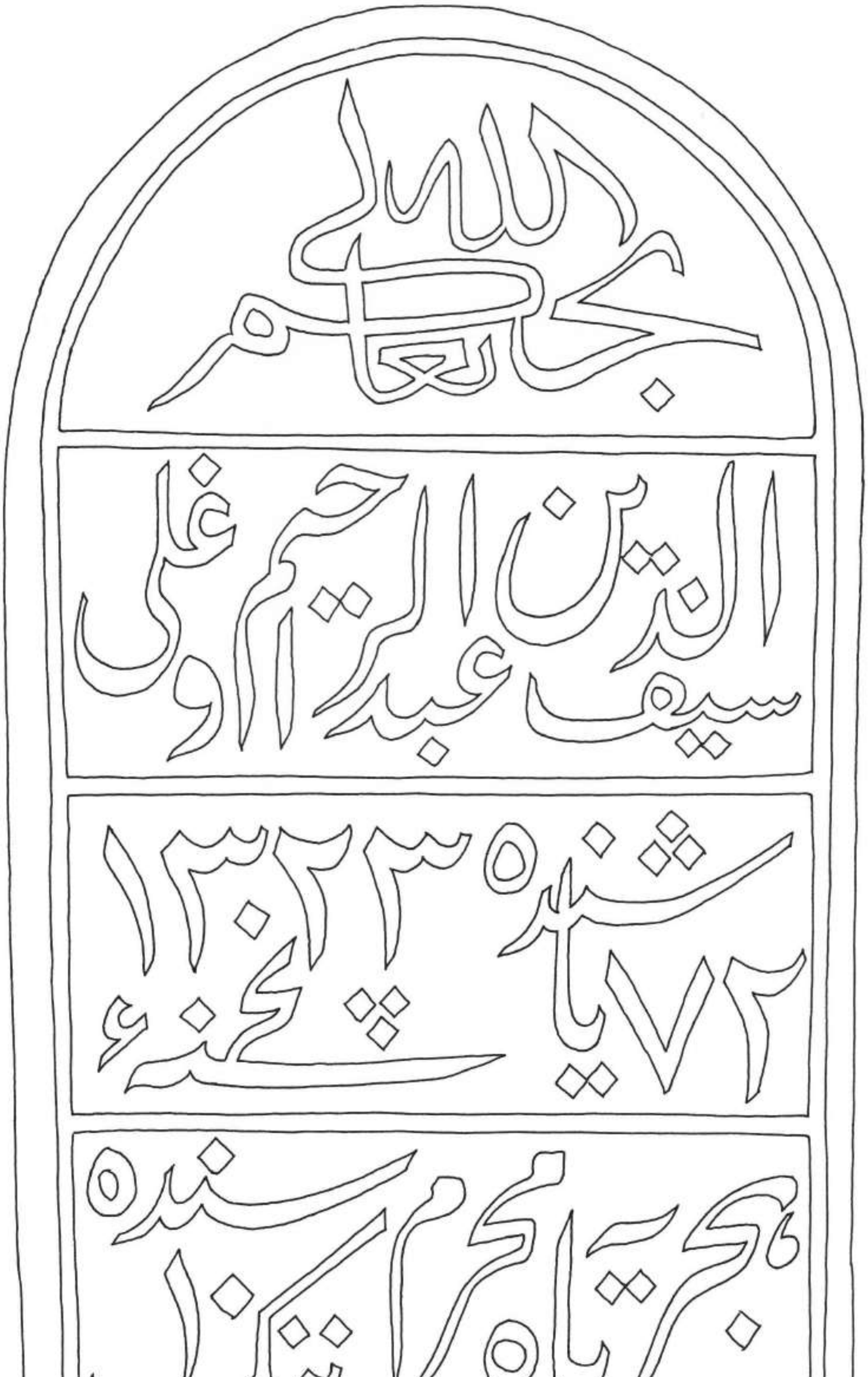

39=A=a
Сәфәр авылы

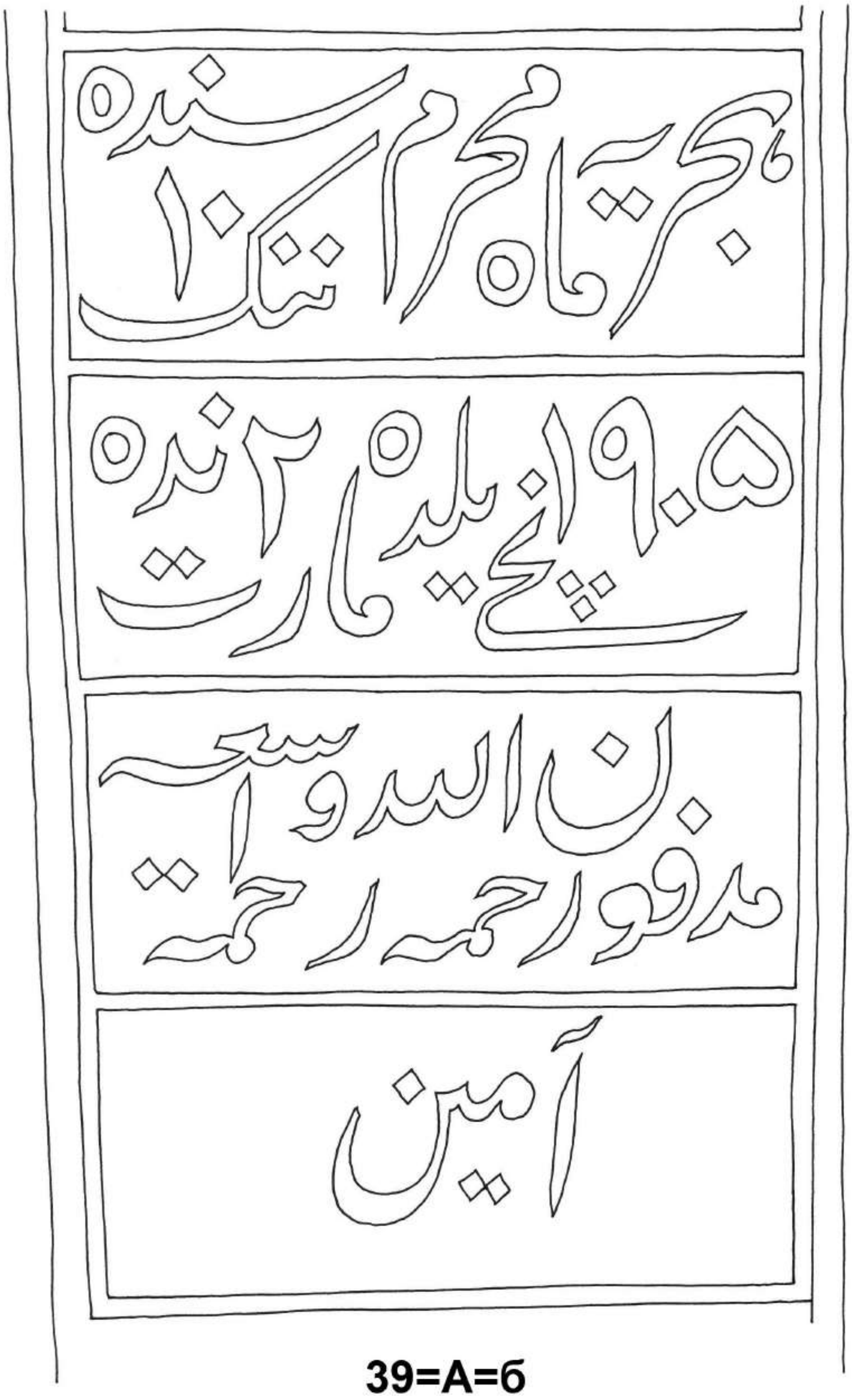

39=А=б
Сәфәр авылы

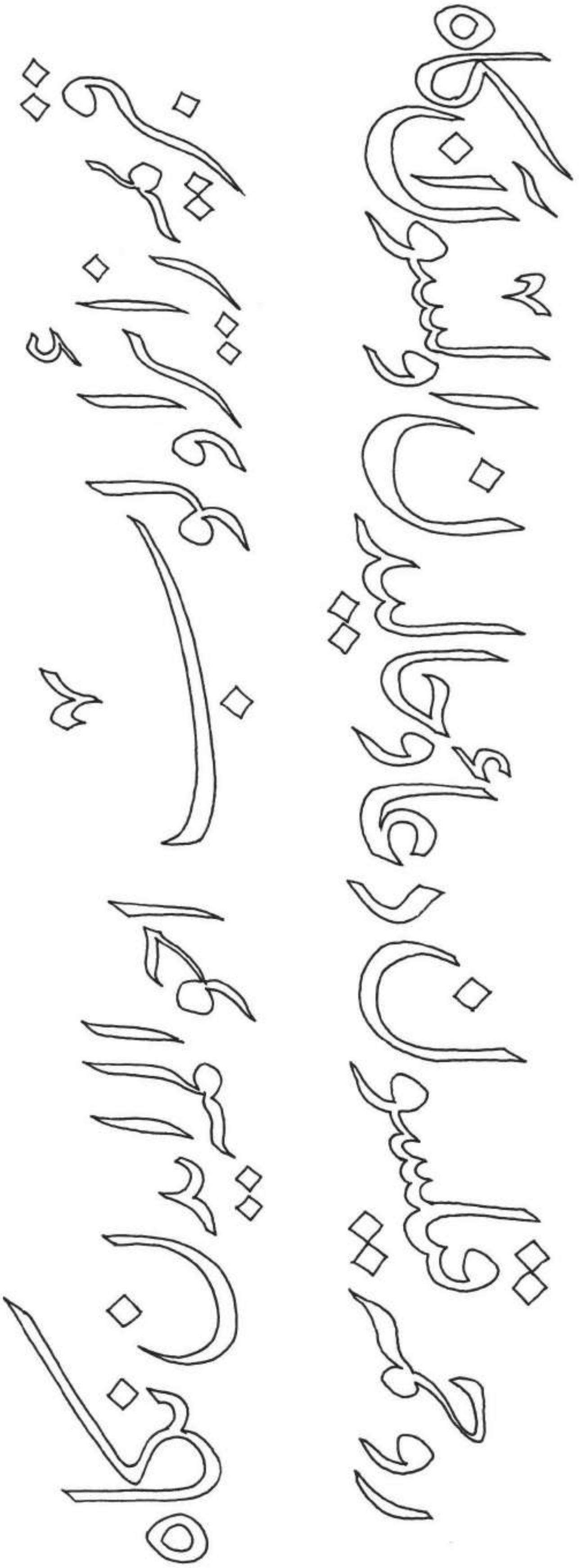

39=Б,Г
Сәфәр
авылы

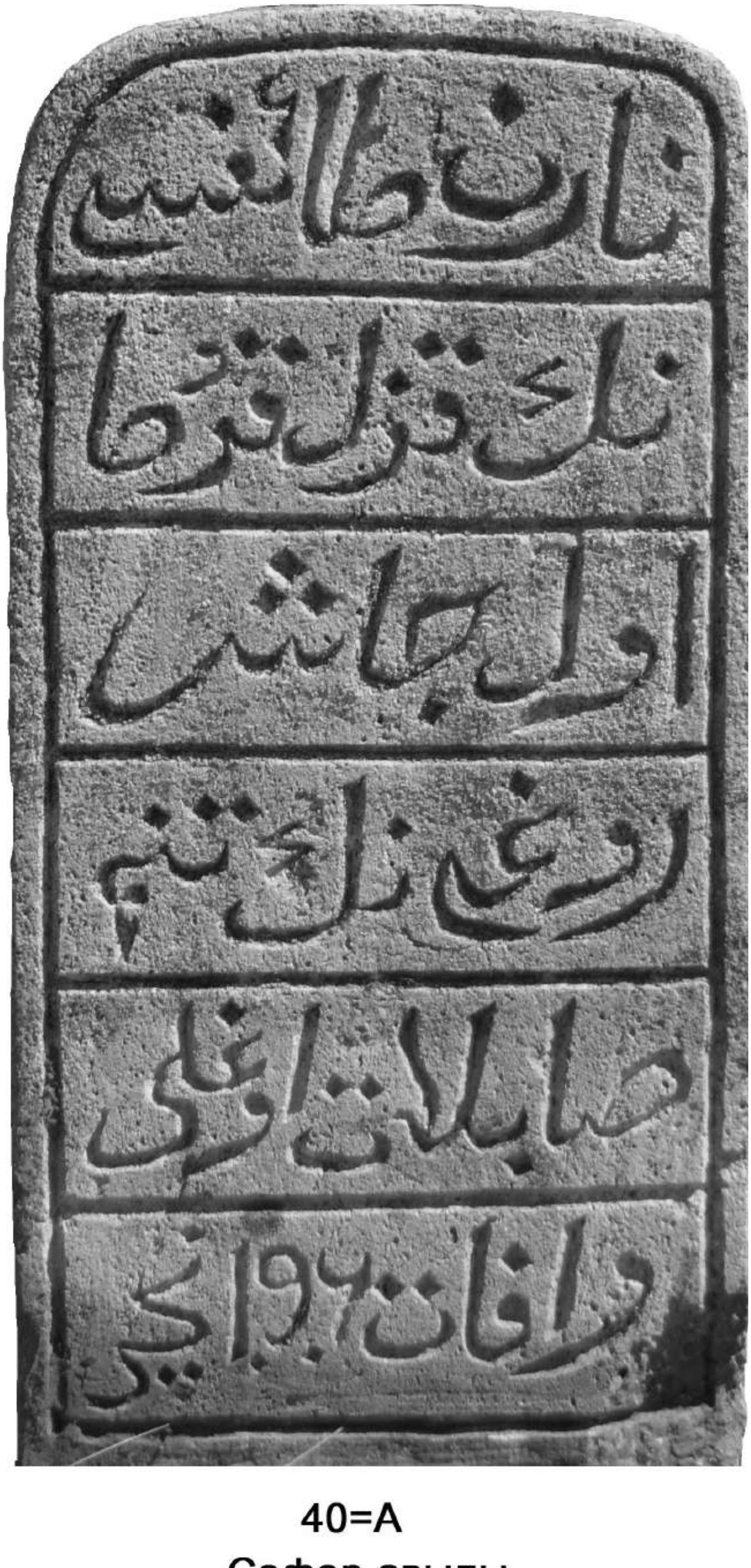

40=А
Сәфәр авылы

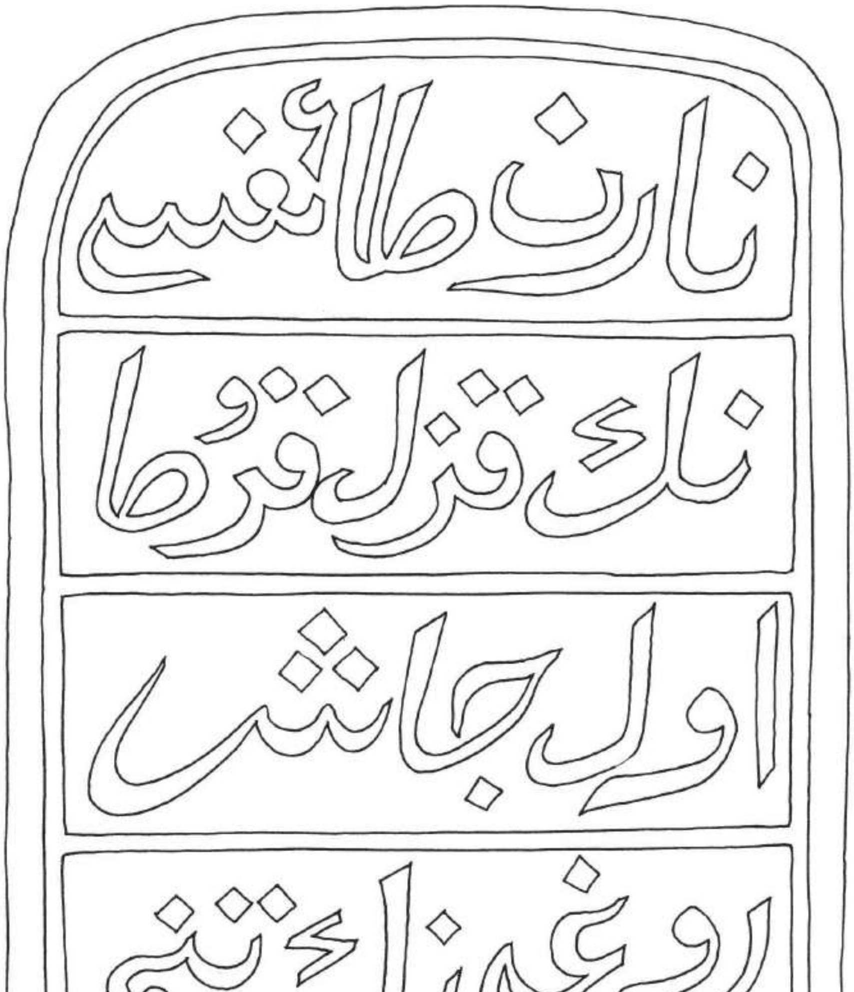

40=А
Сәфәр авылы

40=Б,Г
Сәфәр авылы

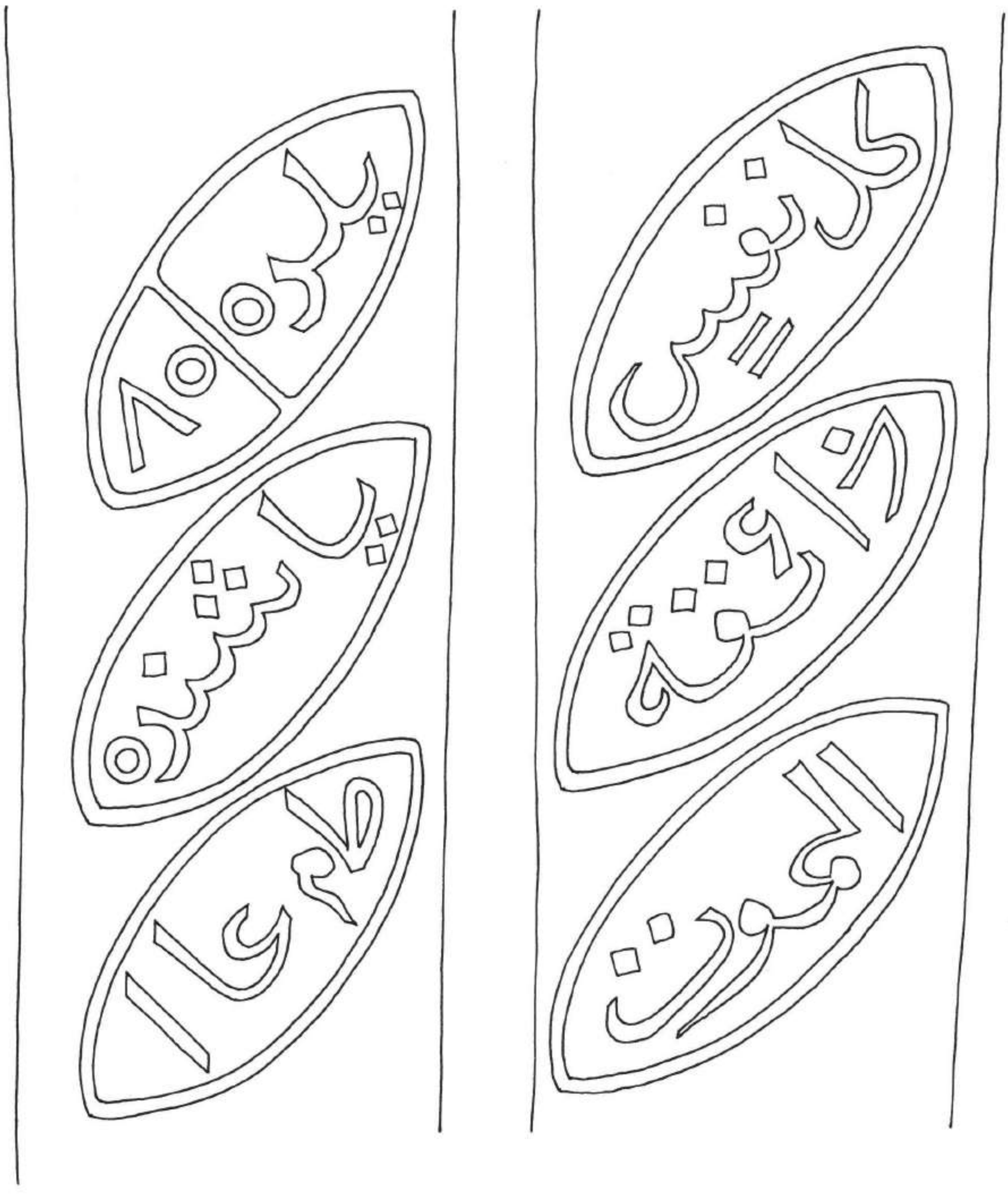

40=Б,Г
Сәфәр авылы

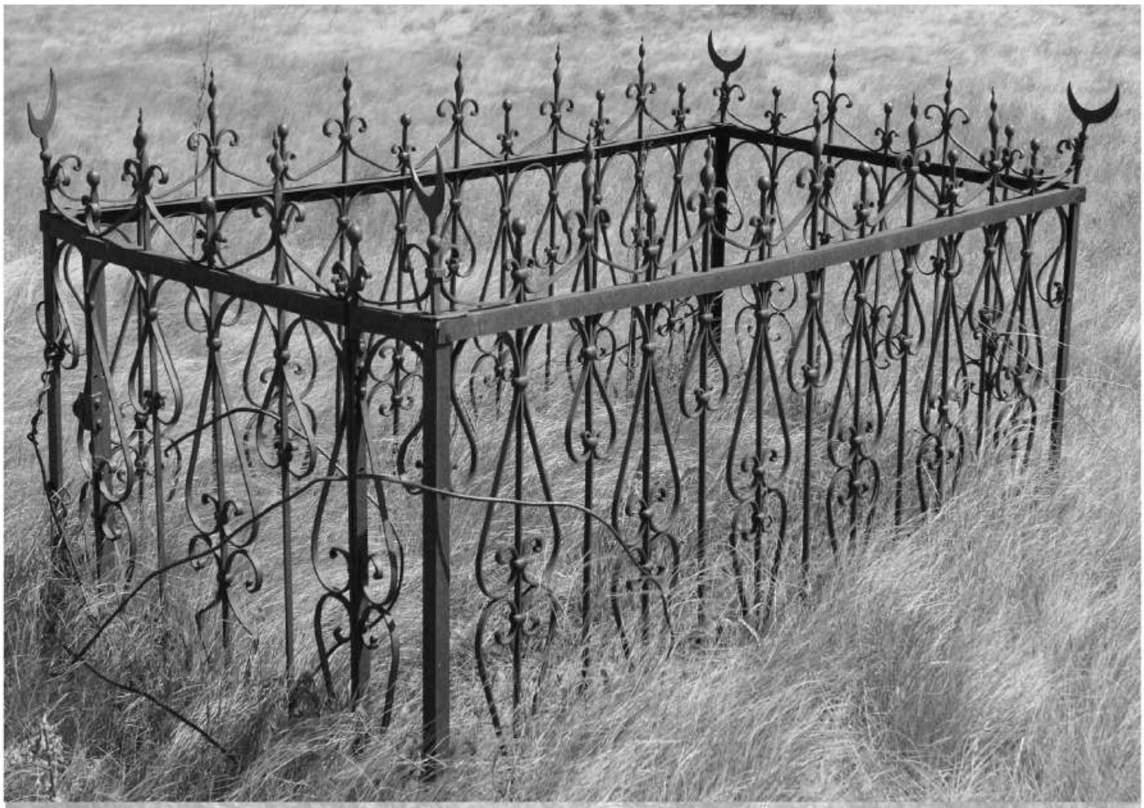

41
Сәфәр авылы

41=A
Сәфәр авылы

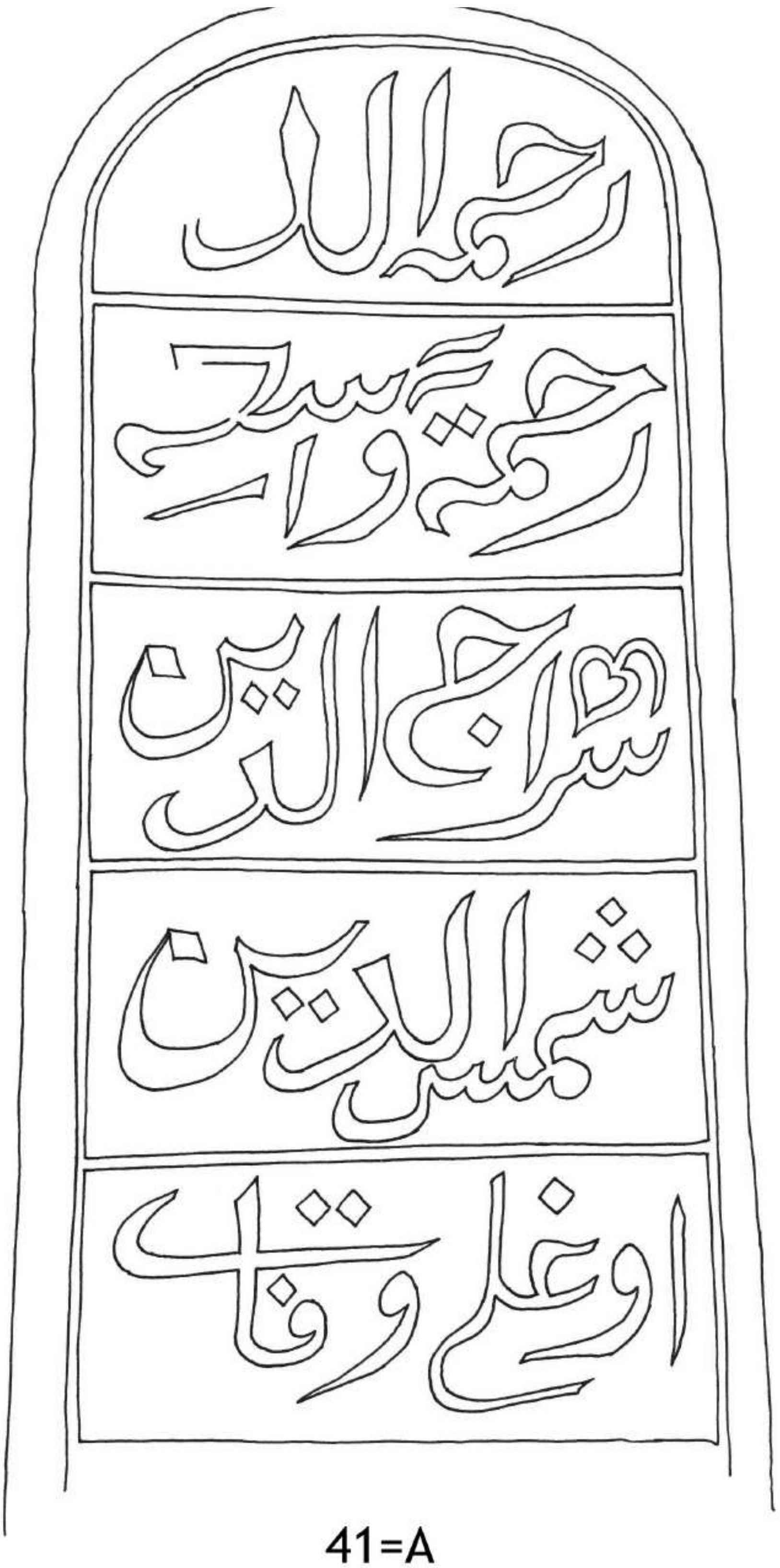

41=А
Сәфәр авылы, Сарытау өлкәсе

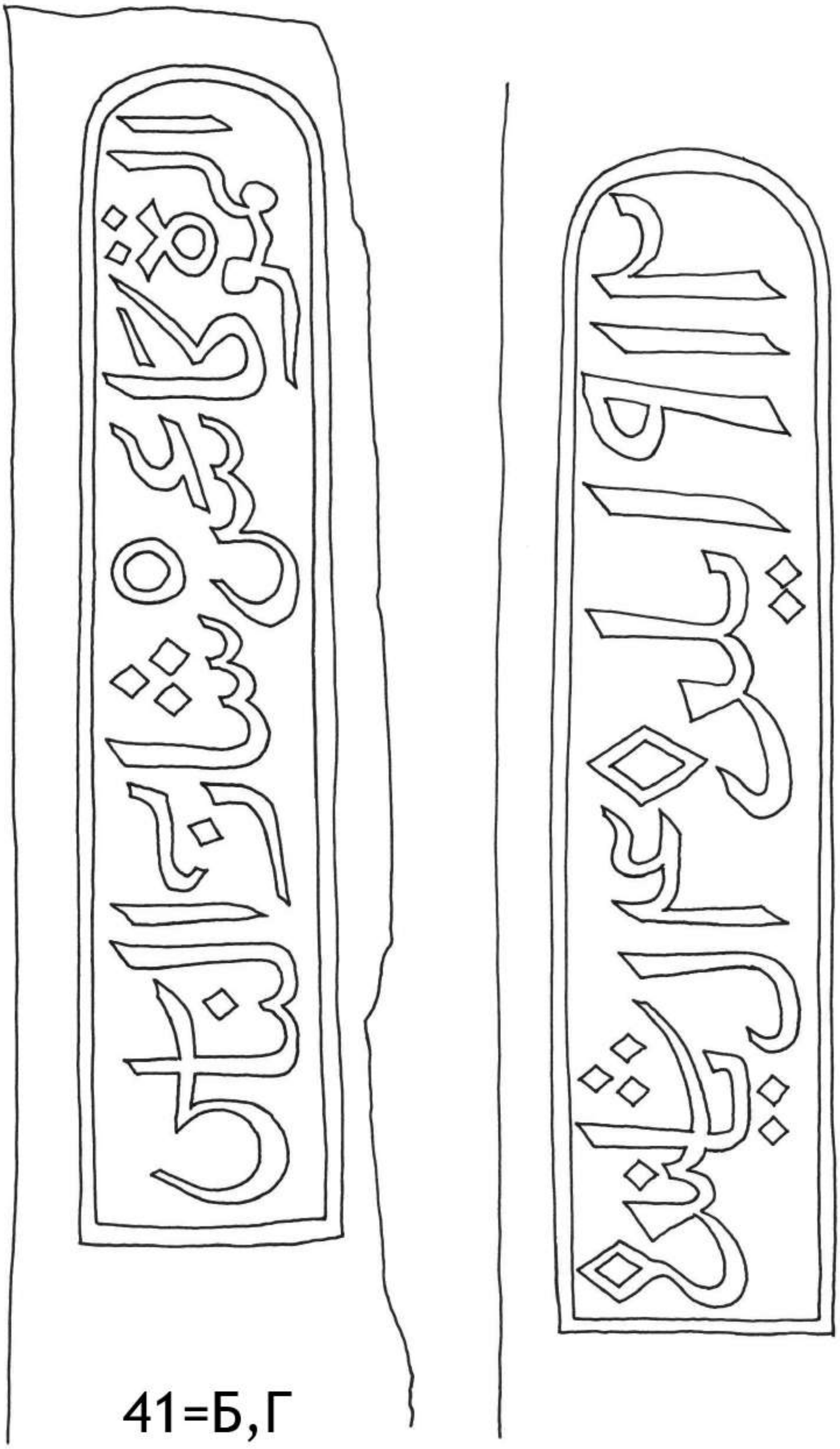

41=Б,Г
Сәфәр авылы, Сарытау өлкәсе

41=Б,Г
Сәфәр авылы

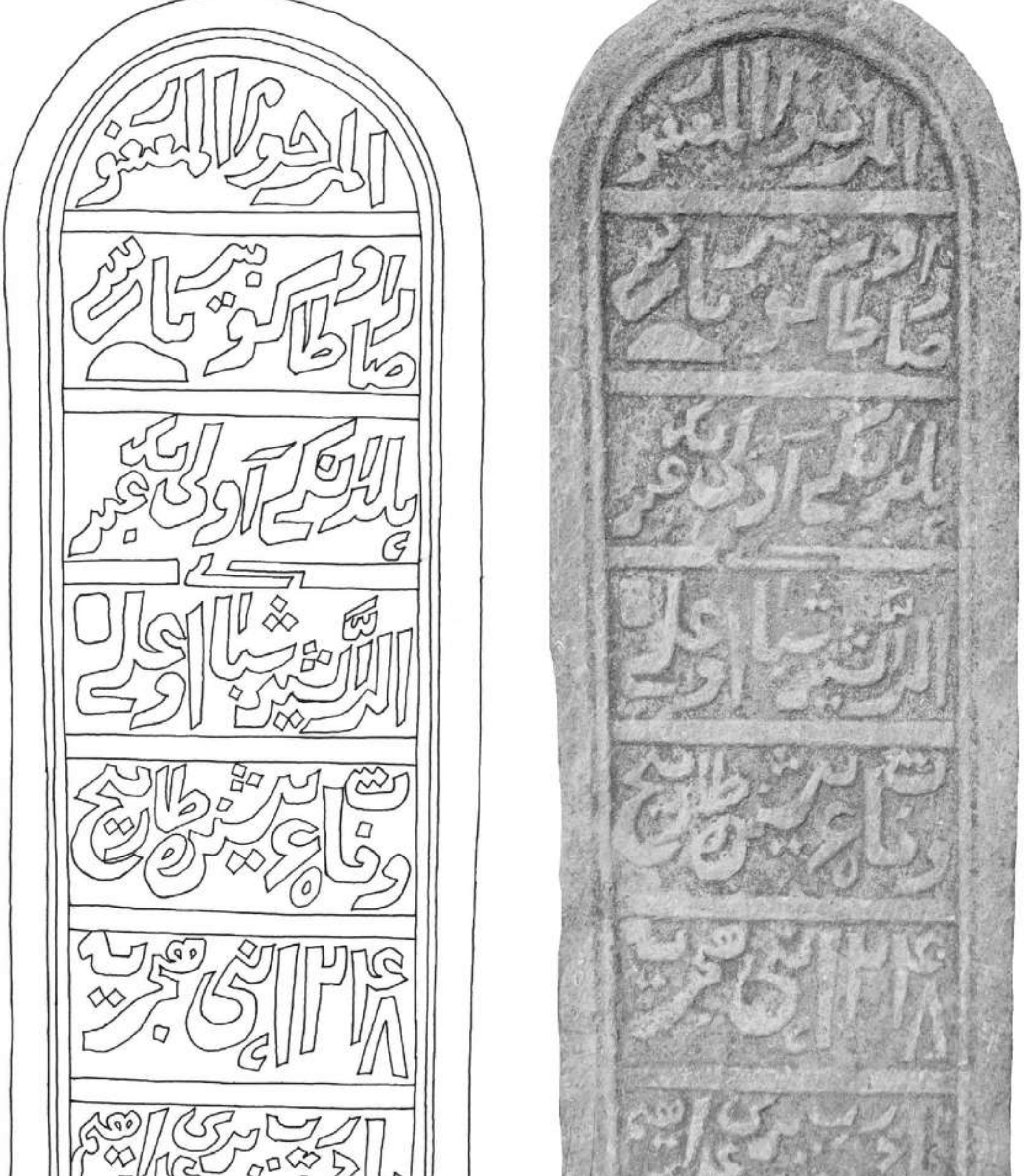

42=A
Узин авылы

42-1

44
Узин авылы

43
Узин
авылы

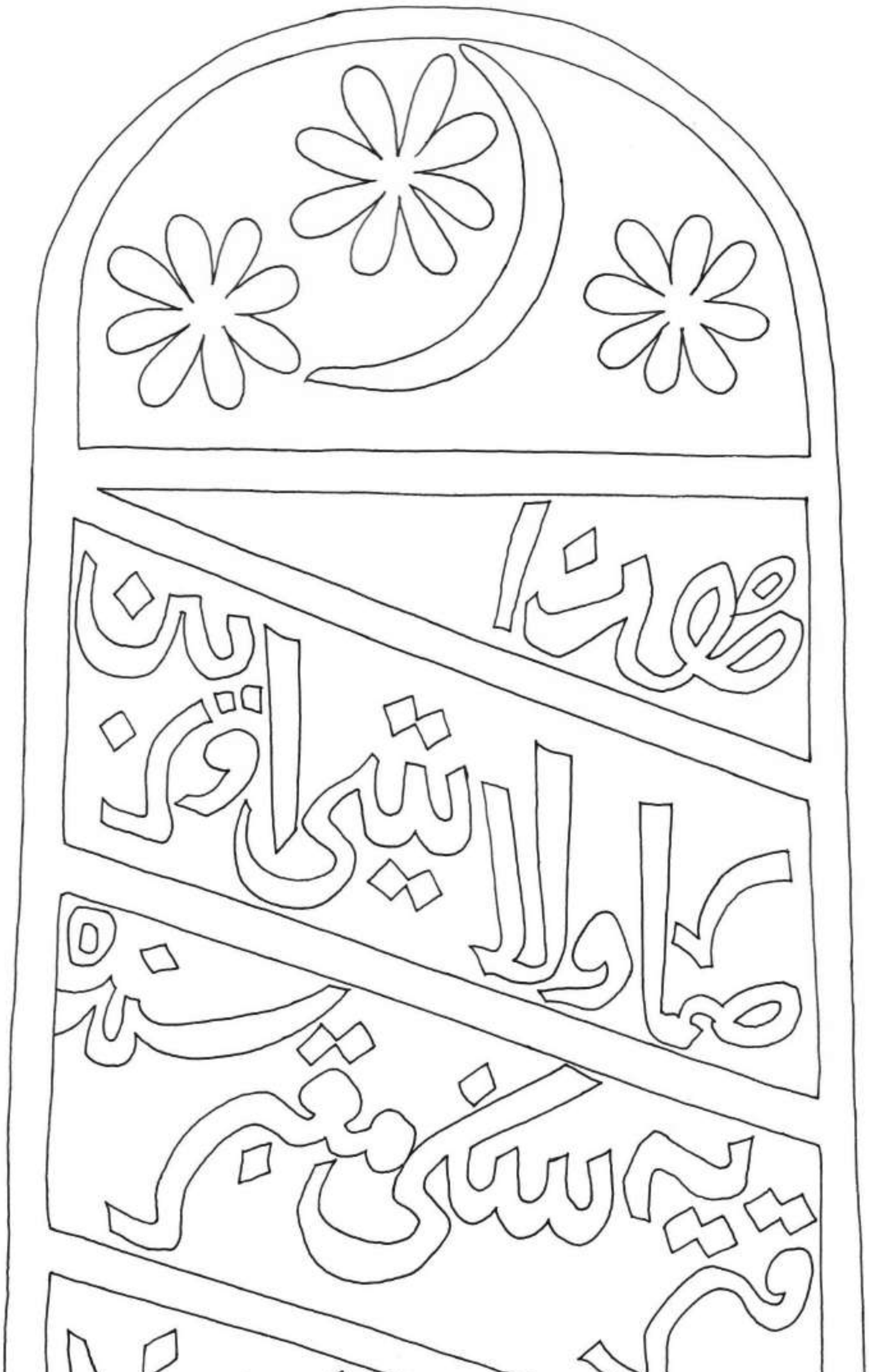

43=А=а
Узин авылы

43=A=a
Узин
авылы

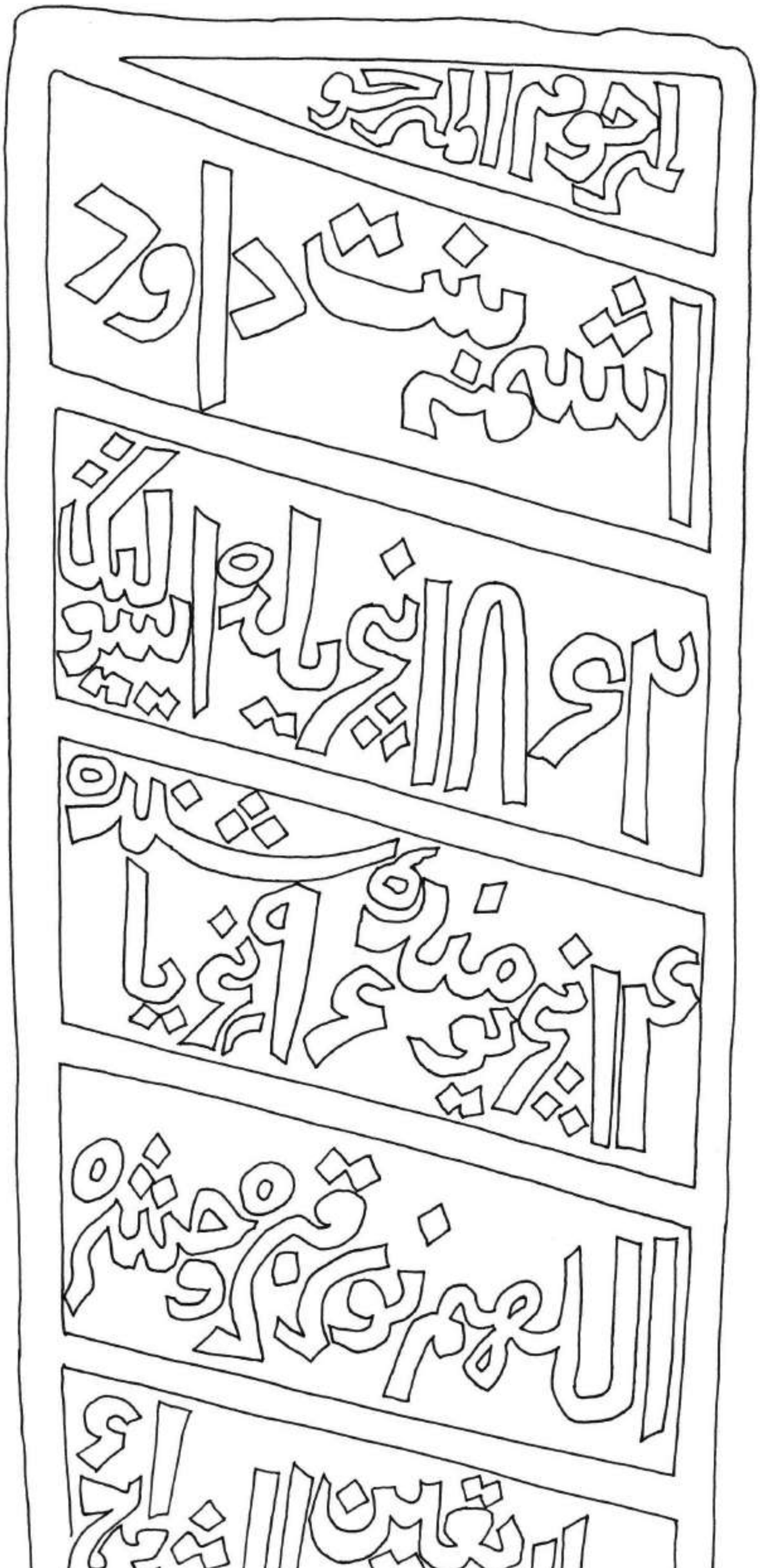

43=А=б
Узин
авылы

43=А=б
Узин
авылы

45=А,Б
Узин авылы

45=Б,Г
Узин авылы

45=А,Г
Узин авылы

45=A=a
Узин
авылы

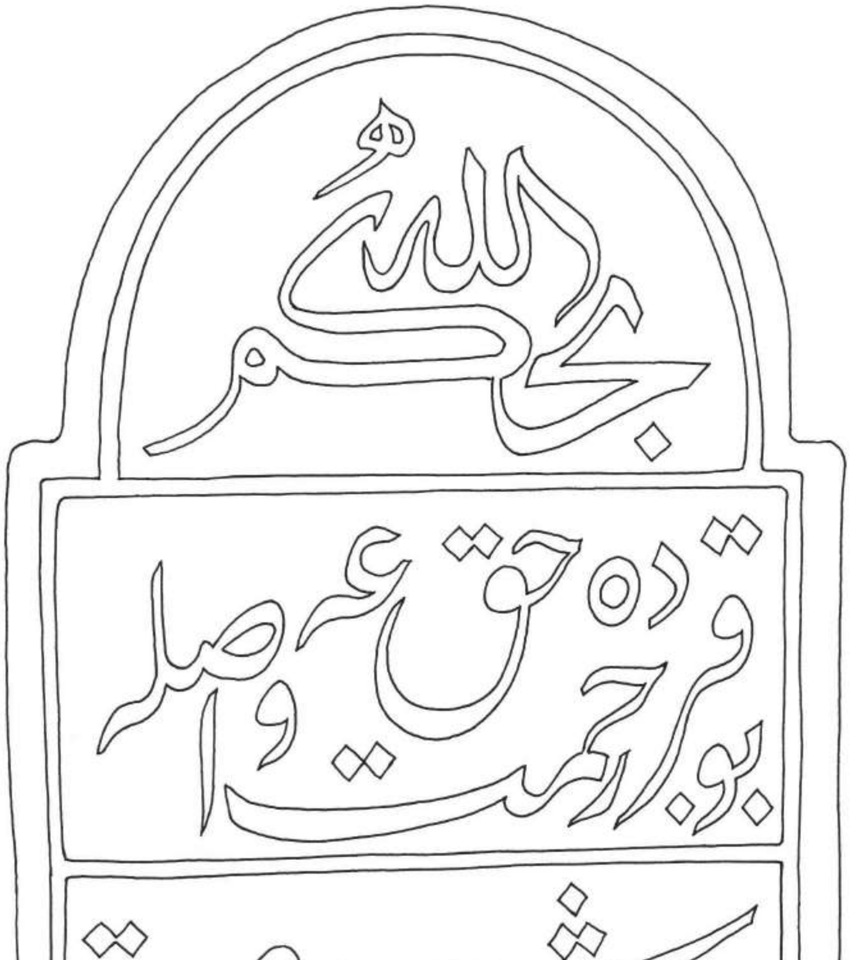

45=A=a
Узин авылы

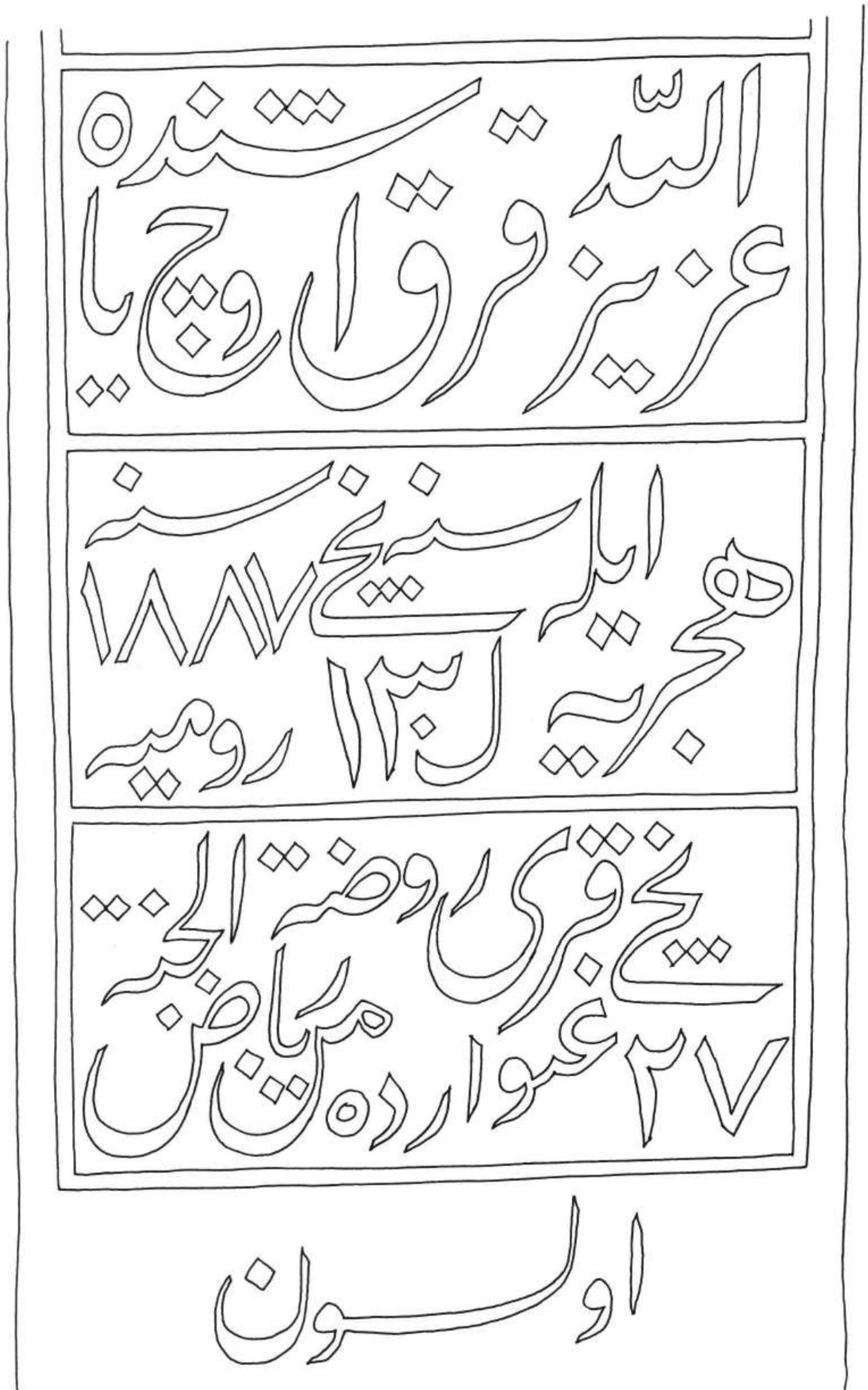

45=А=б

Узин авылы

45=А=б

Узин авылы

46=A
Узин
авылы

46=А=а

Узин авылы

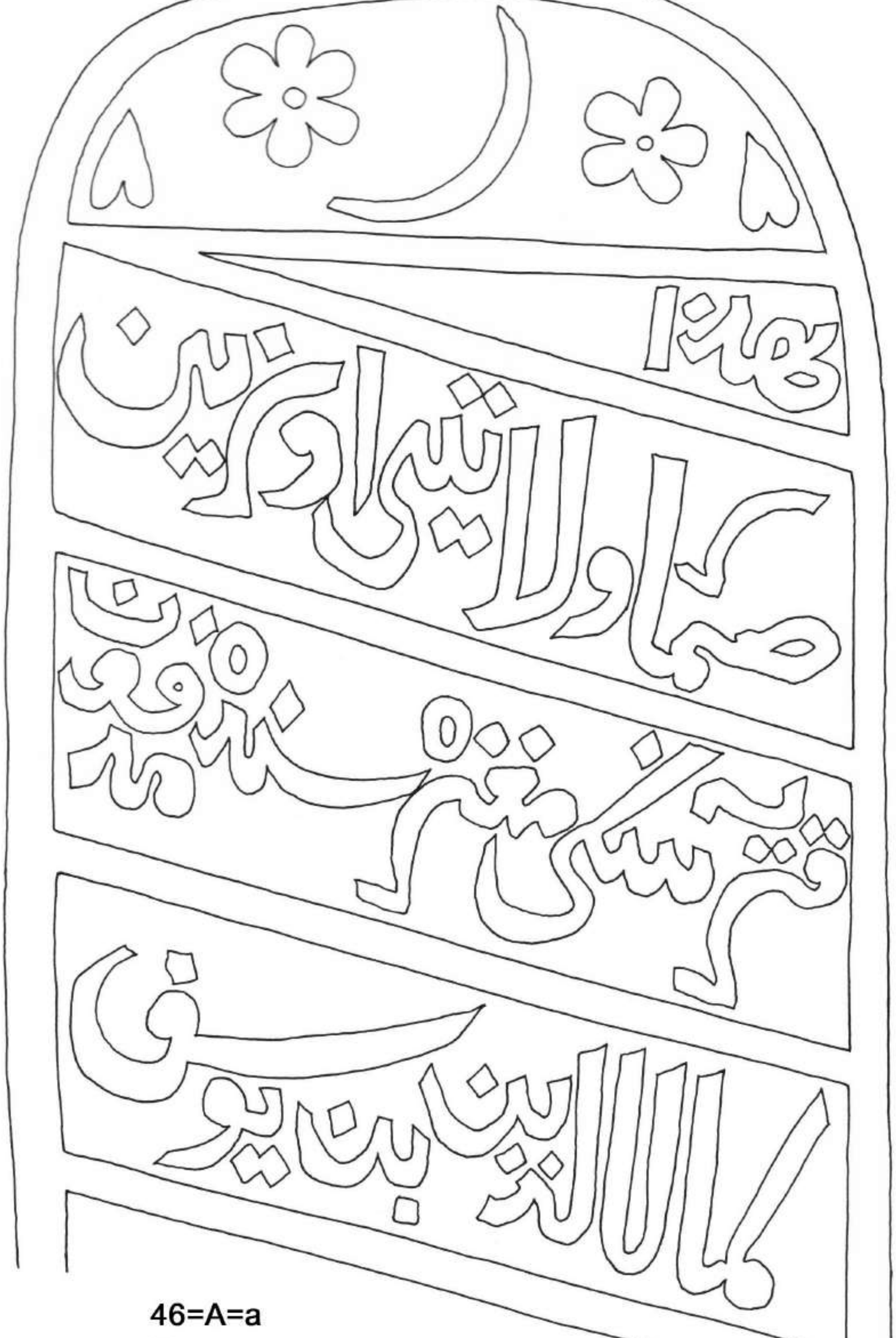

46=A=a
Узин авылы

46=А=б
Узин
авылы

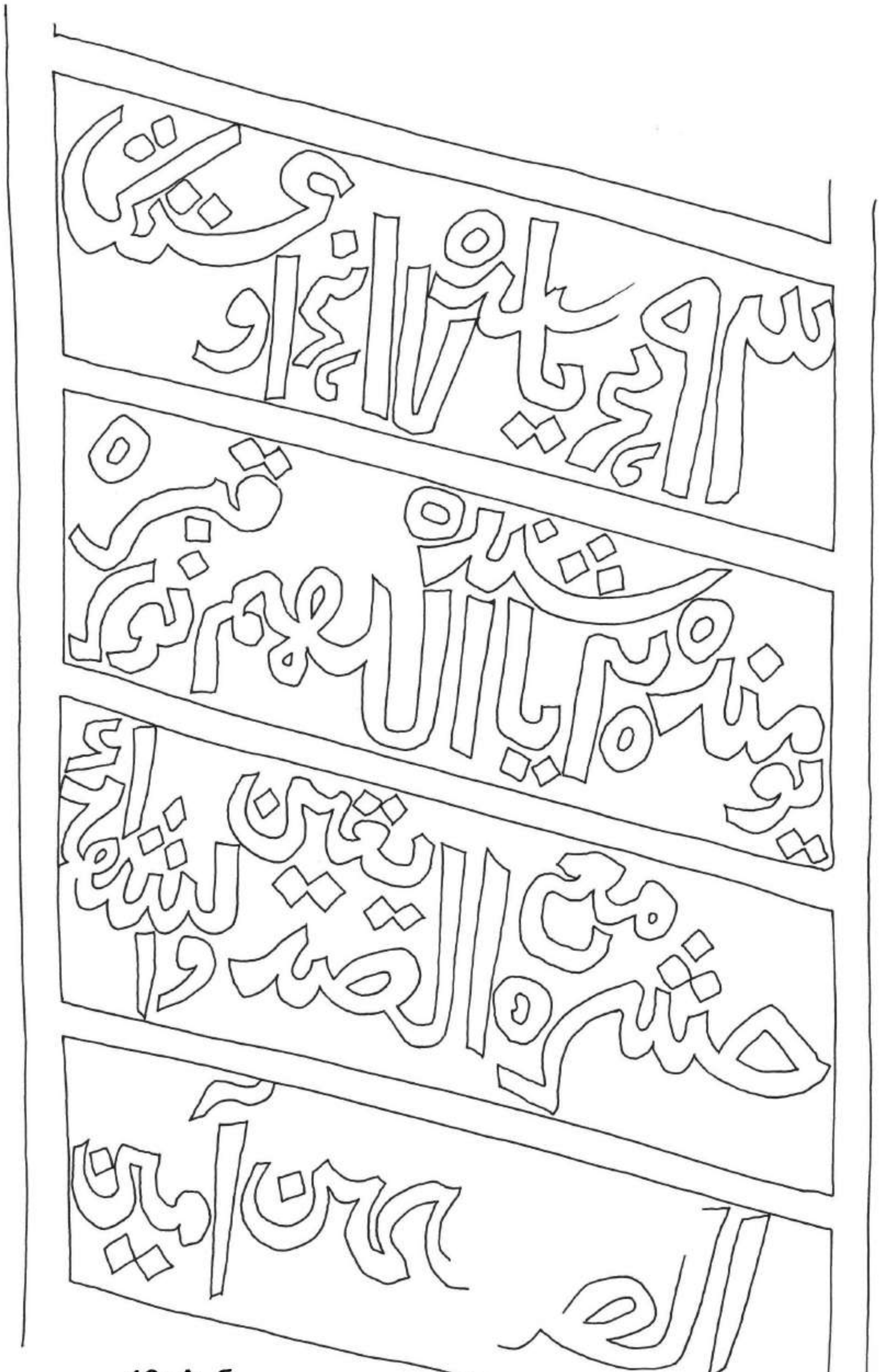

46=A=б
Узин авылы

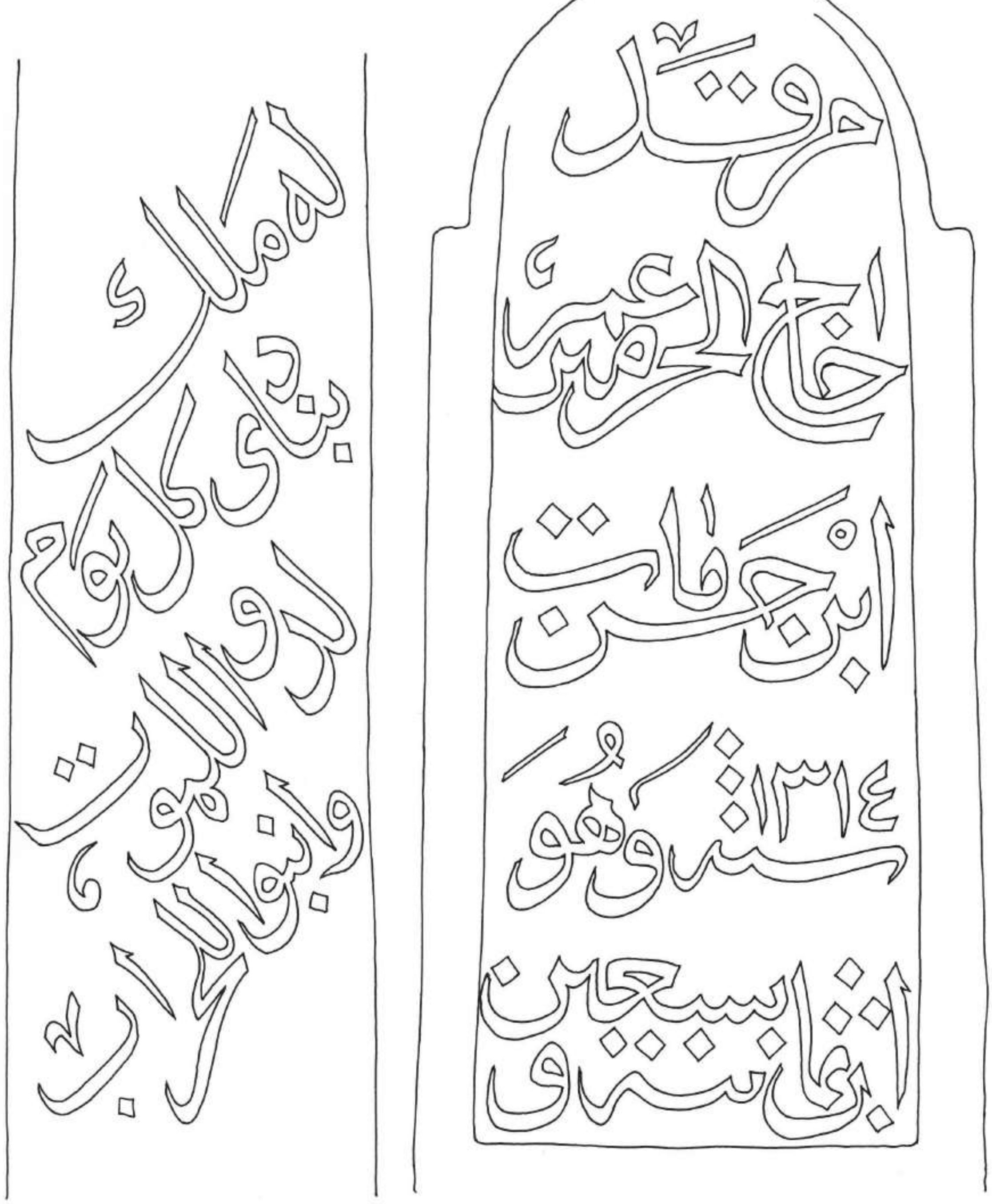

47=А,Б
Узин авылы

47=В,Г
Узин авылы

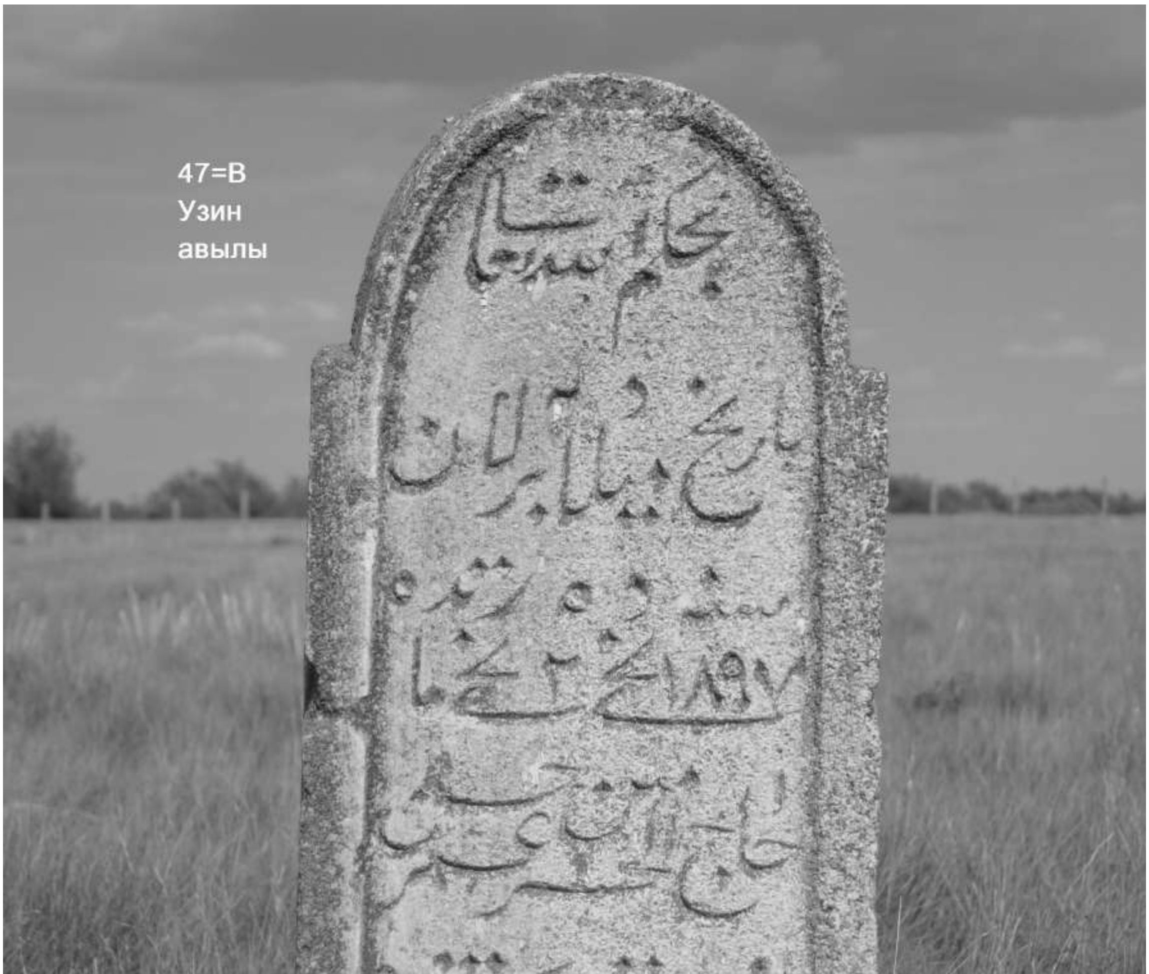
47=В
Узин
авылы

47=Г,Б
Узин авылы

47=А,Б
Узин авылы

47=B
Узин авылы

48=A
Узин
авылы

48=A

Узин авылы

48=Б,Г
Узин авылы

48=Б,Г
Узин авылы

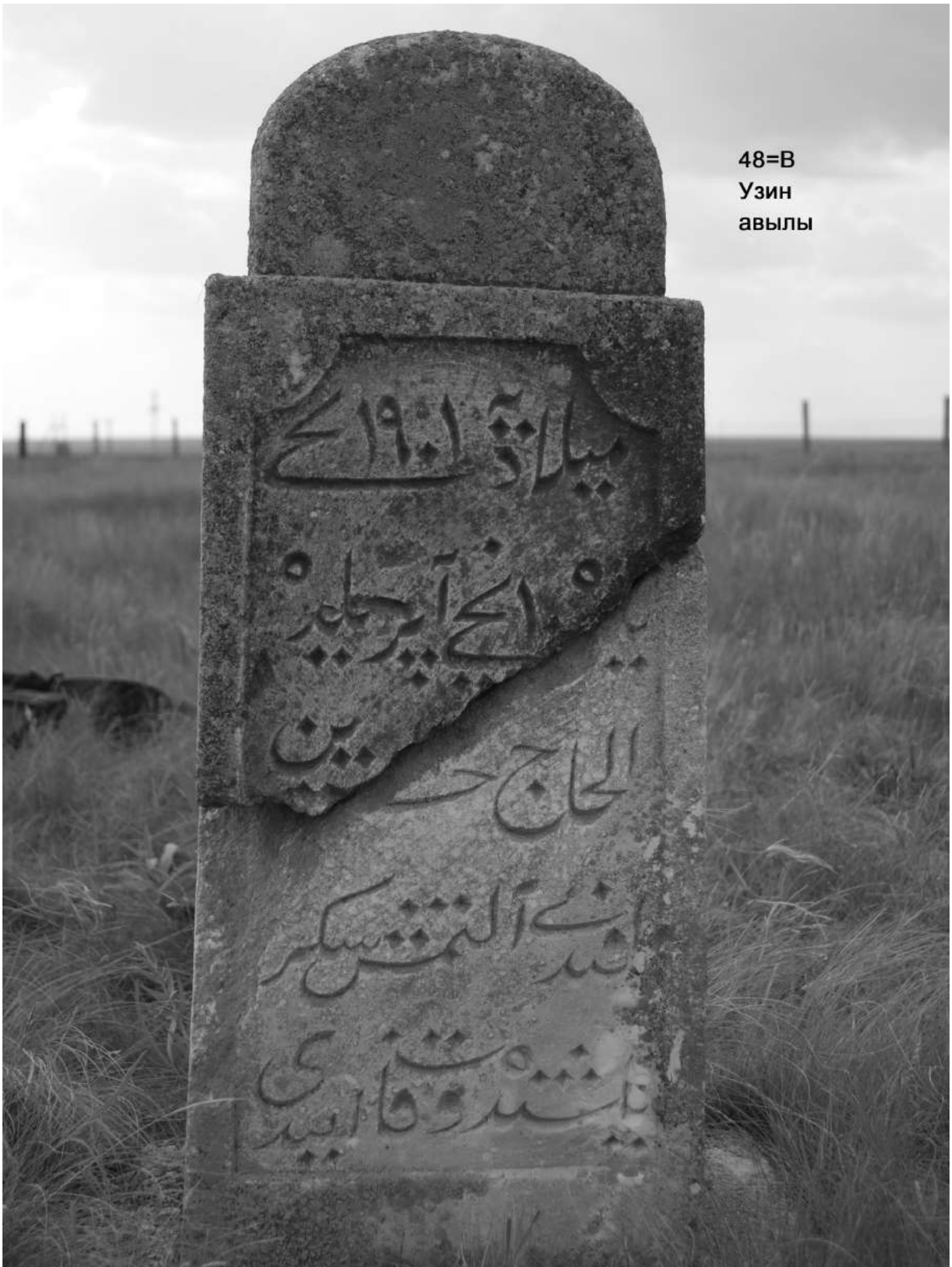

48=В
Узин
авылы

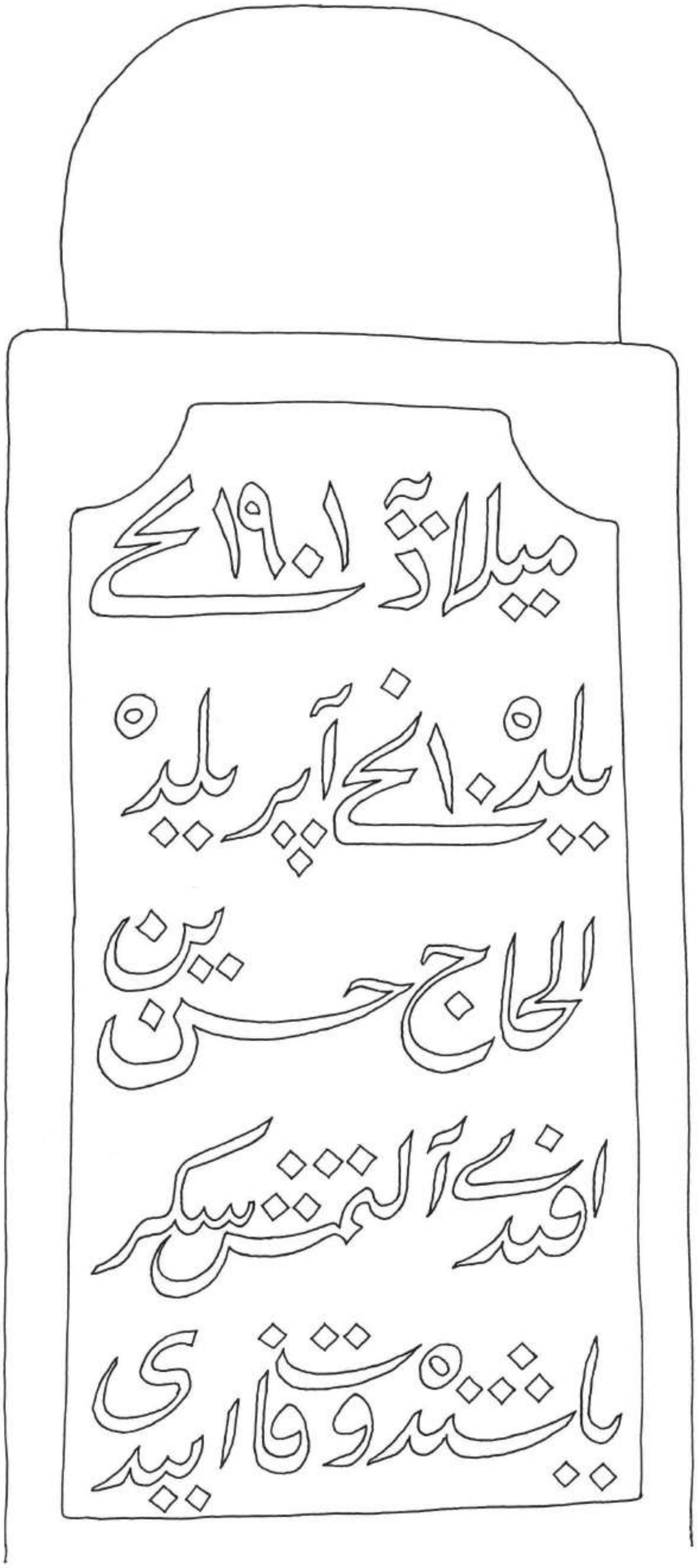

48=B
Узин авылы

49=А
Узин авылы

49=А

Узин авылы

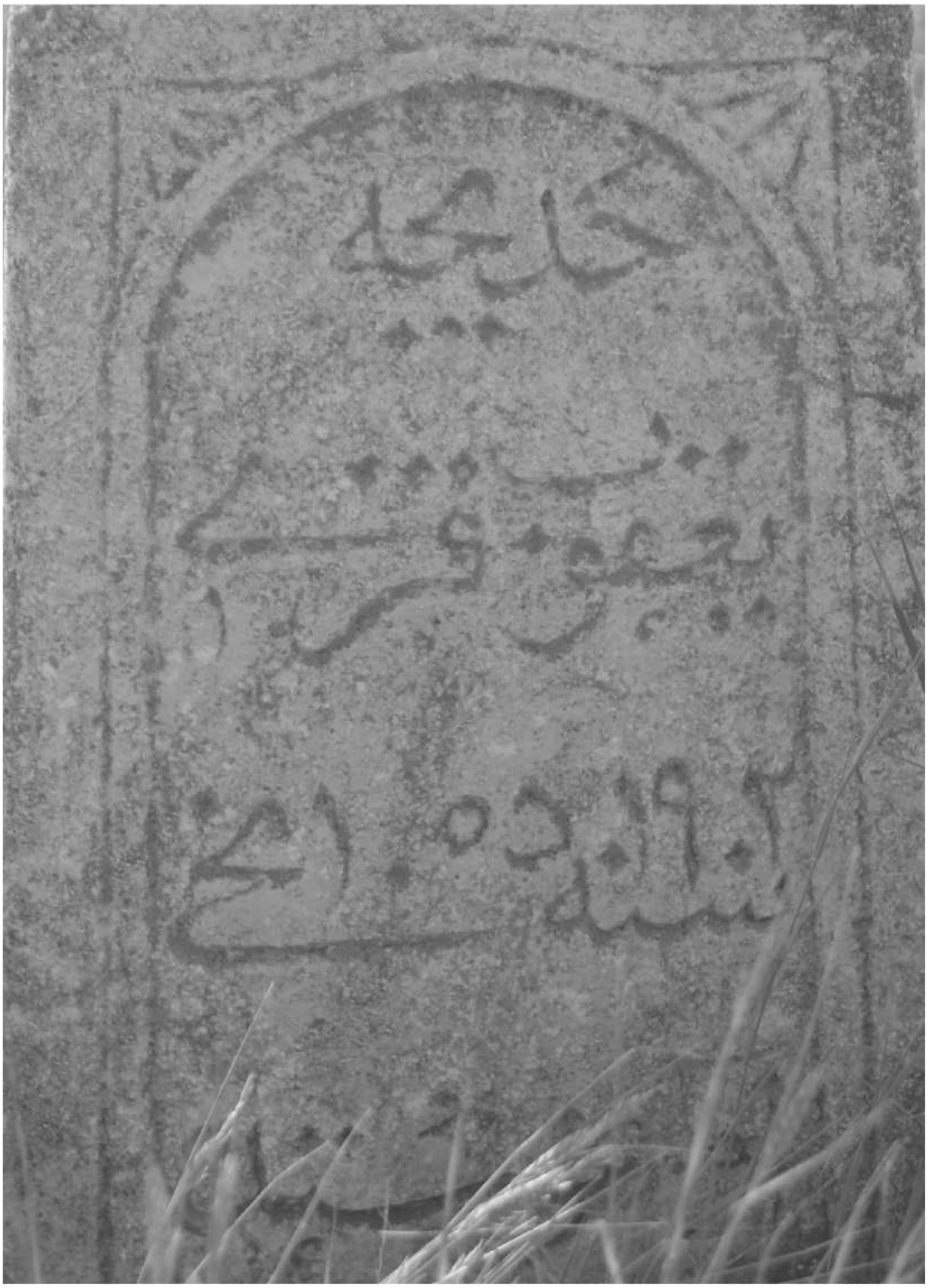

49=A
Узин авылы

49=Б,Г
Узин авылы

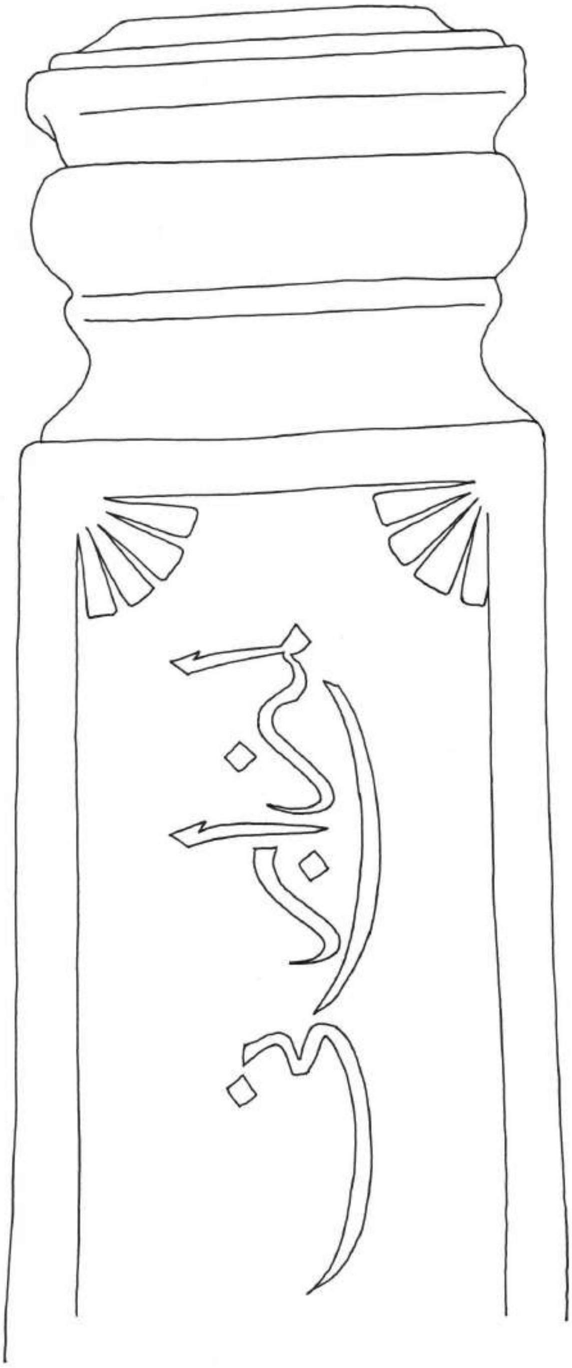

49=Б,Г
Узин авылы

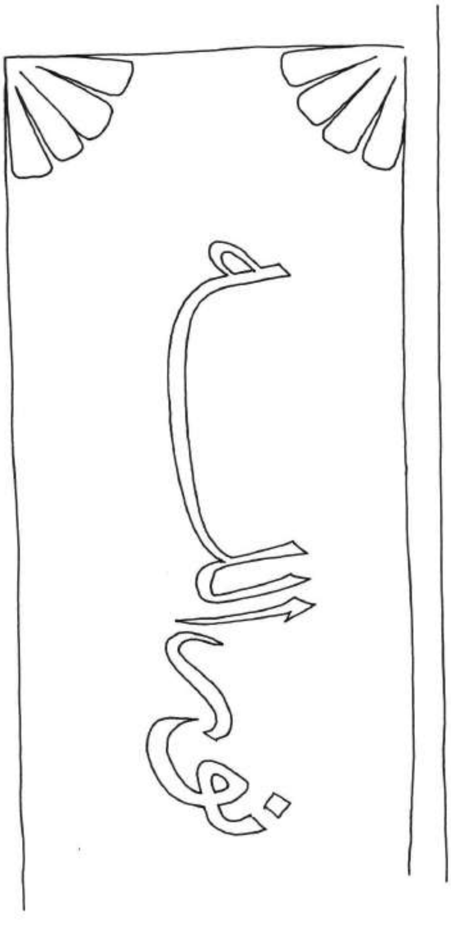

49=B

Узин авылы

49=В
Узин авылы

49=В,Г
Узин
авылы

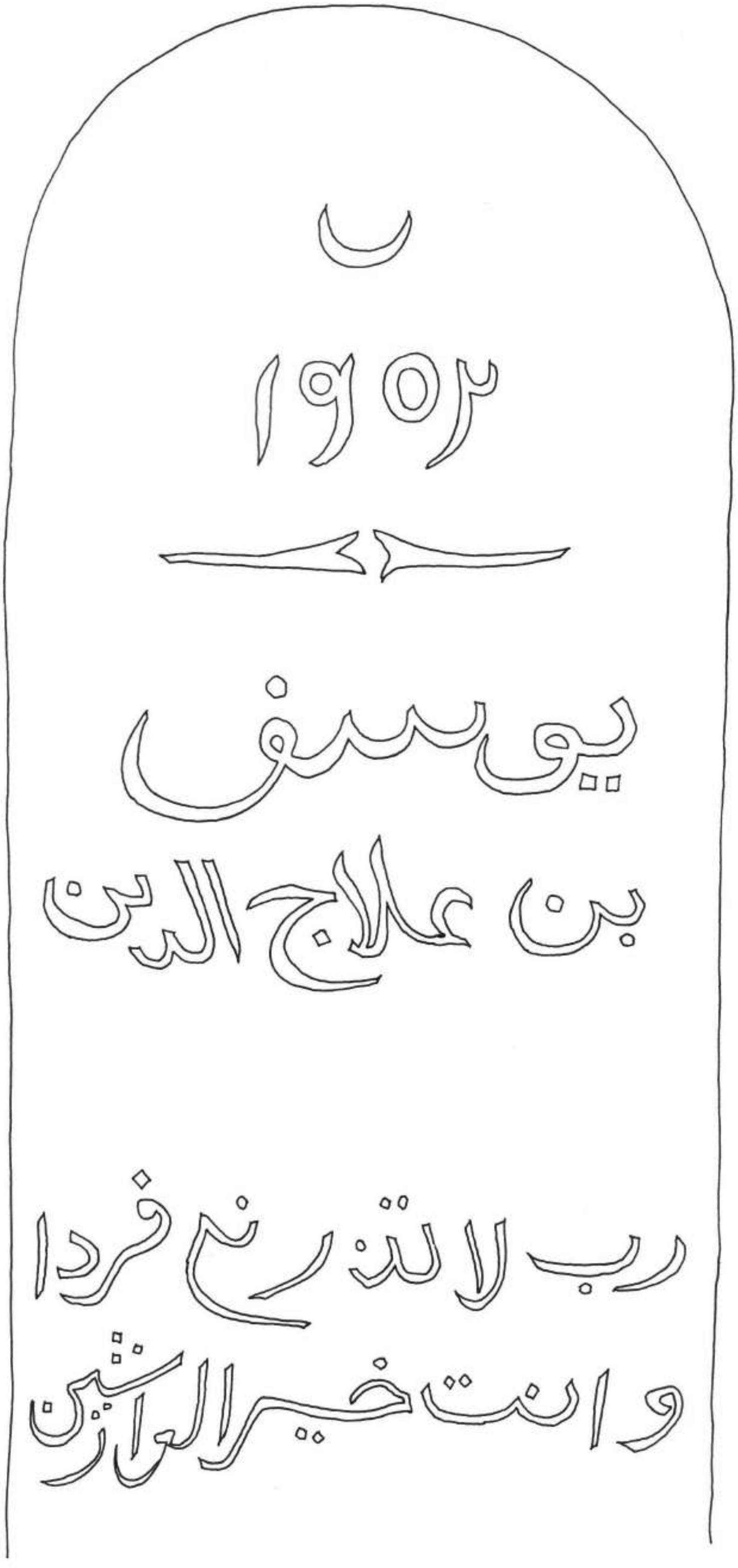

50=A
Узин
авылы

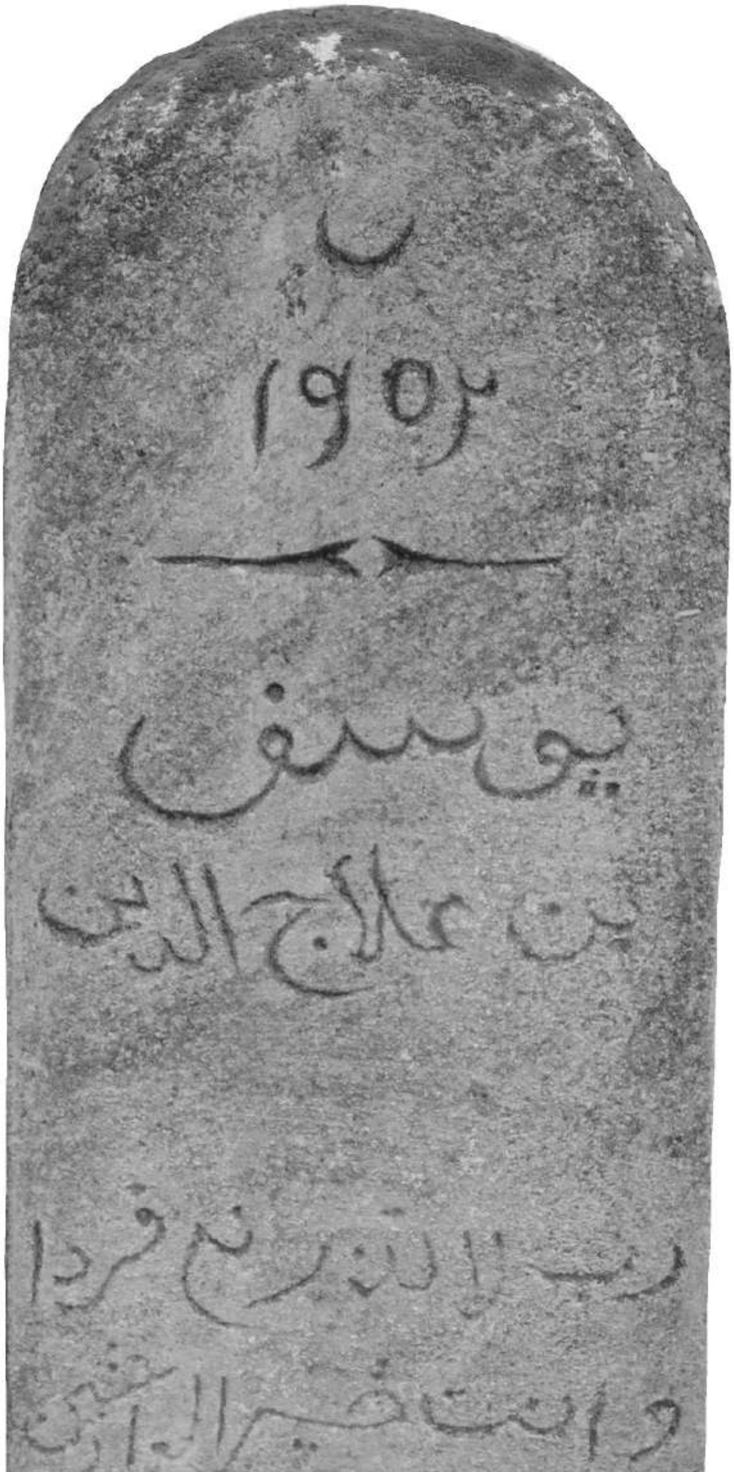

50=А
Узин
авылы

51=А
Узин авылы

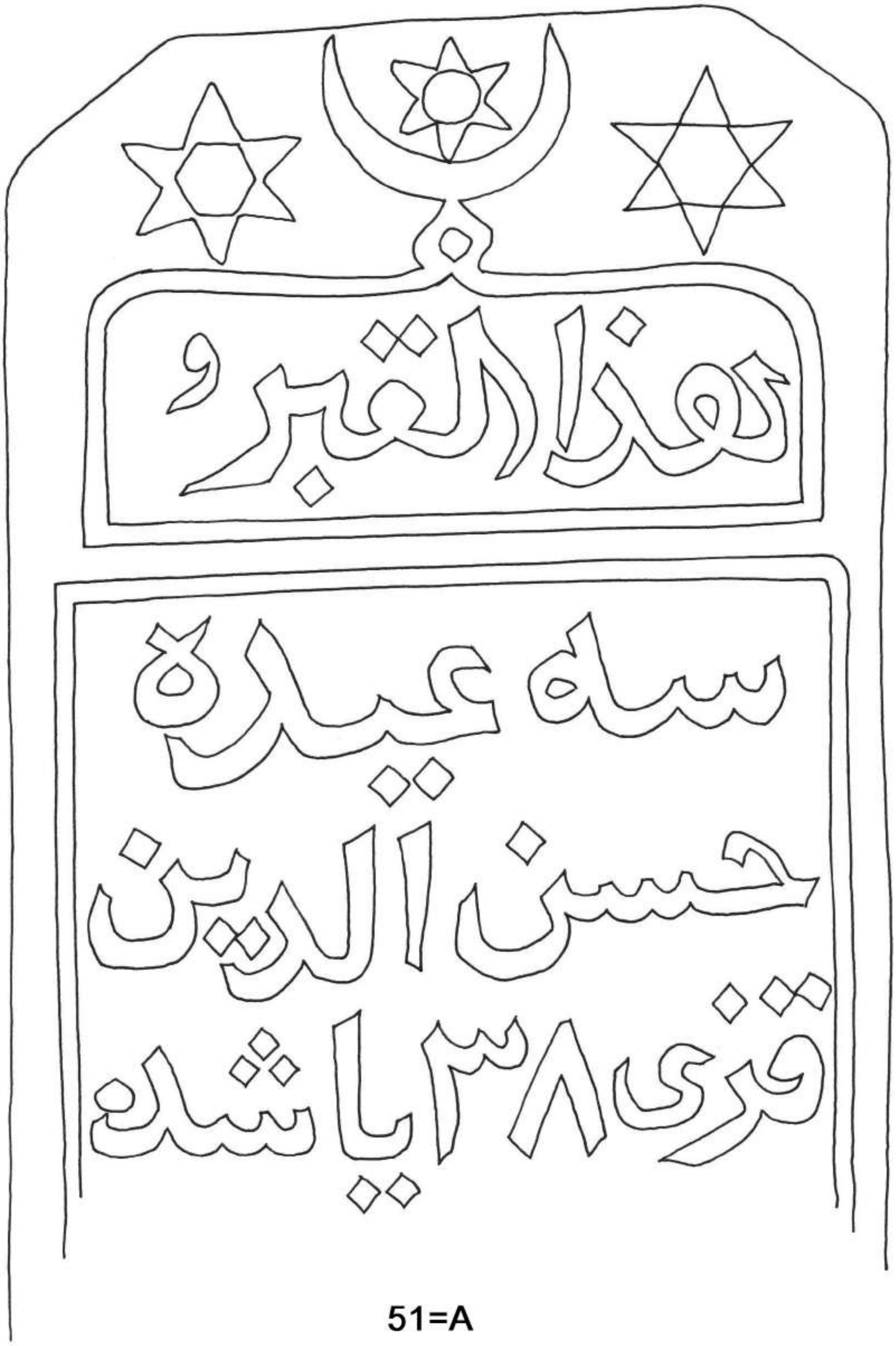

51=A
Узин авылы

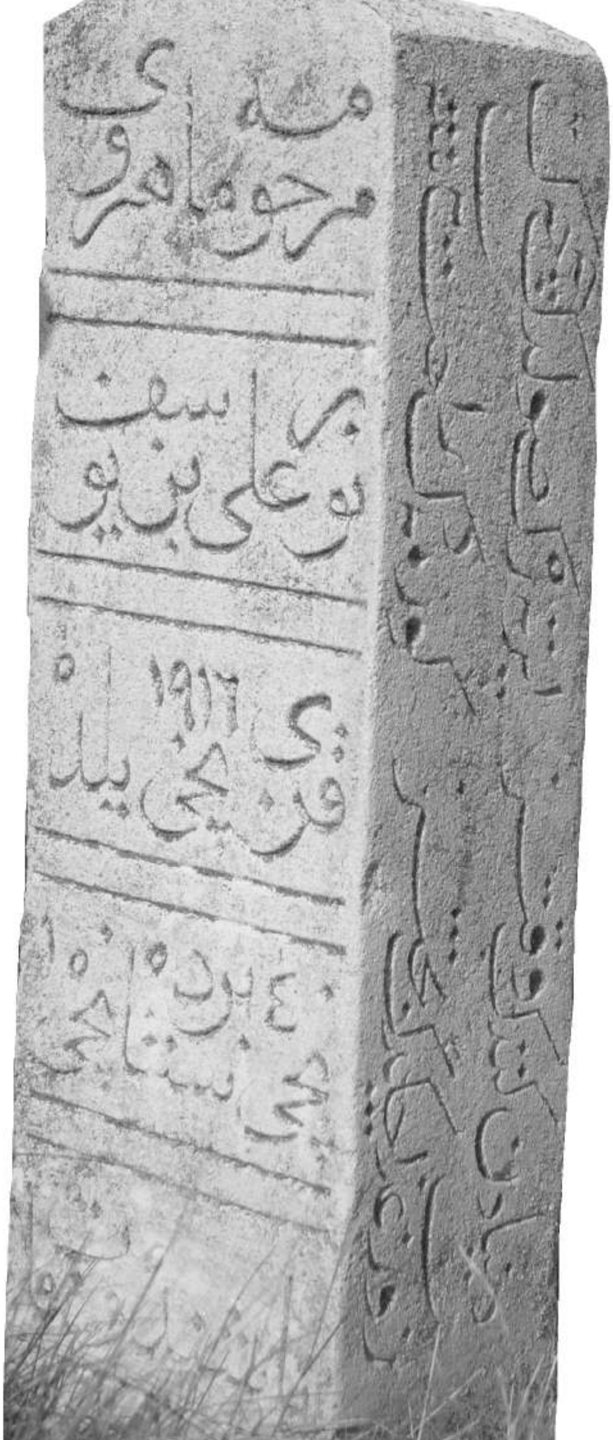

52
Узин авылы

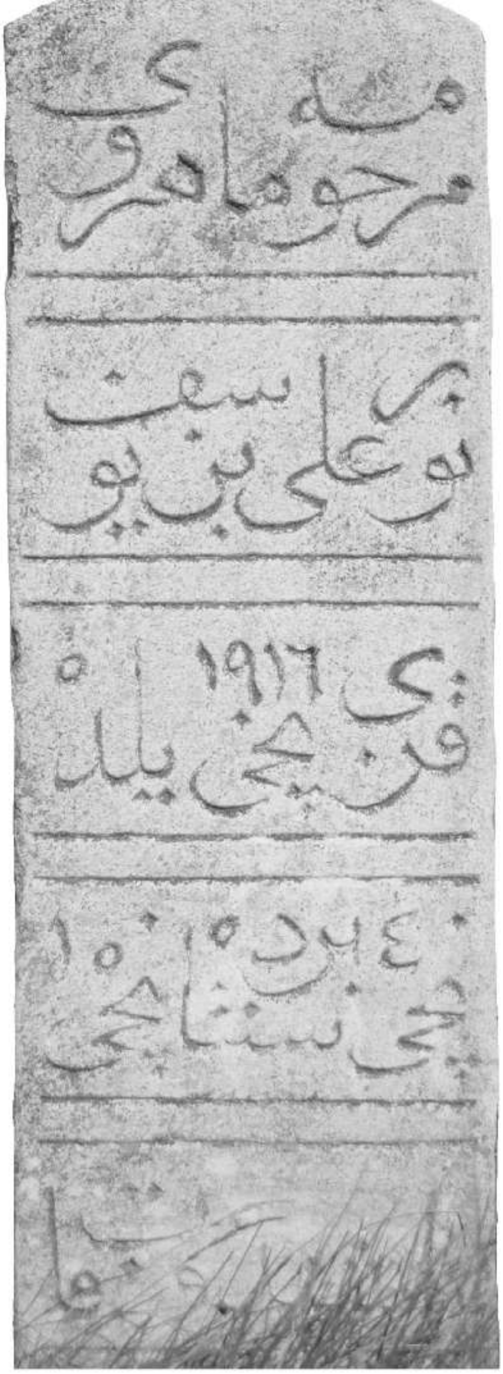

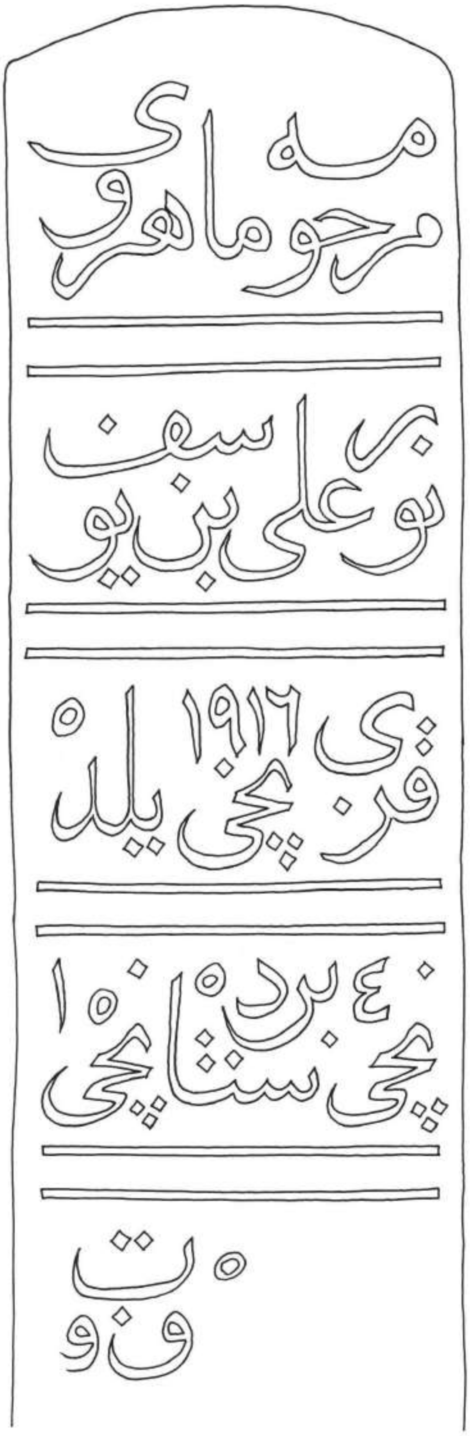

52=А
Узин авылы

52=Б,Г
Узин авылы

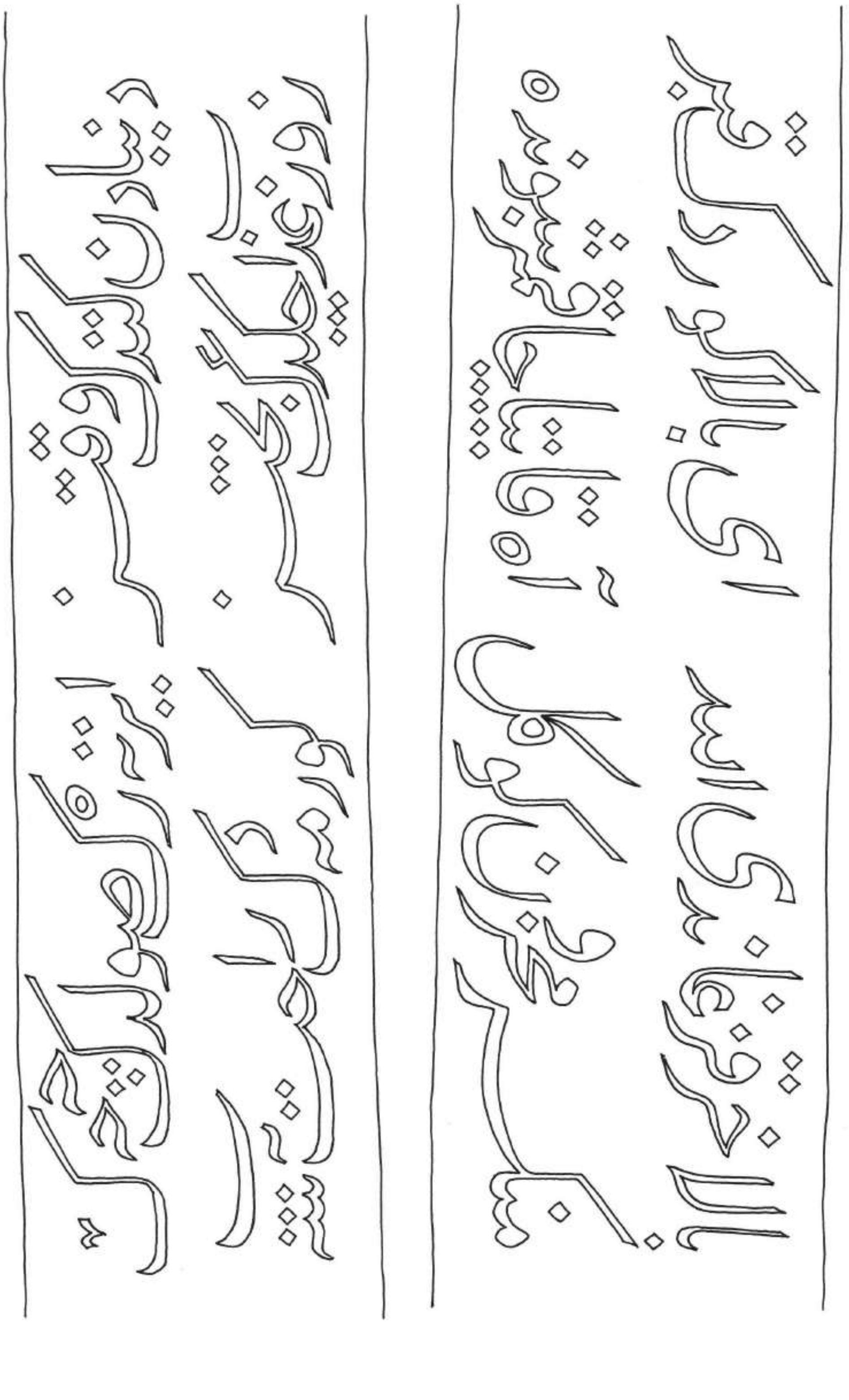

52=Б,Г
Узин
авылы

53=А,Б,Г
Узин авылы

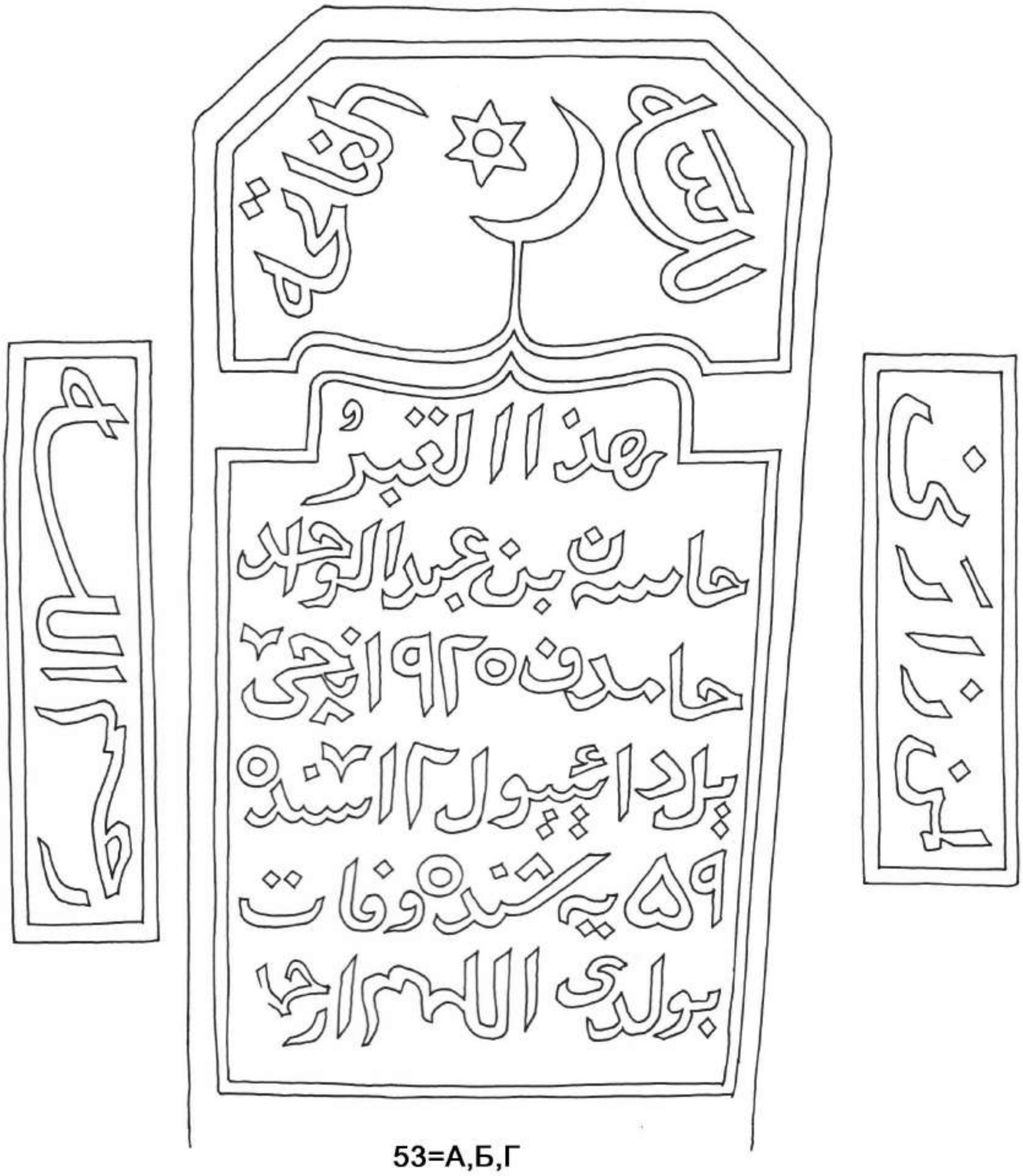

53=А,Б,Г
Узин авылы

54=А
Узин авылы

54=А
Узин авылы

55=А,Г

Узин авылы

55=А,Г

Узин авылы

56=А=б
Пугачев шәһәре

Зират ихатасы. Пугачев шәһәре

57=А
Пугачев шәһәре

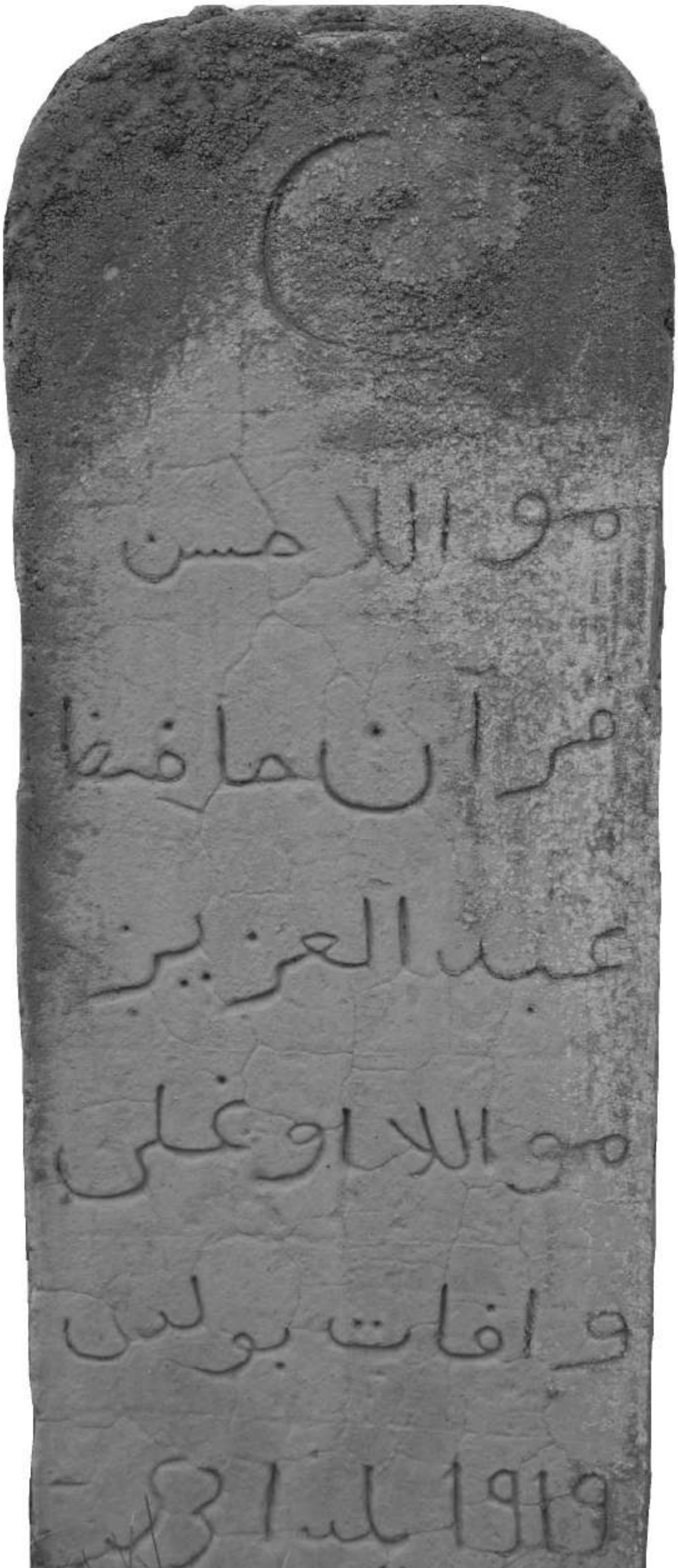

59=А
Пугачев
шәһәре

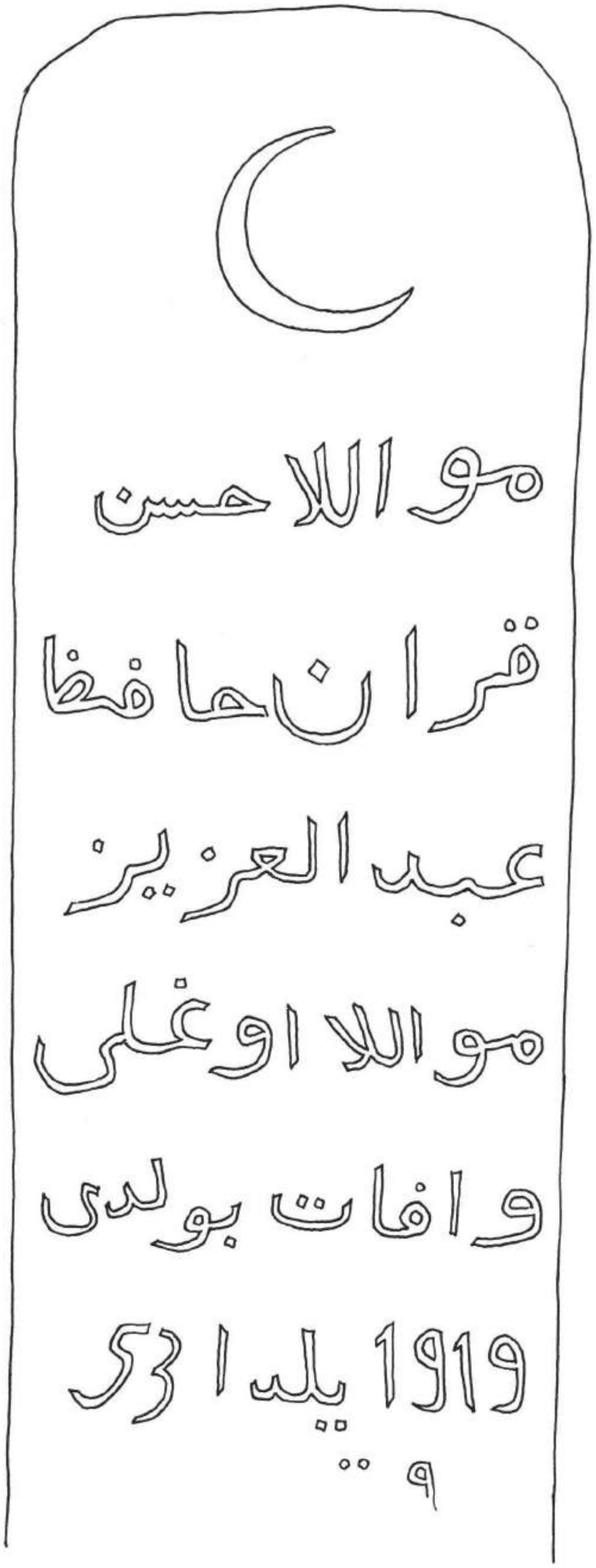

59=А
Пугачев
шәһәре

60

Пугачев шәһәре

60
Пугачев шәһәре

61
Пугачев шәһәре

61=A
Пугачев
шәһәре

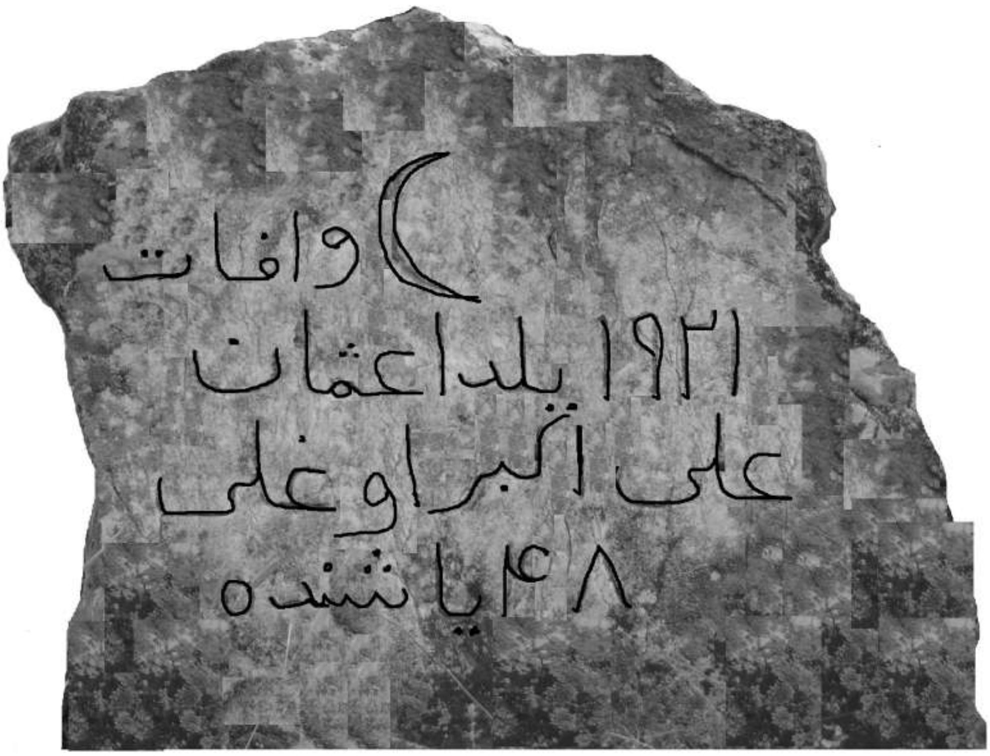

62=А
Пугачев шәһәре

63=А
Сарытау шәһәре

64 =В,Б,Г
Сарытау шәһәре

64 =А,Б,Г
Сарытау шәһәре

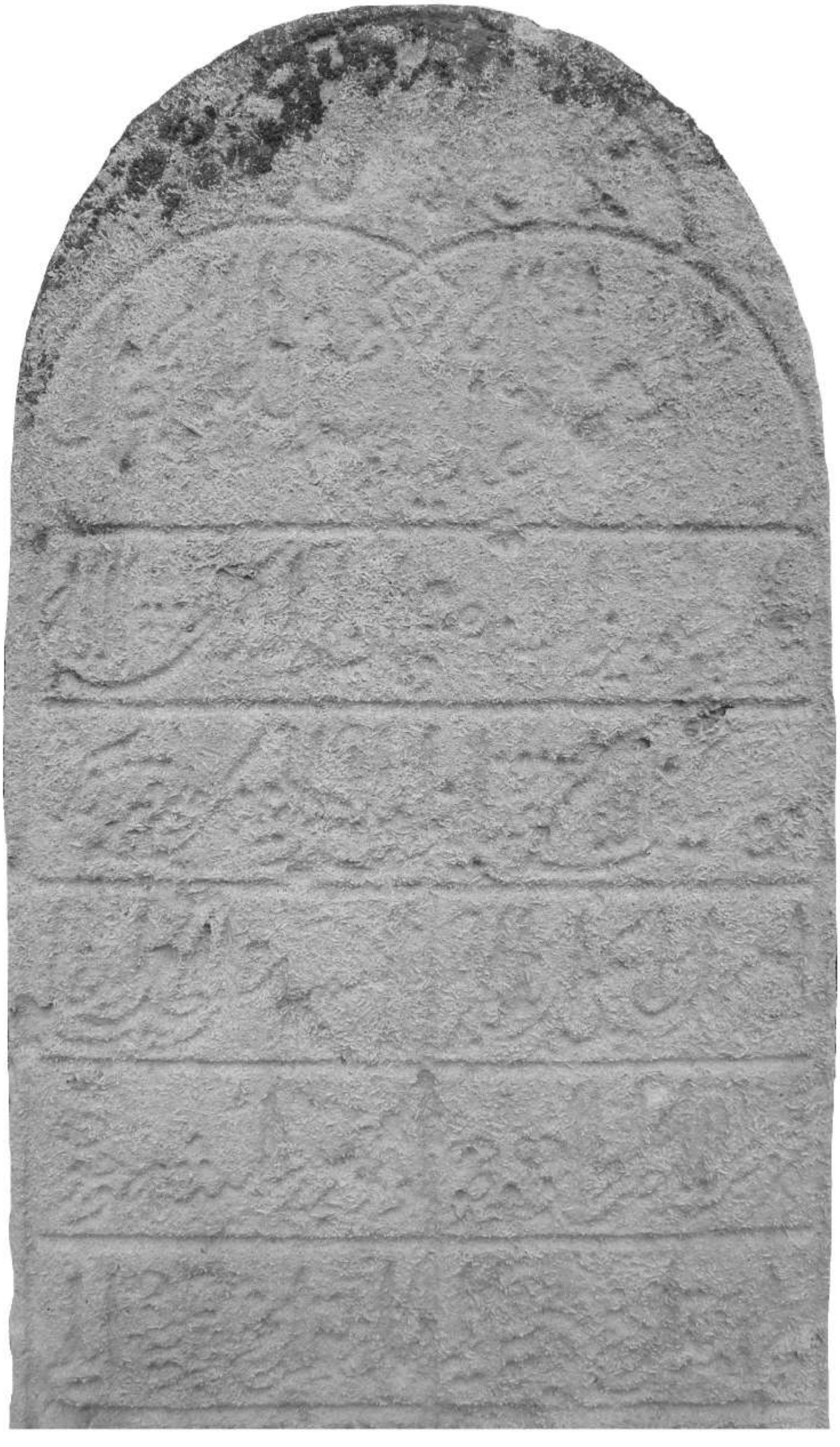

64 =A=a
Сарытау шәһәре

64 =А=б
Сарытау шәһәре

64 =A=a
Сарытау шәһәре

64 =В=б

Сарытау шәһәре

65=А,Б
Сарытау шәһәре

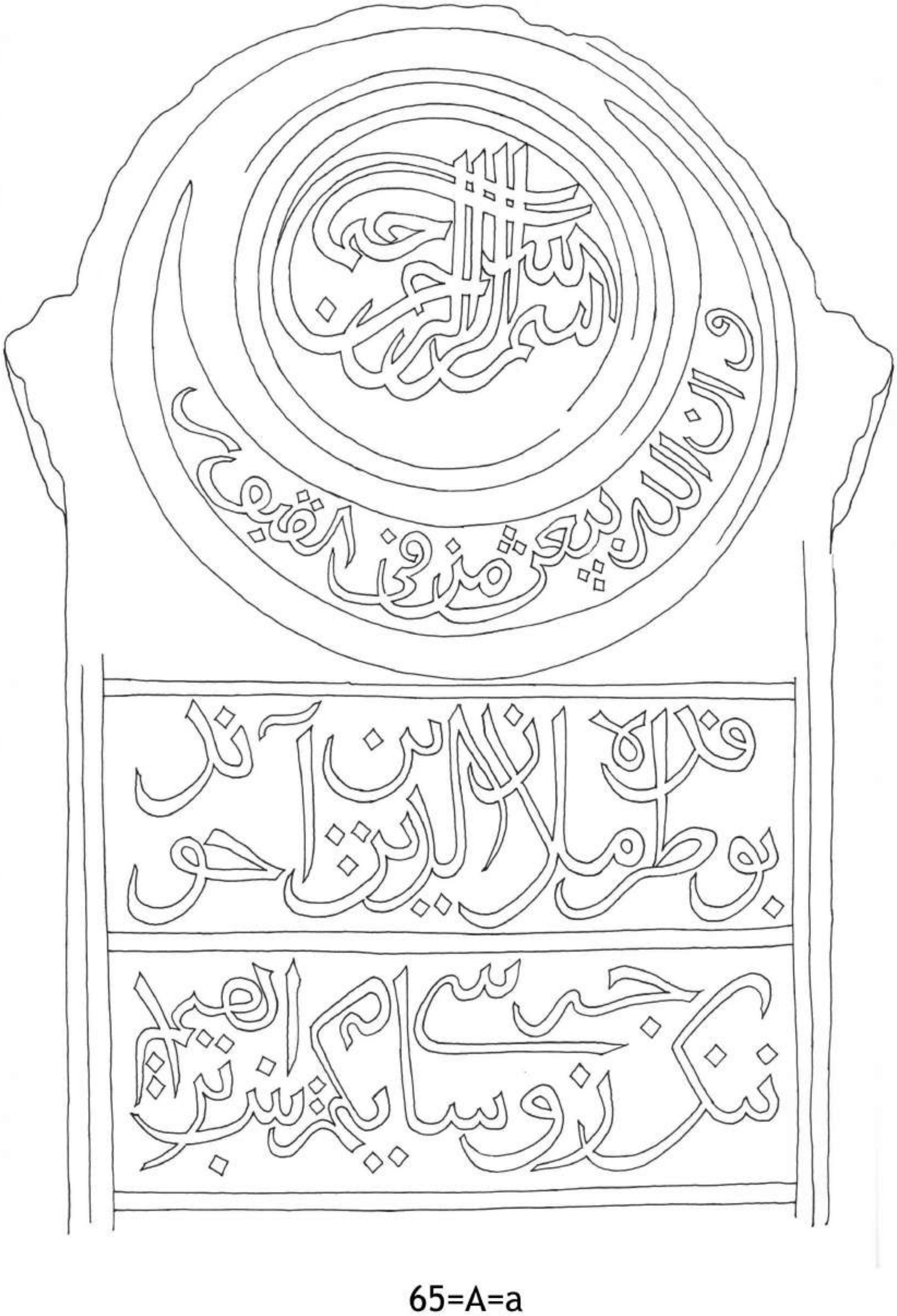

65=A=a
Сарытау шәһәре

65=А=б
Сарытау шәһәре

65 =Б,Г
Сарытау шәһәре

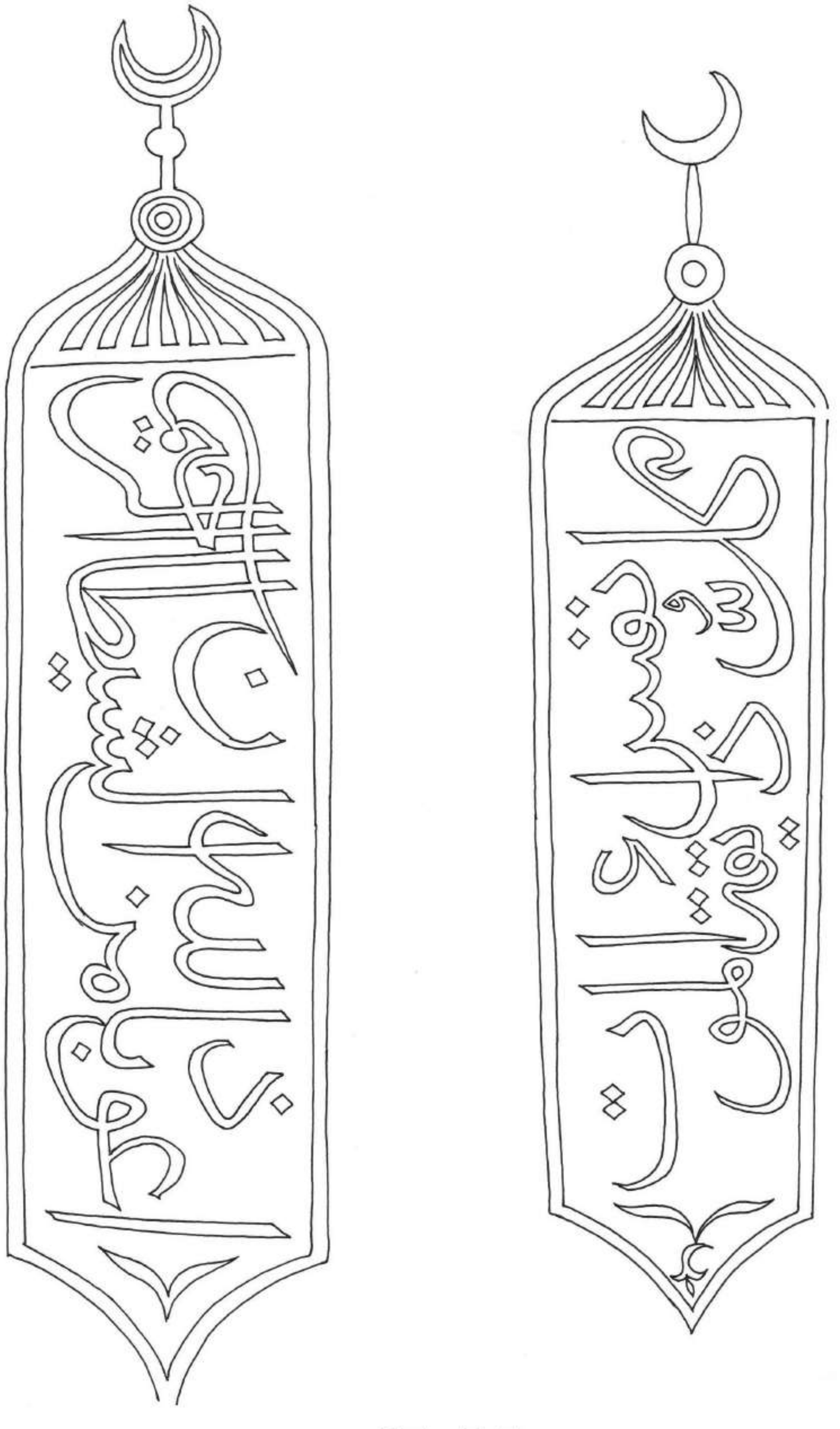

65 =Б,Г
Сарытау шәһәре

66=А=б
Сарытау шәһәре

66
Сарытау шәһәре

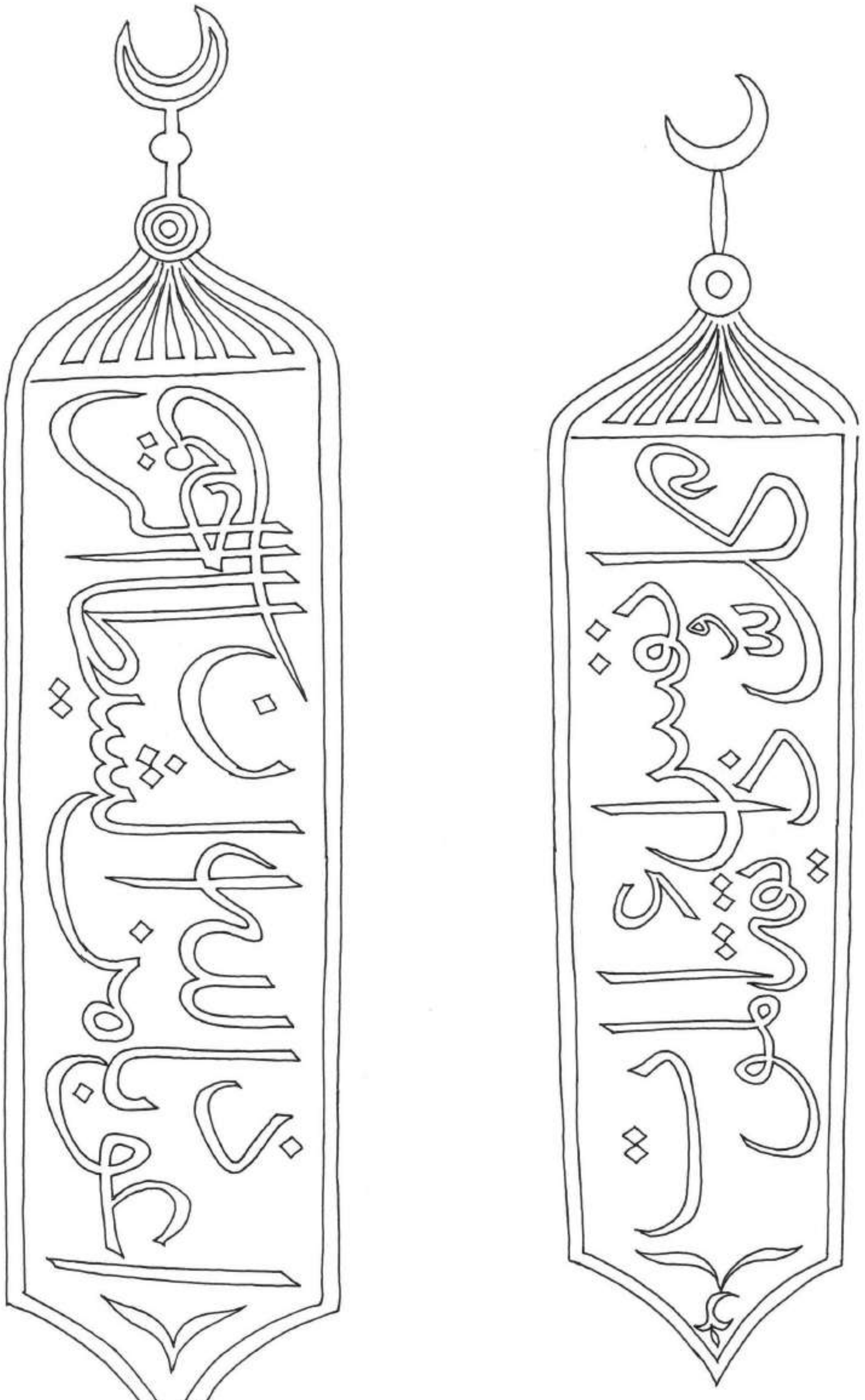

66 =Б,Г
Сарытау шәһәре

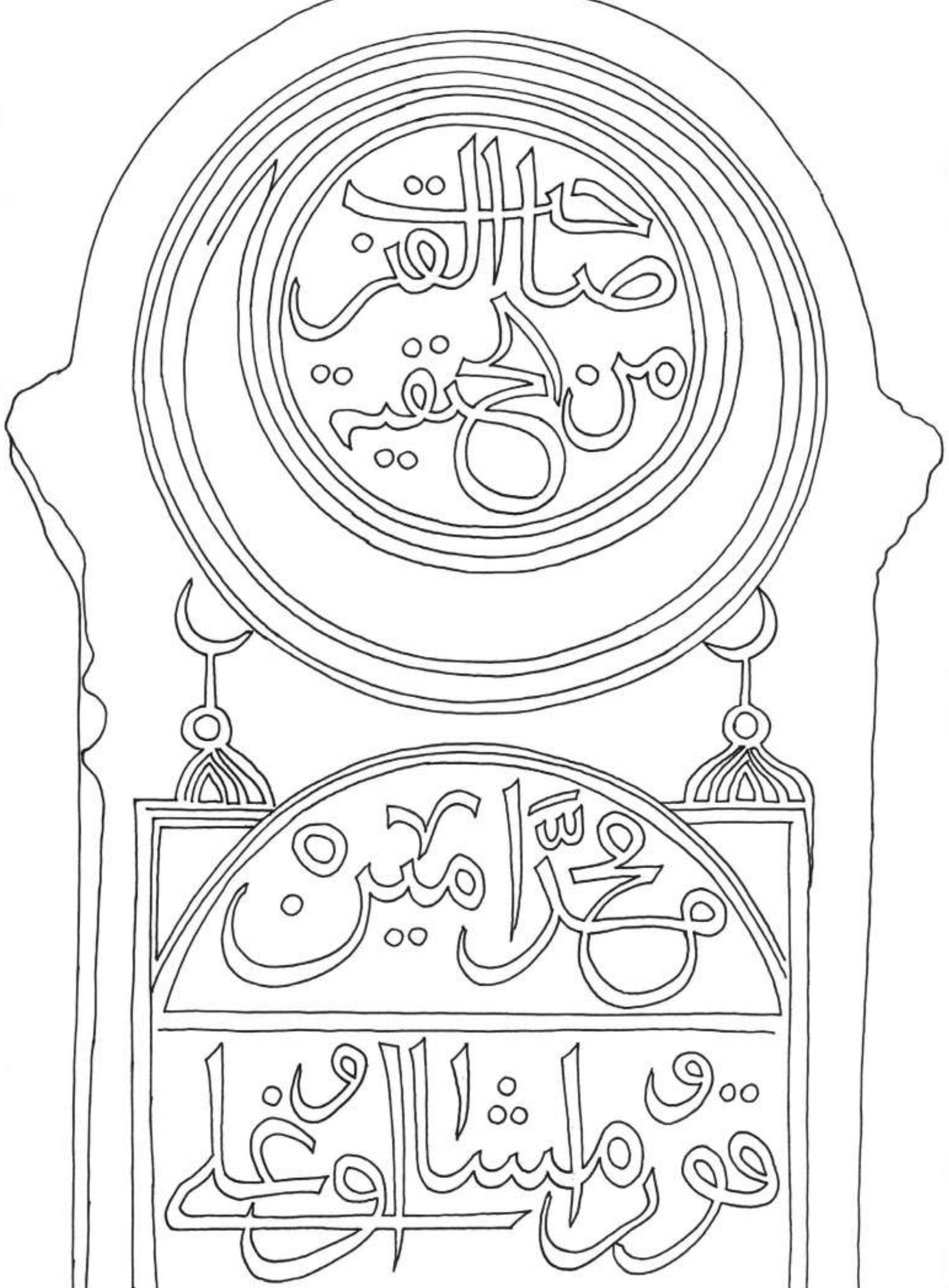

66=А=а
Сарытау шәһәре

66=А=б
Сарытау шәһәре

66 =В,Г
Сарытау авылы

67=А
Сарытау шәһәре

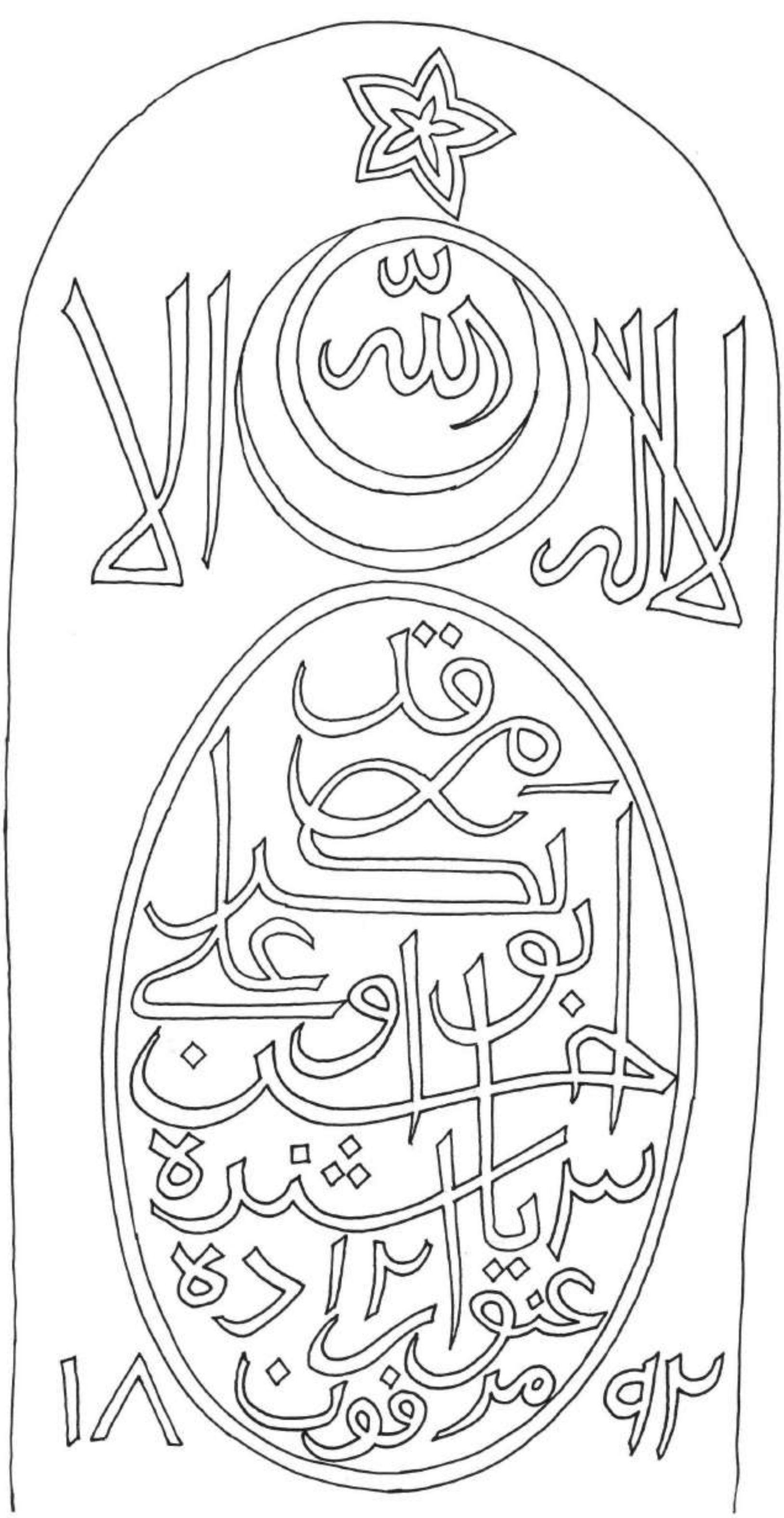

67=А
Сарытау шәһәре

67=B
Сарытау шәһәре

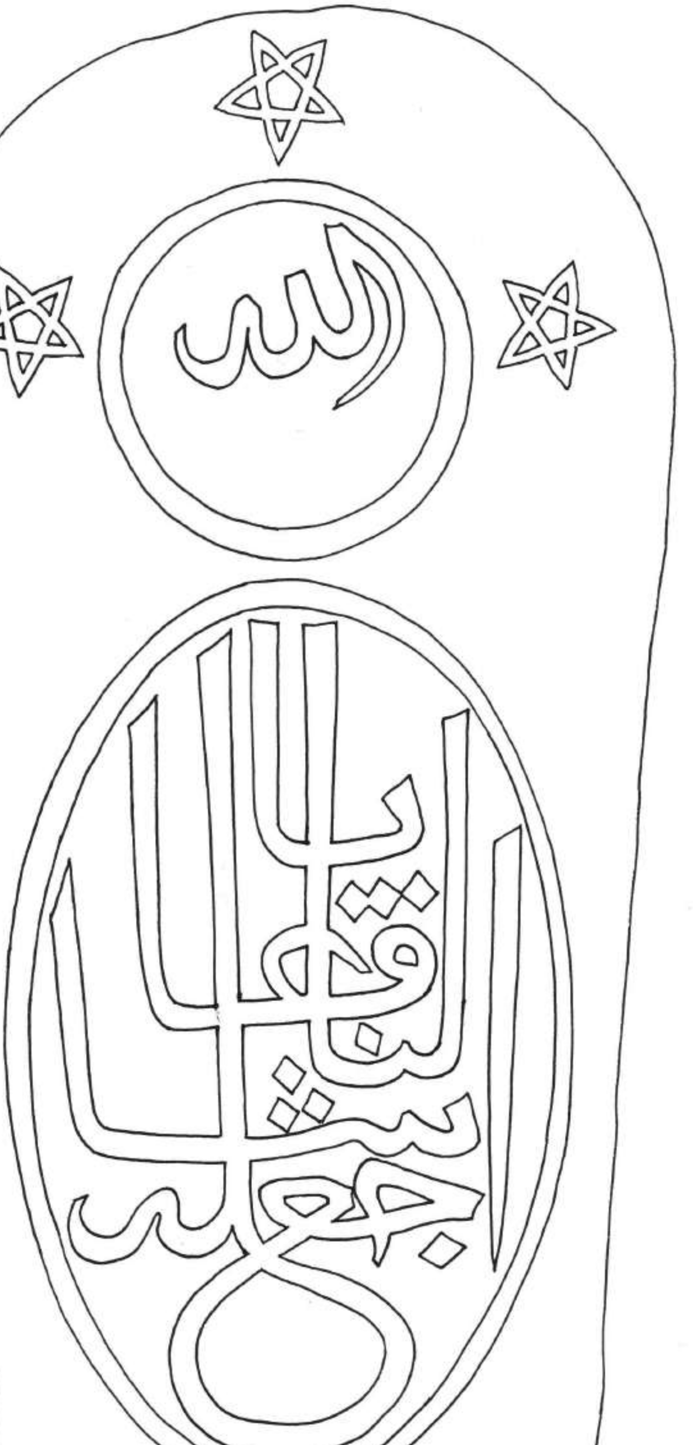

67=В
Сарытау шәһәре

68=A=a
Сарытау шәһәре

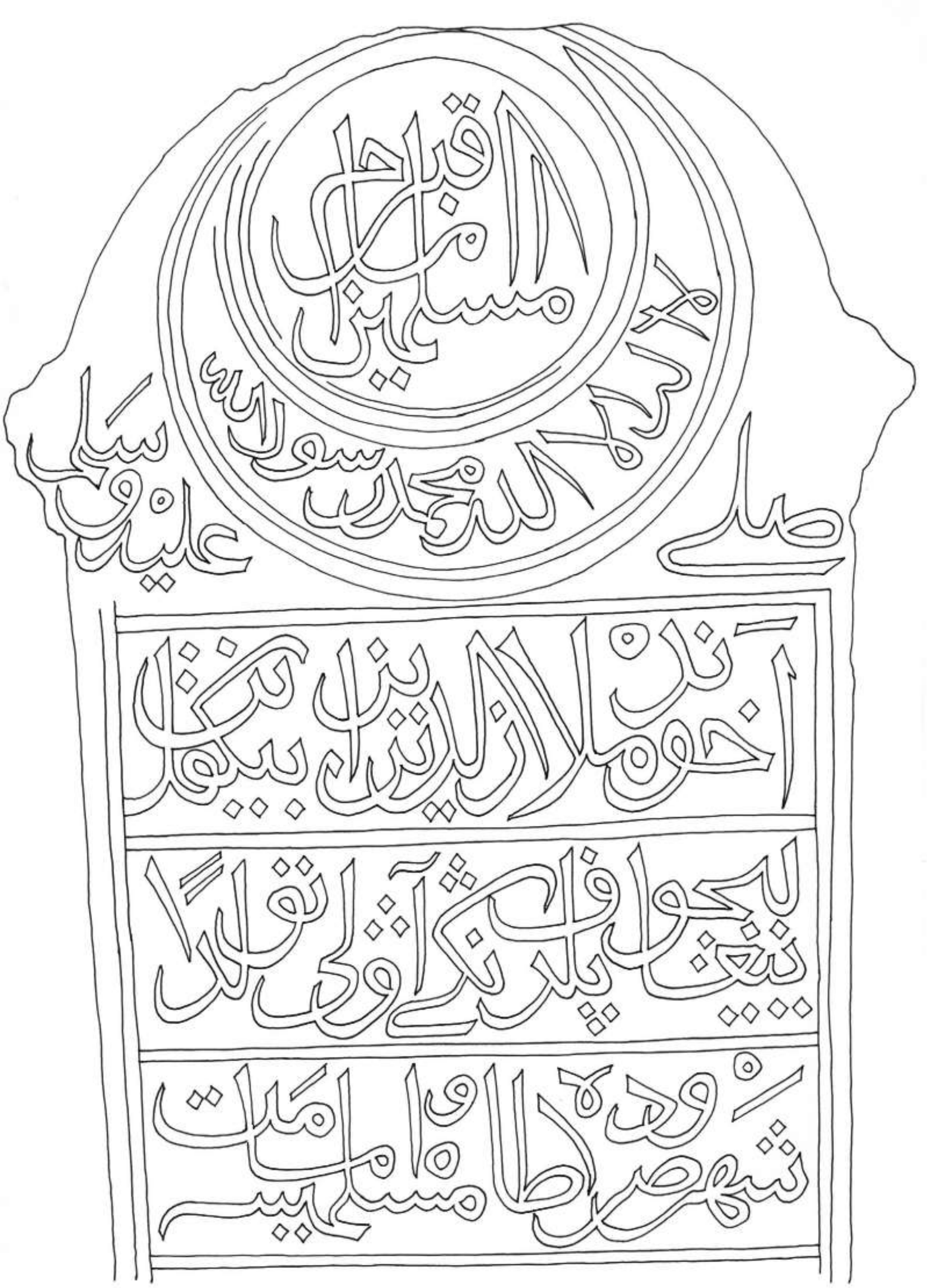

68=А=а
Сарытау шәһәре

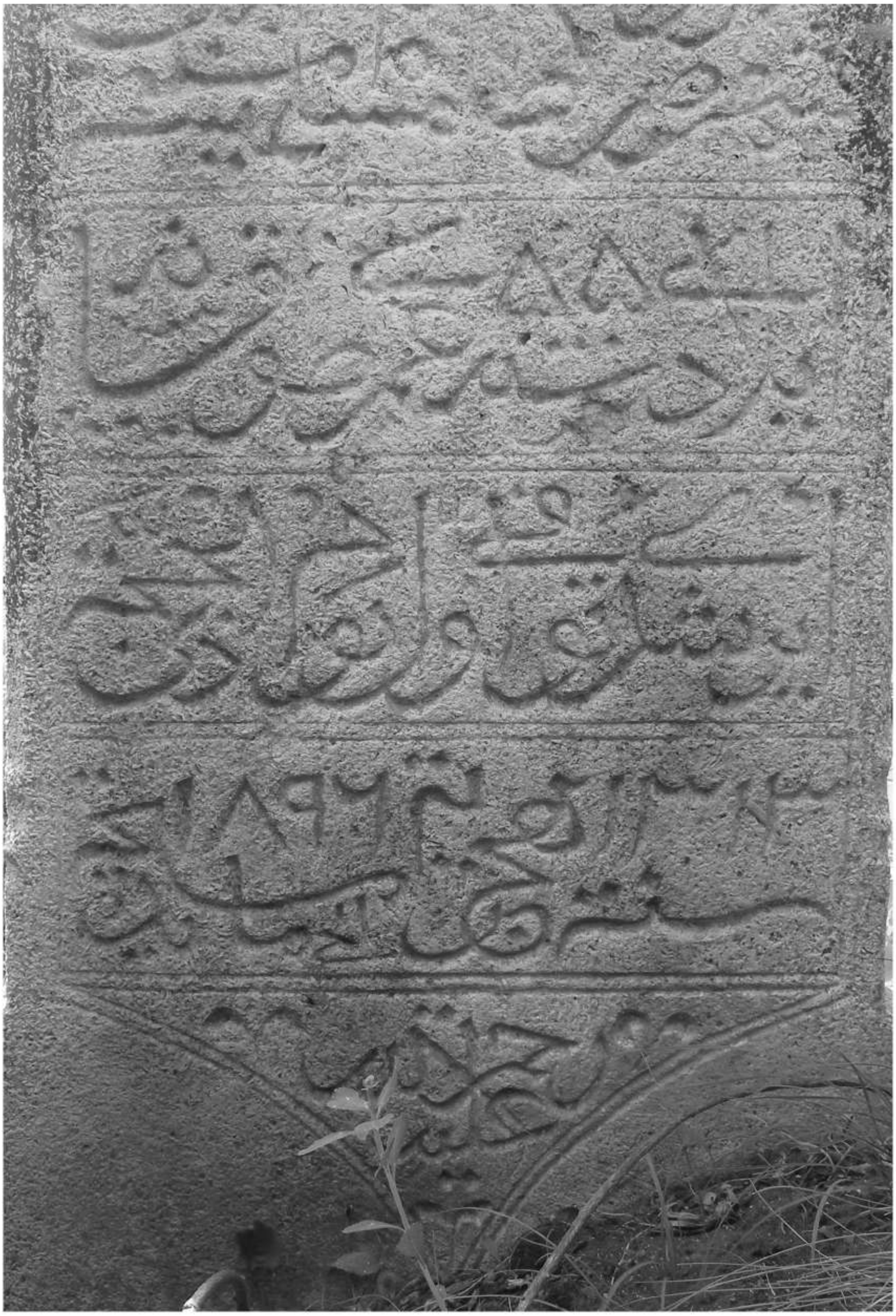

55-1=А=б
Сарытау шәһәре

68=А=б
Сарытау шәһәре

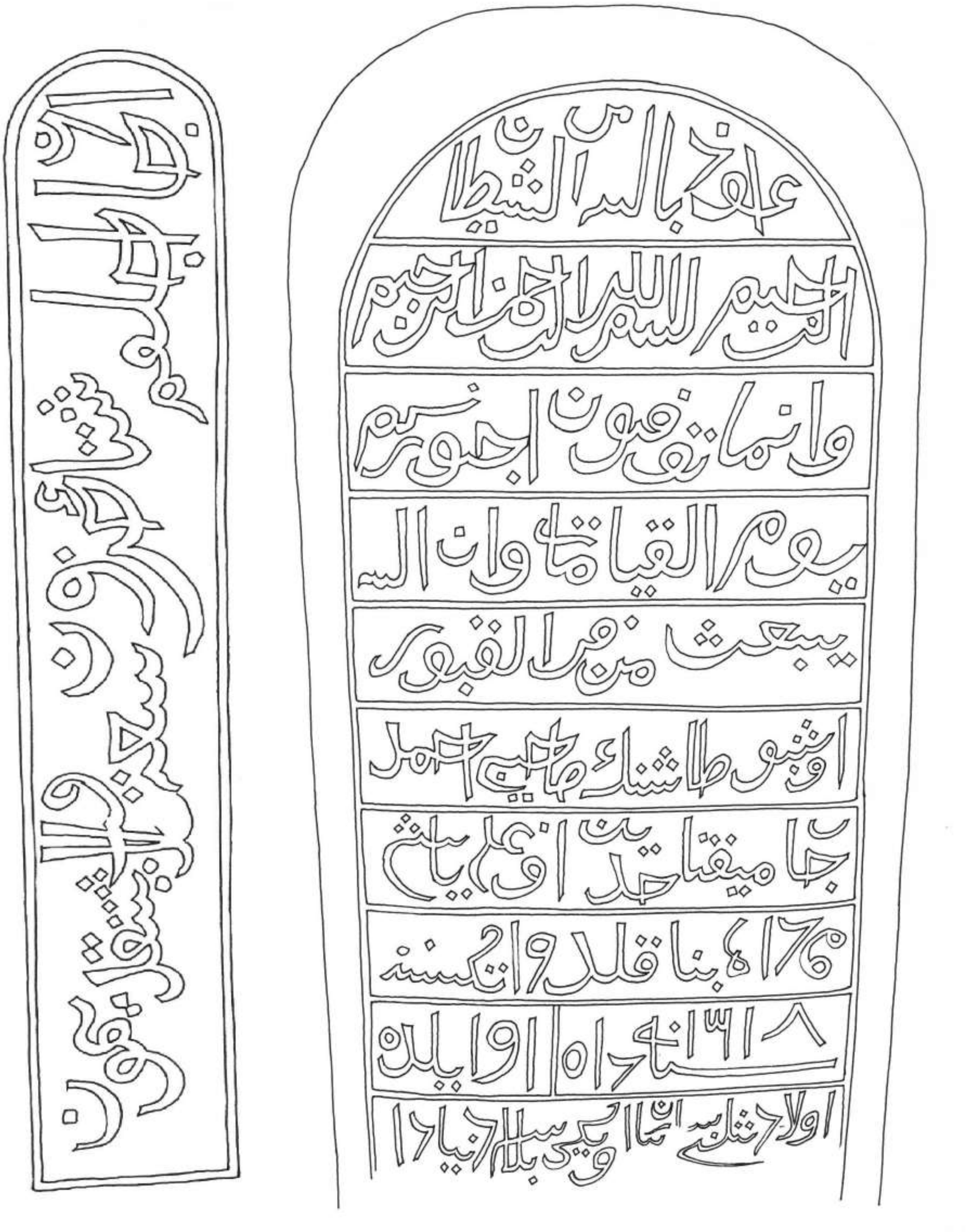

69=А,Б
Сарытау шәһәре

69=А,Б
Сарытау шәһәре

69=В,Г
Сарытау шәһәре

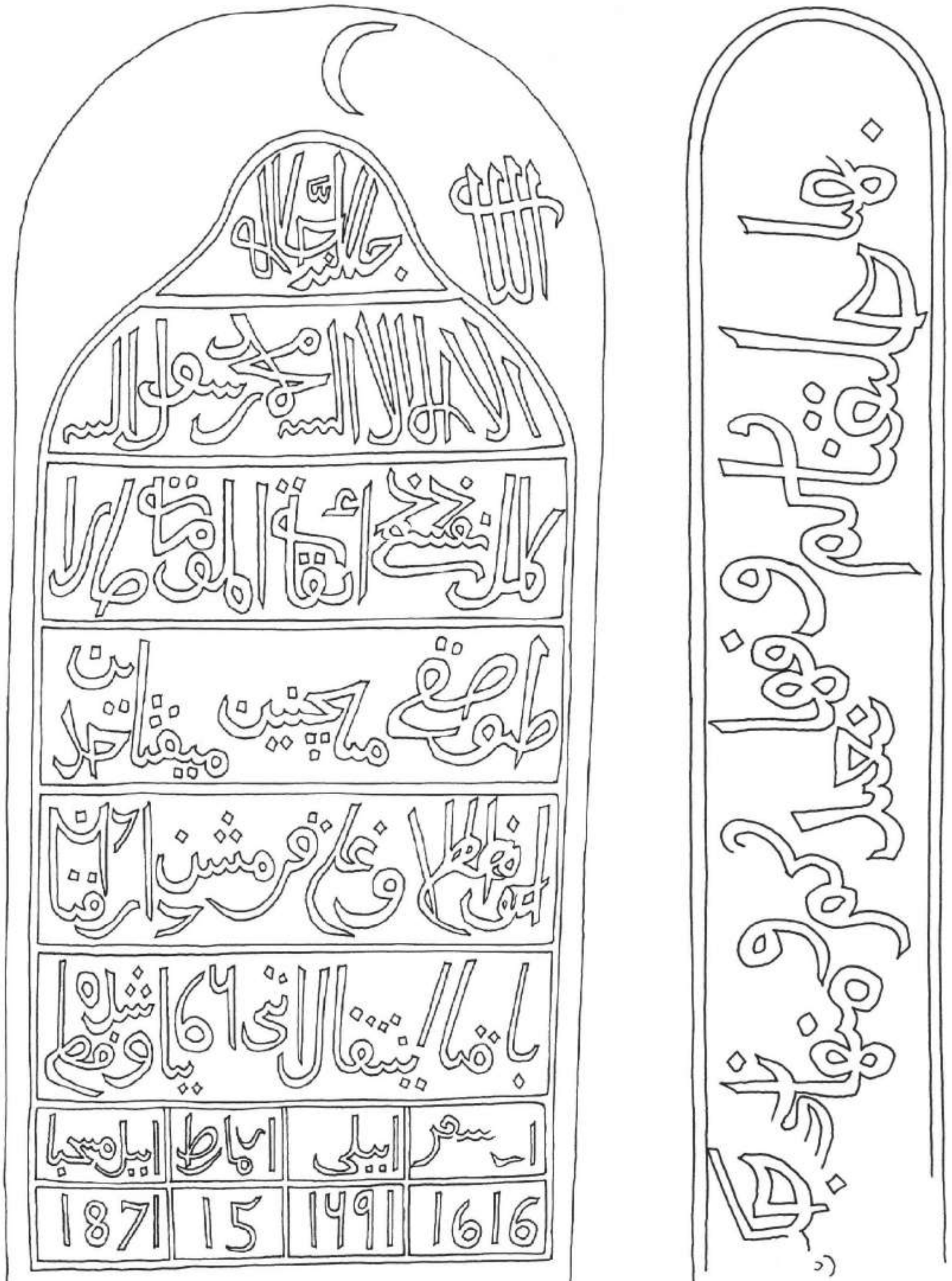

69=А,Г
Сарытау шәһәре

70=B
Сарытау шәһәре

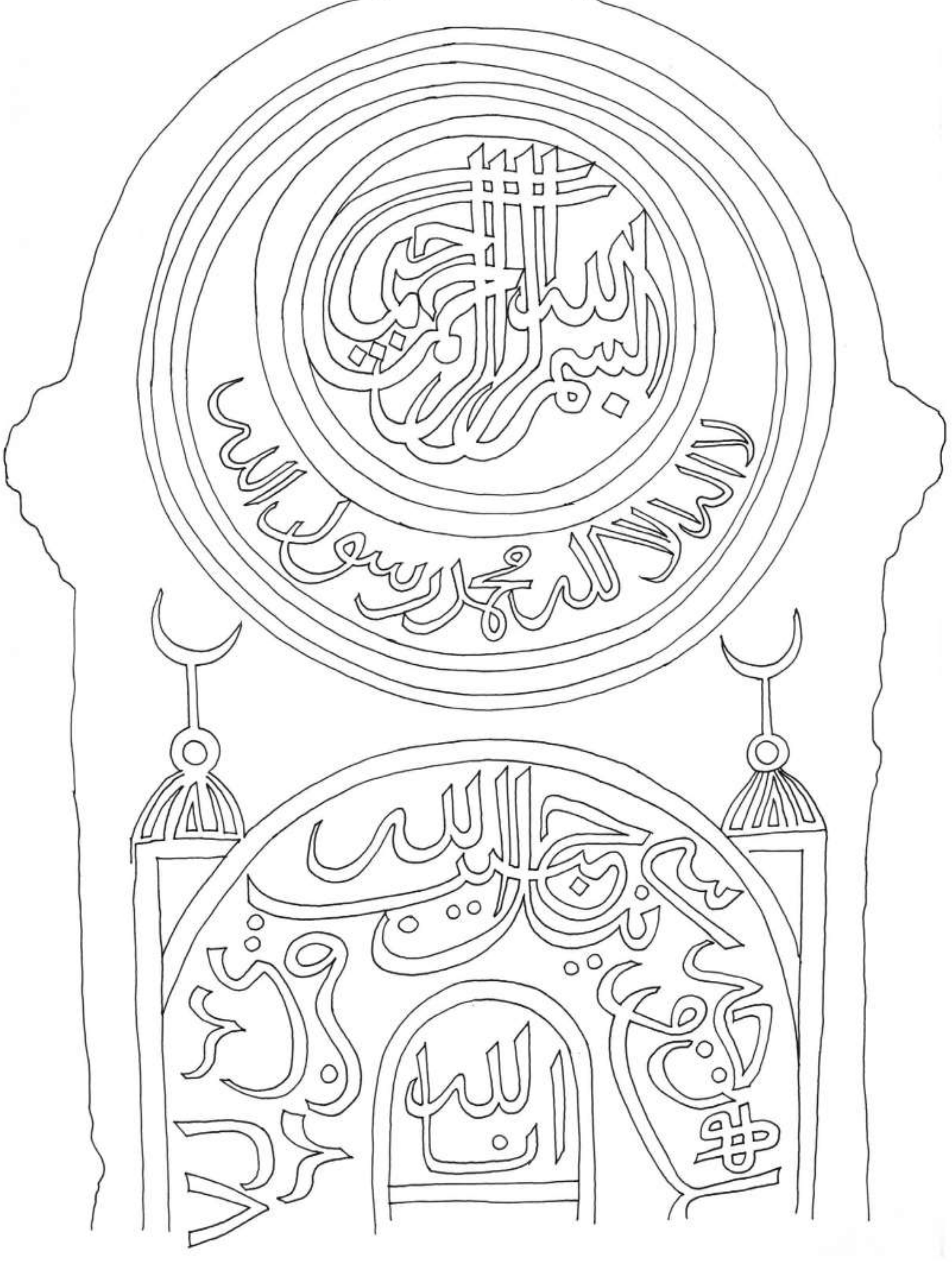

70=А=а
Сарытау шәһәре

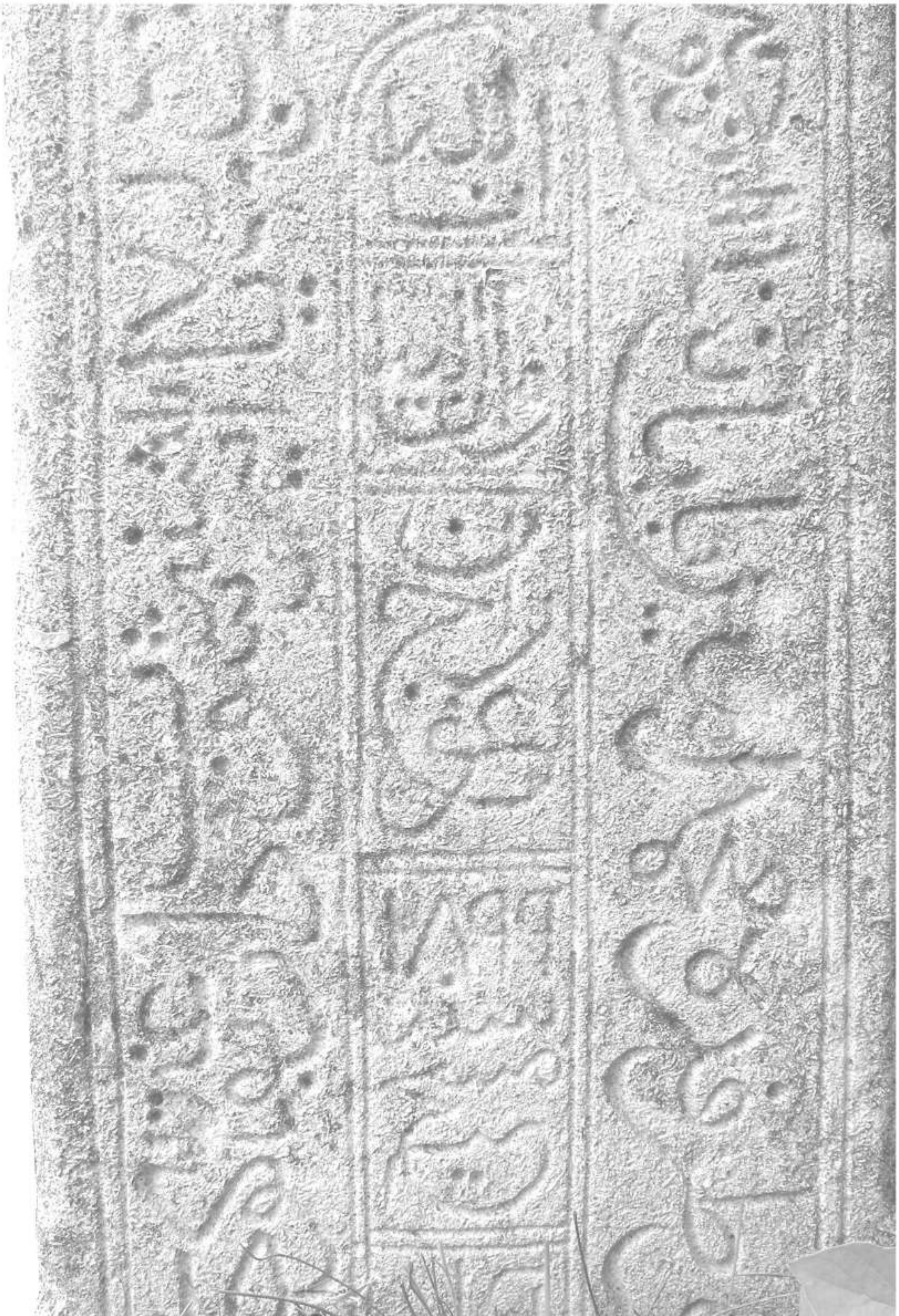

70 =В=б
Сарытау шәһәре

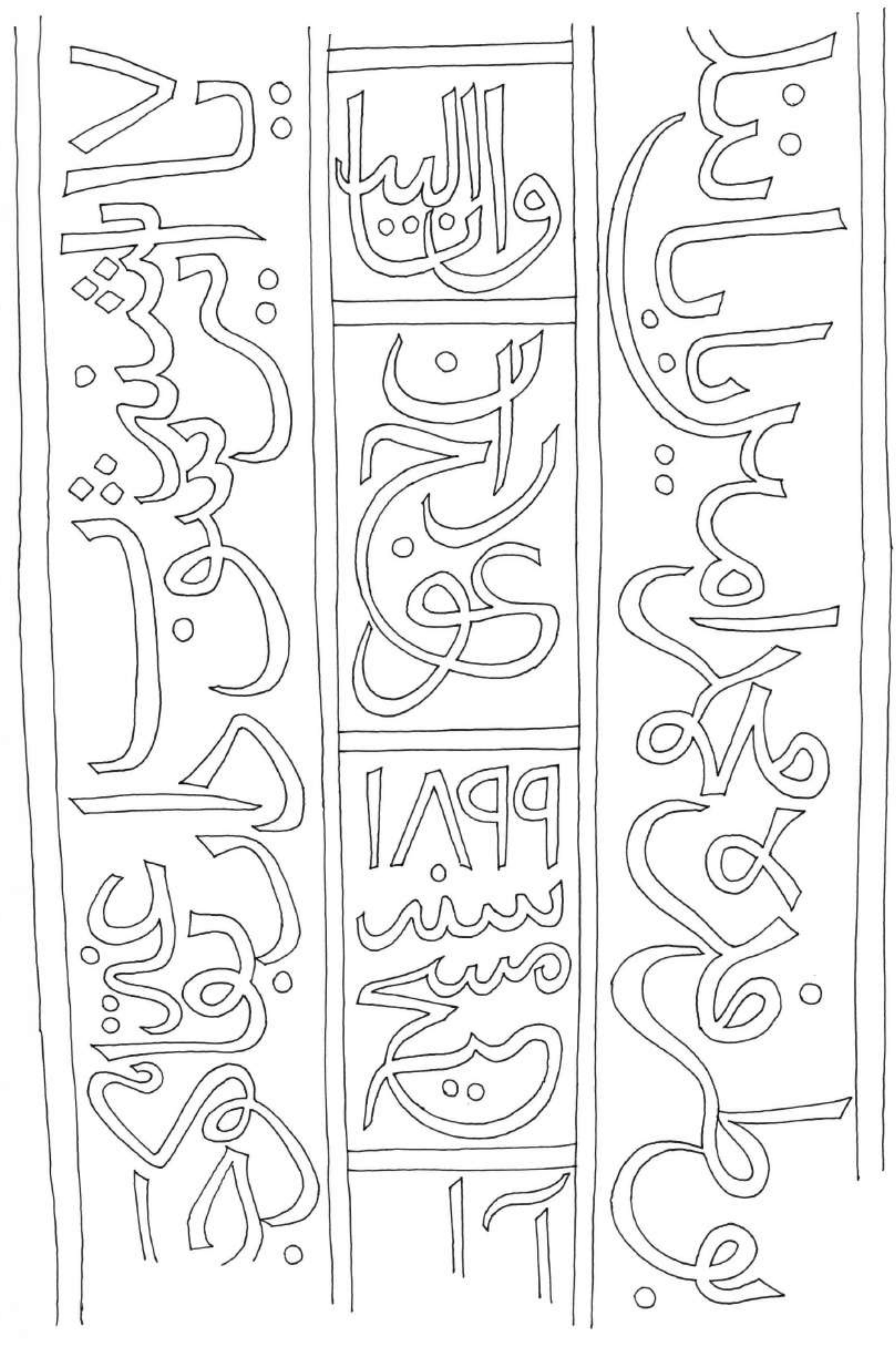

70=A=б
Сарытау шәһәре

71=А=б
Сарытау шәһәре

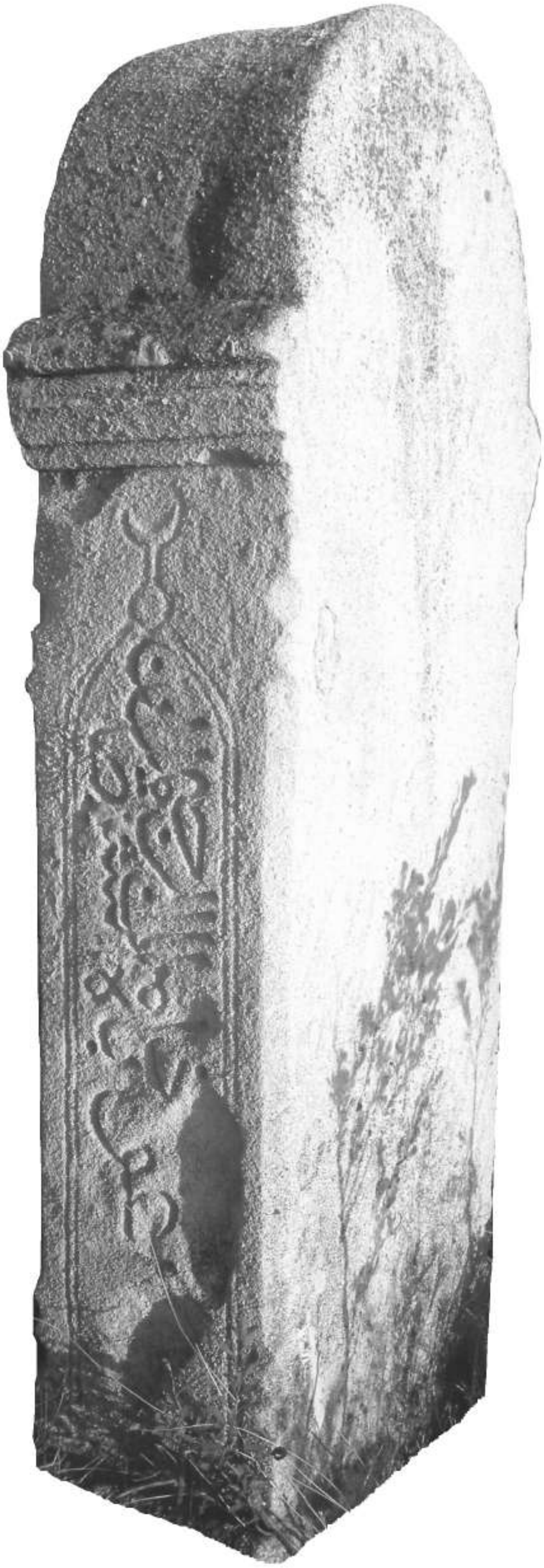

71=Г
Сарытау шәһәре

71=А,Г
Сарытау шәһәре

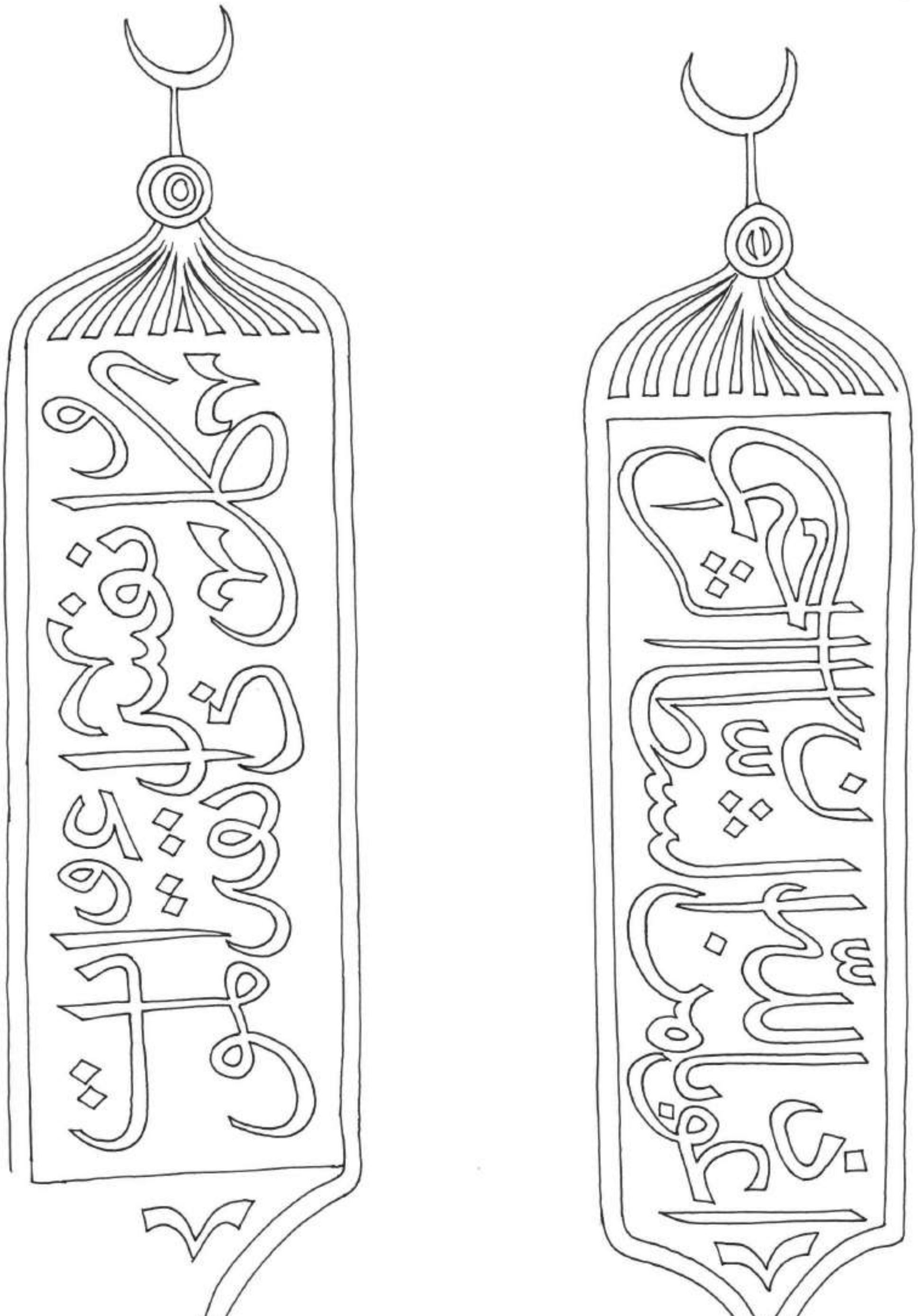

71=Б,Г

Сарытау шәһәре

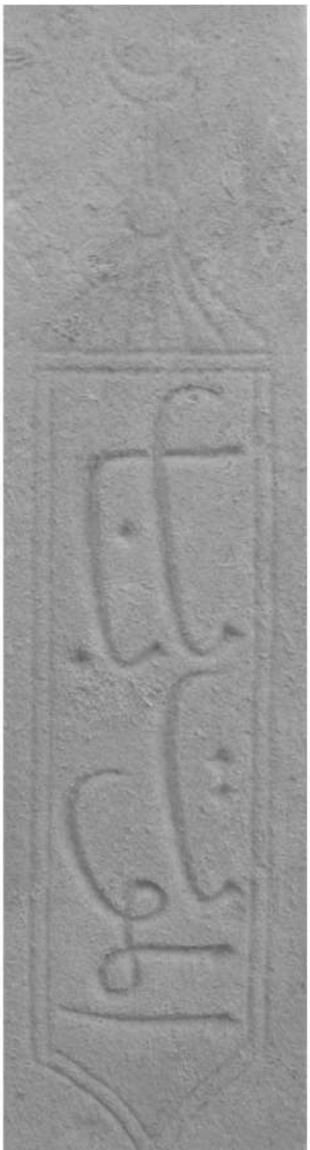

72=А,Б
Сарытау шәһәре

72=А,Б
Сарытау шәһәре

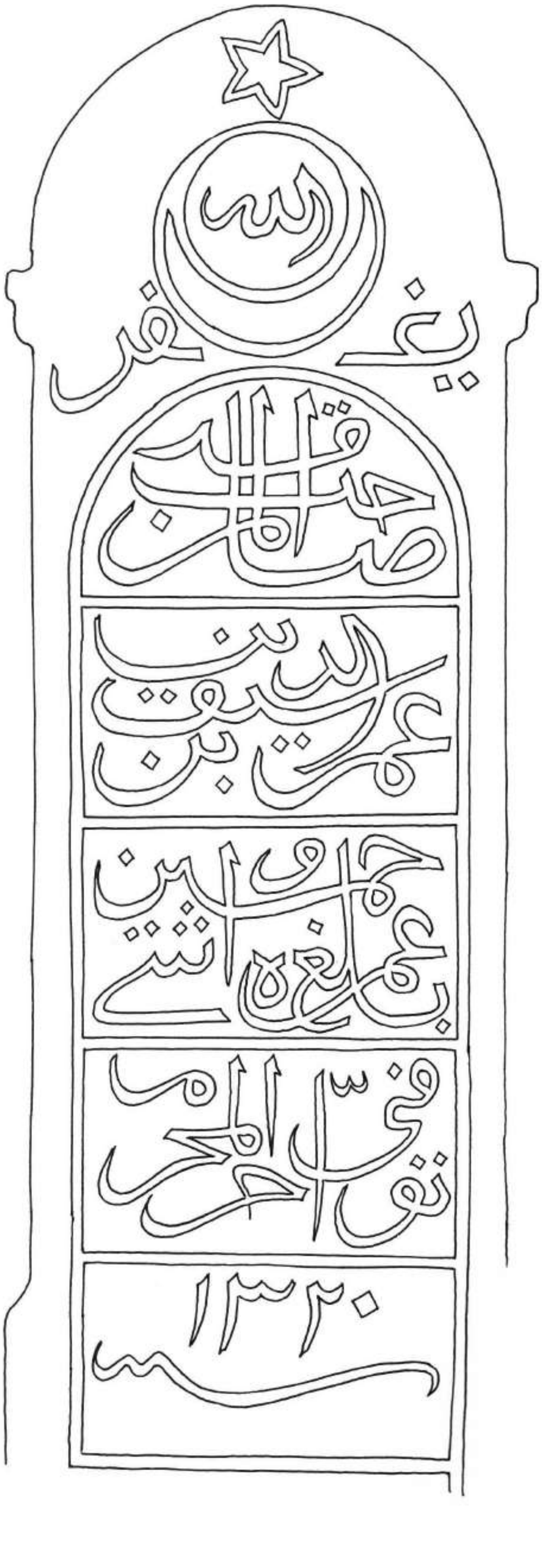

72=В
Сарытау
шәһәре

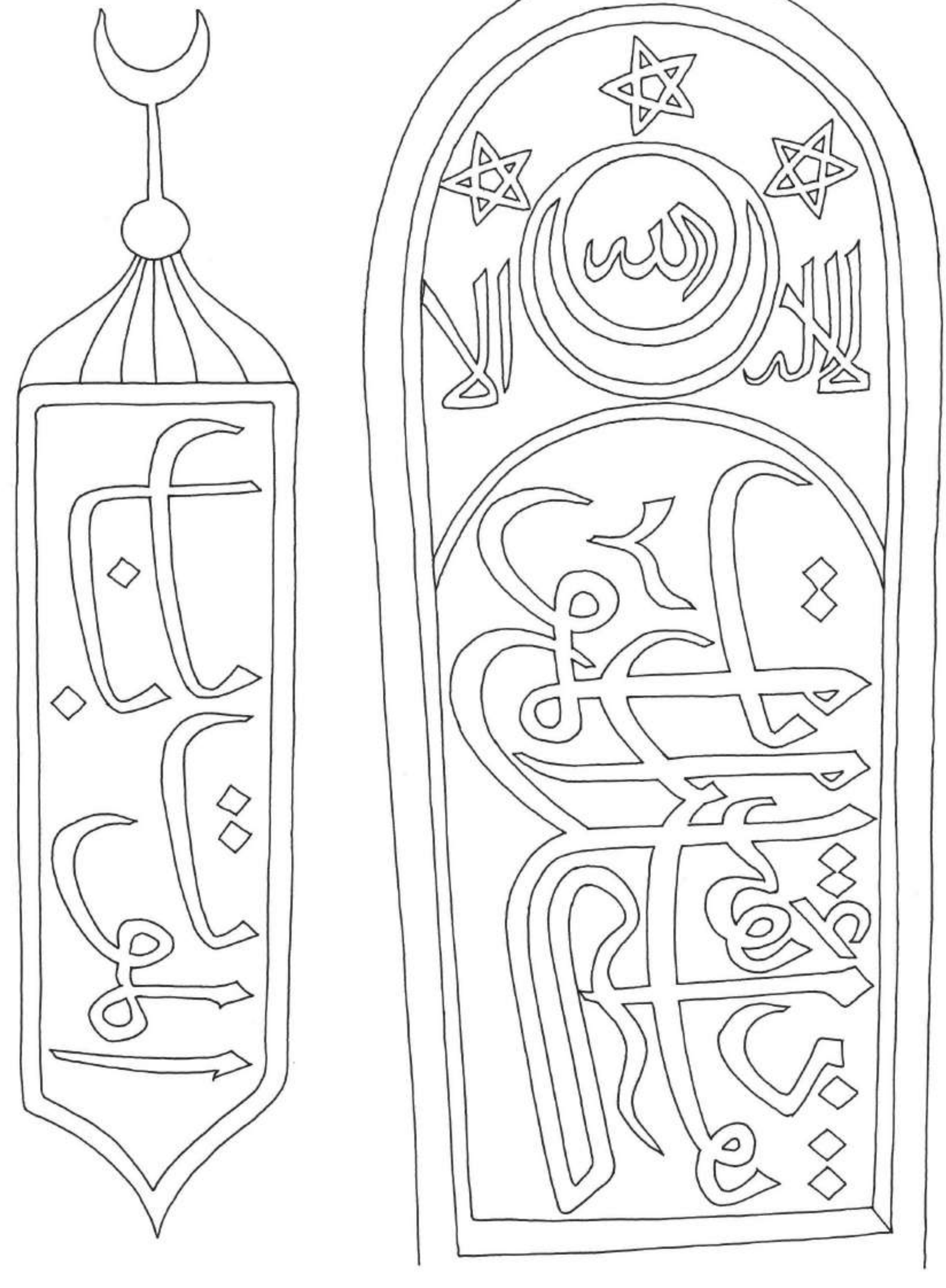

72=Б,В
Сарытау шәһәре

73=А
Сарытау шәһәре

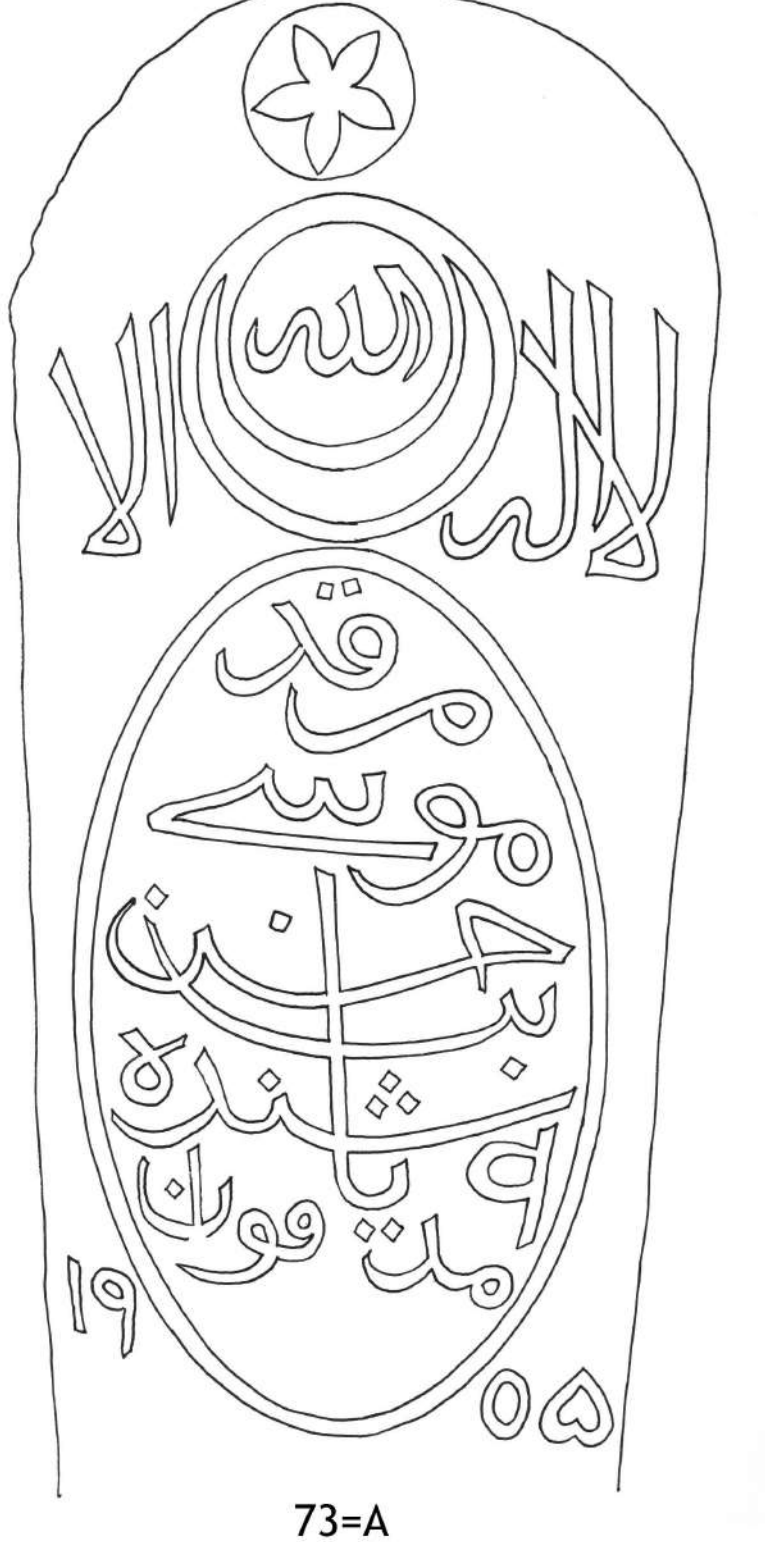

73=А
Сарытау шәһәре

73=В
Сарытау шәһәре

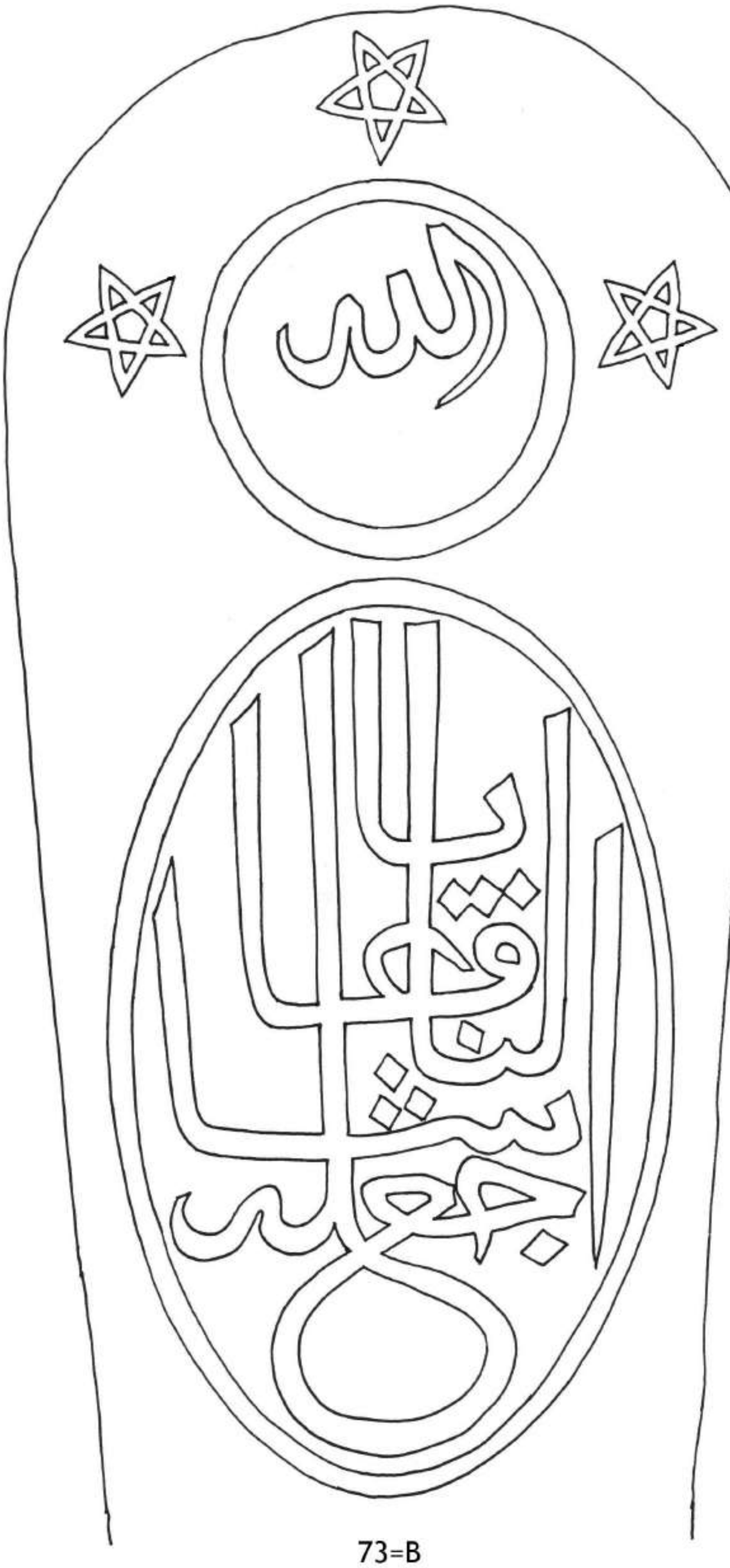

73=В
Сарытау шәһәре

74=В
Сарытау
шәһәре

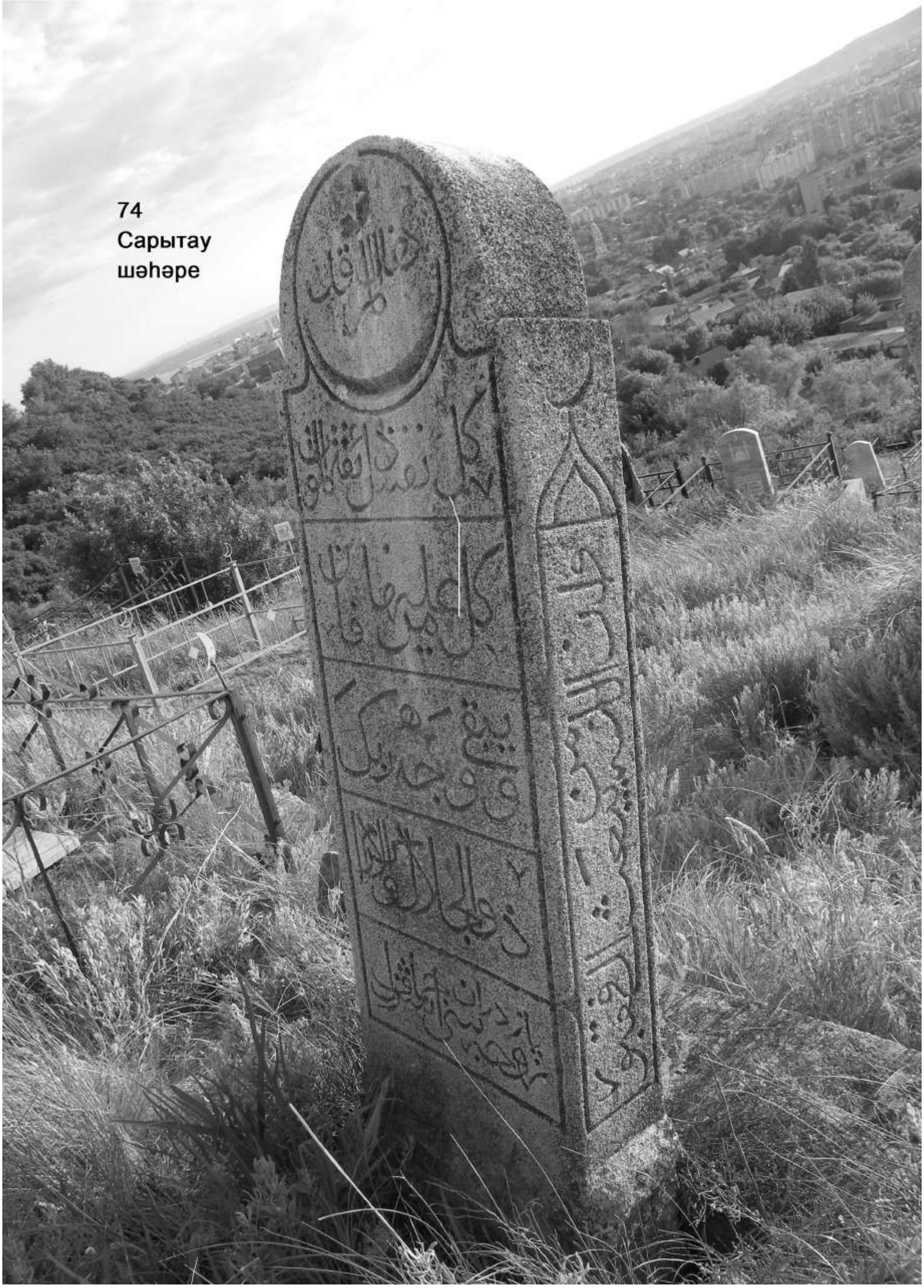

74
Сарытау
шәһәре

74=А,Б
Сарытау шәһәре

74=А,Г
Сарытау шәһәре

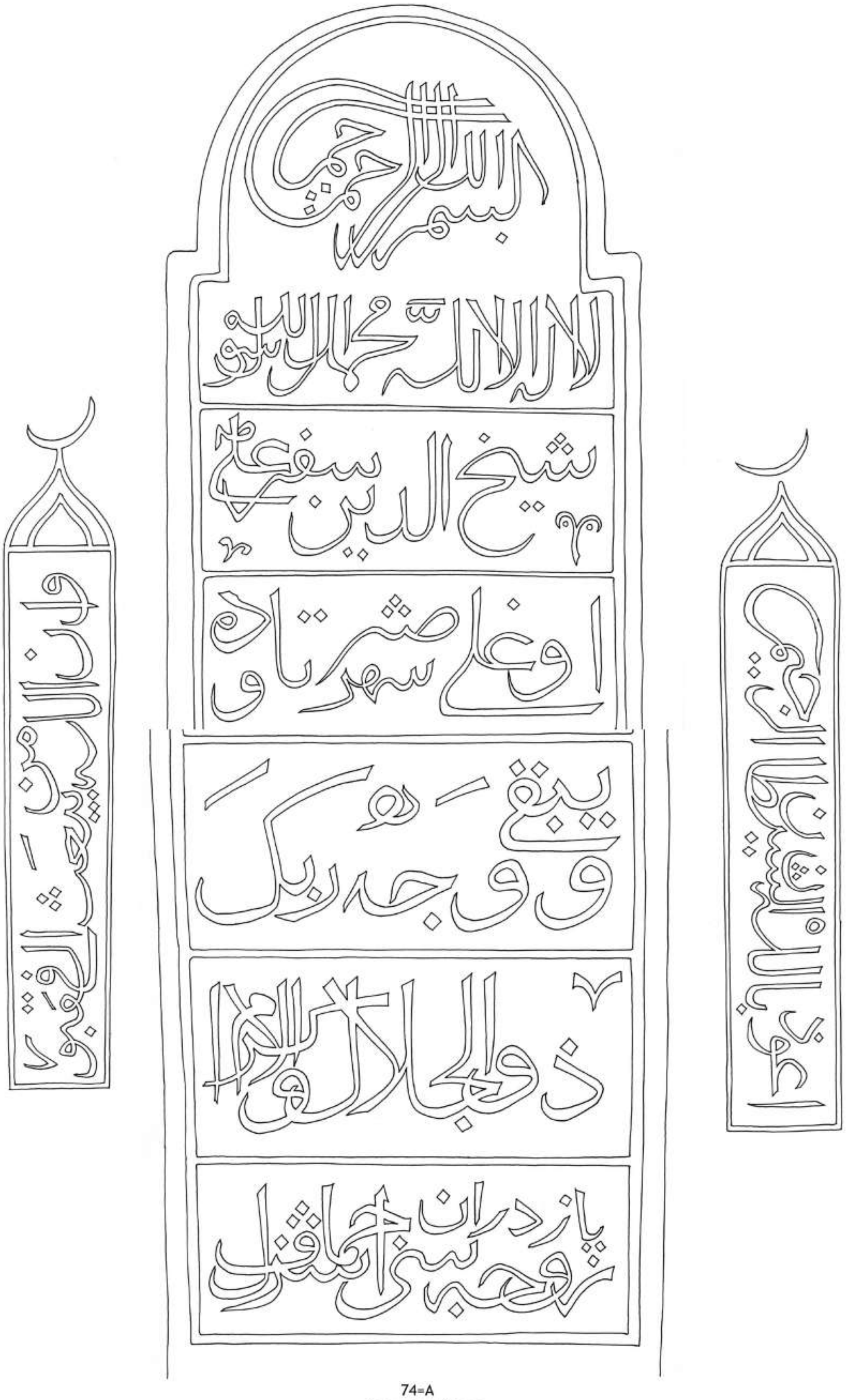

74=A
Сарытау шәһәре

74=А
Сарытау
шәһәре

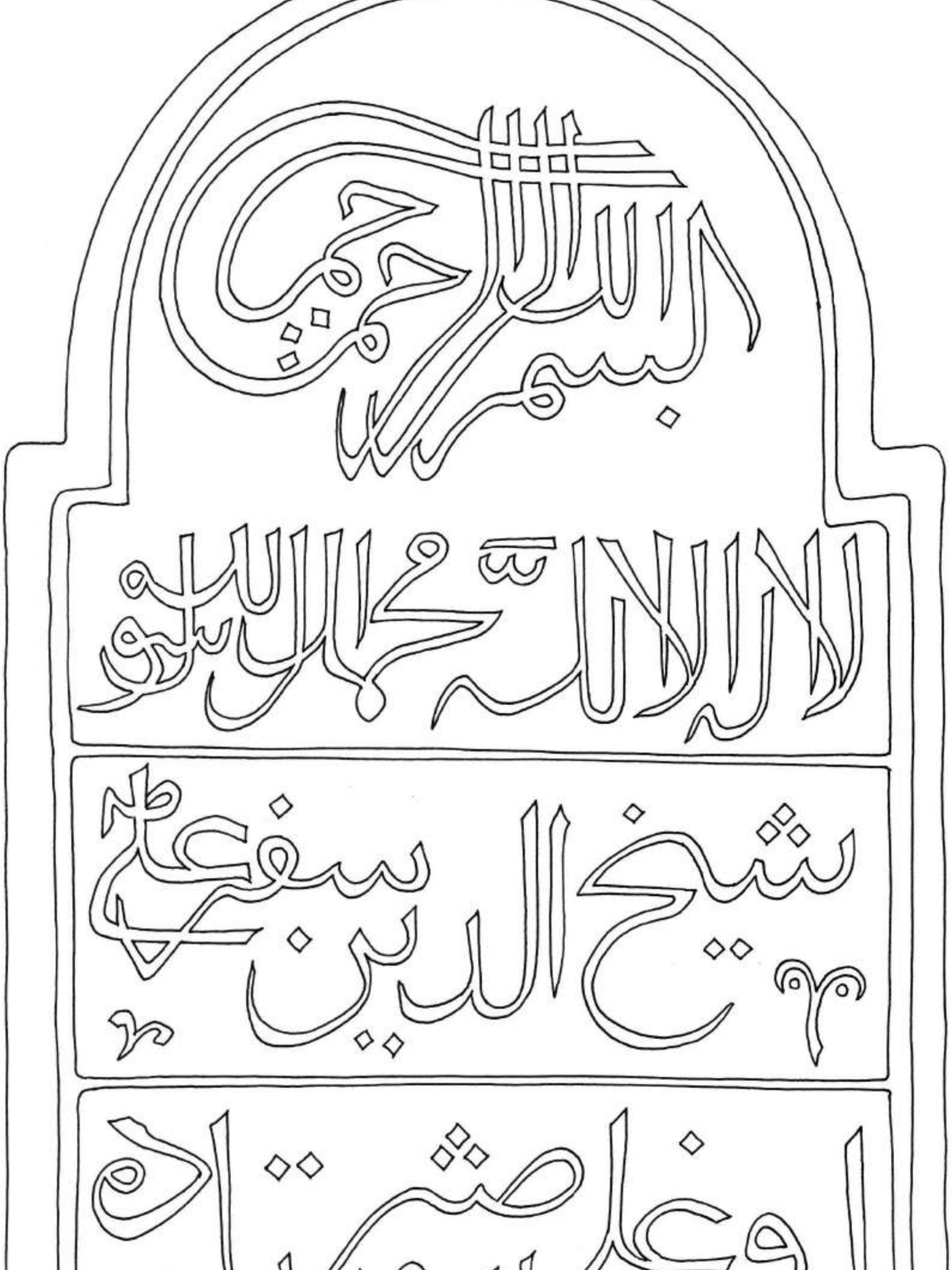

74=А=а
Сарытау шәһәре

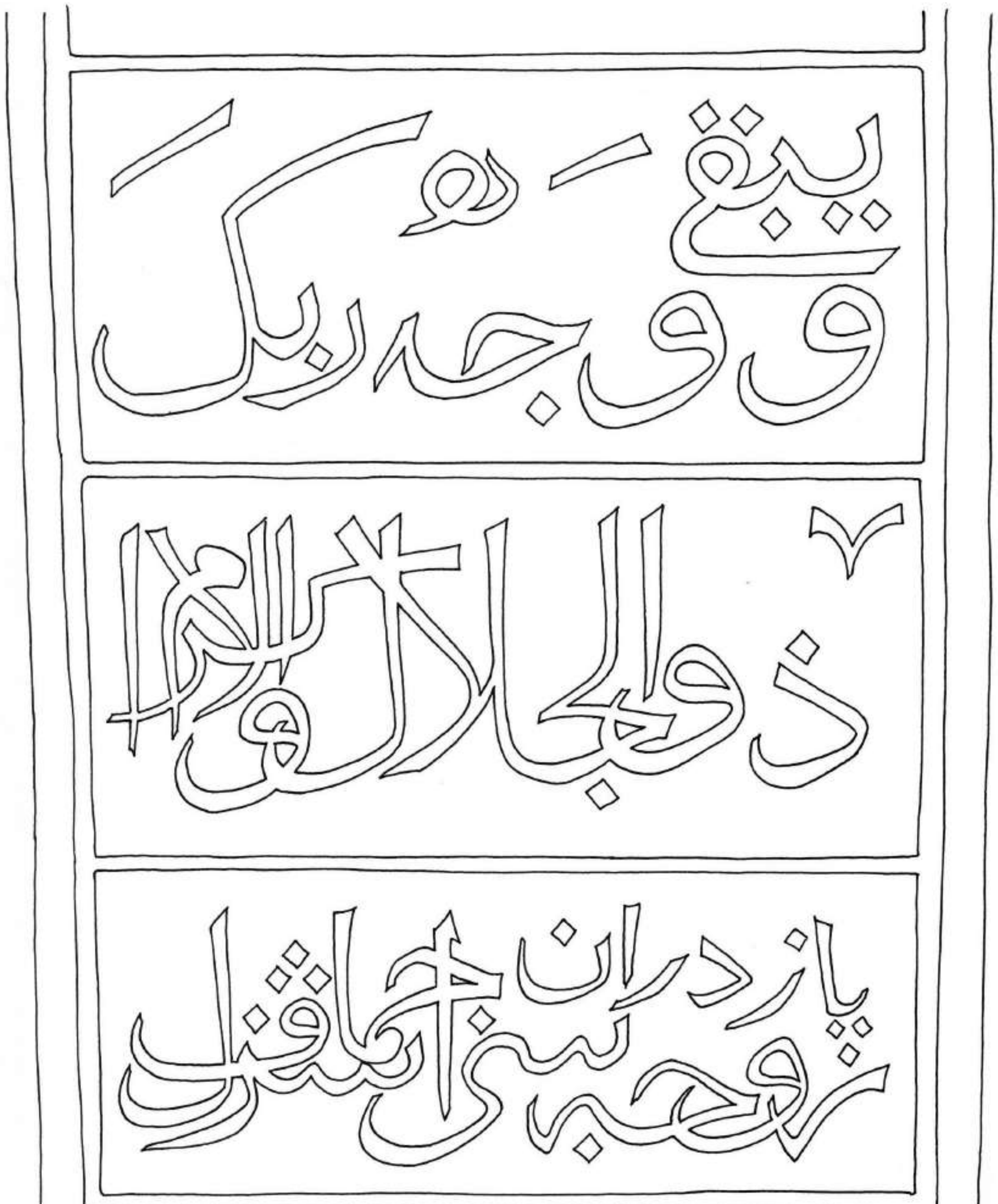

74=А=б
Сарытау шәһәре

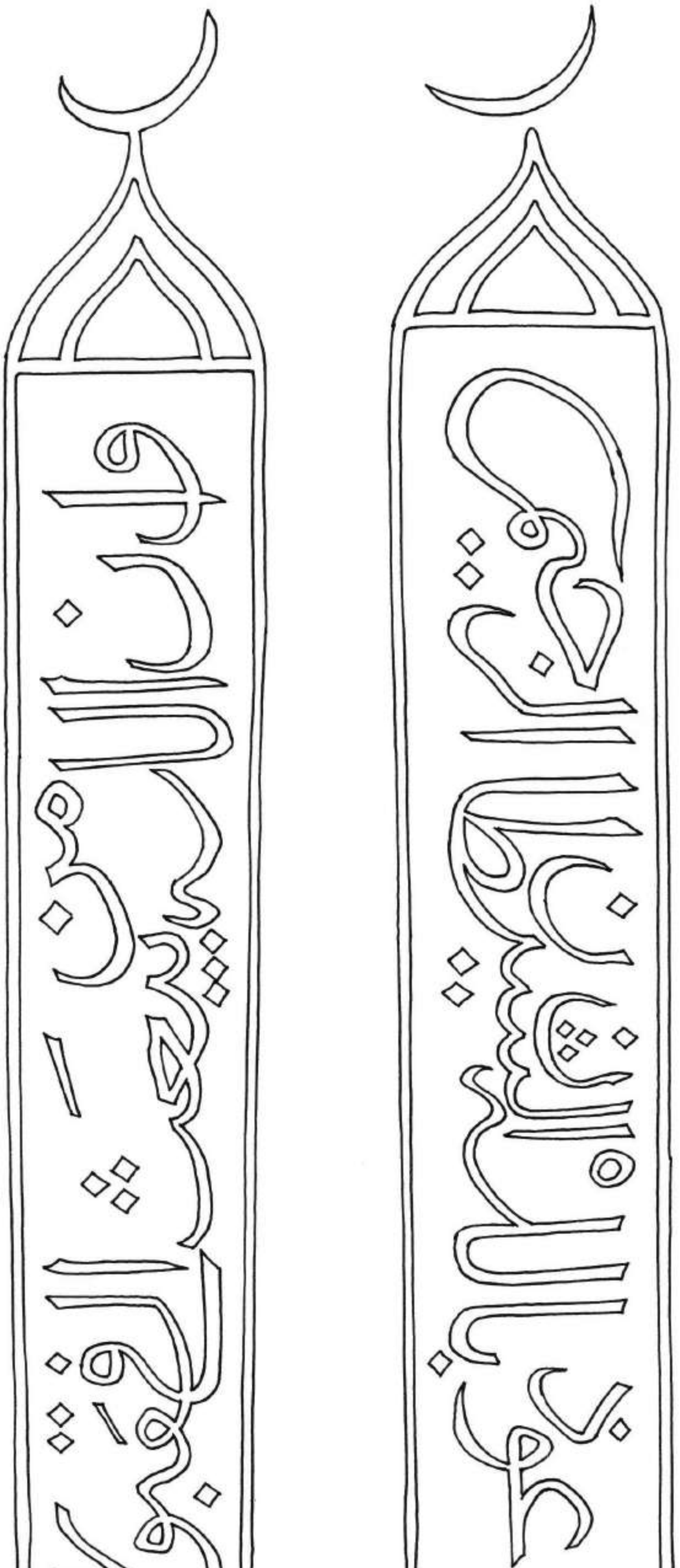

74=Б,Г
Сарытау
шәһәре

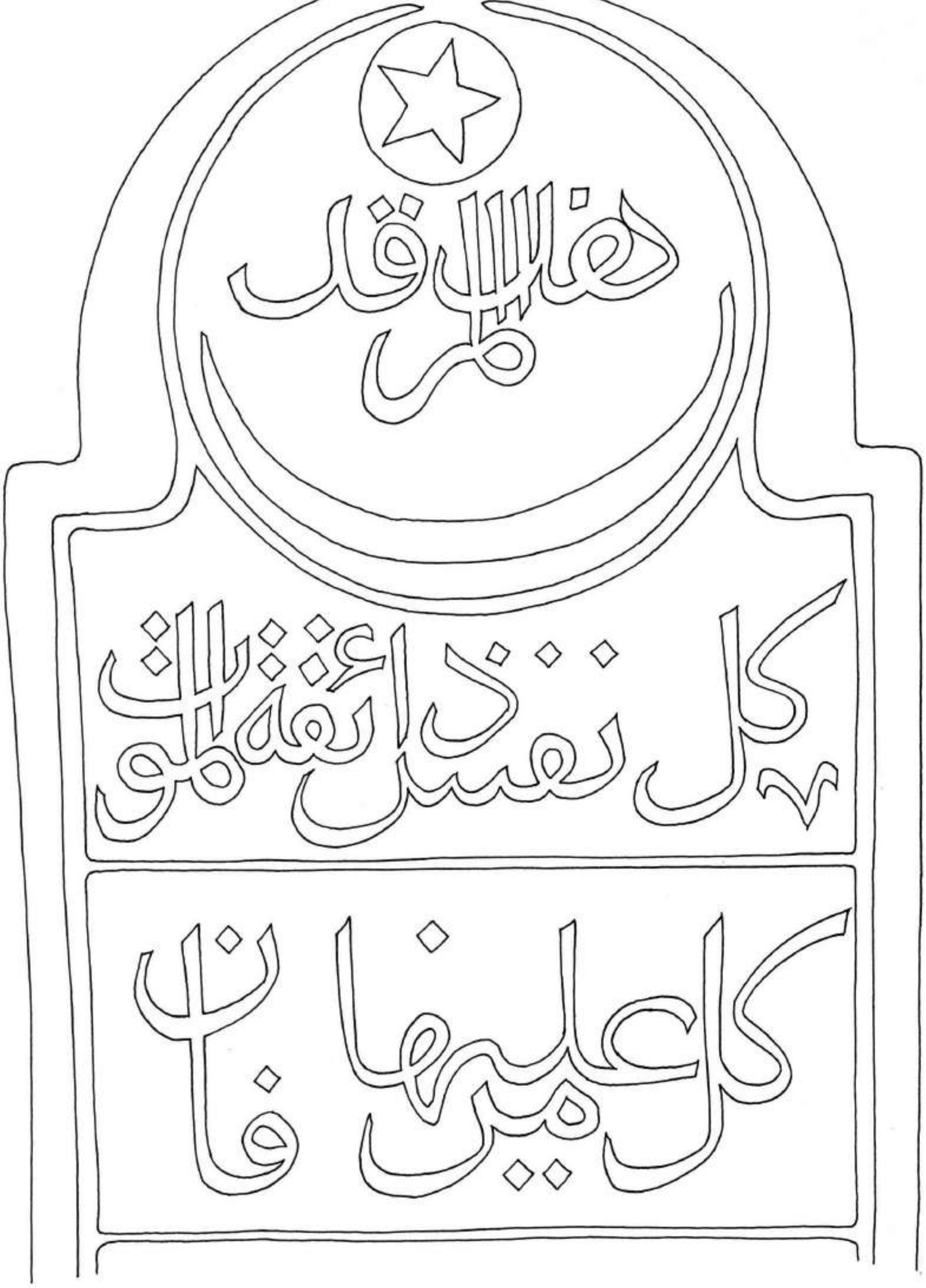

74=B=a
Сарытау шәһәре

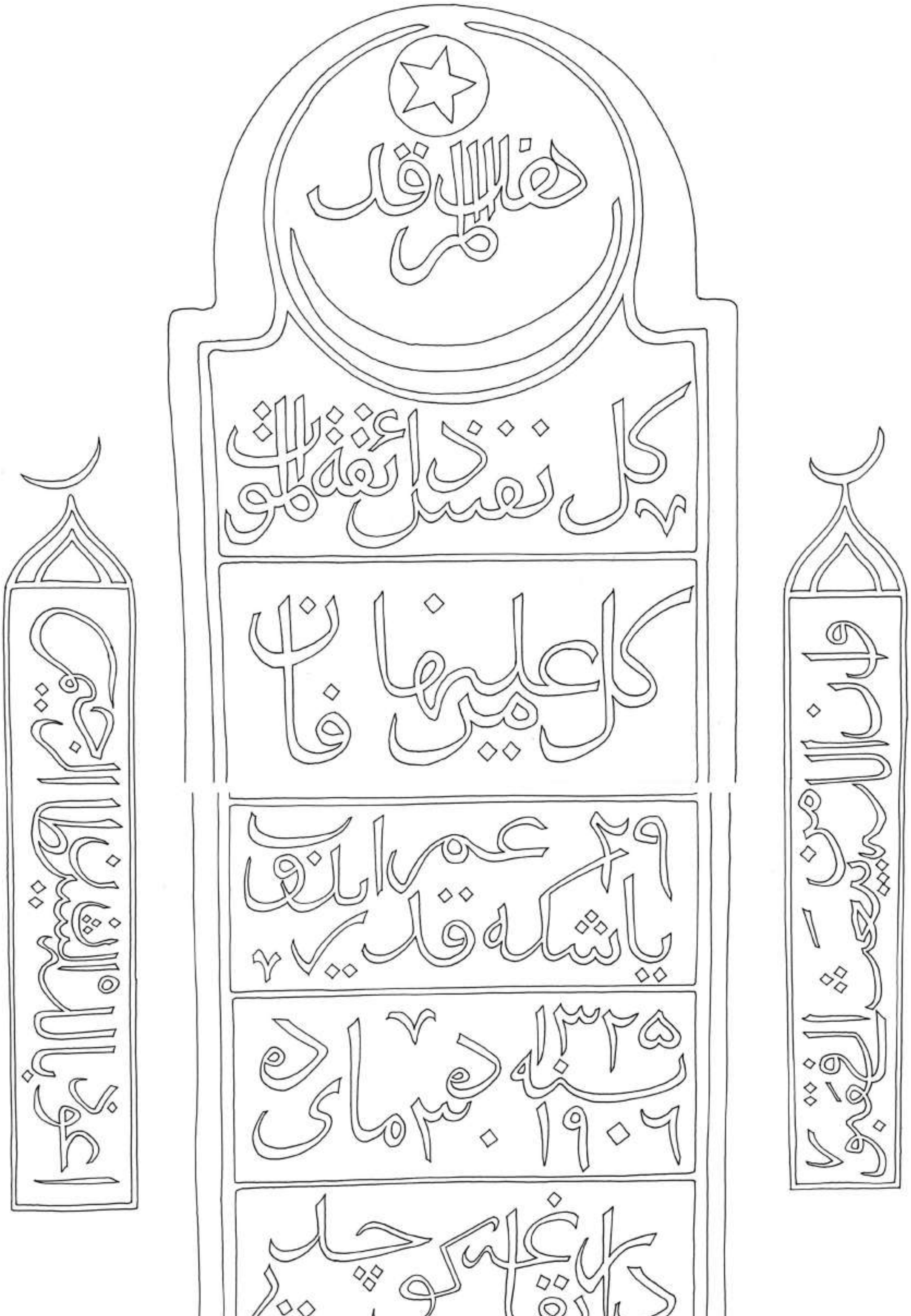

74=В=б
Сарытау шәһәре

75=А,Б
Сарытау шәһәре

75=В,Г
Сарытау шәһәре

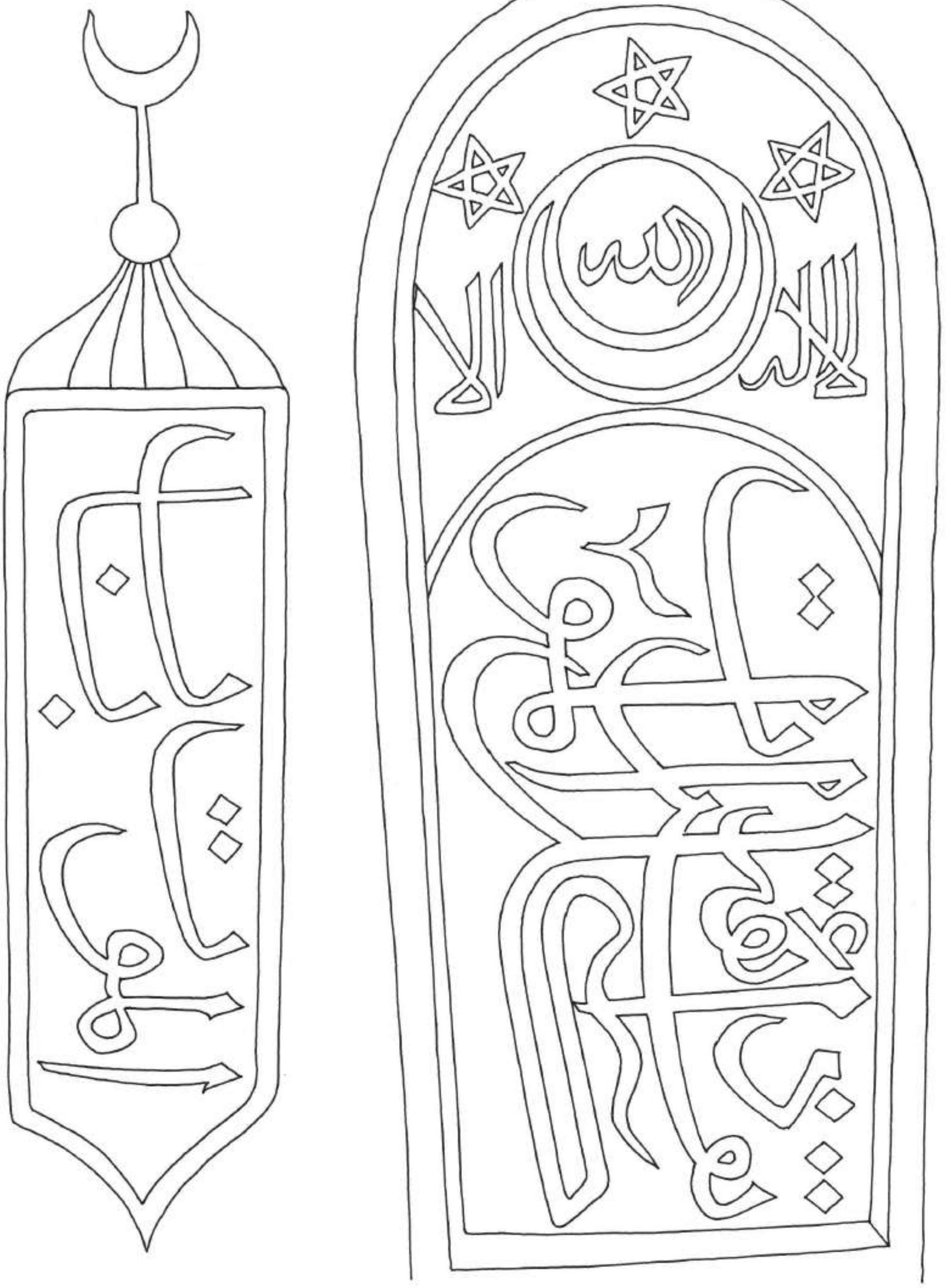

75=Б,В
Сарытау шәһәре

76=A
Сарытау шәһәре

76=А,Б
Сарытау шәһәре

76=А,Г
Сарытау шәһәре

76=В
Сарытау шәһәре

77=А,Б
Сарытау шәһәре

77=В,Г
Сарытау шәһәре

Тимердән ясалган
бизәкле чардуган.

Сарытау шәһәре.

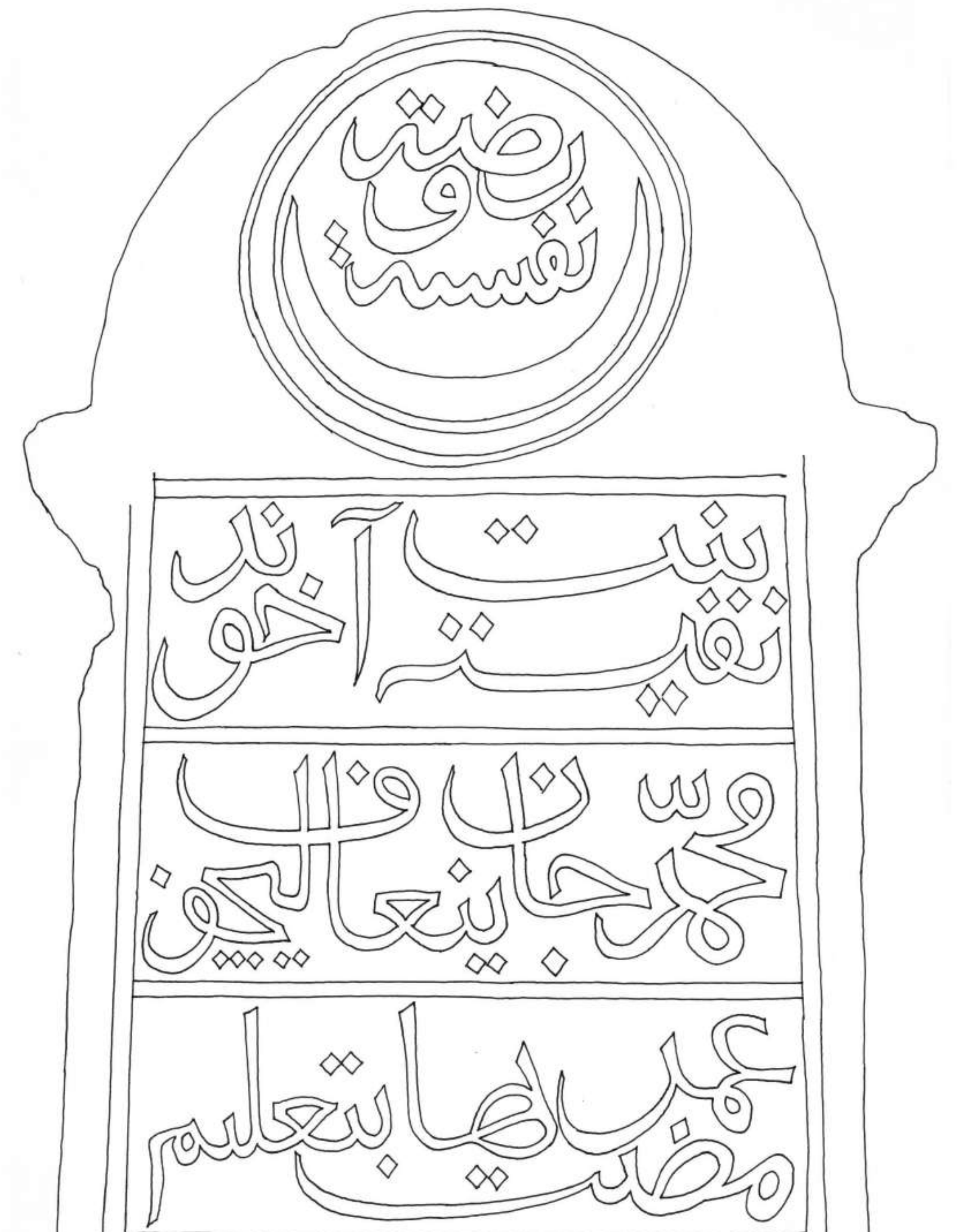

77=A=a

Сарытау шәһәре

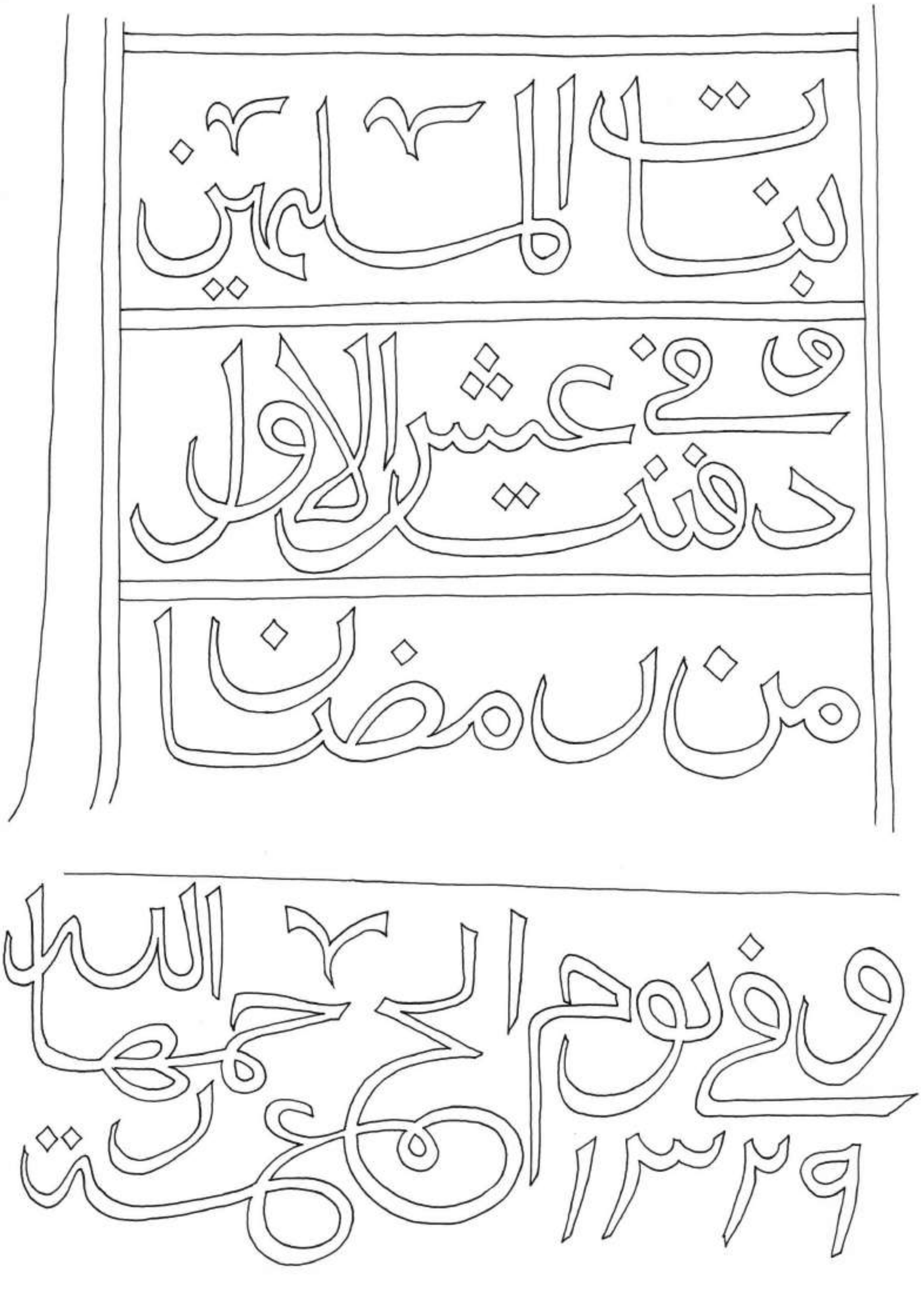

77=А=б
Сарытау шәһәре

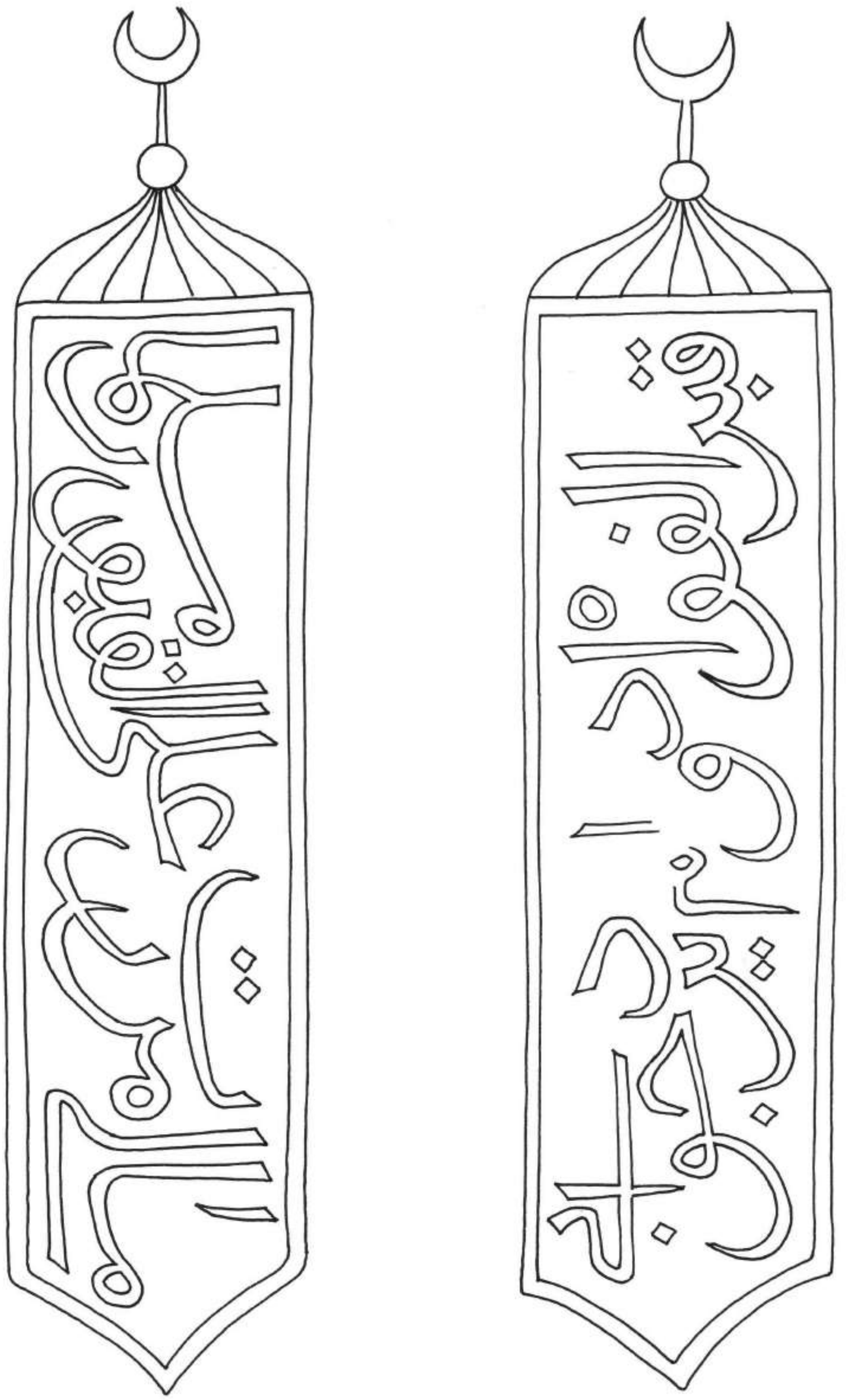

77=Б,Г
Сарытау шәһәре

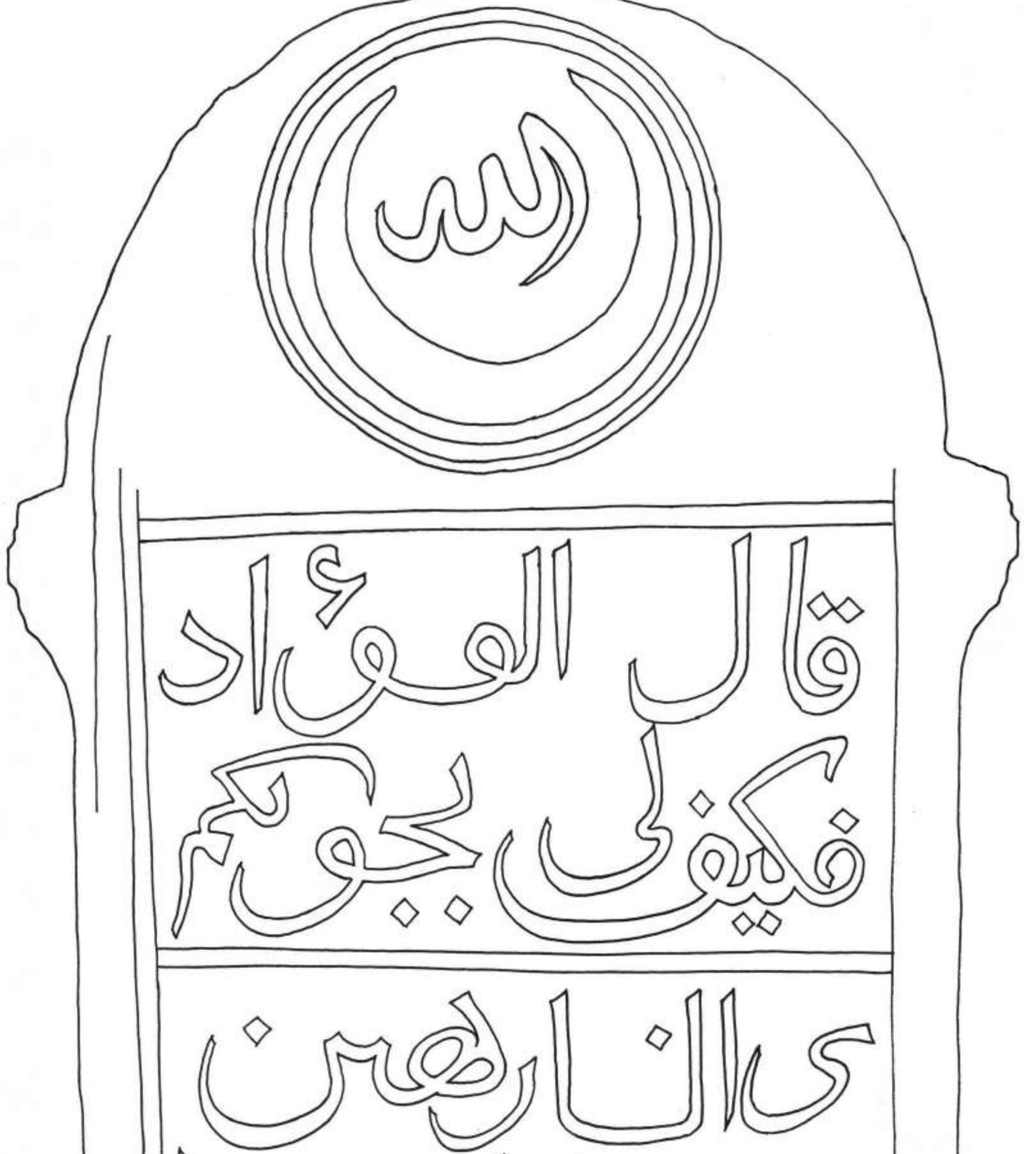

77=В=а
Сарытау шәһәре

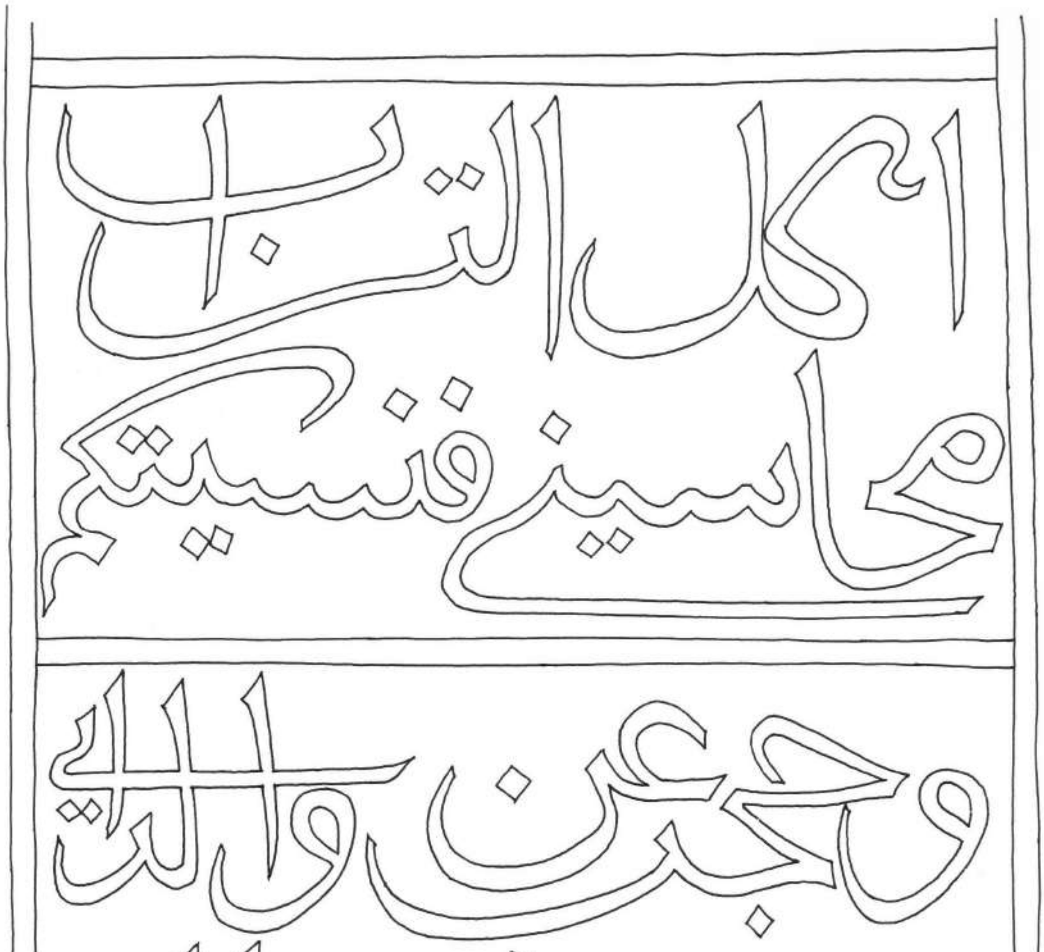

77=В=б
Сарытау шәһәре

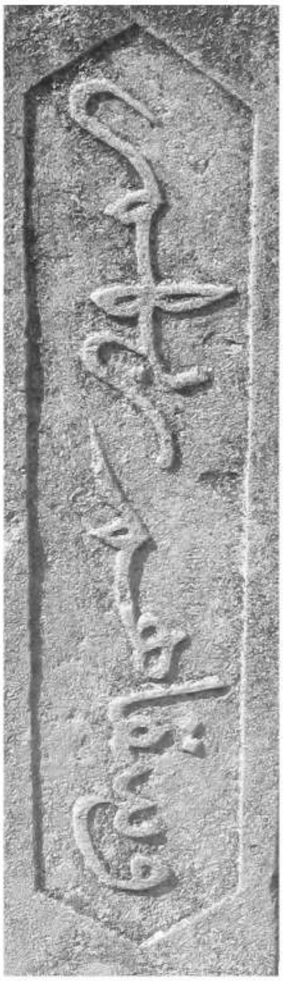

78=А,Г
Сарытау шәһәре

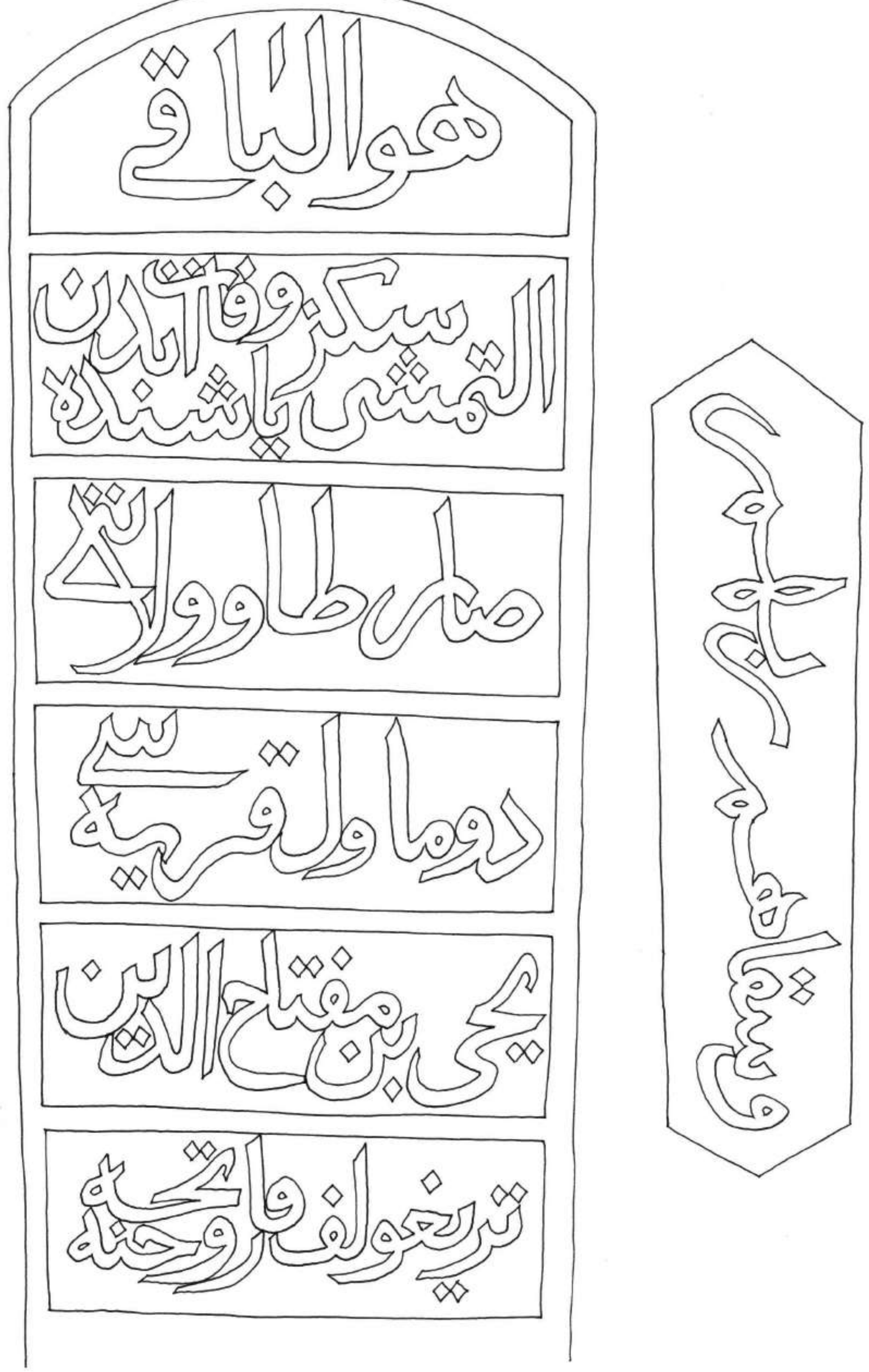

78=А,Г
Сарытау шәһәре

78=В,Б
Сарытау шәһәре

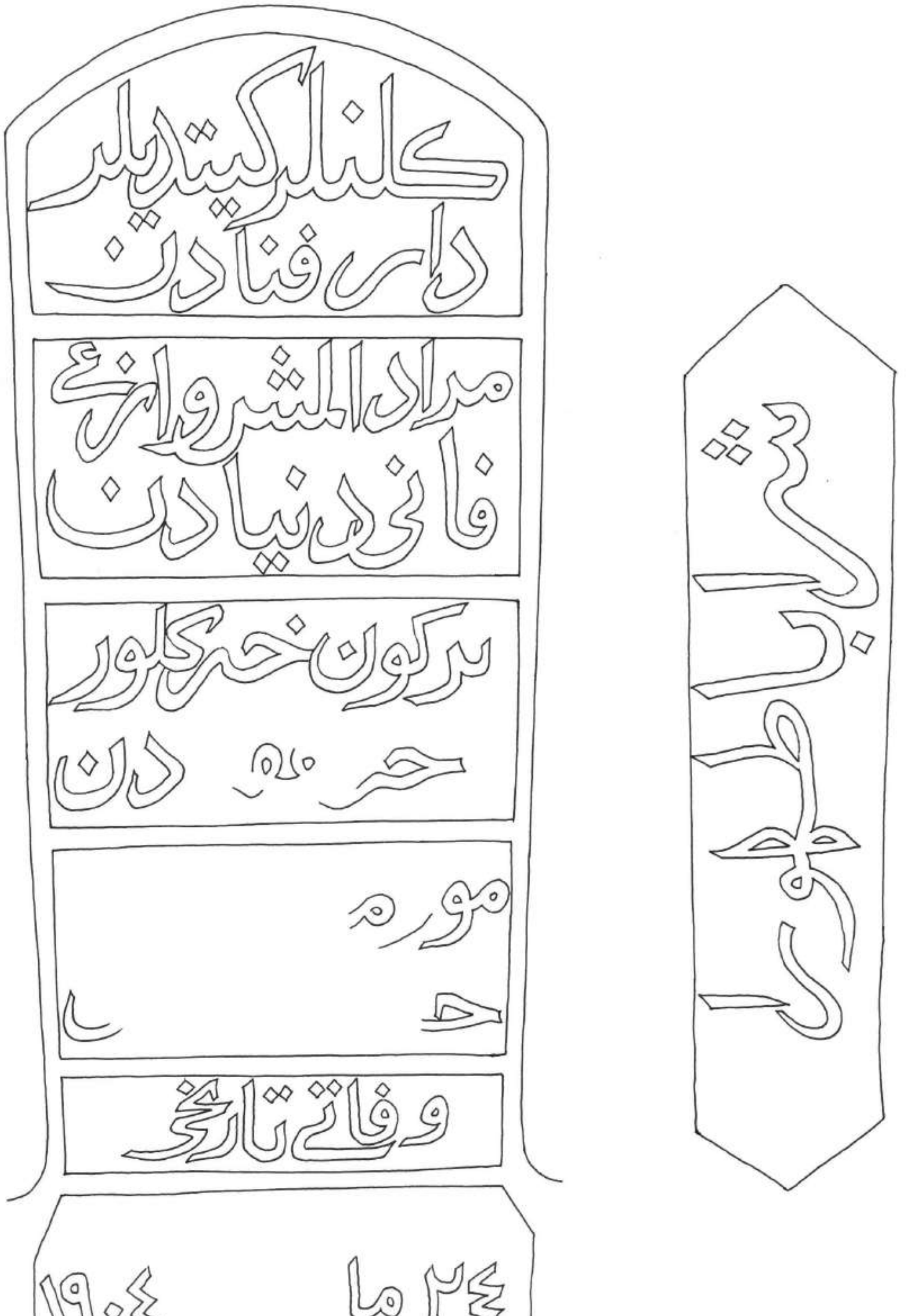

78=В,Б
Сарытау шәһәре

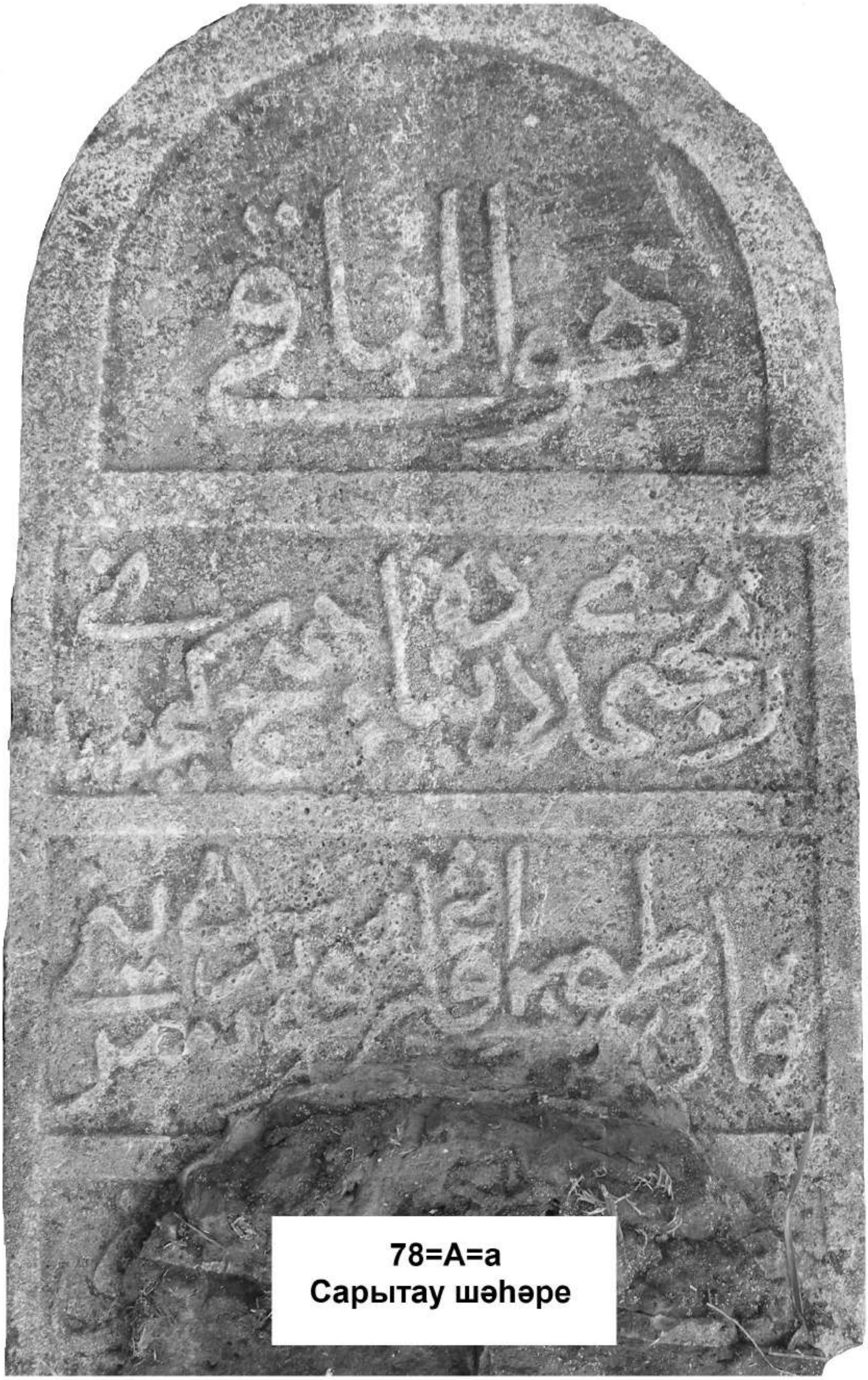

78=A=a
Сарытау шәһәре

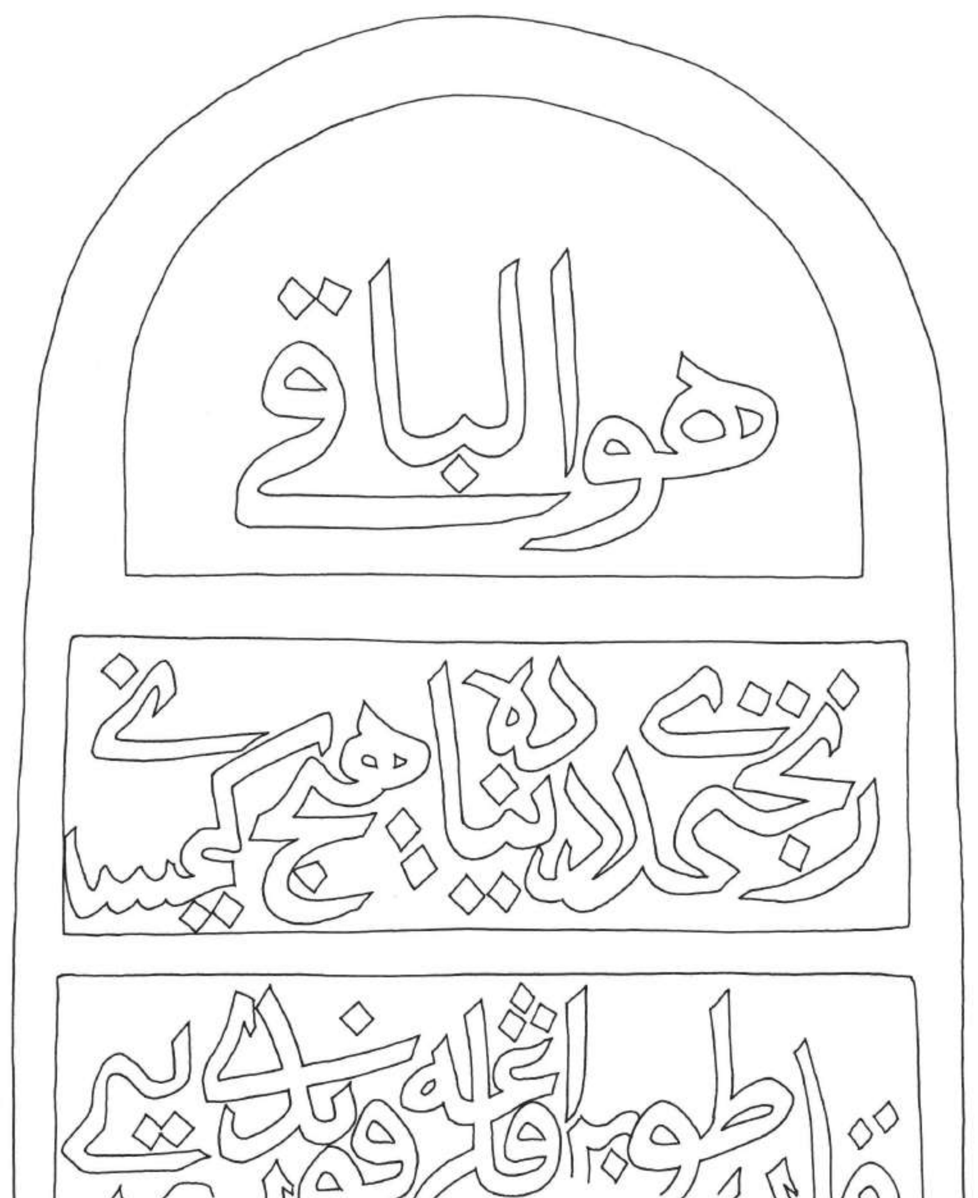

78=A=a
Сарытау шәһәре

78=А=б
Сарытау шәһәре

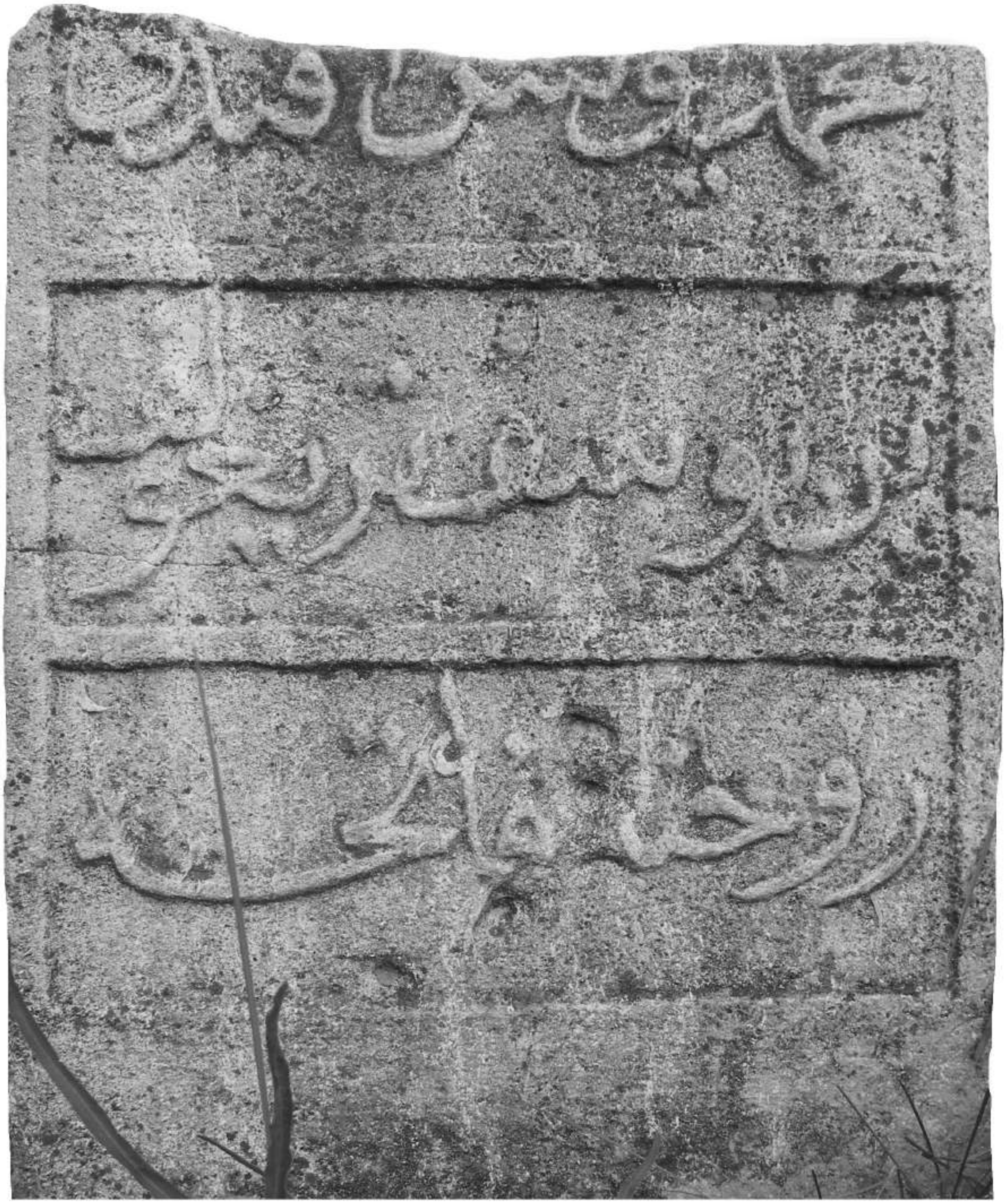

78=А=в
Сарытау шәһәре

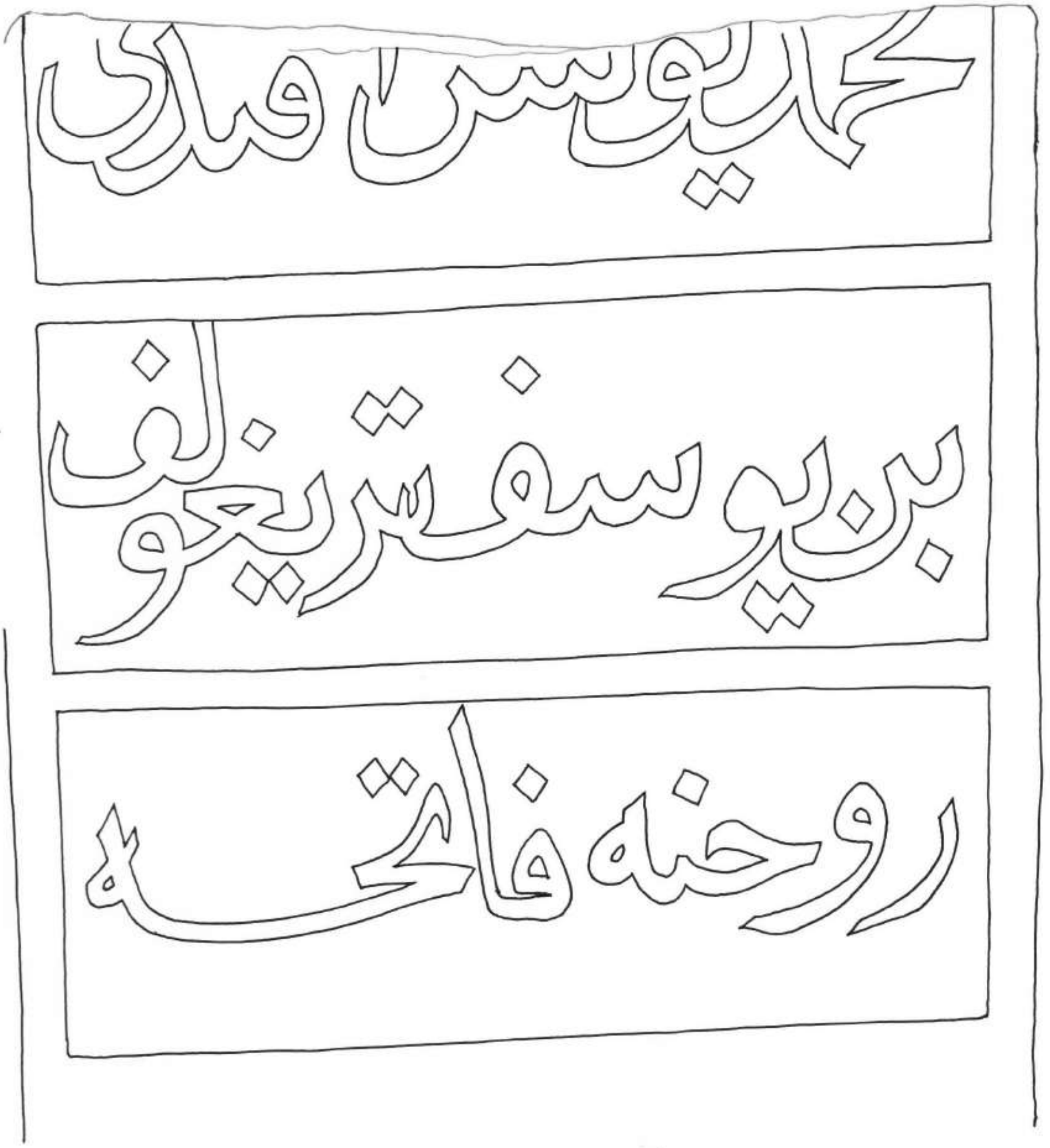

78=А=б
Сарытау шәһәре

78=Б,Г
Сарытау
шәһәре

78=B=a
Сарытау
шәһәре

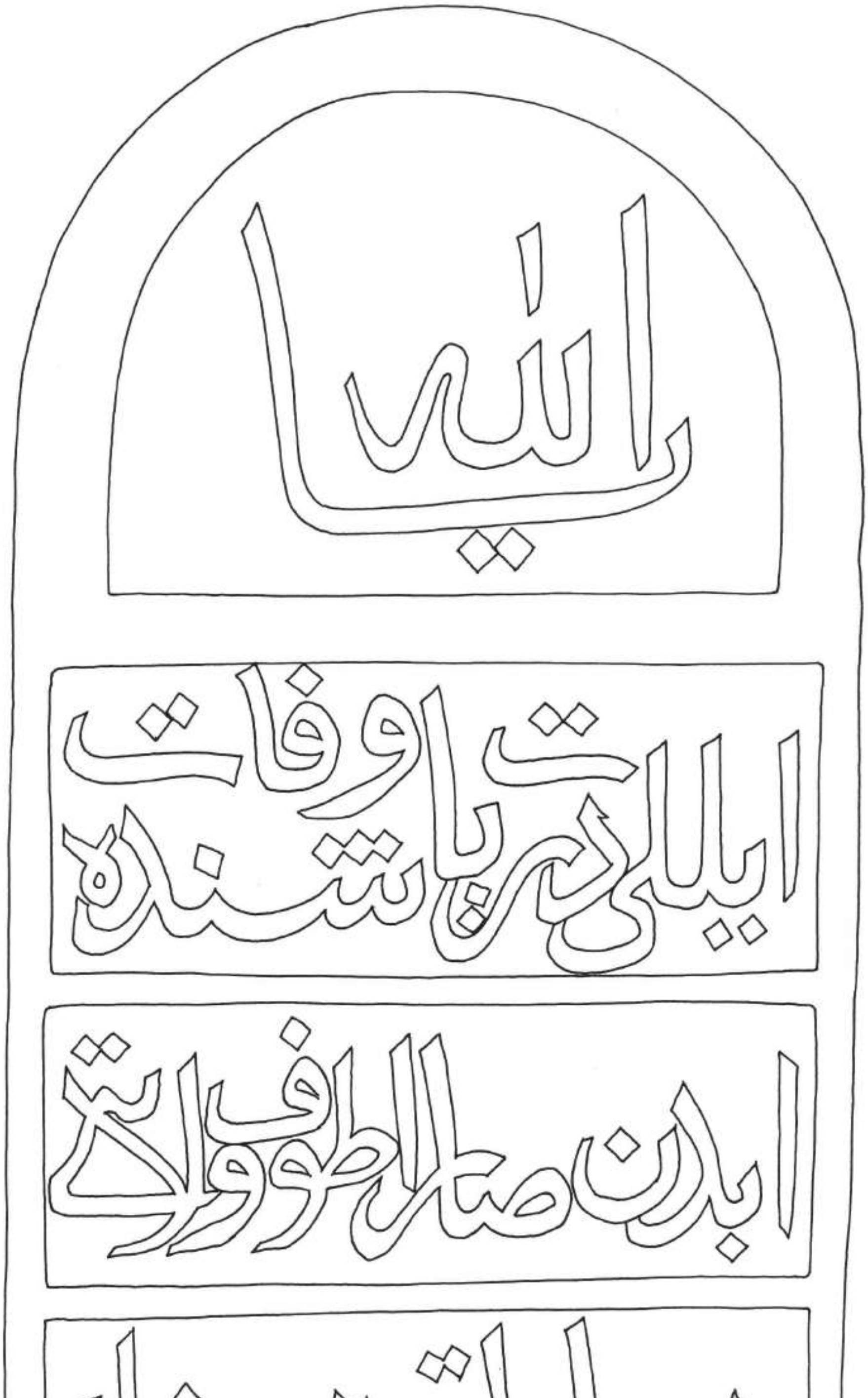

78=B=a
Сарытау шәһәре

78=В=б
Сарытау шәһәре

78=В=б
Сарытау шәһәре

79

Сарытау өлкәсендәге элекке каберлек күренешләре

80

81

Сарытау өлкәсендәге әлеге каберлек күренешләре

ДЛЯ ЗАМЕТОК: